TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 42 • SAYI 174 • MART 2015

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

Sosyal medyada edebiyat

Sözcükler geri döndü

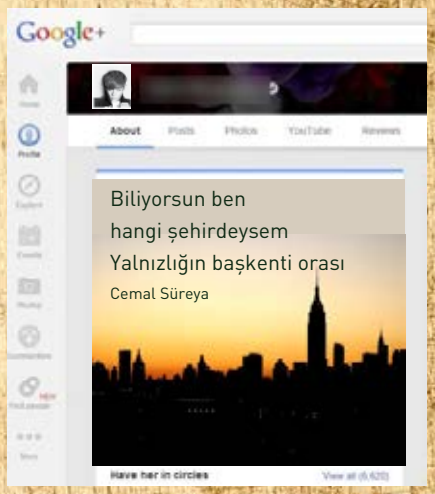

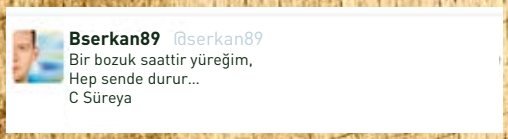

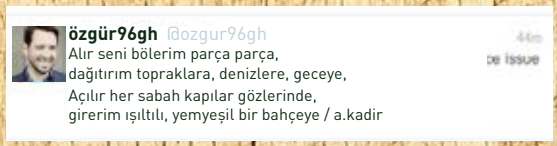

Sağlıkta mobil uygulamalar

TBD, Bilişim sektörü için siyasi partilerden beklenti raporu

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ

YIL 42 • SAYI 174 MART 2015

BİLİŞİM

AYLIK BİLİŞİM KÜLTÜRÜ DERGİSİ

→ TBD YÖNETİM KURULU
İ. İlker Tabak, Lütfi Varoğlu, Levent Berkman, Koray Özer, Erdem Erkul, Ersin Taşçı, Levent Karadağ, Coşkun Dolanbay, Devrim Demirel, Nezir Aykaç

→ TÜRKİYE BİLİŞİM DERGİSİ ADINA
İ. İlker Tabak Eser ve İmtiyaz Sahibi ve Sorumlusu, Müdür

→ YAYIN YÖNETMENİ
Koray Özer

→ YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Aslıhan Bozkurt

→ EDİTÖRLER
Fatma Ağaç Haber, **İ. İlker Tabak** Genel, **Selçuk Özdemir** Eğitim, **Talat Postacı** KOBİ, **Mesut Orta** Kamu BİB, **Erdem Erkul** E-Devlet, **İzzet Gökhan Özbilgin** Güvenlik, **Nihal Sandıkçı** Müzik, **Arzu Kılıç**.

→ YAZI KURULU
Atilla Yardımcı, Coşkun Dolanbay, Levent Karadağ, Makbule Çubuk, Nezih Kuleyin, Serdar Gunizi, Veysi İşler, Serdar Biroğul, Ersin Taşçı, Ayfer Niğdelioğlu, Ebru Altunok.

→ GÖRSEL TASARIM
Mehmet Pektaş

BİLİŞİM DERGİSİ'NDE YAYINLANAN YAZILARDAN YAZARLARI SORUMLUDUR. YAYINLANAN YAZILAR KAYNAK GÖSTERİLMEKSİZİN BAŞKA BİR YERDE YAYINLANAMAZ.

TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ
Ceyhun Atuf Kansu Caddesi 1246. Sokak No:4/17 Balgat/ANKARA
Tel: +90 (312) 473 8215 (pbx) Faks: +90 (312) 473 8216
e-posta: tbd-merkez@tbd.org.tr

İÇİNDEKİLER

06 ... Yayın Yönetmeninden - Koray Özer

08 ... "Bilişim vadisi" için tarih verildi

10 ... Hükümete, "İnternete sansür" veren yetki, komisyondan geçti

12 ... Avrupa Siber İttifakı, STM öncülüğünde toplandı

16 ... AGİT: Kadın gazeteciler, sosyal medyada daha fazla tehdit ve saldırıya uğruyor

18 ... Türkiye, tweet sildirmede dünya birincisi!

20 ... TBD, siyasi partilerden beklentilerini, bir raporla açıkladı: Bilişim stratejisinin, aslında ülkemizin büyüme stratejisinin ayrılmaz bir parçası olduğu unutulmamalı

34 ... Türkiye'de bilişimdeki "personel açığı"nı karşılamada, kadın işgücü değerlendirilebilir- Fatma Ağaç

36 ... Endüstriden Haberler - Kara bulutlara dikkat - Eylem Cülcüloğlu

40 ... Simge - e-sandık ile seçim uygulaması - İ.İlker Tabak

Gündem: Sağlıkta mobil uygulamalar

42 ... Mobil uygulamalar, sağlık sistemini kişiselleştiriyor - Fatma Ağaç

52 ..."Yeni nesil, sağlığıyla ilgili tüm olayları izleyecek; 4G de bu talebi karşılayacak"

60 ... "Sağlık, yüksek teknolojiyi birçok sektörden daha önce kucaklar ve kullanır"

66 ... "Mobilite ile çalışan sağlık personeli, günde en az yüzde 10 zaman kazanıyor"

70 ... Bilgi'den "İnovasyon ve Hayal Laboratuarı"

72 ... 3boyutlu Baskı Teknolojileri Fuarı yapıldı

74 ... Bitcoin'in gözü Türkiye'de

76 ... Escort, Türkiye'nin ilk yazılım fabrikasını kurdu

Söyleşi: 2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödüllü

78 ... TOSYÖV ve TBD eski Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe: Bilimin, aklın öncülüğünde, insanın yararına olan bir ekonomik çevrenin filizlenip gelişmesinden yanayız!

86 ... Index Grup CEO'su Erol Bilecik: BT'de yapılacak hamle ve oluşturulacak ihracat rakamları, petrolün yerine geçebilecek en kuvvetli araçlardan biri

94 ... Ufkun Ötesi - Türkiye'nin gereksemesi ne? - Nezih Kuleyin

96 ... TBD Ankara Şube Başkanı Kavasoğlu: 50. kuruluş yılı nedeniyle merkez ile birlikte 2021'i hedefleyen ulusal bir projeye başlamak istiyoruz

104 ... Ankara Şube, üyelerle yeni çalışma programını belirliyor

Dosya: Sosyal medyada edebiyat

108 ... Sanalda "konuşturulan" edebiyat, yükselişte ama... – Aslıhan Bozkurt

116 ...Boğaziçi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Murat Gülsoy: Yazarın kendini ortak duygu ve düşünceden koruması gerekir

122 ... Yazar, Çevirmen, Çizgi-roman Senaristi Murat Başekim: Kitabı odada tek başına okumak değil, sosyal medyada okumak daha önemli bu aralar

128 ... Yazar, Çevirmen ve Editör Kevser Ruhi: Sanal dünya ile edebiyatçıların yarattığı dünya arasında aslında çok fark yok

136 ... Yazar Murat Darılmaz: Sosyal medyada "kelimeleri konuşturanların", edebiyata katkısı sıfıra yakın

140 ... Yazar Suzan Bilgen Özgün: Sosyal medya ile edebiyatın olabilirliğinden çok paylaşılabilirliği olduğunu düşünüyorum

146 ... Yazar ve Editör Murat Mıhçıoğlu: "Teknolojinin gündelik hayatın içine sokuşturulması adına üretilen yapay kültürden nefret ediyorum"

152 ... Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği Başkanı Halime Güner: Sadece kadın örgütlerinin değil herkesin şiddete karşı bir şeyler yapması lazım – Arzu Kılıç

162 ... Söyleşi-Merlin Bilgisayar Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş.'nin Kurucusu ve Genel Müdürü Melek Bar Elmas Bilişim tam da "kadın işi"; "teknoloji erkek işi" söylemi, çağdışı bir önyargı- Aslıhan Bozkurt

166 ... Söyleşi- Dijital Oyun Geliştiricileri Derneği Başkan Yardımcısı Ufuk Şahin: Türkiye, şimdilik oyun endüstrisi sektörü için pasif bir pazar görünümünde- Aslıhan Bozkurt

174 ... Labris: Spam e-posta miktarı, yüzde 140 arttı

178 ...ODTÜ Uygulamalı Matematik Enstitüsü Kriptografi Programı

184 ... Boğaziçi, "E-klavye" geliştirdi

186 ... Mobil internete yeni düzenleme geliyor!

188 ... ESET'ten, sosyal medya ve siber suçu önleme rakamları

190 ..."E-haberleşme düzenlemeleri öncesi etki analizi yapılmalı"

Bir de baktım, varsın!

Koray Özer
koray.ozer@tbd.org.tr

İşin doğrusu şu, sözcükler hiç gitmemişti ki aklımızdan, kalbimizden, geri dönsün... Ancak, anımsayın, beş yıl öncesinde sosyal medya ortamları bu kadar yaygınlaşmamışken e-postalarda birbirimize fotoğraflar, filmler, sunular gönderiyor, forum sitelerinde kavgalar ediyor veya bilgi paylaşıyorduk... Şairden, edebiyattan, şiirden daha az söz ediyor bu konuda daha az paylaşımda bulunuyorduk... Oysa son yıllarda gelişen ve popüler olan Twitter, Blog, Facebook, Google+ gibi sosyal medya ortamları kullanıcılarını sözcüklerle kendini ifadeye de zorlayacak biçimde biçimlenince iyi söz söylemenin önemi birden artıverdi. Herkes iyi sözü hızla söyleme yarışına girdi. Bilinmek istiyoruz ya hepimiz...

Tabii iyi sözün öncelikle şiirde sonra edebiyatta olduğu ortaya çıkınca da gelsin Can Yücel'ler, Cemal Süreya'lar, Atilla İlhanlar ve şiirler kırpılarak sanal ortamda dolaşmaya başladı... Kimi aşktan, kimi meşkten öykü parçacıklarına da el attı. Güzel söz neredeyse bulunup dolaşıma katıldı... Twiter'da beş yüz bin takipçisi olan bir kullanıcıyla tanıştım birkaç gün önce. Yaptığım tek şey, aşkla ve şarkılarla ilgili güzel sözleri, biraz da gündemi çağrıştırırcasına yayımlamak, dedi... Evet, güzel/edebi söz ağda bir sermaye olabiliyor... 2012 yılında düzenlenen TBD Bilimkurgu Öykü Yarışmasında amacımız biraz da bu güzel söz çağrışımından yola çıkarak Twitter'da, yani 140 karakterle edebiyat yapılıp yapılmayacağıydı... Yarışmanın sloganı "10 tvit'lik bilimkurgu öyküleri" ydi. Sonuç olarak gördük ki edebiyat yapmak için ille de uzun yazmaya gerek yok. Zaten öykü alanında da çok kısa öyküler diye neredeyse bir cümlelik bir tür var...

Dosya konumuz internet ve sosyal medya etkileşimi. Dört yazarımızla bu konuda söyleşi yaptık. Aldığımız yanıtlar ilginç, edebiyata uzak da olsa, herkesin bilmesi gereken saptamalar var sayfalarımızda... Bu konudaki bir iki itirazı da kendi adıma yanıtlamak isterim. Adsız, parçalanmış şiir parçalarının dolaşımı konusu kimi yazarlarımızı yaralıyor... Burada internetin disipline edilecek bir yapı olmadığını, içinde iyi kadar, eksik ve fazlayı da barındırdığını anımsamak gerekiyor. Ayrıca bazen bir şiirin bir parçasının seven bir kalpten diğerine göndermesinin ne kötülüğü olabilir. Varsın duyan da söyleyen de o "parçayı" ilk kimin söylediğini bilmesin. Bazen anonim olmak da güzel değil midir? Klasiğe giden yol biraz da anonimleşmekten geçmez mi?

Manevi telif (gönül ister ki maddi telif de eşlik etsin) de bir yapıt yazıcı için fena mıdır... Üstü kalsın... Sonuç olarak sosyal medyanın barutunun sözcükler ama güzel sözcükler olması edebiyatı biraz daha yanımıza getiriyor, diyebiliriz...

8 Mart Dünya kadınlar günü... Bir canlıya şiddet uygulayan her canlının iktidarından şüphe duyarım. Ya üroloğa ya psikoloğa...İyi okumalar diliyorum...
Şen kalın...
Koray Özer

“Bilişim vadisi” için tarih verildi

Anadolu Ajansı (AA) Editör Masası’na 20 Şubat 2014’te konuk olan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, Bilişim Vadisi’ne ilişkin gelişmeleri değerlendirdi. Bakan Işık, Bilişim Vadisi’nin temel atma törenini Nisan ayında yapmayı hedeflediklerini belirtti.

Işık, Gebze’de 3 milyon metrekareden fazla alana inşa edilecek Bilişim Vadisi’ni kurma kararının, kendisinden önceki Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Nihat Ergün döneminde alındığını anımsattı. Bakanlık görevini devraldıktan sonra Bilişim Vadisi kurulma sürecini hızlandırdığını aktaran Işık, şu anda altyapı çalışmalarının devam ettiğini bildirdi. Dünyanın en hızlı büyüyen ve katma değeri en yüksek sektörün bilişim olduğunu vurgulayan Işık, şunları söyledi:

“Bilişim konusuna odaklanmak, yüksek teknolojiyi yakalamak açısından olmazsa olmaz. Hedefimiz, şubat ayı içinde üst yapı ihalesinin 1. etabının ihalesini yapmak ve aksilik olmazsa Nisan ayında Bilişim Vadisi’nin temel atma törenini yapmak. Bunun anlamı şu; yılsonuna doğru veya en geç önümüzdeki yılın başında Körfez Geçiş Köprüsü ile birlikte Bilişim Vadisi’nin de en azından 1. etabının hizmete giriyor olması. İnanıyorum ki Bilişim Vadisi hayata geçirildiğinde Türkiye bilişim teknolojileri noktasında bölgenin en önemli ülkelerinden biri olacak.”

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Işık, Bilişim Vadisi’nin temel atma törenini Nisan ayında yapmayı hedeflediklerini açıkladı.

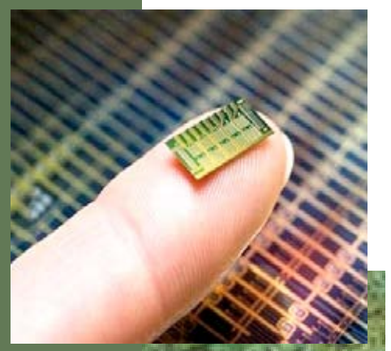

“Vadide yer alacak firmalar değerlendiriliyor”

Bilişim Vadisi’nde uygulanacak çalışma konseptini de anlatan Işık, bilişim alanındaki dünyanın çok güçlü bazı lider firmaları ile Türkiye’nin orta ve küçük ölçekli firmalarını buluşturmayı amaçladıklarını kaydetti. Vadide bilişim, Ar-Ge ve inovasyon ekosistemi oluşturmayı istediklerini dile getiren Işık, inkübatör (kuluçkalık) ve startup (yeni açılan) firma gibi unsurları vadideki ekosisteme yerleştirerek, bilişim noktasında Türkiye’nin teknoloji gelişimini ve yeni firmaların sektöre, sisteme girişini sağlayacaklarını ifade etti.

Alt ve üst yapı yatırımlarının devam ettiğine değinen Işık, diğer taraftan global ve yerel ölçekli firmaların Bilişim Vadisi’nde yer alması konusunu değerlendirdiklerini söyledi.

“Çip fabrikasında optimizasyon çok önemli”

Işık, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı önderliğinde kurulacak, Türkiye’nin ilk silisyum tabanlı çip fabrikası hakkındaki ayrıntıların sorulması üzerine, çip üretiminin önemine işaret etti. Bu alanın gözardı edilebilecek bir alan olmadığını vurgulayan Işık, savunma sanayi ile bir çalışma yürüttüklerini ve Türkiye’de milli mikro çip üretiminin gerekli olduğuna karar verdiklerini anlattı. Işık, çip üretiminin Türkiye’de yapılmasıyla ilgili çalışmayı başlattıklarını kaydederek sözlerine şöyle devam etti:

“Şu anda Bilkent Üniversitesi ile savunma sanayimiz galyum nitrat tabanlı çip üretim tesisini hayata geçiriyorlar. Şimdi de arkadaşlarımız, hangi ölçekte silisyum tabanlı üretim tesisi kurulacağı konusunda çalışıyorlar. Bu konuda Türkiye’nin en önemli birikimi, TÜBİTAK’ın Türkiye ve Yarıiletken Teknolojileri (YITAL) merkezinde, birlikte silisyum tabanlı çip üretim tesisini kuracağız. Optimizasyon bizim için çok önemli, çok büyük kapasiteler kurup verimliliği yakalayamazsak ülkemize yük getirebiliriz, bunun hassasiyeti içindeyiz. Çalışmalar sonunda silisyum tabanlı çip üretim tesisini Türkiye’ye kazandırmış olacağız.”

“Çipli kimlik kartında son durum”

Çipli kimlikler konusundaki son gelişmelere değinen Işık, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü’nün ihaleye çıkacağını anlatıp çipli kimlik kartlarının çipini ve işletim sistemini TÜBİTAK’ın tasarladığı ve bunun çok önemli bir gelişme olduğunu ifade etti. İhalede TÜBİTAK’ın misyonunun, teknik danışmanlık olduğuna işaret eden Işık, teknik problem çıkmaması ve rekabetin engellenmemesi gibi noktalarda teknik şartnamenin hazırlanmasında İçişleri Bakanlığı’na tam destek verdiklerini vurguladı. Işık, şartnamenin teknik detaylarının TÜBİTAK mühendislerince çalışıldığını ancak kurum olarak ihaleye girmediklerinin altını çizdi. Işık, yakında İçişleri Bakanlığı’nın 2. aşama ihalesine çıkacağını, daha sonra da akıllı kimlik kartlarının dağıtılmaya başlanacağını kaydetti.

Hükümete, "İnternete sansür" veren yetki, komisyondan geçti

Suç önleme gerekçesiyle Başbakan ve bakanlara, mahkeme kararı olmaksızın içeriği çıkarma ve erişim engelleme yetkisi verildi.

19 Ocak 2015'te AK Parti Milletvekili Kerim Özkul ve arkadaşlarının imzasıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığı'na sunulan "Kızılay-Yeşilay"a ilişkin "Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"nde yer alan "İnternete sansür" yetkisi, 5 Şubat 2015'te TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda kabul edildi. Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği "yargı kararı olmadan internete sansür yetkisi" böylece "Torba yasa" içinden geçmiş oldu.

Komisyonda kabul edilen 17. maddeye göre, yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması sebeplerinden bir veya bir kaçına bağlı olarak hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde, Başbakanlık veya ilgili bakanlıkların talebi üzerine TİB tarafından internet ortamında yer alan yayınla ilgili olarak içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi kararı verilebilecek. Karar, Başkanlık tarafından derhal erişim sağlayıcılara ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilecek. Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB), 4 saat içerisinde erişim engellemesi kararını yerine getirecek ve söz konusu içerikler çıkarılıncaya erişim yasağına devam edecek. TİB'in kararı, 24 saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulacak. Hâkim, kararını 48 saat içinde açıklayacak; aksi halde, karar kendiliğinden kalkacak.

Bu madde kapsamındaki suça konu internet içeriklerini oluşturan ve yayanlar hakkında Başkanlık tarafından, Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunulacak. Verilen içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi kararın gereğini yerine getirmeyen erişim sağlayıcılar ile ilgili içerik ve yer sağlayıcılara 50 bin liradan 500 bin liraya kadar idari para cezası verilecek.

Düzenlemeyi savunan Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Lütfi Elvan, madde üzerinde yaptığı açıklamada, Anayasa Mahkemesi'nin, bu yönde çıkarılan kanunu iptal ettiğini anımsattı. Elvan, "Şu anda bu konuda bir boşluk var. Dünyadaki uygulamalara baktığımızda ulusal güvenlikle ilgili her konuda kısıtlayıcı bir durum söz konusu. Birçoğunda mahkeme kararı olmaksızın uygulama yapılıyor ama biz her halükârda mahkeme kararını arıyoruz" diye konuştu.

Tedrici bir uygulama getirildiğini belirten Elvan, "Sosyal medyada bir mesaj atılmışsa öncelikle sadece o mesajın silinmesi sağlanacak" dedi.

Düzenleme bu haliyle yasalaşırsa büyük bir ihtimalle yine Anayasa Mahkemesi'ne götürülecek. Anayasa'nın 90. maddesi, "temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır" hükmünü içeriyor. Mevcut yasa nedeniyle Türkiye Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde (AİHM) mahkûm edilmişti.

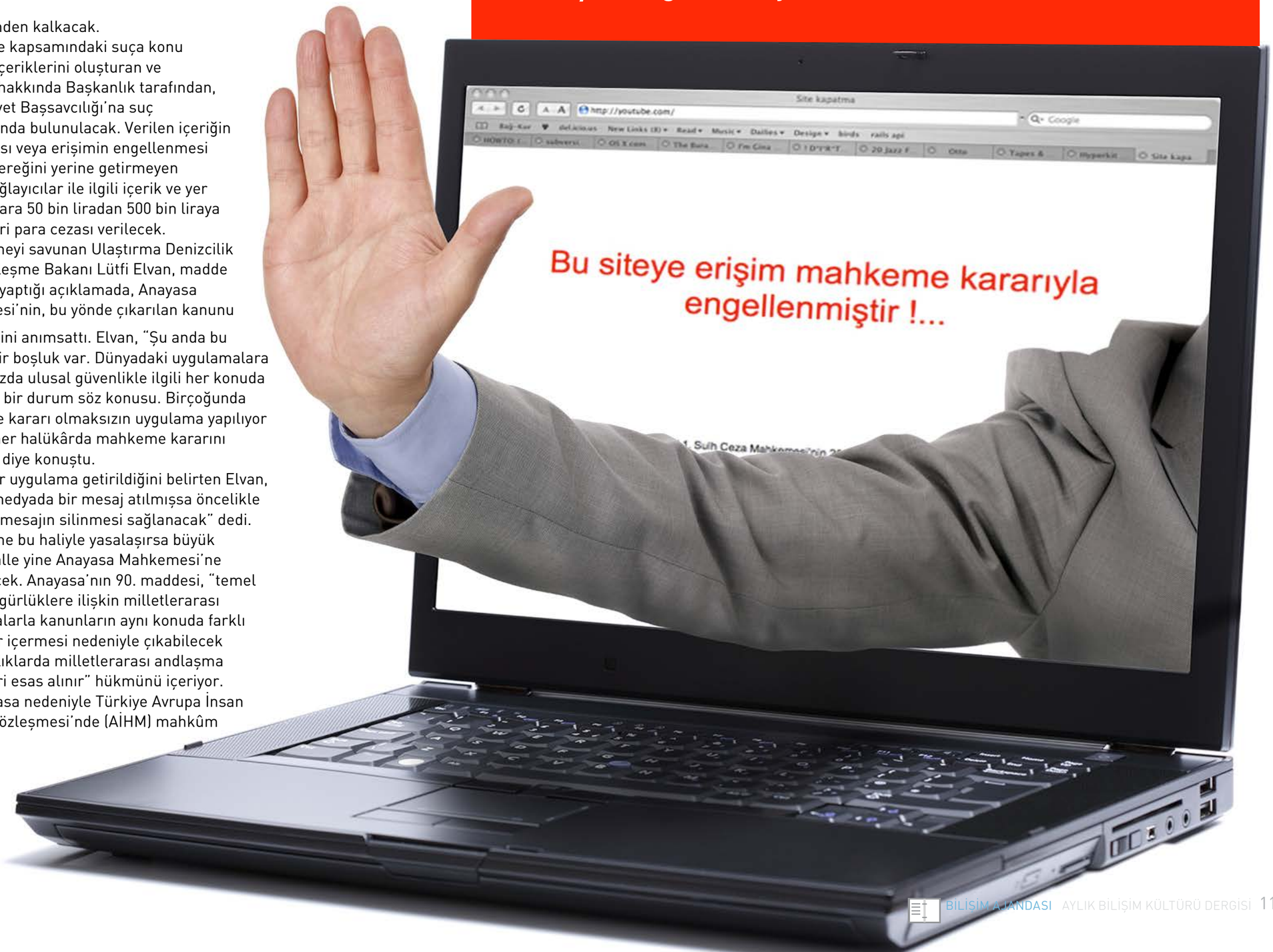

Avrupa Siber İttifakı, STM öncülüğünde toplandı

Yerli ve yabancı çok sayıda üst düzey siber güvenlik uzmanının katıldığı toplantıda, günümüzün en büyük tehdidi siber saldırılara karşı Türkiye ve dünyadaki durum ele alındı, saldırıların geleceği değerlendirilip çözüm önerileri aktarıldı.

Avrupa Birliği'nde (AB) siber güvenlik politikalarını belirleyen Avrupa Siber Güvenlik Koruma İttifakı (European Cyber Security Protection Alliance -CYSPA), Savunma Teknolojileri Mühendislik ve Ticaret A.Ş (STM), öncülüğünde 17 Şubat 2015'te Ankara'da toplandı. Çok sayıda dijital güvenlik uzmanının katıldığı toplantıda, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Savunma Sanayii Müsteşarlığı, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Avrupa Güvenlik Organizasyonu, Avrupa Birliği Ağ ve Bilgi Güvenliği Ajansı (ENISA),Türkiye Bilgi Güvenliği Derneği, THY, TÜRKSAT gibi kurumlardan kritik isimler, siber güvenlik konusunda konuşmalar yapıp siber saldırılardan korunmak için çözüm önerilerini sundular. Sınırı olmayan bir siber tehdit alanında olduklarına dikkat çeken konuşmacılar bu tehditlerle mücadele için birlikteliğin gerekliliğinin altını çizdiler.

STM Genel Müdürü Yılmaz: Siber saldırılar geleceğimize zarar veriyor

STM'nin Genel Müdürü Davut Yılmaz açılışta yaptığı konuşmada, siber tehditlerin artık vatandaşlardan devletlere kadar çok geniş bir yelpazeyi kapsadığını belirterek, "Siber alandaki saldırılar gerçek hayattaki bir terör eylemi kadar yıkıcı olabilir. Bu savaş meydanındaki düşman hem bize hem geleceğimize zarar vermek istiyor" dedi.

Bu yeni savaş meydanının çok büyük olduğu, tarafların sınırlarının belli olmadığını, dost ve düşmanın net olarak ayırılamadığını anlatan Yılmaz, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Düşmanın nereden geldiğini nasıl saldırdığını bilme imkânınız yok. Saldırı veya savaş halinde insanları yönlendirme, sirenleri çalma imkânımız da yok. Bu savaştan sonra ne kaybettiğinizi bilemeyebiliriz de. Şu bir gerçek ki devlet destekli siber suç örgütlerinin saldırısı gerçek hayattaki saldırılar kadar önemlidir.

Bu saldırılar eş zamanlı olarak yapılırsa sonuç gerçekten bir felaket olabilir. Bu nedenle, dijital dünyanın bizlere sunduğu fırsatları göz önünde bulundururken, siber tehditleri de göz ardı etmemiz mümkün değil. Bu bağlamda Avrupa Siber Güvenlik Koruma İttifakı CYSPA’ya, bu projenin çıktılarına ve projenin devamında oluşacak siber ittifaka çok önem veriyoruz.

NATO’da, Avrupa Güvenlik Organizasyonu’nda, Avrupa Siber Güvenlik Koruma İttifakı’nda ülkemizi temsil eden bir kurum olarak, yerli şirketlerimizin geliştirdiği siber güvenlik ürünlerini tek merkezde toplayarak daha güçlü, daha etkili entegre bir milli çözüme öncülük etmek bizi onurlandırır.”

Savunma zor ve pahalı

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı Tayfun Acarer ise yaptığı konuşmada, artan data trafiğine dikkat çekti.

“Data trafiğimiz 4 yılda 4.4 kat arttı” diyen Acarer, önümüzdeki 2 yıl içinde en stratejik konunun siber güvenlik olacağını vurguladı. Acarer, “Son 2 yılda üretilen data insanlığın şu ana kadar ürettiği datadan daha fazla. Bu datalara yönelik siber saldırılar ne kadar kolaysa savunma da o kadar pahalı ve zor. Günde 1,5 milyon kişi siber saldırılara maruz kalıyor. Ucuz bir virüs, milyonlarca dolarlık savaş uçağından daha fazla zarar veriyor” diye konuştu.

Büyük devletler bile engel olamıyor

Savunma Sanayii Müsteşarlığı (SSM) Elektronik ve Radar Sistemleri Daire Başkanı Mustafa Şeker, artık bireysel saldırıların ötesinde kurumlara saldırılar olduğunu anlatıp “Klasik güvenlik anlayışının ötesine geçmek gerekiyor. Gelişen teknoloji ile farklı boyutlar kazanıyor. Hackerler çok uzakta olsa da kalbiniz diyebileceğiniz yerlere ulaşabiliyor” açıklamasında bulundu. Bilgilere çok uzaktan ulaşmanın artık çağın ihtiyacı olduğuna değinen Şeker, şunları söyledi:

“Teknoloji bize ciddi kolaylık getiriyor. Ama sizin ulaşabildiğinize hackerlar da ulaşabiliyor. Çok uzaktan bilgiye ulaşabilmek çağımızın ihtiyacı. Teknoloji bize ciddi kolaylıklar getiriyor. Ama sizin ulaştığınız yere hackerlar da ulaşıyor. Buradaki bir çözüm her şeyi kapatmak. Çözüm bilgi güvenliğinde. Bu kaçınılmaz. Radar-Jammer ilişkisinin bir benzeri siber alanda da var. Tehditlere karşı sürekli yeni çözümler üretmek gerekiyor.”

Çok ortaklı mücadele ittifakı

Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı’nın Bilgi ve İletişim Teknolojileri Çağrı’sına teklif edilen Avrupa Siber Güvenlik Koruma İttifakı (European Cyber Security ProtectionAlliance -CYSPA) Projesinin amacı; araştırma toplulukları, sanayi, kamu otoriteleri ve altyapı işletmecileri gibi kitleler ile beraber Avrupa genelinde bir strateji geliştirerek siber alanı korumak olarak belirlendi.

CYSPA projesinin koordinatörlüğünü Avrupa Güvenlik Organizasyonu (EOS) yürütüyor. Projede Türkiye dahil 10 farklı ülkeden (Belçika, İtalya, İspanya, Fransa, Birleşik Krallık, Portekiz, Almanya, Hollanda, Romanya) toplam 17 ortak ve 4 danışman kuruluş yer alıyor. Proje kapsamında ulaşım, finans, enerji, telekomünikasyon ve e-devlet alanları temsil ediliyor.

Milli siber güvenlik politikaları çerçevesinde önemli çözümler sunan STM, Türkiye adına CYSPA’da bulunuyor. CYSPA projesi kapsamında, katılımı özendirmek ve ülkelerin siber güvenlik yapılanmaları konusunda bilgi paylaşımında bulunmak maksadıyla İtalya, Almanya, Hollanda, Fransa ve İngiltere’de etkinlikler yapılmıştı.

AGİT: Kadın gazeteciler, sosyal medyada daha fazla tehdit ve saldırıya uğruyor

Kadın gazetecilerin erkek meslektaşlarına göre üç kat daha fazla tehdit ve saldırıya maruz kaldığına dikkat çeken teşkilat, hükümetleri önlem almaya çağırdı.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), kadın gazetecilerin sosyal medya üzerinde giderek daha fazla tehdit ve saldırıya maruz kaldığını bir raporla gözler önüne serdi. Bu konuda hükümetlerin önlem alması çağrısında bulunan AGİT'in raporuna göre kadın gazeteciler, erkek meslektaşlarına göre Twitter üzerinde üç kat daha fazla hedef alınıyor. Üstelik mesele sadece küfürden ibaret değil. Çok sayıda kadın gazeteci ölüm, cinsel şiddet ve tecavüz tehdidiyle de karşılaşıyor. Bazı kadınlar için, bu tehditler günlük hayatın bir parçası halini almış durumda.

Kadın gazeteci ve blog yazarlarının uğradığı şiddet ve tacize vakalarının yüzde 25'inin sosyal medya kaynaklı gerçekleştiği de AGİT raporunda dikkat çekilen bir başka önemli nokta. AGİT kadın gazetecilerin bu tehditlerle baş etme noktasında karşılaştığı sorunları da irdeledi. Buna göre, çoğu kadın gazeteci ve blog yazarı tehditler karşısında yalnız kalmaları nedeniyle "otosansür" yoluna gitmek zorunda kalıyor.
Tehditler gazeteciler için psikolojik bir baskı ve travma haline geliyor. Bu da kadın gazetecileri hangi haberi yapacakları, hangi haberi sunacakları noktasında "zorunlu" tercihlere itiyor. Kadınlar, bir süre sonra olası riskleri görerek bazı haberleri görmezden gelmek zorunda kalıyor.

AGİT raporunu kaleme alan Dunya Mijatovic,"Günümüzün dijital ortamı gazetecileri çok daha fazla görünür ve savunmasız hale getirdi" derken, kadın gazetecilerin birçok toplumda tabu ve dogmalara maruz kaldığını belirtiyor.
"Bu on-line saldırılar haberlerin içeriğine yönelik olmaktansa gazetecileri bir kadın olarak küçük düşürme eğiliminde" diye ekliyor Mijatovic.

Türkiye, tweet sildirmede **dünya birincisi!**

2014'ün ikinci yarısında Twitter'e toplam 1982 içerik kaldırma talebi gelirken, bunun 1820'si Türkiye'den yapıldı.

Twitter, 2014 yılının ikinci yarısını kapsayan Şeffaflık Raporu'nu Şubat 2015'te yayınladı. Raporda dikkat çeken en önemli nokta, dünya genelinde Twitter'dan en çok içerik kaldırılma talebinin ağırlıklı olarak Türkiye'den gelmesi oldu. Twitter'a bu dönemde toplam 1982 içerik kaldırma talebi gelirken, bu rakamın 1820'si Türkiye'den geldi.

2014 yılı ikinci yarısında (1 Temmuz-31 Aralık 2014) ülkelerden gelen içerik kaldırma taleplerinin sayısını, Twitter sayfasında paylaştı. Buna göre, son 6 ayda Twitter'a içerik kaldırması için dünya genelinde toplamda 1982 talep gelirken, bu rakamın 1820'si tek başına Türkiye'den geldi. Diğer yandan Türkiye'de talep üzerine gizlenen Twitter hesabı sayısı ise 62 oldu.

Türkiye'nin ardından 101 içerik kaldırma talebiyle Brezilya gelirken, bu ülkeyi de 19 taleple Japonya izledi. Raporda Türkiye'den 328'i mahkeme kararıyla, 149'u ise diğer devlet kurumlarından olmak üzere toplamda 477 hesap kapatma talebi geldiği yer aldı. Türkiye, bu taleplerle toplamda 2 bin 642 hesabın kapatılmasını istedi. Twitter'ın ise bu taleplerin yalnızca 62'sine olumlu yanıt verdi. Listeye bakıldığında Türkiye'nin 477 talep ile açık ara önde olduğu görülüyor. Zira Türkiye'nin ardından ikinci olan Rusya'nın 91 hesap ve içerik silme talebinde bulunduğu görülüyor. Almanya ise 43 taleple üçüncü ülke oldu.

Yüzde 5'i engellendi

Türkiye'den gelen taleplerin "kişilik haklarının ihlali" ya da "hükümet yetkilileri veya diğer bireylere iftira atma" gibi dayanakları bulunuyor. Raporda, "Taleplerin ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini düşündüğümüz durumlarda Türk mahkemelerinde de itirazda bulunduk. İtirazlarımız taleplerin sadece yaklaşık yüzde 5'ini engelleyebildi" deniliyor. Twitter'ın itirazlarının Türk mahkemelerinde kabul edilmesi üzerine de 6 aylık dönemde, daha önce gizlenen üç hesap ve 196 tweet de tekrar açılmış.

Türkiye, 496 Twitter kullanıcısının hesap bilgilerini talep ederken, şirket bu taleplerin hiçbirine olumlu yanıt vermedi. Twitter, ülkelerden gelen içerik silme taleplerinin geçen döneme kıyasla yüzde 84 oranında, kapatılması istenen hesap oranının da yüzde 348 arttığını belirtti.

İlk 6 ayda da Türkiye birinciydi

Twitter'ın 2014'ün ilk yarısı için açıkladığı "Şeffaflık Raporu"na göre de en çok tweet sildirme talebi Türkiye'den geldi. Twitter'ın açıkladığı rakamlara göre ilk 6 ayda Türkiye'den 304 hesap ile ilgili 183 Tweet silme talebi geldi ve bu talepler doğrultusunda bu mesajlar silindi. Ayrıca 17 hesap da askıya alındı. Raporda Türkiye'nin ardından en fazla talep Fransa'dan geldi. Bu ülkedeki 112 hesapla ilgili 107 Tweet sildirme talebi işleme alındı. Ayrıca 30 hesap da kapatıldı.

TBD, siyasi partilerden beklentilerini, bir raporla açıkladı:

Bilişim stratejisinin, aslında ülkemizin büyüme stratejisinin ayrılmaz bir parçası olduğu unutulmamalı

31 siyasi partiye yaptığı davetin ardından basın toplantı düzenleyen TBD, 47 başlıkta sıraladığı bilişim sektörünün beklentilerini içeren raporu, kamuoyu ile paylaştı. Bilişimin "kalkınma için olmazsa olmaz" olduğunun altını çizen TBD Başkanı Tabak, Bilişim Bakanlığı ve TBMM'de bilişim komisyonu kurulmasını istedi. Tabak,5651 sayılı yasada "yasaklayıcı" değil, "geliştirici" yeni düzenlemeler yapılması, on sekiz yaşını dolduranlara, "ücretsiz" e-imza verilmesi, Türkiye'nin "genel teknoloji geliştirme bölgesi" ilan edilmesi, e-seçimin mevzuat ve altyapısıyla "Bilişim Uzmanlığı Sınıfı"nın oluşturulmasıile "Kültür Toplumu Strateji ve Eylem Planı" hazırlanması gibi çarpıcı önerilerde bulundu.

Kamu yararına çalışan ve bilişim alanındaki en eski sivil toplum kuruluşu (STK) olan Türkiye Bilişim Derneği (TBD), bilişim sektörünün beklentilerini, 17 Şubat 2015'te TBD Genel Merkezi'nde yaptığı basın toplantısında açıkladı.TBD, 47 başlıkta topladığı beklentileri, Haziran 2015 seçimleri öncesi partiler ve kamuoyuna açıklayarak, siyasi partilerin seçim bildirgelerinde sektöre ilişkin bazı önerilerin yer almasını hedefliyor.

TBD Yönetim Kurulu Başkanı İlker Tabak ve Yönetim Kurulu üyeleri ile daha önceki başkanların hazır bulunduğu toplantıda,"Bilişim sektörü için siyasi partilerden beklentiler raporu" siyasi parti temsilcileri ve basın mensuplarıyla paylaşıldı. Seçime katılacak 31 siyasi partiye gönderilen yazı ile toplantı daveti yapılırken toplantıya CHP Genel Başkan Başdanışmanı, İzmir Milletvekili Erdal Aksünger, HDP Genel Sekreteri Alp Altınörs, e-Parti Genel Başkanı Emrehan Halıcı ve DSP Siyasi Partilerden Sorumlu Başkanı Uğur Gülerkatıldı.

Toplantının açılışında konuşan TBD Başkanı Tabak, Türkiye bilişim pazarı büyüklüğünün 2014'te yaklaşık 30 milyar ABD Dolarlık bir büyüklüğe sahip olduğunu anımsattı. Tabak, dünyanın 17. ekonomisi olan Türkiye'nin hem nüfus hem de ekonomisiyle dünyadaki payının yüzde 1'in üzerinde olmasına karşın küresel bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) pazarından aldığı payın yüzde 0,75'te kalıyor olmasının düşündürücü olduğuna dikkat çekti.

Bir sektör STK'sı olarak bugüne kadar her zaman hükümetlerin yanında yer alıp Türkiye'nin kalkınması için özellikle sektöre ilişkin her türlü katkı ve desteği sunduklarını anlatan Tabak,"Sektörümüze ilişkin konularda hükümetlere katkı ve destek sunmaya bundan sonra da devam edeceğiz. Bu çerçevede yapmış olduğumuz birçok önerinin şimdiye kadar hükümetler tarafından değerlendirildiğine tanıklık etmekten de mutluluk duymaktayız" dedi.

Türkiye'nin 2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alması için yılda ortalama yüzde 8,5 büyümesi gerektiğini yineleyen Tabak, "Bu büyüme, klasik ekonomik aktörlerin hiçbiri ile sağlanamazken sadece bilişim teknolojilerinin etkin ve verimli kullanımıyla olanaklı olur. Türkiye'nin, 2023 hedeflerine erişebilmesi için ancak ve ancak robotik, nano teknoloji, tele tıp gibi çözümlerde yeni bir ürün geliştirip hizmete sunmasıyla mümkün olur. Aksi takdirde yıllık yüzde 4-4.5'luk büyüme ile dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında girebilmemiz söz konusu olamaz" saptamasında bulundu.

Türkiye, BT alanında sadece bir tüketici

Tabak, raporda da yer aldığı gibi, geleceğe dair yapılan her türlü öngörü ve çalışmada, mevcut durumdaki bilişim teknolojileri (BT) kullanım kapsamını önemli şekilde değiştirmediği sürece, Türkiye'nin BT alanında sadece bir tüketici ülke olarak yer almaya devam edeceğinin öngörüldüğünü vurguladı. BT sektörünün yalnız ekonomik kalkınmanın değil, sosyal kalkınmanın da motoru olduğunun kabul edilmesi gerektiğine dikkat çeken Tabak, Türkiye'nin bilişim toplumuna dönüşebilmesinin, toplumun geniş kesimlerinin BT sektöründeki ürün ve hizmetlerden eşit biçimde yararlanmasıyla mümkün olduğunu, bunun en önemli koşulunun ise, devlet eliyle gerçekleştirilen işlemlerde BT araçlarının yaygın ve elverişli bir şekilde kullanılmasıyla sağlanabileceğini belirtti. "Bilişim toplumu"na dönüşümde alınacak çok yol, yapılacak çok çalışmanın olduğuna değinen Tabak, bilgisayar okur-yazarlığını artırmak için çok hızlı hareket edilip Cumhuriyetin ilk yıllarındaki okuma-yazma seferberliği gibi bir bilgisayar okur-yazarlığı seferberliği başlatılmasını istedi.

Türkiye'nin 21. Yüzyılda "etkin bir dünya gücü" olabilmesinin "ancak ve ancak, kendi teknolojilerini üreterek uluslararası rekabet edebilen konumdaki bir bilişim sektörüne" sahip olmasıyla mümkün olacağını kaydeden Tabak, "Bunun için devletimizin bilişim sektörünü stratejik sektör olarak tanımlaması, ölçülebilir hedefleri belirlemesi ve yerli bilişim ürünleri ile markalarının geliştirilmesine ön ayak olması gerekiyor. Kendi pazarında söz sahibi olamayan ülkelerin başka pazarlarda söz sahibi olma şansı yok" diye konuştu.

TBD'nin, Avrupa Birliği (AB) "Sayısal Gündem-(Digital Agenda for Europa) programıyla uyumlu bir şekilde çalışmak üzere Sayısal Gündem 2020 Uzmanlık Grupları'nı aktif olarak yaşama geçirdiğine işaret eden Tabak, bazı konularda hiç muhatabın bulunmadığı Türkiye'de, bu gruplarla Avrupa'daki oluşuma paralel uzmanlar yetiştirileceğini bildirdi. Tabak, halen bu gruplar içinde görev alan bini aşkın bilişim ve önde gelen bilim insanlarının; tamamen gönüllülük esasıyla farkındalık yaratma, görüş ve öneriler oluşturma, izleme ve ölçümleme, eğitim ve bilgilendirme faaliyeti yapma, eylem planları oluşturma, yasal düzenlemelerin yapılmasını sağlama ve projeler üretme amacıyla çalışmalarını sürdürdüklerini söyledi.

On sekiz yaşını dolduranlara, beş yıllık "ücretsiz" e-imza verilmeli

Bilişim Bakanlığı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) bir bilişim komisyonu kurulmasınıönemsediklerini belirten Tabak,devlet eliyle sektörde oluşturulan haksız rekabete son verilmesi, kişisel verilerin korunmasının bir an önce sağlanması, 5651 sayılı Yasa'nın "yasaklayıcı" değil, "geliştirici" bir şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiğini vurguladı.

Toplantıda dile getirilen çarpıcı önerilerinden biri, on sekiz yaşını dolduranlara, beş yıllık "ücretsiz", nitelikli "Elektronik imza" verilmesioldu. TBD ayrıca, Türkiye'nin tamamının "genel teknoloji geliştirme bölgesi" ilan edilmesi; "Bilişim Uzmanlığı Sınıfı" kurulması; e-seçim yapabilecek mevzuat ve altyapısı ile e-devlet çalışmaları için "Tek Nokta Hizmet Durakları" oluşturulması; "Genişband internet" hizmetlerinin her haneye ulaştırılması; yazılım, programlama, veritabanı derslerinin ilkokuldan başlatılması ve "Kültür Toplumu Strateji ve Eylem Planı" hazırlanması gibi çarpıcı öneriler getirdi. Tabak, Mart ayında yapılacak TBD Genel Kurulu'nda e-sandık uygulamasını kullanmayı deneyeceklerini bildirdi.

Önerilerini sıralamadan öncesiyasi sahiplenmenin de olduğu bir ortamda bilişim toplumuna dönüşüm için gerekli bütüncül politikaların uygulanmasının, girişimci kültürün güçlenmesi ve girişim sermayesinin oluşumunu hızlandıracağını vurgulayan Tabak, sözlerini "Bilişim stratejisinin aslında ülkemizin büyüme stratejisinin ayrılmaz bir parçası olduğu unutulmamalıdır" diyerek bitirdi.

Raporun açıklanmasının ardından konuşan CHP Genel Başkan Başdanışmanı Aksünger,Türkiye'de "şeffaf bir kamu kimliği" olmadığı gerekçesiyle e-seçim yapılamayacağını, AB'de bu konuda çalışmalar bulunduğunu, CHP olarak e-seçimle ilgili 25 sayfalık bir taslak hazırladıklarını anlattı. HDP Genel Sekreteri Altınörs, Türkiye'de sosyal medyanın boğulduğunu söyleyip getirilen önerileri dikkate alacaklarını belirtti. Aksünger ve Altınörs,İnternet sansürüne ilişkin düzenlemelere karşı bilişim STK'larının birlikte hareket edip daha fazla konuya müdahil olmasını beklediklerini bildirdiler. e-Parti Genel Başkanı Emrehan Halıcı, bilişimcilerin sesinin daha yüksek çıkması, güçlerini ortaya koyacak yapıyı oluşturmaları ve siyaseti önemsemelerini istedi.

Bilişim sektörü için siyasi partilerden beklentiler

TBD yaptığı basın toplantısında Türkiye'de 2020'ye kadar bilişimde neler hedeflenmesi gerektiğini şöyle sıraladı:

1. Yerli yazılım sanayi, kalkınma için kritik alan olarak ilan edilmeli

Yerli yazılım çözümlerinin kamu ihalelerinde yabancı yazılımlarda olduğu gibi ürün olarak kabul edilmesi sağlanmalı.

Her ne kadar Kamu İhale Kanunu ve ilgili mevzuatta yerli ürünlere bir avantaj tanınmış olsa da kamu kurumlarının yazılım alımında uygulanmadığı görülüyor. Yerli çözümlere avantaj sağlayan ve rekabeti engellemeyen kurallar uygulanmalı.

2. Kamu ihale mevzuatında iyileştirmeler yapılmalı

Kamu ihaleleri mevzuatının, bilişim teknolojileri, sabit telefon, yazılım, internet ürün ve hizmetlerine yönelik devlet alımları için uygun olmadığı yönündeki gerek sivil toplum örgütleri, gerek (kimi) idareler ve gerekse çeşitli sektör şirketlerinin eleştiri ve itirazlarının sonuca kavuşmasına yönelik önlemler yaşama geçirilmeli.

Kamu kurum ve kuruluşları öncelikli olarak yerli yazılım çözümlerini kullanmalı. Kamu İhale Kanunu'nda buna ilişkin özel düzenleme yapılmalı.

3. Devlet eliyle oluşturulan haksız rekabete son verilmeli

Devlet kurumları (TÜRKSAT ve TÜBİTAK gibi) ve özel sektör şirketleri arasındaki haksız rekabet engellenmeli. Özellikle harcama denetimden uzak bir yapıda olan TÜRKSAT'ın temel amaç ve görevleri dışındaki işleri yüklenici olarak devlet kurumlarından ihalesiz almasına son verilmeli ve şeffaf bir yapıda denetlenmesi sağlanmalı. Benzer şekilde TÜBİTAK'ın devlet kaynakları ile özel sektöre karşı haksız rekabete girmesi engellenmeli. TÜRKSAT ve TÜBİTAK eliyle uygulanan devlet tekeli kaldırılmalı, alımlarda tam rekabet koşulları uygulanmalı.

4. Yazılım ihracatçısı, teşvik ve desteklerden yararlandırılmalı

Ülkemizde dış ticaret mevzuatında yazılımın, ürün ve hizmet kalemi nitelendirmelerinde sorunlar bulunuyor. İhracat sırasında denetlenebilir altyapıların olmamasından dolayı yazılım ihracatçısı diğer sektörlerden daha fazla katma değer oluşturmasına karşın destek ve teşviklerden yararlanamıyor. Yasal düzenlemelerle bu durum ortadan kaldırılmalı ve yazılım ihracatının desteklenmesi sağlanmalı.

5. Vergilendirme mevzuatı yerli bilişim endüstrisini korumalı ve özellikle yerli yazılım endüstrisinin gelişmesine katkı sağlayacak yabancı yatırımların da önünü açacak düzenlemeler yapılmalı

Stratejik önemi olan bilişim alanındaki vergiler, yalnız BT sektörünün büyümesini engellemeyip bilişim toplumuna giden yolda Türkiye'yi yavaşlatmaya devam ediyor. Gerek Hükümet Programı, gerek Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) stratejik planlarında belirtilmiş genişbant kullanımının yaygınlaşması ve vatandaşlara ulaşımının sağlanması çalışmalarının başarılı olabilmesi için sabit genişbant internette olduğu gibi mobil genişbant internet için abonelerden alınan ilk tesis vergilerinin ve BTK tarafından uygulanan ruhsatname ücretlerinin kaldırılması gerekiyor. Yerli sermayenin güçlenmesini engelleyebilecek vergi uygulamaları yerli yatırımcıları yabancı şirketler karşısında zayıf duruma düşürerek, bu şirketlerimizin küresel oyuncular tarafından kolaylıkla devralınmasının önü açılıyor. Ayrıca belediyeler kanununda yer alan ve maliyetleri artıran haberleşme vergisinin kaldırılması sektörün gelişimi için gerekli görülüyor.

Halen veri paketleri ve veri kullanımı için alınan yüzde 5 oranındaki Özel İletişim Vergi'sinden elde edilen gelirin, bu verginin sıfırlanması sonucu kullanımdaki artış ile elde edilecek gelirden oldukça düşük olduğu düşünülüyor.

6. "Açık Kaynak Kod"lu yazılımların kullanımını yaygınlaştırıcı mevzuat geliştirilmeli

Açık kaynak kodla yapılan çözümlerin yalnız üniversitelerde Ar-Ge amaçlı işler için değil artık birçok ülkenin stratejik kamu kurumlarındaki uygulamalarda bile kullanıldığı biliniyor. Toplam sahip olma maliyeti de gözönüne alındığında Türkiye'deki kamu kurumları için açık kaynak kodlu yazılımların uygun olduğu görülüyorr. Ancak ekosistemin oluşabilmesi ve sürdürülebilirlik gerektiren kurumsal desteği, sağlayacak özel sektör firmalarının, standartlar düzeyinde yapılandırma yönetimi, test ve belgeleme yapmalarını sağlayacak yapıları oluşturmaları için KOSGEB başta olmak üzere konuya özel desteklerin verilmesi yaygınlaşmanın önündeki önemli sorunları çözecek.

7. Fikri mülkiyet haklarına ilişkin mevzuat, AB ülkeleri düzeyine çıkartılmalı

Patent ve fikri mülkiyet haklarının tanımı, uygulaması ve adil kararlara bağlanması yönünde ciddi eksiklikler bulunuyor. Mevzuatta bilişim ürün ya da hizmetlerinin anlamlı biçimde lisanslanmasına olanak verecek iyileştirmelerin AB ülkeleri düzeyine çıkarılması gerçekleştirilmeli.

8. Kişisel verilerin korunması sağlanmalı

Türkiye'de ilk çalışmaları 1995'te Adalet Bakanlığı bünyesindeki bir komisyon tarafından yapılan ve 2008 yılından beri Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde (TBMM) kanunlaşmayı bekleyen Kişisel Verilerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı, Ocak 2015'te TBMM'de tartışmaya açıldı.

Türkiye'nin AB nezdinde kişisel veriler konusunda

"güvenli olmayan üçüncü ülke" statüsünde bulunması Kişisel Verilerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un çıkarılmasını daha da önemli hale getiriyor.

Kişisel Verilerin Düzenlenmesi hakkında tasarının kanunlaşmasıyla "belirli veya kimliği belirlenebilir bir kişiye ilişkin bütün bilgiler", kişisel veri sayılacak. Kişisel verilerin "toplanması, elde edilmesi, kaydedilmesi, düzenlenmesi, depolanması, uyarlanması veya değiştirilmesi, değerlendirilmesi, kullanılması, açıklanması, aktarılması veya elde edilebilir olması, ayrılması veya birleştirilmesi, dondurulması, silinmesi veya yok edilmesi" gibi işlemlerden herhangi biri kişisel verilerin işlenmesi anlamına gelecek.

9. 5651 sayılı Yasa'da yasaklayıcı değil, geliştirici yeni düzenlemeler yapılmalı

"İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun", geçtiğimiz dönem içinde birçok kez ele alınmış, ancak yine tüm tarafların kabul edebileceği bir düzenleme şeklinde dönüştürülemedi. Sözkonusu Yasa ve bağlı mevzuat, bağımsız mahkemelerin işlevlerini re'sen yapan kurumlar oluşturulmadan ve uygulama sürecinde görülen aksaklıklar da değerlendirilerek STK'larla birlikte tekrar düzenlenmeli.

10. "Bilişim Suçları Yasası" çıkartılmalı

Uygulamada yetersiz olan mevzuat geliştirilerek başlıbaşına bir "Bilişim Suçları Yasası" çıkartılmalı, bilişim suçları ile mücadelede daha etkin olunması için yeni stratejiler ve kurumlar oluşturulmalı. Kamu ve özellikle banka ve finans kuruluşları olmak üzere özel sektörde farkındalıkların geliştirilmesi ile gerekli yatırımlar yapılarak önlemlerin alınması sağlanmalı.

11. Elektronik haberleşme, bilgi ve iletişim teknolojileri yasaları AB'ye uyumlaştırılmalı

Elektronik haberleşme ile bilgi ve iletişim teknolojileri yasaları, özellikle yetkilendirme rejimi, karşılıklı bağlanabilirlik, piyasaya giriş, perakende fiyatlar, spektrum yönetimi alanlarında AB'ye uyumlaştırılmalı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile BTK arasındaki görev bölümü açıklığa kavuşturulmalı.

Elektronik iletişim alanında edinilen bilgilerin uygulanması ve ulusal yasal çerçeveye uyarlanmasına devam edilmeli. Pazarın tamamen serbestleşmesi için hazırlık yapılmalı. Mevcut AB düzenlemeleriyle uyumlu yeni Elektronik İletişim Yasası kabul edilmeli.

Yeni hizmet verilmesini zorlaştıran yetkilendirme rejimi, AB mevzuatı ile uyumlu hale getirilmeli, kısıtlar kaldırılmalı, basit hale getirilip yenilikçiliği teşvik edecek yapıda olmalı.

12. Bilişim Bakanlığı kurulmalı

TBMM İnternet ve Bilişim Araştırma Komisyonu'nun açıkladığı "siber güvenlik" taslak raporunda da kurulması önerilen "Ulusal Siber Güvenlik Koordinasyon Kurulu" ve "Ulusal Bilgisayar Olaylarına Müdahale Organizasyonu" oluşturulurken "Bilişim Bakanlığı" ve "Ulusal İnternet Ağı İzleme Sistemi" kurulmadı. Sektör olarak Bilişim Bakanlığı'nın kurulmasını bekliyoruz.

13. TBMM Bilişim Komisyonu kurulmalı

2002 ve 2004 yıllarında yapılan Türkiye Bilişim Şûrası'nda alınan tavsiye kararları da dikkate alınarak TBMM Bilişim Komisyonu kurulmalı.

14. Türkiye 3. Bilişim Şûrası toplanmalı

15. TBMM'deki komisyonlarda STK'lara yer verilmeli

Yapılacak iç tüzük değişikliği ile TBMM'deki komisyonlarda STK'ların temsiline de olanak sağlanmalı.

16. Siber Güvenlik Kurulu'nun hazırladığı Strateji ve Eylem Planı güncellenmeli

Siber Güvenlik Kurulu'nun hazırladığı Strateji ve Eylem Planı, tüm paydaşların görüşüyle güncellenmeli.

17. Ulusal Genişbant Ağı Stratejisi hazırlanmalı

Kalkınma Bakanlığı'nın Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı Taslak Raporu'nda belirtildiği üzere; uyumlu ulusal genişbant stratejisi hazırlanması kararı çok önemli bir adım. Gelişme ve rekabet gücünün artması için ulusal çapta Yeni Nesil Şebeke Kurulumu ve şebekeye erişimi mutlaka sağlanmalı. Sabit altyapı konusunda, ülke düzeyinde ele alınacak ulusal bir politikaya, gerekli olduğu yerlerde bir rekabet içerisinde, gerekli görülen yerlerde birlikte yatırım, kamu-özel ortaklığı vb gibi girişimlere destek verilmeli. Yenilikçilik ve sayısal dönüşüm gibi söylemlerin anlamını yitirmemesi için dünyada uygulanan modellerin incelenerek, öncü ülkelerin geliştirdikleri modellerden dersler çıkarılmalı ve ulusal genişbant hükümet tarafından öncelikli bir politika olarak bütüncül bir çerçevede ele alınmalı.

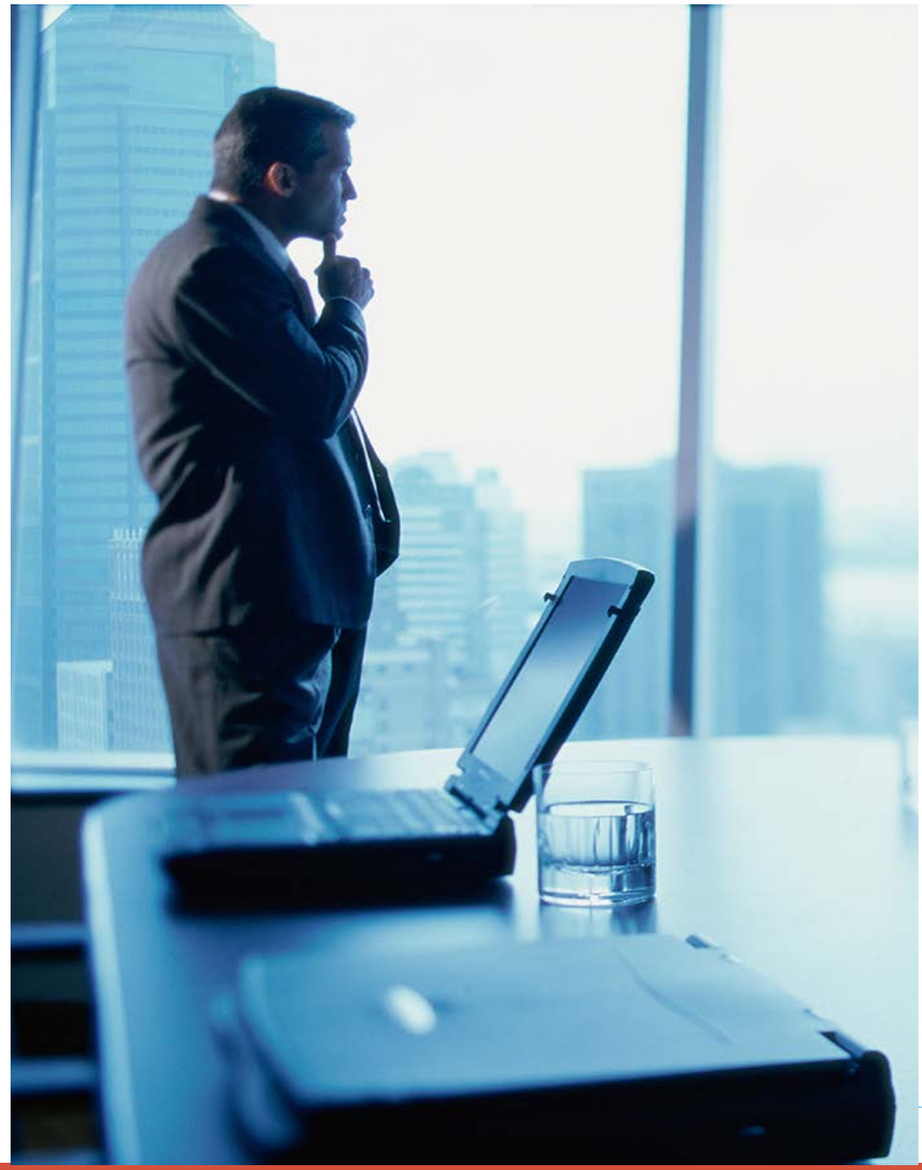

18. Bilişim sektörü, "ulusal stratejik sektör" ilan edilmeli

19. Fiber altyapı konusundaki mevcut problemler çözülmeli

Tam IP bir ağ topolojisine sahip olacak 4N'de (4G) yüklü transmisyon ihtiyacını sağlamada kritik olan fibere erişim, mutlak surette bütün operatörler için sağlanmalı. Bu kapsamda, 4N'de yüksek veri talebi, kullanıcı alışkanlıklarının artış hızı nedeniyle artan veri trafiği ve kapasitesi ile varolan mobil altyapı düşünüldüğünde fibere olan gereksinim fazlası ile artacak. Dolayısıyla fiber altyapıyı artırmaya ve geliştirmeye olanak sağlayacak düzenlemeler gözden geçirilmeli.
Yatırım yapmak isteyen işletmecilerin önünü açmak da ülkemizdeki fiber ağın gelişimine katkı sağlayacak. Bu nedenle, Geçiş Hakları Yönetmeliği'nin usul ve esaslarına göre, operatörleri tesis paylaşımına zorlayan yaklaşım değiştirilmeli. Yatırım yapmak isteyen operatör ancak tesis paylaşımı kendisi açısından ekonomik ve kabul edilebilir ise kendi özgür iradesi ile paylaşıma gidip gitmeyeceğine karar verebilmeli. Bu noktada,"herhangi bir operatör ekonomik açıdan uygun bulmadığı takdirde sunulan teklifi reddetmekte serbesttir" veya benzeri bir hüküm düzenleyici çerçevede mutlaka yer almalı.Hem Sanal Ayrıştırılmış Yerel Erişimi (SAYE) hem de fiziksel erişim (aydınlatılmamış- dark) fiber) önünde engel teşkil eden ve rekabet etmeyi zorlaştıran "Kısmi muafiyet" kaldırılmalı.

20. Kablo TV şebekesi, yeni girişimcilere açılmalı

Kablo TV şebekesinin 10.02.2005 tarih ve 05-10/81-30 sayılı Rekabet Kurulu kararı doğrultusunda alternatif internet servis sağlayıcıların erişimine açılması ya da özel sektöre devredilmesi konusu gündeme alınmalı.

21. Türkiye, 4G teknolojisine mevzuat yönünden hazırlanmalı

4G sürecinden önce aşağıdaki sıkıntıların çözülmesi gerekiyor:

- Doğru frekans bantları her operatör için optimum büyüklükte olacak şekilde boşaltılmış olmalı.
- Yüklü transmisyon ihtiyacını sağlamada kritik olan fibere erişimin ve uçtan uca fiber yatırımının önünün açılmasına yönelik çalışmalar hızlandırılmalı.
- Tüketicinin 4G'ye erişimi için LTE (Long Term Evolution - Uzun Vadeli Evrim) uyumlu akıllı telefonların yaygınlaşması teşvik edilmeli.
- Baz istasyonlarına ilişkin bugün yaşanan sıkıntılar ve belirsizlikler çözülmeli:
  - Düzenleyici Boşluk ve İmar Ruhsatı: Anayasa Mahkemesi 406 sayılı Kanun'un Ek 35'nci maddesini iptali sonrasında ortaya çıkan baz istasyonlarının kurulum ve işletimine ilişkin sorunlar devam etmekte olup, imar kanunu gereği baz istasyonları için imar ruhsatı şartı getirildi. Ancak, gerek belediyelerin yaptırımları ve gerekse hukuksal süreçlerin devamlılığı nedeniyle, yaşanan mevcut problemlerin sonlanabilmesi için gerekli kanun ve/veya düzenlemeler yapılmalı;

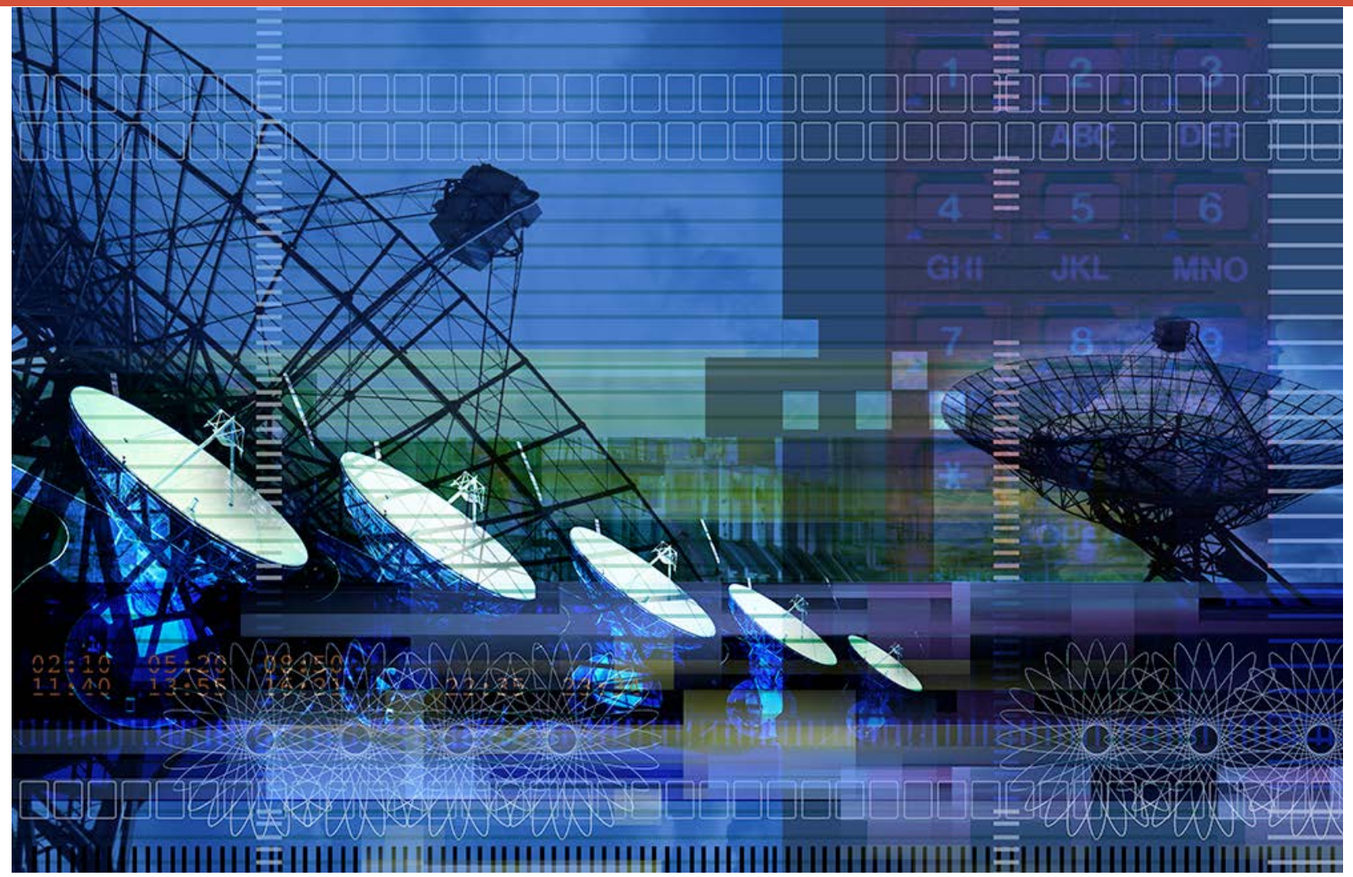

  - Telsiz kullanım ücretleri: Mevcut düzenlemenin değiştirilerek ve uluslar arası kriterler göz önünde bulundurularak telsiz kullanım ücretlerinin abone sayılarına göre düzenlenmesi sağlanmalı.

22. TÜBİTAK Ar-Ge desteklerinde bilişim projelerine daha çok pay ayrılmalı

TÜBİTAK'ın Ar-Ge desteği sağladığı projelerde kendi enstitülerini desteklemesi eğilimi sürmektedir. Ayrıca, üniversite ve sanayi tarafından üretilen projelere TÜBİTAK desteği sağlamada sorunlar yaşanmaktadır. Araştırma projelerinden daha çok geliştirme projelerine destek verilmektedir. Başvuru süreçleri basitleştirilmeli, ödeme süreçleri ise yeniden değerlendirilmelidir.

23. Ar-Ge yatırımları ve yenilikçi şirketler desteklenmeli

Evrensel hizmet, Ar-Ge fonlarını kullanarak; ticarileşen Ar-Ge yatırımları ve yenilikçi şirketleri destekleyecek fonlar, sektöre kullandırılmalı ve girişimcilik desteklenmeli.

"Yenilikçi Şirket Sertifika"ları çıkarılmalı, bunun yıllık ölçümü yapılmalı ve bu şirketlere çalışmalarında mali ve bürokratik kolaylıklar getirilmeli.

24. Teknoloji ve kuluçka merkezleri geliştirilmeli, yenilikçilik ve Ar–Ge çalışmaları desteklenmeli

Türkiye'de yerli BT'nin geliştirilmesi, ithal teknolojiler üzerinde yerli katma değer yaratabilmek ve BT'nin önemli bir ihracat kalemi haline gelebilmesini sağlamak için teknoloji ve kuluçka merkezlerinin geliştirilmesi, yenilikçilik ve Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesi, patent sahibi olma ve marka geliştirmenin teşvik edilmesi sağlanmalı. Türkiye'de, Ar-Ge ve inovasyon esaslı üretim kültürü oluşturmalı.

BT ve iletişim sektörü ülkelerin ekonomilerinde yüksek katma değerli ürün, süreç ve hizmet üretimi için önem teşkil ediyor. Ülkelerin BT sektörünün gelişmesi için ayırdığı kaynaklar, sosyal ve iktisadi yapıyı güçlendirerek güçlü ekonomi olarak geri dönüyor. Güçlü bir sosyal ve iktisadi yapıyı hedefleyen ülkemizin kısa ve orta vadeli hedeflerine ulaşabilmesi için BT sektörüne sağlanan teşvik ve desteklerin devam etmesi ve etkin biçimde duyurulması gerekiyor.

25. Türkiye'nin tamamı, "genel teknoloji geliştirme bölgesi" ilan edilmeli

Teknoparklar özel / uzmanlık teknoparkları olarak sınıflandırılmalı. Türkiye'nin tamamı genel teknoloji geliştirme bölgesi olarak ilan edilmeli ve teşvikler bu statüye göre verilmeli.

26. E-devlet proje ve uygulamaları bütünsel bir yaklaşımla ele alınmalı

E-devlet proje ve uygulamaları bütünsel bir yaklaşımla ele alınıp kamuya ait BT yatırım projeleri kurumlar arası koordinasyon ve güvenli elektronik ortamlarda bilgi paylaşımını temel alan bir anlayışla sanallaştırma, bulut bilişim, yeşil bilişim ve mobil uygulama eğilimleri dikkate alınarak yürütülmeli.

27. E-devlet çalışmaları kapsamında, "Tek Nokta Hizmet Durakları" oluşturulmalı

Türkiye'de halen hanelerin yüzde 39'unda, internet erişimi bulunmuyor. İnternet erişimi olmayan hane halkına ya da erişim olanağı olduğu halde bilgi işleme araçlarını (bilgisayar, tablet, akıllı telefon vb) kullanma deneyim ve bilgisi kısıtlı olan vatandaşların,e-devlet uygulamalarına erişimini kolaylaştırmak amacıyla "Tek Nokta Hizmet Durakları" uygulanabilmeli. Bu amaçla kamu kurumları ile yerel yönetimlerin birlikte çalışabilirliği ve vatandaşa hizmet sunumları sağlanmalı.

28. On sekiz yaşını dolduran her vatandaşa,

ücretsiz, nitelikli "Elektronik İmza" verilmeli

18 yaşını dolduran her vatandaşa, en az beş yıl süreyle ücretsiz olarak elektronik imza verilmeli. Böylece e-devlet kapısı üzerinden yapılan bütün hizmetlere kolaylıkla erişim sağlanmış olacak.

29. Okullarda güncel teknoloji ve altyapı sağlanmalı

Sayısal ve yeni medya okur-yazarlığının yanı sıra e-becerileri geliştirmeye yönelik araştırma projeleri ve eğitimler Avrupa'da yaygın olarak yürütülüyor. Avrupa Sayısal Gündem raporlarına göre eğitimde BİT'e yönelik ulusal politikalar, tüm Avrupa ülkelerinde bulunuyor ve genellikle tam öğrenme sürecini kapsıyor. Sayısal ve medya okur-yazarlığı da dahil olmak üzere, yalnızca yüksek düzeyde BİT becerilerinin geliştirilmesi yoluyla BİT'in sosyal ve ekonomik potansiyelini en üst düzeye çıkarılması amaçlanıyor.

Ülke stratejisi olarak Avrupa'da olduğu gibi eğitime özel stratejiler de dahil olmak üzere, farklı alanlarda BİT'in kullanımını teşvik etmek üzere ulusal stratejiler, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle birlikte oluşturulmalı. Bu stratejiler, öğrencilere gerekli BİT becerilerini sağlama amacının yanı sıra (özellikle okur-yazarlık becerileri) öğretmenler için BİT eğitimi vermeyi de amaçlamalı. FATİH Projesi, altyapı ve donanım sağlamanın ötesine geçip eğitime katkı sağlayacak içeriklerin oluşturulduğu bir proje yapısına kavuşturulmalı.

30. Yazılım, programlama, veritabanı gibi dersler ilkokuldan itibaren verilmeli. Çocuk, kadın ve yaşlılar için bilişim eğitimi verilmeli

Özellikle 2013 ve 2014 yılında Avrupa ve ABD'de, programlamanın 8-10 yaş civarında başlanacak bir etkinlik olduğu görüldü ve bu konuda yarışmalar, projeler düzenlenip farkındalık yaratıldı, bilişim eğitimi yaşı da buna uygun olarak aşağı çekildi. Geç kalınmadan pedagogların çizeceği sınırlarla çocuklarımıza bilişim eğitimi vermek zorunlu olmakta.

Vatandaşlarımızın ileride hangi mesleğe yönelirse yönelsin BT'den etkin yararlanmaları sağlanmalı.

31. Çocuk istismarını önlemek için "Yeni Medya Okuryazarlığı" ve bilinçli internet kullanımı eğitimleri verilmeli

Çocukların internet ortamında istismarlardan korunması için uluslararası ölçektekilere uygun önlemler oluşturulmalı, bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı'nın yapacağı müfredat düzenlemeleri ile okullarda Yeni Medya Okuryazarlığı ve bilinçli internet kullanımı eğitimleri verilmeli.

32. Bilişim sektöründe kadın istihdamını artırıcı önlemler alınmalı. Bilişim teknolojileri kullanılarak kadınların iş hayatına ve sosyal yaşama katılması sağlanmalı

Kadınlarımızın BT yeteneğinin geliştirilmesi için kurslar açılmalı, bilişim sektöründe kadın istihdamını artırıcı önlemler alınmalı.

33. "Genişband internet" hizmetleri, elektrik, doğalgaz, su gibi her haneye ulaştırılmalı

Türkiye'de elektrik, su, doğalgaz gibi temel yaşamsal hizmetlere, "Genişband internet" hizmetleri de eklenmeli. Genişband internet hizmeti temel hak olarak yasalarımızda yerini almalı. Türkiye'de genişband yatırımlarına yönelinerek eğitimden sağlığa kadar tüm alanlarda hizmetlerin genişband altyapısında geliştirilmesi ve sunumları sağlanmalı. Bu amaçla gerekiyorsa Evrensel Hizmet Fonu kullanılmalı.

34. Yaşlılar ve engelliler için uzaktan sağlık hizmeti gerçekleştirilmeli

Yaşlılarımızın, engelli ve bakıma muhtaç kişilerin evde bakım hizmetlerinde yararlanılmak üzere uzaktan sağlık hizmeti (teletıp) teknolojilerinin geliştirilmesi teşvik edilmeli, sağlık alanında bilişim teknolojilerinden daha fazla yararlanılarak kaynak tasarrufuna gidilmeli. Çeşitli kuruluşlar tarafından toplanılan kişisel sağlık verilerinin kalitesinin artırılması, standartlaştırılması ve yaşamboyu kullanılabilir hale getirilmesi için gerekli teknolojik yatırımlar yapılmalı.

35. Engelliler için yaşam kalitesini artırıcı bilişim uygulamaları desteklenmeli

Bedensel, görme ve işitme engelliler için yaşam kalitesini artırıcı bilişim uygulamaları desteklenmeli, kamusal uygulamalarda bu konulara ilişkin düzenlemeler yapılmalı.

36. Kamu verileri, açık olmalı

Kamu hizmetlerinin şeffaf, izlenebilir ve sorgulanabilirliğini sağlamak ve kamunun ürettiği bilgilerden katma değerli bilgi ve hizmetler üretilebilmesini temin etmek için kamu verileri açık, ulaşılabilir ve değerlendirilebilir hale getirilmeli.

37. Sosyal medyanın özgürlükleri geliştirici, demokratik, sosyal ve kültürel hayatımızı zenginleştirici şekilde kullanımı sağlanmalı

Türkiye'de sosyal medyanın özgürlükleri geliştirici, demokratik, sosyal ve kültürel hayatımızı zenginleştirici bir şekilde kullanımı sağlanmalı, kamunun sosyal medya araçları üzerinden hizmet sunumlarını teşvik edici çalışmalar yapılmalı. Sosyal medyanın zararlı ve yıkıcı etkilerinden korunmak için kısıtlayıcı ve sınırlayıcı olmayan önlemler geliştirilmeli.

38. AB Sayısal Gündem 2020 programı daha

yakından izlenmeli ve öngörülen hedefler için Türkiye'de gerekli yapılanma sağlamalı

TBD Sayısal Gündem 2020 uzmanlık grupları eliyle yürütülen çalışmalar, AB üyeliği yolundaki ülkemizin bilişim alanında hazır olmasını sağlayacak. Digital Türkiye Platformuyla birlikte yürütülen bu çalışmalara gereken siyasi destek sağlanmalı. Bu çalışmalar; "Ar-Ge ve İnovasyon", "Birlikte Çalışabilirlik", "Güven ve Güvenlik", "Hızlı ve Ultra Hızlı İnternet Erişimi", "Toplum İçin BT Kazanımları", "Sayısal Okuryazarlık ve BT Yeteneği" ile "Sayısal Tek Pazar" ana başlığı altında kırk ayrı uzmanlık grubunda 1000'i aşkın uzmanla yürütülüyor.

39. Bilişim çalışanlarının özlük hakları düzenlenmeli

Bilişim teknolojileri alanında nitelikli ürün ve hizmet üretiminin anahtarı olan bilişim çalışanlarının hem kamuda, hem de özel sektördeki özlük haklarına ilişkin iyileştirici düzenlemeler yapılmalı. Diploma ve sertifika denkliklerine ilişkin kurallar tanımlanmalı.

"Bilişim Uzmanlığı Sınıfı Kurulmalı"; bu amaçla, iş güçlüğü, iş riski teminindeki güçlük zammı, ek gösterge ve "Özel Hizmet Tazminatı" istenilen seviyeye getirilmeli ve bilişimcilerin bu kadroda yer alması sağlanmalı.

Bu gerçekleşinceye kadar, personelin "Teknik Hizmetler Sınıfı"nda değerlendirilmesi sağlanarak, ücret farklılıkları giderilmeli,ek gösterge, yan ödeme ve "Özel Hizmet Tazminatları" düzenlenerek uygun hale getirilmeli.

40. Kamudaki bilgi işlem birimlerinin organizasyondaki yerleri iyileştirilmeli

Her kurumda tek bir merkezi bilişim birimi olmalıdır ve bu birimler doğrudan en üst yöneticiye bağlı olarak çalışmalı.

41. Siber güvenlikte ulusal çözümlere öncelik verilmeli ve teşvik edilmeli

Siber güvenliğin anahtarı "ulusal çözümler"dir. Siber Savunma Sanayii'nde yerli teknolojilerin geliştirilmesi teşvik edilmeli. Ulusal güvenliğin önemli unsurlarından biri haline gelen siber güvenliğin sağlanmasının öncelikle kurumlarda ve vatandaşlarda farkındalığın geliştirilmesiyle mümkün olacağı anlaşılırken, standartların ve düzenlemelerin oluşturulması ile bu alanda ulusal çözümlerin geliştirilip, kullanılması kilit nokta olarak görülüyor.

42. Türkiye'de, e-seçim yapabilecek mevzuat ve altyapı oluşturulmalı

Türkiye'de, Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) ve Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü Sistemi (SEÇSİS) sayesinde kolaylıkla elektronik seçim yapılabileceği belirtiliyor. Dünyada bu konudaki başarılı örnekler incelenerekülkemizde de e-seçim gerçekleştirilebilir.

43. "Kültür Toplumu Strateji ve Eylem Planı" hazırlanmalı

"Kültür Toplumu Strateji ve Eylem Planı" hazırlanmalı; kültür ve sanat eserlerinin çevrimiçi sunulmaları ya da çevrimiçi üretilmelerinin sağlanmasında telif haklarının korunması başta olmak üzere kolaylaştırıcı ve koruyucu her türlü yasal düzenleme yapılmalı. Kamunun elindeki telif hakkı gerektirmeyen her türlü bilgi ve belge, başta Osmanlı belgeleri olmak üzere sayısallaştırılarak araştırmacıların ve bilim insanlarının ve talep eden yurttaşların hizmetine sunulmalı.

44. Türkiye, gelecek hedefleri için yenilikçi bilişim alanlarına yönlendirilmeli

Türkiye'nin 2023 yılında dünyanın ilk 10 ekonomisi arasında yer alması için yılda ortalama yüzde 8,5 büyümesi gerekiyor. Gelinen bu noktada ve geçerli ekonomik koşullarda artık bu büyüme hedefi olanaklı görünmüyor. Ancak, robotik, bulut bilişim, nano teknoloji, tele tıp ve yapay zekâ gibi alanlara yapılacak yatırımlarla Türkiye, bu alanlarda üretim ve hizmet sunan ülke konumuna gelebilir ve yeni hedefleri olanaklı kılabilir.

Cihazlar arası iletişim (M2M) altyapısının geliştirilmesinin teşvik edilmesi amacıyla makineler arası veri aktarımında alınan "Yeni Tesis Özel İletişim Vergisi"nin kaldırılması gerekiyor.

M2M pazarının büyümesi ve tüketicinin refahının artması amacıyla etkin rekabet koşullarının artırılması önemli. Bu nedenle pazarı büyütecek ve rekabeti artıracak bir düzenleme politikasının sürdürülmesi gerekiyor. Bu kapsamda, telsiz ruhsatname ve kullanım vergilerinin kaldırılması da M2M kullanımının önünü açıp uygulamaları yaygınlaştıracak.

45. Çağrı merkezlerinde mesleki "standart"a uygunluk getirilmeli

Çağrı merkezlerinin Avrupa standartlarına uygunluğu çok önemli. "Müşteri İletişim Merkezleri Hizmet Belgelendirmesi", sektördeki firmaların hizmet kalitesini yükseltirken, insana ve doğaya duyarlılık adına önemli kazanımları da beraberinde getiriyor. Başta devlet kurumlarının, Müşteri İletişim Merkezleri Standardı'na uyum sağlaması teşvik edilmeli.

46. Yerel yönetimlerde "Akıllı Kent Uygulamaları"nın geliştirilmesi ve kullanılması sağlanmalı

47. KOBİ'lerin bilişim teknolojilerinden yararlanmaları için gerekli eğitim ve teşvikler sağlanmalı

Türkiye'de bilişimdeki "personel açığı"nı karşılamada, kadın işgücü değerlendirilebilir

Kadınların son yıllarda bilişim sektöründeki yükselişini, hızlı ve sürekli yenilikçi olmayı gerektiren bu sektörde; kadın yöneticilerin yenilikçi düşünme, empati yapabilme gibi özelliklerini ön plana çıkararak başarılı olmalarına bağlayabiliriz. Ancak, "Bilişimi meslek edinmemiş bütün kadınları bilişime nasıl çekebiliriz?" sorusuna yanıt aramamız gerekiyor. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin evleri teknoloji parkına dönüştürdüğü bu ortamda, kadının bilişimle buluşması daha da önem kazanıyor. Erkeklerde internet kullananların oranı yüzde 82 iken, kadınların üçte biri hiç internet kullanmıyor.

Bilgisayar sahibi hanelerin yarıya yakınında annenin bilgisayar kullandığı hanelerin oranı sadece yüzde 18. Kadınlar, erkeklere göre bilgisayarla daha geç tanışıyor. Bilgisayarı yeni birşeyler öğrenmek için kullanan kadınların bilişime ilgisini çekerek, bu alanda iş hayatına aktif katılımları sağlanabilir.

Bazı kurum ve şirketler kadınlara ücretsiz bilgisayar kursu verilmesini sağlıyor ya da bu tür projelere yer veriyorlar. Sivil toplum kuruluşları ve şirketlerin yanı sıra bilgisayar ya da teknoloji okur-yazarlığının geliştirilmesi için devlet desteği ile bir seferberlik başlatılabilir. Bu noktada halk eğitim merkezleri değerlendirilebilir. Kurslara katılan kadınlara bilgisayarın tarihçesinden temel parçalarına, Windows'un temel işlemlerinden internet kullanımına kadar çok şey öğretilebilir.

Bilişim sektöründe kadın çalışan oranı, iş hayatında genele oranla yüksek olsa da, bir araştırmaya göre yüzde 32,7 kadın ve yüzde 64,4 erkek istihdam oranlarıyla aradaki fark ortaya çıkıyor. Geleceğin mesleği olan bilişim alanında kadınları eğiterek, işgücü piyasasına katmak olası gözüküyor.

İlkokuldan başlayarak bilişim teknolojileri (BT) dersleri verilmeli, vatandaşların ileride hangi mesleğe yönelirse yönelsin bilişim teknolojilerinden etkin yararlanmaları sağlanmalı. Ayrıca kadınların BT yeteneğinin geliştirilmesi için bilişim sektöründe pozitif ayrımcılığa gidilebilir.

Türkiye'nin tüm illerinde kadınlara ücretsiz bilgisayar kursu vererek, kadınları teknolojiyle tanıştırılabilir. Teknolojiyi kadınların hayatının ayrılmaz bir parçası haline getirmek, kişisel gelişimlerine, kültürel ve sosyal yaşamlarına katkıda bulunmak amaçlanmalı.

Kadınlar için global bir program

Women Techmakers (WTM) teknoloji ile ilgili kadınlar için global bir program ve bir Google markası olup, Google Developer Group (GDG) üyeleri tarafından oluşan gönüllü bölgesel bir topluluk. Women Techmakers Eskişehir topluluğu geçtiğimiz Aralık ayında teknoloji ile ilgilenen kadınları teşvik etmek ve onlara destek olmak amacıyla bir araya gelerek, kadınların BT ekosistemindeki yerini arttırmayı hedefledi. Topluluk bu Mart'ta da bir etkinlik düzenliyor.

Google, her yıl Mart ayında, kadınlar için konferans yapıyor. Geçen yıl Türkiye'deki diğer GDG ile İstanbul'da Bahçeşehir Üniversitesi'nde düzenlenen bu etkinlik Anadolu'daki şehirlere de yayılması amacı ile bu yıl Eskişehir'de gerçekleştiriliyor. Etkinliğin amaçları arasında teknoloji ile ilgili kadınların birbirleri ile etkileşim içerisinde olması ve birbirlerine ilham sağlaması, kadınların BT sektöründeki sorunları ve deneyimlerini paylaşması, kadınların teknolojideki son gelişmelerden haberdar olmalarının sağlanması yer alıyor.

Bilişim, dünyanın en hızlı büyüyen endüstrisi. Bu genişleme nedeniyle profesyonel işgücüne ihtiyaç duyuluyor. Her yıl yetişen bilişim konusundaki uzmanların sayısı, sektördeki açığı karşılamaya yetmiyor. Bu açığı kapatmada bütün kadınlardan yararlanılabilinir.

Fatma Ağaç

Kara bulutlara dikkat!

Her derde devaymış gibi gösterilen bulut bilişim, aslında bir çok risk bulunduruyor

Eylem CÜLCÜLOĞLU
eylem@bilisimdergisi.org

2000'li yılların başlarından bu yana bulut bilişim (cloud computing) kavramı bilişim dünyasının gündemini işgal ediyor. Aslında bir pazarlama terimi olan bulut bilişim, BT kaynaklarının internet üzerinden kullanılması anlamına geliyor. Bulut bilişimde kurumlar kendi BT altyapılarını kurmak yerine veritabanı sunucusu, uygulama sunucusu, web sunucusu, depolama gibi hizmetleri bir servis sağlayıcıdan alıyor. Bulut bilişim sadece kurumları da kapsayan bir teknoloji değil. Son kullanıcılar da veri depolama, e-posta, online ofis gibi uygulamalar için bulut bilişimi kullanıyor. Bulut bilişim temel olarak SaaS (yazılım hizmeti) ve IaaS (altyapı hizmeti) olarak ikiye ayrılıyor. Günümüzde özellikle SaaS tarafında hızlı bir büyüme görülüyor.

SaaS pazarı 106 milyar dolar olacak

Goldman Sachs'in en son yayınladığı bir araştırmaya göre SaaS pazarının 2016 yılında 106 milyar dolara ulaşacağı öngörülüyor. Bu, 2015 rakamlarına göre yüzde 21 oranında bir artış anlamına geliyor. Goldman Sachs'in araştırmasına göre bulut bilişim altyapılarına ve platformlarına yapılacak harcamalar 2013-2018 yılları arasında yüzde 30 oranında artacak. Ayrıca araştırmaya göre tüm bulut bilişim içinde SaaS'ın oranı 2018 yılında yüzde 59'a ulaşacak.

Araştırma ayrıca bilişim yöneticilerinin bulut bilişime bakışının ne kadar olumlu olduğunu da gösteriyor. Araştırmanın rakamlarına göre BT yöneticilerinin yüzde 42'si 2015 yılında bulut bilişim harcamalarını artıracak. 2018 yılında kurumsal şirketlerin yüzde 60'ından fazlasının BT altyapılarının en az yarısını bulut tabanlı sistemlere geçireceği öngörülüyor.
Araştırmaların gösterdiği gibi bulut bilişim hızla ilerliyor. Bu hızlı ilerleme ve pazarlama faaliyetleri bulut bilişim alanındaki olası riskleri perdeliyor.

Endüstriden Haberler

Bulut bilişim kuşkusuz çok büyük avantajlar sunan ve şirketlere esneklik sağlayan bir yapı. Ama şunu unutmamak gerekir ki, bulut servisleri sihirli bir değnek değil ve doğru uygulanmamış buluta geçiş stratejileri büyük sorunlar yaratabilir.

Sizler için bulut bilişimde karşınıza çıkabilecek on önemli riski derledik:

1- Kritik İş Verileri Başkalarının Elinde Olması

Bulut bilişimde kuşkusuz birinci sıradaki endişe kritik iş verilerinin başkalarının elinde olması geliyor. Bulut servis sağlayıcıları her ne kadar anlaşmalarında sizin verilerinizi kullanmayacaklarını taahhüt etseler de, verilerinizin kullanıp kullanılmadığını anlamanız neredeyse imkansız. Ayrıca verilerin internet üzerinde olması güvenlik risklerini de artırıyor. Bulut servis sağlayıcılar hacker'ların bir numaralı hedefi durumunda ve geçtiğimiz senelerde yaşanan bir çok olay bu endişelerin artmasına neden oluyor. Bu yüzden bankalar gibi verilerin hassas olduğu kurumlar ya bulut bilişimi hiç kullanmıyor ya da kendi özel bulutlarını kuruyorlar.

2- Buluta Mecbur Olmak

Bulutun en büyük avantajı bir BT altyapısı kurmaya ihtiyaç duymamak. Bulut hizmetleri alan firmalar kendi bünyelerinde ne bir sunucu yapısı oluşturuyor ne de yeterli sayıda BT elemanı istihdam ediyor. Bu durum işler iyi yürürken güzel gözükse de, ya işler kötü giderse? Bulut servisinden istediğiniz verimi alamazsanız ne olacak? BT yapınızı tekrar içeri almak çok masraflı ve firmaların bu duruma hazırlıklı olmaması büyük sorun yaratıyor. Bu yüzden bir kere buluta çıkma kararı alan firmalar, sonuç iyi olsun ya da olmasın buluta mecbur kalma durumunda oluyorlar. Ayrıca bir bulut servis sağlayıcısından diğerine geçiş de operasyonel anlamda zor olduğu ve riskler içerdiği için bulut servis sağlayıcısı da genellikle kolay kolay değiştirilemiyor. Bu yüzden bulut bilişime geçme kararı çok iyi incelenerek alınmalı ve bulut servis sağlayıcısı çok iyi seçilmeli.

3- Yerel BT İş Gücünün Azalma Riski

Günümüzde Amazon gibi çoğu bulut servis sağlayıcısı ABD'de. Firmalar genelde bulut hizmetlerini ABD'den alıyorlar. Durum böyle olunca yerelde ağ uzmanı, veritabanı uzmanı, sistem yöneticisi gibi pozisyonlar gerekmiyor. Bu da uzun dönemde yerel BT iş gücünü etkileyebilir. İnsanlar iş bulamayacakları için bu alanlara yönelmeyi azaltırlar ve sonuçta kalifiye BT elemanının bulunamadığı ve tüm bilişim altyapı hizmetlerinin dışarıdan alındığı bir durumda kalabiliriz.

4- BT Altyapısını 3. Kişilere Emanet Etmek

Bulutun sunduğu avantajlardan birisi minimum sayıda BT çalışanı ile tüm işleri yapabiliyor olmak. Bulut servis sağlayıcı sizin için tüm BT hizmetini veriyor ve siz de sadece yönetici seviyesinde BT çalışanı istihdam ederek işinize odaklanıyorsunuz. Bu ilk başta çok güzel gözükebilir ama BT altyapısını başkalarına emanet etmenin de riskleri var. Kendi BT ekibinizi oluşturduğunuz zaman onları çok iyi bir şekilde kontrol edebiliyorsunuz ve sadece sizin sisteminizle uğraştıkları için yapınızı çok iyi biliyorlar. Herhangi bir arıza durumunda ise kendi pozisyonlarını da kaybetmemek için canla başla çalışıyorlar. Bulut servis sağlayıcısından hizmet alındığında ise durum farklı. BT çalışanlarını tanımıyorsunuz. O BT çalışanları sizin gibi yüzlerce farklı şirkete hizmet veriyor ve sizin önceliklerinizle onların öncelikleri her zaman aynı olmuyor. Bulut hizmeti almak maliyet açısından faydalı ama BT hizmet kalitesinin artacağı ve her şeyin sorunsuz çalışacağı anlamına gelmiyor.

5- ABD Devletinin Tüm Verilerinize Ulaşma Riski

Büyük bulut servis sağlayıcılarının çoğu ABD'de bulunuyor. ABD'deki Patriot Yasası ABD devletine gerek görülen durumlarda tüm verileri inceleme yetkisi verebiliyor. Eğer verileriniz ABD'deki bir bulut servis sağlayıcıda ise ABD devletinin bu verilere ulaşma riski var. Verileriniz şirket sırları, teknoloji sırları, patent sırları veya finansal sırlar içeriyorsa ABD'de bulut servisi kullanırken bir kez daha düşünmekte fayda var.

6- Kuralları Bulut Servis Sağlayıcının Belirlemesi

Bulut servis sağlayıcılarının neredeyse tamamı şablon anlaşmalara sahip. Eğer servisi kullanacaksanız bu anlaşmaları kabul etmeniz gerekiyor. Anlaşmalar çoğu zaman servis sağlayıcının haklarını koruyor ve herhangi bir veri kaybı/iş kaybı durumunda garantilerde bulunmuyor. Bazı bulut servis sağlayıcıları anlaşmaların bazı maddelerini sizin şartlarınıza göre değiştirmeyi kabul etse de, genel olarak anlaşmalar servis sağlayıcının lehine durumda.

7- Bulut Servis Sağlayıcısının Çökme Durumu

Veriler ve servislerin bulutta olması sistemin hiç çökmeyeceği anlamına gelmiyor. Bulut servis sağlayıcısında herhangi bir teknik sorun yaşanırsa bütün BT yapınız çalışmaz hale geliyor. Bulut servis sağlayıcıları her ne kadar yüksek 99'lı servis seviyesi anlaşmalar sunsa da, yüzde 100 garanti vermiyorlar. Amazon, Microsoft ve Google gibi büyük servis sağlayıcılar bile teknik sorunlar yaşadı ve bir çok şirketin BT altyapısı saatlerce devre dışı kaldı.

8- Internetin Kesilmesi Durumu

Verileriniz ve sisteminiz yereldeyse internet kesilse bile çalışmaya devam edebilirsiniz. Bulutta ise böyle bir şansınız yok. İnternet kesilirse tüm işiniz duruyor. Türkiye gibi internet altyapılarının çok gelişmiş olmadığı ülkelerde bu çok büyük bir risk. TTNet'den veya veri hatlarından kaynaklanan bir sorun yüzünden internet kesilebilir ve tüm işiniz durabilir.

9- Yapı Büyüdükçe Tasarrufun Ortadan Kalkması

Bulut hizmetleri eğer sunucu ihtiyacınız azsa gerçekten fiyat açısından çok avantajlı. Ama BT ihtiyaçlarınız arttıkça fiyat avantajı ortadan kalkıyor. Bulut mimarisi aynı sunucunun farklı müşteriler tarafından paylaştırılması temelinde çalışıyor. Eğer harcadığınız CPU miktarı çok yüksekse bu sefer kaynakların tamamen size ayrılması gerekiyor bu da fiyatları çok yüksek oranda artırıyor. Bir örnek vermek gerekirse oyun devi Zynga ilk başta tüm BT altyapısını bulut üzerinde kurmuştu. Ama firma bir anda çok büyüdü ve BT altyapısını yerel olarak barındırmak daha ucuza geldi. Bulutu terk eden firma kendi içinde bir altyapı oluşturdu.

10- Güncellemelerin Otomatik Olması

Bulut dünyasında tüm yazılım ve işletim sistemi güncellemeleri otomatik olarak yapılıyor. Bu ilk bakışta iyi bir şey olarak gözükebilir ama bazı durumlarda güncelleme yapmak sorunlar yaratabiliyor. Örneğin kullandığınız bir yazılım yeni işletim sistemi ile uyumlu olmayabiliyor. BT altyapınızı kendiniz çalıştırdığınız zaman tüm güncellemelere hakim oluyorsunuz. Bulutta ise bu mümkün değil.

e-SANDIK ile SEÇİM UYGULAMASI

İ. İlker Tabak (*)

ilker.tabak@tbd.org.tr

Türkiye Bilişim Derneği'nin kapısı e-Sandık uygulamasını geliştiren ekibin temsilcisi tarafından 21 Ocak 2014 günü çalındığında TBD Merkez Genel Kurulu'na 9 hafta vardı.

Konuya ilişkin bilgi vermek isteyen Havelsan A.Ş. SEÇSİS Proje Yöneticisi Sn. İsmail Göktaş'ı TBD'ye yönlendiren ise, dostum Sn. Gürsel Gündüz'den başkası değildi. TBD Ankara Şubesi Genel Kurulu'nun ardından istifa nedeniyle boşalan TBD Yönetim Kurulu Başkanlığı görevine başlayalı 4 gün olmuş idi. Konuya ilişkin en kısa sürede sistemi yerinde görmek ve ilgililerle görüşmek üzere sözleştik.

TBD tarihi boyunca ülkemizde ilklere imza atmış, öncü ve önder bir sivil toplum kuruluşu olarak yeni bir görevin arifesindeydi. Uygulamayı görmek ve yerinde inceleme yapmak konusunda olumlu düşünmeme neden olan bir söz zihnimde yankılandı. Konuya yatkın üyelerimizden Sn. Müberra Biber Hatırnaz'ın 4 yıl önce bana söylediği "TBD'de elektronik seçim yapmak gerekir" sözlerini anımsadım.

Havelsan A.Ş. yetkilileri ile 29 Ocak 2015 akşamı görüşmek üzere randevulaşıldı. Bu ilk görüşmeye, benim dışımda, TBD 2. Başkanı Sn. Koray Özer ve denetçimiz Sn. Vural Rıza İbrişim de katıldı. Havelsan yöneticileri ve proje teknik ekibi ile sıcak bir görüşme gerçekleştirdik. Projenin Yüksek Seçim Kurulu tarafından değerlendirilerek olumlu yaklaşıldığını öğrendik. Genel seçimlere uygun olarak hazırlanan e-Sandık uygulamasının ve sistemin birkaç hafta sonra yapılacak TBD Genel Kurulu'nda kullanılması isteniyordu.

Uygulamanın kullanımının mevzuat ve teknik açıdan çok iyi ele alınması gerektiği ortadaydı. Bunun için TBD olarak konuya ilişkin hukuki, idari ve teknik inceleme ve değerlendirmeyi yapmak üzere bir ekip oluşturduk. TBD yöneticileri Sn. Koray Özer ve Sn. Ersin Taşçı, denetçiler Sn. Vural Rıza İbrişim ve Sn. Erdal Naneci ile eski YSK bilgi işlem uzmanı Sn. Müberra Biber Hatırnaz projenin TBD tüzüğü ve dernekler yasasına uygun biçimde uyarlanması için analiz ve tasarım çalışması yaparak Havelsan yetkilileri ile paylaştılar.

Havelsan uzmanlarının üstün gayretleri ve özenli çalışmalarıyla sistemin mevzuata uygun biçime gelmesi sağlandı. 6 Mart 2015 Cuma akşamı sistemde son testleri yapıp isteklerimizin karşılanıp karşılanmadığını kontrol ettik. O gün yapmış olduğumuz test sonucunda ortaya çıkan birkaç küçük donanımsal ve yazılımsal düzenleme de hızla hazırlandı. 10 Mart 2015 Salı akşamı örnek e-Sandık Sistemi TBD Ankara Şubesi Yönetim Kurulu ile TBD konuk ve çalışanlarından oluşan kalabalık bir grubun test ve denetimi için dernekte çalıştırıldı. Sistem aynı hafta sonunda yapılacak genel kurul için hazırdı...

Genel Kurul alışılmışın dışında bir oturumla başladı. Açılış konuşmalarının ardından e-Sandık uygulamasının tanıtımının yapıldığı "Basın Toplantısı" ile devam etti. Basına verilen bilginin ardından alınan sorularla üyelerimizin aklında soru işareti kalmayacak şekilde açıklamalarımızı yaptık.

Öğleden sonra başlayan Genel Kurul oturumunda verdiğimiz bir tüzük değişikliği ile TBD'nin genel kurullarında elektronik seçim yapabilmesine de olanak sağlayan düzenlemeyi de oybirliği ile kabul ettik.

TBD'nin 31. Dönem çalışmalarında yer alacak Yönetim, Denetim ve Onur Kurulu üyelerinin seçimi aday olan tek liste için gerçekleştirildi.

14 Mart 2015 günü gerçekleştirdiğimiz Türkiye Bilişim Derneği 30. Olağan Genel Kurulu'nda, ülkemizin bilişim tarihinde iz bırakacak olan önemli bir İLKİ birlikte gerçekleştirmenin mutluluğunu ve kıvancını bizlere yaşatan e-Sandık uygulaması için emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Genel Kurulumuzda göreve gelen tüm yönetim, denetim, onur kurulu üyelerimizin Türkiye'de ilk kez elektronik sandık (e-sandık) uygulaması ile seçilen ekip olması da mutluluğumuzu perçinlemiştir.

Genel Kurulumuza katılarak destek veren tüm üyelerimizin ilk e-Sandık uygulaması ile seçim yapan bireyler olması da, TBD ailesinin her zaman önde ve öncü olduğunun tartışılmaz göstergesi olmuştur.

Türkiye Bilişim Derneği'nin dün olduğu gibi, bugün ve yarın da geleceğe ışık tutan, çağdaş ve öncü uygulamaların önünü açan üyeleri olduğu sürece, ülkemizin kalkınmasında her zaman önemli rolü olacaktır.

TBD'nin böyle başarılı ve kamu yararı güden projelerin her zaman destekçisi olacağını belirtir, bizlere bu fırsatı veren Havelsan ailesine ve yönetim, denetim ve onur kurullarımıza güvenerek göreve getiren tüm üyelerimize bir kez daha teşekkür ederiz...

Ankara, 15.03.2015

İ. İlker Tabak (*)

(*) Bs. Müh., Bilişim Ltd. Paz. ve Satış Md.

Türkiye Bilişim Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

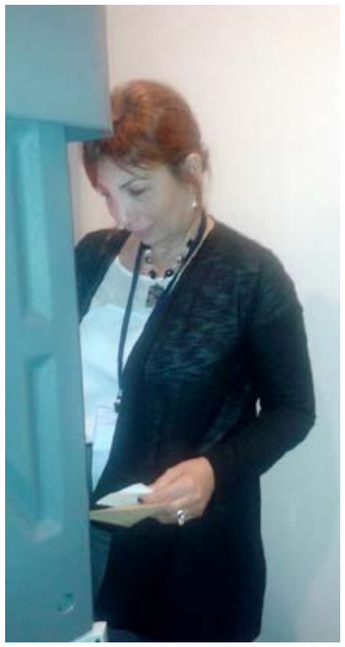

Mobil uygulamalar, sağlık sistemini kişiselleştiriyor

21. yüzyılda sağlıkta gerçekleştirilen dönüşümle, sistemin hastane ve doktor odaklı bir yapılan birey odaklı bir sistem haline geleceği ve "kişiselleşeceği"ne dikkat çekiliyor. Mobil sağlıkla, OECD ülkelerinde sağlık giderlerinin 2017'de 400 Milyar Dolar azalması öngörülüyor.

Fatma Ağaç

Hastaların sağlık kurum ve kuruluşlarında bekleme sürelerini azaltmak için hayatımızı kolaylaştıran bilgi teknolojilerinden en yüksek oranda yararlanmak gerektiği artık günümüzde tartışılmıyor bile. Hasta bekleme sürelerinin azaltılması için hastanın randevu alarak hastaneye gelmesi, hastane ve hekimini seçebilmesi, işlemlerini uzaktan yapabilmesi, sonuçlarını uzaktan izleyebilmesi büyük önem taşıyor.

Mobilite, sağlık kuruluşlarındaki iş süreçlerini fiziksel sınırlarından koparark özgürleştiriyor. Artık, sağlık yöneticilerinin yüzde 80'i mobil iletişime daha fazla ihtiyaç duyuyor. Mobil uygulamaların kullanılması, manuel yöntemle yapılan işlemlere oranla yüzde 30 oranında medikal hatayı azaltıyor. Mobilite ile hareket halinde çalışmalarını sürdüren sağlık çalışanları yaklaşık olarak günde 40 dakika kazanıyor. Doktorun, hastanın bilgilerine anlık ve bütünlüklü olarak ulaşması, anlık veri girişini, istem ve işlemlerini uzaktan yapabilmesi, izleyebilmesi artık bir zorunluluk olduğu iyi biliniyor. Tıbbi hataların azaltılması, zaman kaynaklarının optimizasyonu, daha iyi klinik iş akışı, daha fazla güven ve maliyetlerin düzenlenmesi sağlık yöneticileri tarafından ilgiyle izleniyor.

Hastanın tedavi ve teşhis dışında hastanede geçirdiği gereksiz süreleri yok etmek, kaliteli bir sağlık hizmetinin hedefleri arasına giriyor. Bu nedenle elektronik sağlık kayıtlarına ulaşmak, kaliteli sağlık hizmeti üretmek için mutlaka mobil platformlardan destek almak ihtiyacı doğuyor. İnsan yaşamının saniyelerinin dahi önemli olduğu sağlık alanında mobilite hayat kurtarıcı olabiliyor.

Mobil teknoloji, Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde özellikle sağlık hizmetleri konusunda büyük bir potansiyel taşıyor. Mobil sağlık; sağlık hizmetleri için iletişim teknolojisi, tıbbi algılayıcı ve mobil bilgisayar kullanımı olarak tanımlanıyor. Bu tanım, e-sağlık sistemlerinin, geleneksel teletıp platformundan kablosuz ve mobil yapılandırmaya dönüşümünü de temsil ediyor. Mobil sağlık sayesinde, özellikle hastalığı önleyici hizmetlerle, Türkiye'nin de içinde olduğu Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organization for Economic Co-operation and Development- OECD) ülkelerinde sağlık giderlerinin 2017 yılında 400 Milyar Dolar azalması bekleniyor.

Hayatımızın her alanında kendini hissettiren mobilite, her geçen gün daha da yerleşik hayata geçiyor. Gün geçtikçe zamanımız değerleniyor ve başarıya ulaşmanın yolu da zamanı etkin kullanmaktan geçiyor. Sağlık alanındaki kritik seviyeyi göz önüne aldığımızda zamanı etkin kullanmanın önemi on, belki de yüz kat artıyor. Hareket halindeyken bile bilgiye erişmek ve bu bilgilerle ilgili işlem yapabilmek gerekiyor. Bunun için cihazlar, kablosuz altyapılar ve yazılımların gelişen sürece uyumlu

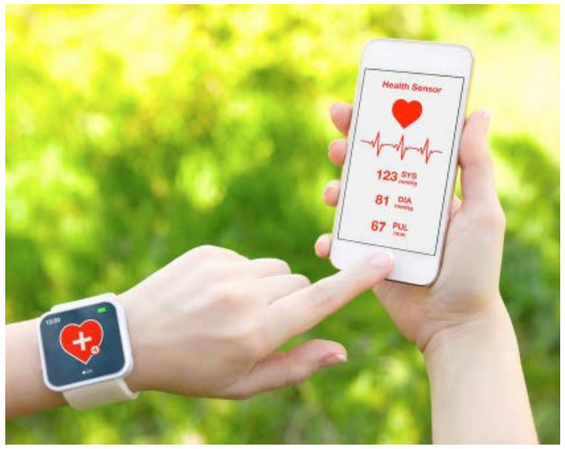

olması bekleniyor. Dünyanın cep telefonu ihtiyacı bugün birçok elektronik cihaz ihtiyacından çok daha yüksek olduğu ve son 2 yılda akıllı telefon adedindeki büyüme hızının ülkemizde yüzde 300 oranında gerçekleştiği uzmanların açıklamalarında yer alıyor.
Hastaların tedavilerini alırken temel beklentileri; insancıl, doğru ve hızlı bir şekilde sağlık hizmetlerinden yararlanmak oluyor. Hız ve güvenlikte bu noktada, sağlık hizmetinin vazgeçilmez ögesi olarak büyük önem taşıyor.
Güvenli, gerçek zamanlı bilgi erişimive çok noktadan veri girişini mobil olarak sağlamak şu avantajları sağlıyor: Hasta başında veri girişinin ve veriye ulaşımın sağlanması, iş süreçlerinin hızlandırılması, tıbbi hataların azaltılması, hasta güvenliğinin, çalışan güvenliğinin artırılması, hasta, hasta yakını ve çalışan memnuniyetinin artırılması, hızlı ve daha iyi bir karar alma sürecinin oluşturulması, daha etkin bir şekilde iletişim kurarak verimliliğin artırılması...
Bu arada mobilite, özellikle yaşlı ve yatağa bağımlıların tedavilerinin evde yapılması olanağı sunuyor. Mobil uygulamalarla yaşlı ve yatağa bağımlı hastaların tıbbi bakım ve rehabilitasyonları, tetkik, tahlil ve tedavileri, sağlık kuruluşları yerine kendi evi ve aile ortamında yapılabiliyor.

Eczacıbaşı'ndan "Sağlık Takipçim"

"Sağlık Takipçim", kronik hastaların ve sağlığını takip etmek isteyenlerin tansiyon, kan şekeri ve/veya kilo ölçümlerinin Eczacıbaşı Sağlık Hizmetleri tarafından uzaktan takip edildiği bir sistem.
Tansiyon ve kan şekeri ölçümlerinin düzenli takip edilmesiyle bu hastalıkların neden olduğu iç organ hasarları, felç, damar ve sinir sistemi tahribatı, amputasyon, kalp krizi, böbrek yetmezliği gibi ciddi komplikasyonlar engellenebiliyor.
Bu sistemle yapılan ölçümler, saniyeler içinde otomatik olarak Eczacıbaşı Sağlık Hizmetleri'nin Medikal Çağrı Merkezi'ne düşüyor. Değerler, çağrı merkezindeki hemşireler ve doktorlar tarafından sürekli izleniyor. Ölçüm yapılması atlandığında, üyenin cep telefonuna SMS gönderilerek ve/veya üye telefonla aranarak hatırlatma yapılıyor. Ölçüm sonuçlarına göre medikal çağrı merkezi tarafından yönlendirme ve bilgilendirmeler yapılırken, acil durumlarda gerekli aksiyonlar alınır.

Sisomobile,Tablet PC uygulaması

1988 yılından beri sağlık alanında çözümler geliştiren Sisoft Sağlık Bilgi Sistemleri şirketinin Sisomobile Medikal Klinik Asistan (MCA) Tablet PC uygulaması, doktor ve hemşirelerin, hasta bilgileri ile elektronik sağlık kayıtlarına tablet PC ile anlık olarak erişebilmelerini sağlıyor. Sayısal kalemle hızlı ve kolay veri girişi yapılan Tablet PC'de işlemler dokunmatik ekrandan seçilerek kısa sürede gerçekleştiriliyor. El yazısı ile girilen veriler, tutulan notlar anında elektronik ortama dönüştürülerek SisoHBYS'ye (Hastane Bilgi Yönetim Sistemi) kaydediliyor. Tablet PC'nin kamerası ile hastanın şikâyetçi olduğu bölgenin, yaranın vb. görüntüsü alınarak yara takibi yapılabiliyor.
Sisomobile iPhone uygulaması ile doktorlar, zaman ve mekândan bağımsız olarak yatan hastalarının bilgilerine anlık ve bütünlüklü olarak ulaşıp sorgulama yapabiliyor. Hastanın tedavisi boyunca yapılan teşhis ve tedaviye yönelik tüm işlemleri izleyerek hasta başında olmadan da SisoHBYS'ye hızlı, kolay ve güvenli olarak ulaşabiliyor.
Uygulamada; doktor emri, laboratuvar, radyoloji, tetkik, gözlem işlemleri elektronik ortamda mobil olarak üretiliyor. iPhone'nun 3G desteği, yüksek işlemci gücü ile hızlı internet ve dosya transferi sayesinde bilgilerin ayrıntılarına kadar erişim sağlanıyor. Hastaların yüksek dosya boyutundaki Görüntü Saklama ve İletişim Sistemleri (Picture Archiving and Communication Systems-PACS) görüntüleri ve çok sayıdaki tetkik sonuç bilgisi dahi kısa süre içinde görüntüleniyor.
Çok noktadan dokunma algılayabilen ekran, geçişlerde kullanılan yumuşak efektlere özgü tasarımlanmış kullanıcı dostu yazılım arayüzleri ile destekleniyor. Yüksek çözünürlüklü retina ekran sayesinde metinler keskin, resimler, nesneler net olarak görüntüleniyor. iPhone uygulama yazılımı animasyonlu akıllı grafik içerikleri ile görselleştiriliyor.

iPad uygulaması

iPad üzerinde App Store'dan ücretsiz olarak indirilebilen Sisomobile iPad Uygulaması'yla da doktorlar, zaman ve mekândan bağımsız olarak yatan hastalarının bilgilerine anlık ve bütünlüklü olarak ulaşıp, istem ve istek yapabiliyor, veri girişi gerçekleşebiliyor. Veri girişinde iPad'ın akıllı klavyesi, arama penceresi, hızlı ve doğru veri girişine yardımcı oluyor. Mobil veri girişi ile teşhis, tedavi ve takip süreçlerini elektronik ortama taşıyarak, elektronik sağlık kayıtlarının daha hızlı girilmesini ve hastanın başucundan gerçek zamanlı sorgulanabilmesini sağlıyor.
3G ve wi-fi teknolojisi ile bağlantı kuran iPhone ve iPad uygulaması içeriklerine kullanıcı adı ve şifre ile ulaşılıyor.

Avea'dan uzaktan hasta takibi ve mobil hastane çözümleri

Acıbadem Mobil Sağlık Hizmetleri ve Avea işbirliği ile hazırlanan yeni projede, kronik hastalıklar uzaktan takip edilebiliyor. Bu yeni nesil hasta takip sisteminin hayata geçmesi ile her 1000 kişiye 3 yatağın düştüğü Türkiye sağlık sektöründe; 1 yılda 10 bin, 5 yılda ise 100 bin hasta evinden/işyerinden takip edilebiliyor.
Avea'nın Ar-Ge çalışmaları ve Acıbadem Mobil Sağlık'ın donanımı ve sektördeki bilgi birikimi ile çözüm ortaklarının katkısı sonucunda ortaya çıkan "Uzaktan Kronik Hastalık Takibi" Projesi ile; kardiyoloji, kronik ve (yüksek tansiyon, kronik kalp rahatsızlıkları, aritmi, koroner damar rahatsızlıkları) diyabet hastalarının yanı sıra evde bakım gerektiren, taburcu edilen veya acil tıbbi yardım sonrası izlenmesi ve koruyucu kontroller yapılması gereken hastalar zaman ve mekândan bağımsız 7 gün 24 saat takip edilebiliyor.
Avea-Acıbadem Mobil Sağlık Uzaktan Kronik Hasta Takibi Projesi kapsamında geliştirilen "M2M Gateway" cihazı, kronik hastalığı olan en fazla dört farklı kişinin aynı tıbbi cihazla yaptıkları ölçümlerin bluetooth veya USB bağlantısı ile M2M Gateway'e otomatik olarak aktarılması ve sonrasında Avea 3G altyapısı ile Acıbadem Mobil Sağlık Hekimlerine, kişinin kendi dosyasına işlenmek suretiyle iletiliyor. Sistem Avea'nın kapsama alanındaki tüm ülkelerde hizmete sunuluyor.
Avea'nın Sağlık Bakanlığı işbirliğiyle hayata geçirdiği "Mobil Hastane Çözümleri" Projesi ile uygulama kapsamındaki hastanelerin acil birimlerine yetiştirilmeye çalışılan hastaların bilgileri ambulanstan önce hastaneye ulaştırılıyor.

Ambulanstaki doktorun mobil cihaz vasıtasıyla 3G bağlantı ile gönderdiği veriler, hastane acil servislerindeki uzman doktorlar tarafından izlenebiliyor. Böylece özellikle yaşamsal önem taşıyan acil vakalarda hastanın ulaşmasına kadar geçen sürede gerekli hazırlıklar yapılıyor, zaman kaybı en aza indiriliyor.
Sağlık sektöründeki diğer uygulamalar ile entegre olarak uçtan uca mobil çözüm sunan "Mobil Ambulans" uygulaması hızlı iletişim için en az veri girişi, en fazla seçimlik alan içerecek şekilde tasarlandı. İlk olarak Ankara Keçiören Hastanesi (Eğitim ve Araştırma) acil servisi ve ambulans hizmetleri tarafından kullanılmaya başlanan Mobil Ambulans uygulaması; mobil cihazlar üzerinden hastaya ait bilgilerin girilmesi, ekranda sorunlu bölgenin işaretlenmesi ve fotoğraflanması, bilgilerin acil servis yönetim ekranında görüntülenmesi, sorunun içeriğine göre gerekli sağlık personelinin uyarılması gibi fonksiyonlar içeriyor.

"Anne oluyorum" paketi

Liv Hospital katkılarıyla anne adaylarına özel olarak hazırlanan "Anne Oluyorum Paketi" ile, annelerin sağlıklı hamilelik ve doğum süreci yaşamalarına katkı sağlanıyor. Hamilelik dönemi boyunca anne adayının hamilelik durumuna uygun içerikler gönderiliyor ve abonelik süreci boyunca sürekli destek sağlanıyor. Doğumu kolaylaştırıcı pratik bilgiler, beslenme önerileri, hamilelik psikolojisine yönelik tavsiyeler, evde yapılacak egzersiz hareketleri ve nefes egzersizleri gibi bilgilendirici hizmetler bu paket ile cebinizde.
İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa ve Antalya'daki 16 Avea bayisinde sunulan iPhone ve iPad uyumlu Alman menşeli Medisana'nın ödüllü Vitadock mobil sağlık ölçümü cihazı ile, kilo, tansiyon, kan şekeri ve ateş ölçümleri her an her yerde yapılabiliyor. Yapılan ölçümler VitaDock uygulaması sayesinde raporlanabiliniyor, istatistik tutulabiliyor ve istenildiği anda tüm bu raporlamalar doktor ile paylaşılabiliyor.

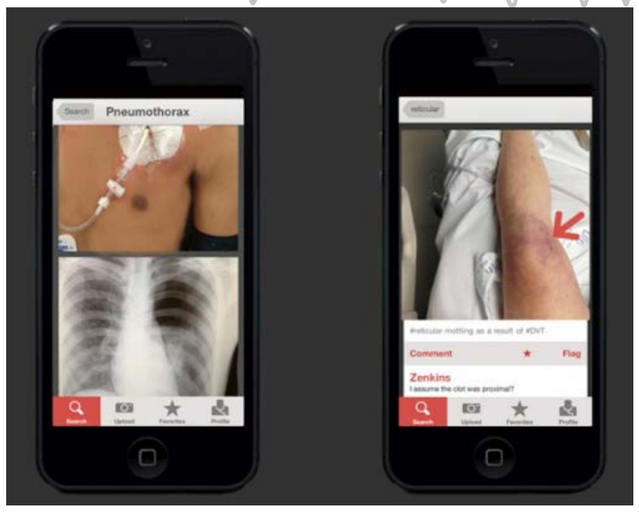

Avea'nın AloDoktorum Servisi ile aboneler 0888 250 5022 numarasını arayarak Acıbadem Mobil doktorlarına anında ulaşıyor; sağlık konularında danışmanlık ve acil durumlarda anında yönlendirme alabiliyorlar. Avealılar, AloDoktorum'u aradıklarında, genel sağlık danışmanlığının yanı sıra, telefonda uzman bir psikolog ile görüşerek psikolojik danışmanlık hizmeti de alabiliyorlar.

Turkcell, "sağlıkmetre" ile doktorla hastanın haberleşmesini sağlıyor

Türkiye'deki milyonlarca kronik hastayı ilgilendiren kronik hastalıklarla mücadelede maliyetleri düşüren mobil sağlık çözümü ile Turkcell, Türkiye'de uzaktan sağlık takip yönetiminde yeni bir dönem başlatmıştı.
İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi ile Turkcell ortaklaşa, mobil sağlık alanında yüzde yüz yerli tasarım ve üretim, tek cihazda iki hastanın takip edilebilmesiyle dünyada bir ilk olan "Sağlıkmetre" adlı cihazı kullanmaya başladı. Cihaz kronik hastalıkların tedavisinde maliyetleri düşürmesi ve hastaya zamanında müdahaleyi esas alıyor.
Turkcell "Sağlıkmetre" çözümü, hem insan sağlığı hem de neden olduğu yüksek maliyetle ülkemizin sağlık ekonomisini tehdit eden 5 farklı kronik hastalığı (diyabet, aritmi, tansiyon, astım ve KOAH), en son teknoloji ve maksimum kullanım kolaylığıyla izlenmesini sağlıyor. Patenti Turkcell'e ait olan cihaz, Turkcell Teknoloji mühendisleri tarafından yerli kaynaklarla geliştirildi. Cihaz her yaş grubundaki kronik hastanın zamandan ve mekândan bağımsız olarak yaptıkları ölçümleri tek bir tuşa basarak doktora iletmesine olanak tanıyor. Tek bir cihaz üzerinde iki ayrı hastanın takip edilebildiği cihaz ve beraberindeki çözüm dünyada kendi alanında ilk uçtan uca uzaktan sağlık yönetim çözümlerinden biri. Turkcell Sağlık Takip ile hastanın bakım ve yaşam kalitesinin artırılması, doktor ile hasta arasında bakım ve takip sürekliliğinin sağlanması, daha fazla hastaya daha kaliteli hizmet sunulması, komplikasyonların engellenmesi, verimliliğin artırılması ve sağlık sektöründe maliyetlerin azaltılması sağlanıyor.
Turkcell SağlıkMetre, içerisindeki SIM kart sayesinde, her yaştan kronik hastanın zamandan ve mekândan bağımsız olarak yaptığı ölçümleri tek bir tuşa basarak doktoruna otomatik olarak iletmesine imkân tanıyor, gerektiğinde hastaya ölçüm yapmasını hatırlatıyor. Bu sayede hasta için takip defteri tutmak, bu defteri her muayenede doktoruna götürmek ya da ölçüm yapmayı unutmak gibi sorunlar ortadan kalkıyor. Yakın takip sayesinde çok daha etkin bir tedavi alabiliyor. SağlıkMetre aynı zamanda, iki ayrı hastanın tek bir cihaz üzerinde takip edilebildiği dünyadaki ilk uçtan uca uzaktan sağlık yönetim çözümlerinden biri.

Vodafone'dan "Cep Sağlık", 500 bin hayata dokundu

Mart 2013'te lanse edilen Vodafone Cep Sağlık, birinci yılında 500 bin kişinin hayatına dokundu ve abonelerinin sağlıklı yaşam yolculuğunda 34 milyon kez yol gösterdi. Sağlıkla ilgili hizmetlere uzaktan erişimi kolaylaştıran Vodafone Cep Sağlık uygulaması yaklaşık 10 bin kişinin sağlıklı yaşam hedeflerinin bir parçası haline geldi.
Vodafone Cep Sağlık Platformu, Vodafone Türkiye ve Artı Sağlık A.Ş. ortaklığında, Vodafone abonelerine anında mobil sağlık çözümleri sunuyor. Vodafone Cep Sağlık Platformu'nda, 7/24 hizmet veren 1120 Ambulans Hattı da bulunuyor. Ayrıca yine 1120 üzerinden tek telefon ile ulaşılabilen ve üç büyük şehirde sunulan Evde Sağlık uygulamasıyla, sağlık hizmetini evinde almayı tercih eden ailelere ve bireylere muayene, tahlil, pansuman, serum takılması, enjeksiyon gibi tıbbi hizmetler yüzde 20 indirimle veriliyor
Vodafone Cep Sağlık mobil uygulamasıyla kullanıcıların Vodafone Cep Sağlık portföyündeki ürün ve hizmetlere ulaşma imkânı ve sağlıklı yaşam, beslenme, diyet gibi konularda güncel haberlere erişim kolaylaştı. Vodafone Cep Sağlık kapsamındaki ürünlerden Sağlık Dosyası, kişinin sağlık geçmişi, acil durumlarda ulaşılacak veya kan verebilecek kişi bilgileri, sağlık belgeleri, ilaç hatırlatmaları, kontrol/ölçüm hatırlatmaları, ölçüm kayıtlarının yer aldığı ve kaydedilebilen bir kişisel sağlık yönetim sistemini içeriyor.
Abone, tüm sağlık bilgilerini elektronik ortamda kaydederek, istediği zaman ulaşabiliyor veya sağlık profesyonelleri ile paylaşabiliyor.
Sağlıklı beslenme paketi ile en taze ve sağlıklı beslenme ipuçlarını ücretsiz cebinize getiren Vodafone Cep Sağlık'ın sunduğu en büyük yenilik ise kişiye özel sağlık verilerinin çip üzerinde saklandığı Vodafone Cep Sağlık Kartı. Bu kartla dijital olarak saklanan sağlık bilgilerinin abonenin onayı ile her yerden ve ihtiyaç duyulan her an ulaşılması hedefleniyor.
Vodafone Cep Sağlık'ta kişiye özel hizmet veren sağlık koçu hizmeti de yer alıyor. Sağlıklı ve kaliteli yaşam, zindelik, sağlıklı beslenme, egzersiz, psikolojik destek gibi konularda danışmanlık hizmeti sağlık profesyoneli koçlar tarafından veriliyor. Sağlık koçu periyodik olarak kullanıcıya ulaşarak koruyucu ve önleyici tıp konusunda tavsiyelerde bulunuyor. Vodafone'un tamamen ücretsiz sunduğu SMS Bilgi Servisleri sayesinde sağlıklı yaşam, beslenme, diyabet, obezite, anne ve bebek, hamilelik, hipertansiyon gibi konularda bilgiler kısa mesajla düzenli olarak kullanıcıya iletiliyor.

Mobil sağlığın hizmetinde: Kablosuz tansiyon aleti

Eski zamanlarda yaşayan insanların belki de çok fazla yaşam konforlarını etkilemeyen bir problem, günümüz insanının baş belası olarak hayatımızda yerini aldı: Yüksek tansiyon.
Bu hastalık ve dönemsel bozukluklar için onlarca neden sayılıyor. Doğuştan gelen yatkınlık ciddi anlamda bir etken olsa da asıl belirleyici etkenin yaşam tarzımız olduğu herkesçe kabul gören bir gerçek. Hareketsiz yaşam, sağlıksız beslenme, zararlı madde tüketimleri, stresli çalışma ortamları kan basıncımızın yükselmesine uygun ortamı hazırlıyor. Aslında biz vücudumuza bu kadar kötü davranırken nasıl hâlâ bu kadar sağlıklı kalabiliyoruz bu da ayrı bir konu.
Teknoloji ve pazarlama dehaları tansiyon aletini akıllı telefonlarla birlikte kullanmamızı sağlayan uygulama ve aparatlar geliştirdiler. Stresle yaşayanlar için tansiyonun kontrol edilmesine yardımcı olacak bir apart.
Klasik tansiyon aletlerini verimli bir şekilde kullanabilmek için tansiyonu ölçülecek kişinin mutlaka yardım alması gerekiyor. Yeni nesil aparatlar bu zorunluluğu ortadan kaldırması yönüyle oldukça önemli. Wireless Blood Pressure Monitor kablosuz bir tansiyon ölçme aleti.

Doktorların tavsiye ettiği en iyi
10 mobil sağlık uygulaması

Günümüzde akıllı telefon ve tabletlerin kullanım oranlarının hızla artması, mobil internet kullanımını hayatımızın bir parçası haline getirdi. Sosyal medya ve mobil mecraların sağlık alanında da kullanılmaya başlaması ile mobil sağlık uygulamalarının sayısı ve popülerliği yükseldi. Adımlarımızı, kalorilerimizi, kalp atışımızı ve tansiyonumuzu ölçen, gebelik takipçisi ve/veya ağrı kesici hizmetleri sunan her yaşa ve ihtiyaca göre farklılık gösteren birçok mobil uygulamaya, iOS ve Android tabanlı cihazlarımızdan istediğimiz her an ulaşabiliyoruz. Sağlık hizmeti sağlayanlar da, hastalarını takip etmek ve onların sağlığını iyileştirmek için mobil sağlık uygulamalarını önemli bir araç olarak görüyorlar. Fakat bununla birlikte, her mobil sağlık uygulamasının doğru ve güvenilir uygulama olmadığını da biliyoruz. İhtiyaca ve kullanıma göre farklılık gösteren çeşitli uygulamaları mobil cihazlarınıza indirmeden önce sağlığınız ve güvenliğiniz açısından her birine tedbirli yaklaşmak oldukça önemli bir konu. Bu uygulamalar şunlar:

1. Calorie Counter and Diet Tracker (MyFitnessPal.com)
2. Weight Watchers Mobile (Weight Watchers International)
3. Lose It! (FitNow)
4. White Noise Lite (TMSoft)
5. First Aid (American Red Cross)
6. Runkeeper (FitnessKeeper)
7. Stroke Riskometer (Autel)
8. Emergency First Aid & Treatment Guide (Phoneflips)
9. Instant Heart Rate (Azumio)
10. Fooducate (Foducate)

Yaşlılara özel telefon

Anadolu Girişimcilik, yaşlı nüfusun sağlık ve iletişim ihtiyaçlarına yönelik geliştirilen "Concox GS503"' model cep telefonunu Türkiye pazarına sundu. Yoğun talep gören telefon sayesinde 60 yaş ve üzeri kişiler, acil sağlık yardımına ihtiyaç duyduklarında medikal merkezlere veya yakınlarına kolayca ulaşabiliyor.

Türkiye'nin ilk ve tek takip özellikli ve medikal destekli telefonu Concox, "acil durum butonu" özelliği ile dikkat çekiyor. Çeşitli teknolojik yenilikleri barındıran ve kolay kullanıma sahip olan "Concox GS503"', aynı zamanda yaşlıların sokakta kaybolmaları gibi özel durumlar için de en ideal çözümü sunuyor.

Concox cep telefonlarının en belirgin özelliği konum belirleme. İçerisinde bulunan GPS çipi sayesinde kişinin bulunduğu konumun belirlenmesine olanak veriyor. "Acil Durum Uyarı" özelliği ise tek butonla SMS gönderilmesini sağlıyor. Cihazın arkasında bulunan butona basıldığında adres bilgisi, medikal merkezlere ulaşıyor ve 7/24 ambulans gönderimi sağlanıyor. Concox GS503 kullanan kişilerin yakınları, konumunu internet üzerinden interaktif harita üzerinde akıllı telefonu ile izleyebiliyor. Böylece kişinin nerede olduğu endişesini yaşamıyorlar.

Türkiye genelinde çeşitli alışveriş noktalarında satışta olan Concox telefonların 2015 yılında yaygınlaşarak telekomünikasyon sektörün önemli kollarından biri haline gelmesi bekleniyor.

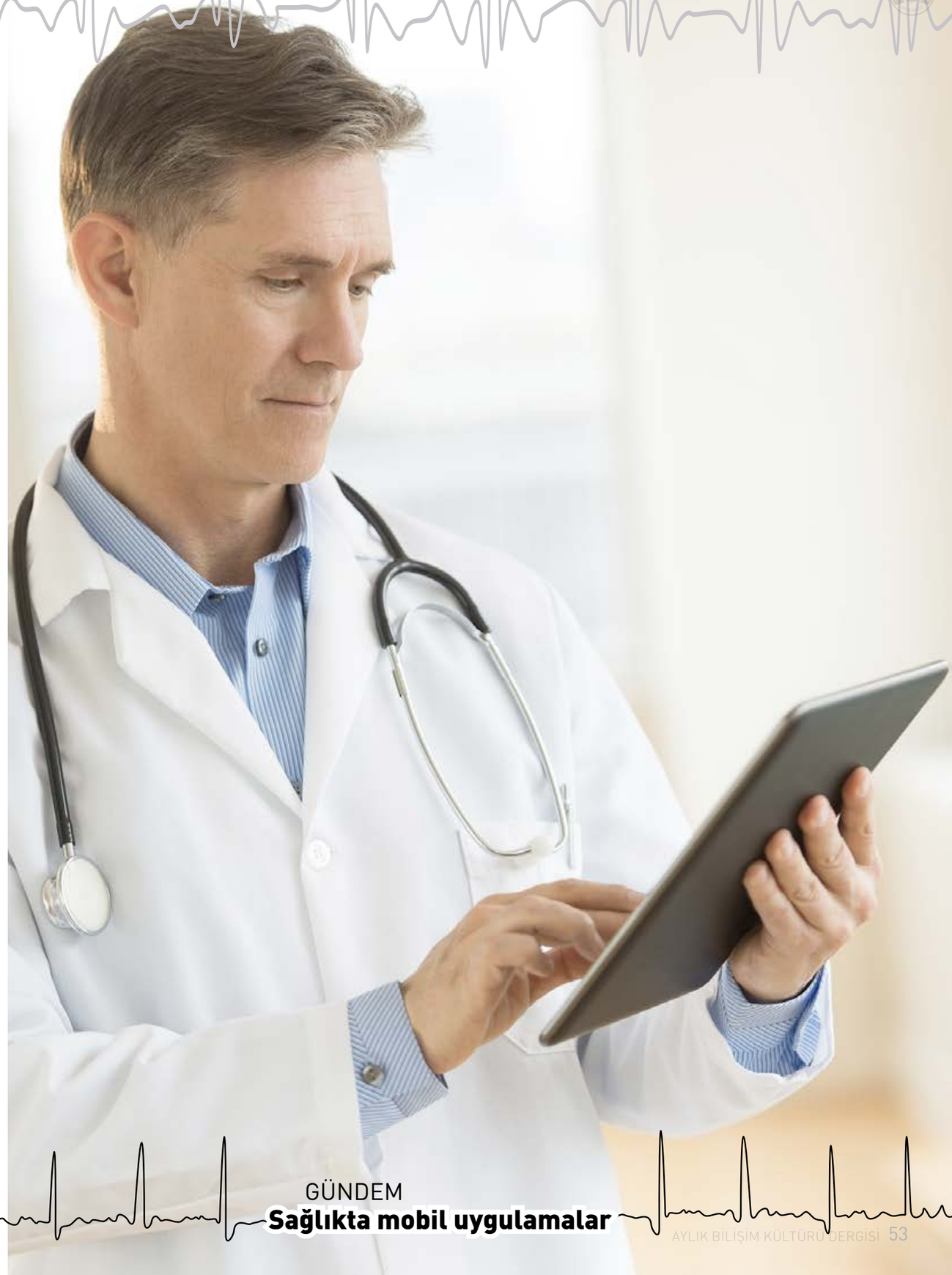

“Yeni nesil, sağlığıyla ilgili tüm olayları izleyecek; 4G de bu talebi karşılayacak”

SMT Bilgi ve Teknoloji A.Ş. Kurucusu Yener, sağlıklı yaşam ve hizmetlerini yaygınlaştıracak uygulamaların, sağlık hizmet sunucuları, tedarikçileri, ödeyicileri ve kanun yapıcıların altyapılarındaki bilişim teknolojilerine yönelik olacağını belirtti.

Öncelikle “mobil sağlık” kavramının herkes için aynı şeyi ifade etmediğine işaret eden SMT Bilgi ve Teknoloji A.Ş. Kurucusu ve Genel Müdürü Ekrem Yener, “Yeni nesil doğduğu günden itibaren sağlığını etkileyebilecek tüm olayları, tahlilleri, teşhisleri, tedavileri takip etmek isteyecek; 4G de bu talebe hizmet edecek” dedi.

Önümüzdeki günlerde birey ve doktorların, ilaç ve tedavi ile ilgili on-line erişebilecekleri ve Apple İOS, Android cihazlardan da erişebilecekleri ilaç bilgi sistemi ürününü devreye koyacaklarını açıklayan Yener, Türkiye’deki deneyimlerini yurt dışında ve bölgede ihtiyaç duyabilecek ülkelere de pazarlama amacında olduklarını bildirdi.

Yener, mobil sağlık uygulamaları kapsamında çözümler üretmenin mümkün olduğunu dile getirip “Biz bilişimciler bu alanlara odaklanıyoruz. Böylece hem sağlıklı yaşam sürdürme konusunda birey olarak daha bilinçli oluyoruz hem de hastalık anında doğru doktora doğru hastaneye ulaşıyor ve daha etkin tedavi yöntemleri ile sağlığımızı korumayı başarabiliyoruz” diye konuştu.

Türkiye’de 2003 yılında başlatılan ve bilişim teknolojilerinin de yoğun olarak kullanıldığı Sağlıkta Reform Programı sonucu sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranında çok ciddi bir artış olduğunu kaydeden Yener, konuşmasında şu açıklamalarda da bulundu:

“Türkiye’deki gibi bütünleşik bir sağlık reformu ile ilaç ve tıbbi cihaz maliyetlerinde çok ciddi indirimler sağlanmış, özel hastaneler teşvik edilmiş, tüm altyapı ve veri tabanları oluşturulmuş ve bu bilgiler web servisleri aracılığı ile ödeme kurumlarına, tedarik sağlayıcılara, servis sağlayıcılara açılmış ve bu çerçevede de mobil sağlık uygulamalarının önü açılmıştır. Bu bilişim altyapıları hazırlanmamış olsaydı biz bilişimciler için ne kullanabileceğimiz veri tabanları ne de erişebileceğimiz ilaç, kurum, doktor bilgileri olurdu.

Sağlık sigortaları, hastaneler, laboratuarlar yani sağlık bilgilerimizi elinde tutan kurum ve kuruluşlar bu bilgileri biz talep etsek dahi paylaşmama, zorla paylaşsa bile paylaştığı kurumun kullanamaması için elinden geleni yapıyor. Sayısal ortamda vermiyor, farklı format uyguluyor. Bence bizi bekleyen asıl tehlike bu noktada.”

-Mobil sağlık uygulamaları hangi ihtiyaçtan doğdu. Uygulamalar özel ve kamu hastanelerinin ve sağlık merkezlerinin yoğun iş yükünü ve yüksek maliyetleri ne kadar hafifletebilir?

-Öncelikle Mobil Sağlık kavramının herkes için aynı şeyi ifade etmediğini belirtmemizde yarar var. Mobil sağlık uygulamaları kimisine göre teletıp, kimisine göre internet kullanarak uzaktan teşhis ve tedavi, kimisine göre çevremizdeki teknolojik cihazları, akıllı telefonları, tıbbi verileri ölçen ve değerlendiren mobil cihazları kullanarak doktora ulaşım ve/veya bu cihazlar yardımı ile doktor hastane ihtiyacı olmadan teşhis, uyarı ve/veya tedavi olanaklarını ifade ediyor.

Özetle hedef sağlıklı bir yaşam sürebilmek. Biz, sağlıkta teknoloji üretmeye çalışan bilişimciler sağlıklı bir yaşam sürebilmemiz için teknolojinin bugün bize sunduğu tüm olanakları nasıl kullanabiliriz sorusuna cevap arıyoruz? Önce nasıl bilinçlenerek, yaşam kalitemizi yöneterek dinç, zinde sağlıklı kalabiliriz? Ardından olası hastalıklara karşı nasıl ön uyarı sistemi oluşturabilir ve her şey geç olmadan teknolojinin ve yazılımların bize sunduğu olanakları kullanarak gerekli önlemleri alabiliriz? Hastalanırsak doğru doktora doğru hastaneye nasıl ulaşabiliriz? Sağlıkta ödeme sistemlerini nasıl doğru ve etkin kullanabiliriz? Doğru teşhisin ve tedavinin uygulandığı konusunda nasıl emin olabiliriz.

Tedavi aşamasında doğru ve zamanında adımların atıldığını takip edebilir miyiz? Doğru ilaçları mı alıyoruz? Zamanında mı alıyoruz? Yan etkileri, birbirleri ile etkileşimleri, evlerimizdeki ilaç kalabalığından kurtulmanın yolları? Bir hastalığın takibi için gerekli eskiye dönük tıbbi kayıtlarımıza erişim? Bu kayıtlardaki olası eğilimlerin yazılım ve teknoloji kullanarak bizleri önceden uyarması gibi kavramların hepsi için "Mobil Sağlık Uygulamaları" kapsamında çözümler üretmek mümkün ve biz bilişimciler bu alanlara odaklanıyoruz. Böylece hem sağlıklı yaşam sürdürme konusunda birey olarak daha bilinçli oluyoruz hem de hastalık anında doğru doktora doğru hastaneye ulaşıyor ve daha etkin tedavi yöntemleri ile sağlığımızı korumayı başarabiliyoruz.

Bu çerçevede tekrar belirmemde yarar var. Sağlık dendiğinde aklımıza dört temel alan gelmeli. Bunlar 1. Sağlık hizmet sunucuları (hastaneler, poliklinikler, muayenehaneler); 2. Bu hizmeti ödeyenler (SGK, sandıklar, sigorta şirketleri), 3. Sağlık sektörüne ilaç ve tıbbi cihaz tedarik edenler (ilaç şirketleri, tıbbi cihaz üreticileri) ve son olarak 4. Düzenleyici kuruluşlar (Sağlık Bakanlığı, regülasyon kurumları vb...) Bu alanların tümünde mobil teknolojilerin ve yazılım teknolojilerinin etkin ve tümleşik kullanımı ile biz vatandaşlar daha etkin bir sağlık hizmetini daha kısa sürede ve daha ucuz bir şekilde alabilme imkânına kavuşabiliyoruz. Bunun en güzel örneği de ne mutlu bize ki Türkiye'de yaşanıyor. Türkiye'de 2003 yılında başlatılan ve bilişim teknolojilerinin de yoğun olarak kullanıldığı Sağlıkta Reform Programı sonucu sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranında çok ciddi bir artış olmuştur. 2003 yılında Türkiye'deki sağlık hizmetlerinden memnuniyet yüzde 39,5 iken (2003 AB ortalaması 62) bu rakam 2011 de 76 ya çıkmıştır (AB ortalaması 2011 de hâlâ 62)

Dolayısı ile yazılım ve bilişim teknolojilerinin doğru legal ve düzenleyici altyapı ile birlikte tümleşik olarak gerçekleştirilmesi sonucu vatandaşlarımız daha fazla sağlık hizmetine erişim sağlayabiliyor ve daha etkin sağlık hizmeti alabiliyor.

- Doktorlar ve hastalar kişisel sağlık aletlerindeki yüksek teknolojiyi benimsemeye hazırlar mı? Giyilebilir teknoloji, akıllı telefon bağlantılı tıbbi cihazlar ve mobil uygulamalar giderek artarken, sağlığın iyileştirilmesinde bütün bunlar ne kadar etkili olabilir?

-Artık teknoloji kullanımı ve özellikle bilişim teknolojileri hayatımızı şekillendiren ve etkileyen olayların tam merkezinde. Daha önce yaş kuşaklarından nesillerden söz ederken her 20-25 yıla bir nesil derdik. Bilişim teknolojileri bu nesil farkını 4-5 yaş farkına indirdi.

Çocuklarımızdan söz ederken tableti olmayan, akıllı telefonu olmayan genişbant internet hızı dışında bir hızı kabul dahi etmeyecek bir toplum çoğunluğundan söz ediyoruz. Dolayısı ile "Hazırlar mı?" sorusuna belki de en güzel cevap "Hazır olmasalar ne yazar?" biçiminde olacaktır. Bu hıza ayak uyduramayanlar zaten doğal olarak tasfiye oluyorlar ve sağlığımızı korumak, sağlık bilgilerimizi ileride kullanım ve/veya analiz için erişilebilir bir ortamda kayıt altında tutmak, hemen ve doğru teşhisin ardından aynı şekilde hızlı ve doğru tedaviyi teknolojinin tüm olanaklarını kullanarak uygulamak ve uygulatmak dışında bir alternatifimiz yok.

50 yıl önce hastane binasını uzaktan görmek bile hastaya umut verir ve mutlu ederken şimdi hiç zaman kaybetmeden doğru hastaneye ve tedaviye ulaşmak, tıbbi tahlil sonuçlarını beklemeden akıllı telefonunuzda görüntülemek, bunu doktorunuz ile paylaşmak, akıllı telefonunuzun size gerekli uyarıları yapması, yönlendirmesi kaçınılmaz ve daha da fazla kullanım alanı bulacaktır. Ne kadar etkili olabilir sorusuna yine bir istatistiki örnekle cevap vermek isterim. Bilişim teknolojilerinin bir önceki soruda belirttiğim dört temel alanda etkin kullanımı sonucu bugün Türkiye'de kişi başı sağlık harcaması yaklaşık 958 ABD Doları iken sağlık hizmetlerinden memnuniyet 76 iken örneğin kişi başına hemen hemen aynı harcamayı yapan Bulgaristan'da (kişi başı sağlık harcaması 947 ABD Doları) memnuniyet oranı 28'dir. Bu tür uygulamalar, teknoloji kullanımı, doğru altyapı, sağlıkta bilişim teknolojilerinin kullanımı ile

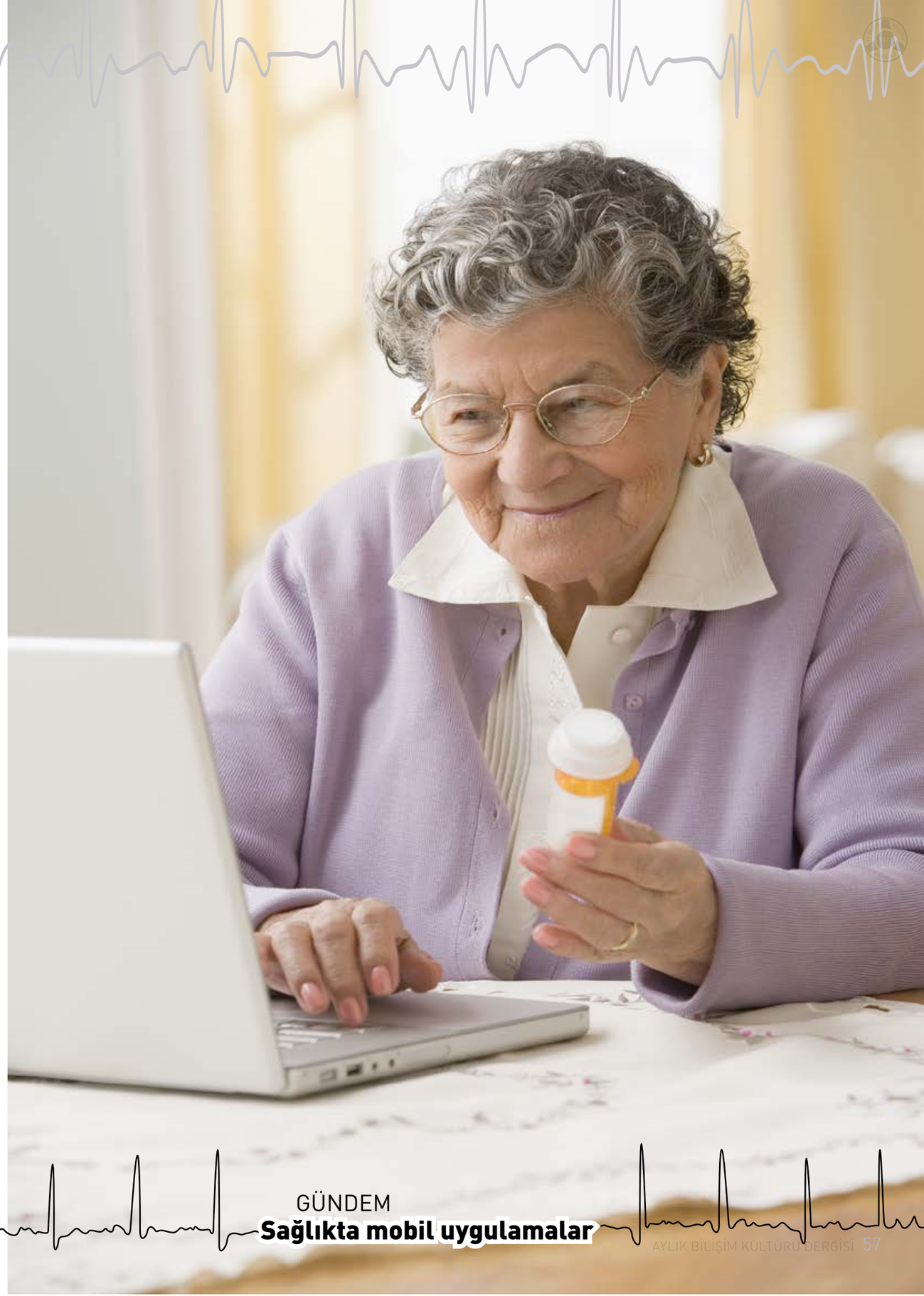

gerçekleştirilen bütünleşik hizmetler sonucu bu etkiyi gözlemleyebiliyoruz.

Diğer ülke örneklerini artırabiliriz. Gelişmiş batı ülkelerinde kişi başı sağlık harcaması, 4000 ABD Doları civarındadır. Ancak tek başına bu miktarlar bir şey ifade etmiyor. Türkiye'deki gibi bütünleşik bir sağlık reformu ile ilaç ve tıbbi cihaz maliyetlerinde çok ciddi indirimler sağlanmış, özel hastaneler teşvik edilmiş, tüm altyapı ve veri tabanları oluşturulmuş ve bu bilgiler web servisleri aracılığı ile ödeme kurumlarına, tedarik sağlayıcılara, servis sağlayıcılara açılmış ve bu çerçevede de mobil sağlık uygulamalarının önü açılmıştır. Bu bilişim altyapıları hazırlanmamış olsaydı biz bilişimciler için ne kullanabileceğimiz veri tabanları ne de erişebileceğimiz ilaç, kurum, doktor bilgileri olurdu.

Bu arada doğrudan etkinliği az olan fakat bilişim ve teknoloji kullanımı açısından farkındalık yaratma açısından etkinliği olabilecek mobil teknolojilerden de söz etmekte yarar var. Bunlar da son kullanıcıyı hedefleyen giyilebilir EKG cihazları, parmak kanı ile şeker ölçen mobil algılayıcılar, alzehimer hastaları için geliştirilen GPS, GPRS bağlantılı yer bulma takip sistemleri, alt ıslatınca ıslaklığı algılayıp bir yerlere SMS gönderen giyilebilir don gibi kavramlar, nabız ölçen ve 24 saat nabız hareketlerini bluetooth ile akıllı telefonumuza kaydeden, anomaliler olduğunda bize uyarı veren cihazlar, yürüdükçe kalori hesaplayan, yedikçe şunu yedin bunu yeme diyen uyarı yazılımları olacak. Hatta daha da ileri gidelim her yemek öncesi yediğimiz yemeğin tabaktaki resmini çekip kaydedeceğiz. Program oradan kalori karbonhidrat protein analiz yapacak ve belli aralıklarla bize "çok et yedin, biraz da ot ye" ya da "su iç" diye uyarı verecek uygulamaları daha sık göreceğiz. Bu tür uygulamalar hayatımızda daha fazla olmaya devam edecektir. Fakat bu tür mobil cihaz ve uygulamalar sadece dar bir alanda farkındalık yaratacak uygulamalar olarak kalacaktır. Aslolan dört temel alandaki sağlık hizmet sunucuları, tedarikçileri, ödeyicileri ve kanun yapıcıların altyapılarındaki bilişim teknolojileri ve bu dört alana bütünleşik yaklaşımdır ki toplum genelinde sağlıklı yaşamımızı artıracak ve hizmetleri yaygınlaştıracak uygulamalar bu alanlarda olacaktır.

- Hastaların evlerinde kullanabilecekleri, taşınabilir cihazların ve mobil sağlık uygulamalarının çoğalması, tanı koyma ve tedavi olmayı kolaylaştırırken, güçlü güvenlik sistemlerine olan ihtiyacı da artıracak. Bu cihazların ve uygulamaların nasıl sağlanacak?

-Ne güvenliği. Mobil iletişim sırasında havadaki sinyale müdahale edip algoritmayı çözüp içeriğe ulaşıp hastanın idrarındaki üre miktarını bilseniz ne işinize yarar? Elbette ki özel ve kişisel hasta bilgilerinin korunup kollanması önemli olacak ve günümüzde de bu tür teknolojiler bulutta bu tür kayıtları depolayan ve koruyan sistemler mevcut. Biz bilişimcilerin söylediği bir şey var: Bir sistemin güvenliğini bir bilişimci dizayn ediyorsa bir başka bilişimci de bunu çözebilir. Bu, sadece "kim neden istesin, niye yapsın?" sorusuna cevap arayarak tedirgin olacağımız bir konu. Şu anda da hastaneye gidiyoruz. Tahlil yaptırıyoruz. Elimize bir kullanıcı kodu veriyorlar. Aksam PC'mizden hastanenin web sitesine giriyoruz. Bize verilen kullanıcı kodunu yazıyoruz. Şifre soruyor. Hastaneye giriş yaparken verdiğimiz kayıtlı telefon numaramıza bir şifre geliyor ve ardından tüm sağlık kayıt bilgilerimiz görüntüleniyor. Dolayısı ile bu kayıtlara bir başkası da şifre kırma programlarıyla ne kadar erişebilirse o kadar erişebilir. Yani bir bankadaki finansal bilgilerimiz ne kadar koruma altındaysa bu kayıtlar ve bilgiler de o kadar koruma altında ya da o kadar erişilebilir. Paranoya yapmamakta fayda var.

Bence bizlerin asıl peşinde olmamız ve bu tür kullanımların ve uygulamaların artması için göstermemiz gereken çaba bu tür verilerin ortak ve paylaşılabilir bir formatta olmasını temin etmeye çalışmak olmalı. Sağlık sigortaları, hastaneler, laboratuarlar yani sağlık bilgilerimizi elinde tutan kurum ve kuruluşlar bu bilgileri biz talep etsek dahi paylaşmama, zorla paylaşsa bile paylaştığı kurumun kullanamaması için elinden geleni yapıyor. Sayısal ortamda vermiyor, farklı format uyguluyor. Bence bizi bekleyen asıl tehlike bu noktada.

-3G internet bağlantısıyla GSM operatörleri mobilite alanında başarılı uygulamaların sayısının artmasını sağladılar. Mobil sağlık uygulamaları da bunlardan biri. 4G internet bağlantısına geçilmesi mobil sağlık uygulamaların da ne gibi farklılıklar yaratabilir?

-Eski bir GSM'ci olarak keyifle ifade edebilirim ki 2015'in ilk yarısında 4G ile ilgili adımlar atılmış olacak. Ben Türkiye'nin 3G'de olduğu gibi 4G'de de çok önemli adımlar atarak AB ortalamasının üzerinde bir hız ve kullanım yakalayacağına inanıyorum. Bu da hayatımızda daha fazla ve daha hızlı mobil internet olacak demek. Böylece hastalar artık ellerinde anjiyo CD'leri ile dolaşmayacaklar, CAT SCAN, MR görüntü dosyalarını elden ele dolaştırmayacaklar demek. Şehir hastanelerinin de yaygınlaşması ile herhangi bir ildeki hastanın yoğun data içeren görüntü dosyaları rahatlıkla ilgili doktorun tabletinde açılabilecek demek. Daha fazla hız, daha ucuz internet erişimi daha fazla mobil hizmet talebi yaratacak. Bakın hiç düşündünüz mü 10'u, 20'li yaşlarda başınıza gelen bir sağlık sorunu ile ilgili kayıt ve tahliller nerede? Yeni nesil doğduğu günden itibaren sağlığını etkileyebilecek tüm olayları, tahlilleri, teşhisleri, tedavileri takip etmek isteyecek 4G'de bu talebe daha iyi hizmet edecek.

-Mobil sağlık alanına ya da uygulamalarına ilişkin firmanızın yaptığı çalışmalar neler? Çözümlerinizden ve projelerinizden sözeder misiniz?

-SMT Bilgi ve Teknoloji olarak Ankara Cyberpark içinde yazılım geliştirme ekiplerimiz ve İstanbul'da da satış ve pazarlama ekiplerimizle sağlık ve bilişim alanında hizmet ve ürün sunuyoruz. Ana faaliyet konumuz sağlıkta ödeme sistemleri alanı. Bu çerçevede sigorta şirketlerine sağlık ödeme hizmeti veren kuruluşlara servis sağlıyoruz. Böylece hastalar hastanelerde provizyon için saatlerce beklemiyor eczanelerde ilaç alırken gereksiz iş yükünden kurtuluyorlar. Bu çerçevede çok geniş bir ilaç ve sağlık ödeme kuralları veritabanına sahibiz. İlaç şirketlerine ilaçlarla ilgili sağlık uygulama tebliğinde ürünlerini ilgilendiren konularda bilgi servisi sağlıyoruz. Önümüzdeki günlerde bireylerin ve doktorların ilaç ve tedavi ile ilgili on-line erişebilecekleri ve Apple İOS, android cihazlardan da erişebilecekleri ilaç bilgi sistemi ürünümüz devreye girecek. Bu arada Türkiye'deki deneyimlerimizi yurt dışında ve bölgede ihtiyaç duyabilecek ülkelere de pazarlama amacındayız.

“Sağlık, yüksek teknolojiyi birçok sektörden daha önce kucaklar ve kullanır”

Mobil iletişim teknolojilerindeki gelişimle sağlık sektörünün geleneksel teşhis-tedavi-takip süreçlerinin zenginleştiği ve kalıplarının dışına çıktığını söyleyen Turkcell Genel Müdür Yardımcısı Ünay, akıllı telefonlardaki uygulamalardan, gittikçe küçülen ve neredeyse giyilebilir hale gelen medikal cihazlarla yeni bir sağlık dünyasının oluştuğuna işaret etti.

Sağlık alanındaki mobil uygulamalar için öncelikle mobil internet altyapısının güçlü olması gerektiğini vurgulayan Turkcell Grup Strateji ve Stratejik Planlamadan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Doğa Ünay, “Bu kadar kritik bir alanda, hızlı ve kesintisiz veri transferi ihtiyacını karşılamak üzere 4G bağlantısının gerekliliği göz ardı edilemez” dedi.

Birçok sektörde olduğu gibi, mobil iletişim teknolojilerinin sağlık alanında da verimlilik artışına neden olduğunu anlatan Ünay, hizmet kalitesinin arttırılması ve maliyetlerin düşürülmesinde de etkili olduğunu belirtti. Ünay, özellikle kronik hastalıkların mobil sağlık uygulamalarının kullanımı ile etkin ve etkili bir biçimde yönetilmesi sayesinde, bu hastalıkların ortaya çıkarabileceği komplikasyonları ve bağlı maliyetleri engellemenin mümkün olduğunu ifade etti.

Turkcell’in 2014 yılında ülkemizde bir ilke imza atarak, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi’yle 200 diyabet hastası ile 1.5 yıl süren bir klinik araştırma yaptıklarını aktaran Ünay, bu pilot projenin, mobil sağlık teknolojilerinin kullanımı ile sadece diyabet alanında dahi milyar dolara varan tasarruf sağlandığını gösterdiğini bildirdi.

Ünay, gelecekte en büyük potansiyelin giyilebilir ve yaşadığımız eve entegre olan sağlık takip cihazlarında gözüktüğünün altını çizerek, giyilebilir, taşınabilir ve akıllı telefona entegre tıbbi cihazlar sayesinde hastalar ya da sağlığını takip altında tutmak isteyen kişilerin sağlıkları hakkında çok daha rahat bilgi sahibi olduklarını söyledi. Ünay, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bu teknolojilerin, iki açıdan sağlığın iyileştirilmesine etkili olacaklarını tahmin ediyoruz. Bir taraftan sağlık profesyonelleri tarafından sunulan sağlık bakım hizmeti şekil değiştirecek ve “hastane” ortamından çıkarak mobil iletişim sayesinde “her yere” taşınacak ve sürekliliği artacak. Diğer taraftan, kendisini çok daha iyi takip edebilen bireyin sağlık durumu hakkında farkındalığı artacak ve olumlu yönde davranış değişikliklerine ulaşacak.”

SağlıkMetre çözümlerinin teknolojinin sağlık alanında nasıl kullanılabileceğini gösterdiğini kaydeden Ünay, bu uygulamayla kronik hastalıkların, “uzaktan” izlenip sağlık profesyonellerince artık çok daha “yakından” yönetilebildiğini belirtti.

-Mobil sağlık uygulamaları hangi ihtiyaçtan doğdu. Uygulamalar özel ve kamu hastanelerinin ve sağlık merkezlerinin yoğun iş yükünü ve yüksek maliyetleri ne kadar hafifletebilir?

-Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de gittikçe artan ve yaşlanan nüfusun, şehirli yaşam tarzına bağlı çoğalan kronik hastalıklar nedeni ile sağlık hizmetlerine duydukları ihtiyaç her geçen gün artıyor. Örneğin, kronik hastalıklar (diyabet, hipertansiyon gibi) artık Dünya Sağlık Örgütü tarafından birer hastalık değil, yarattığı problemler nedeni ile global ölçekte mücadele edilmesi gereken sosyal problemler olarak nitelendiriliyor. Ancak bunun karşısında sayıları artsa da sağlık profesyonelleri ve tesislerimizin sayısı yetersiz kalıyor diğer yandan da sağlık bakım maliyetleri her geçen gün artıyor.

Birçok sektörde olduğu gibi, mobil iletişim teknolojileri sağlık alanında da verimlilik artışı, hizmet kalitesinin arttırılması ve maliyetlerin düşürülmesi için kullanılmaya başlandı. Özellikle kronik hastalıkların mobil sağlık uygulamalarının kullanımı ile etkin ve etkili bir biçimde yönetilmesi sayesinde, bu hastalıkların ortaya çıkarabileceği komplikasyonları ve bağlı maliyetlerin engellenmesi mümkün.

Örnek vermek gerekirse, ülkemizde 7 milyon diyabet hastası olduğu öngörülüyor ve bir diyabet hastasının yıllık maliyeti 900 Amerikan doları civarında. Ancak oluşacak komplikasyonlar ile bu maliyet yüzde 466 oranında artabiliyor. Diğer taraftan etkin takip ile diyabetin en önemli takip parametrelerinden HbA1c değeri yüzde 1 azaldığında tüm bu komplikasyonların olasılığı yüzde 21 düşüyor.

Turkcell olarak, 2014 yılında ülkemizde bir ilke imza attık ve GSM operatörü olarak İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi ile 200 diyabet hastası ile 1.5 yıl süren bir klinik araştırma yaptık. Hekimlerimiz, Turkcell SağlıkMetre çözümümüz ile kan şekerlerini uzaktan ve günlük takip ettiği 100 diyabet hastasının HbA1c değeri kontrol grubundaki 100 hastaya göre yüzde 1.1 oranında düştü. Bu pilot proje bize gösteriyor ki, mobil sağlık teknolojilerinin kullanımı ile sadece diyabet alanında dahi milyar dolara varan tasarruf mümkün kılınabilir.

- Doktorlar ve hastalar kişisel sağlık aletlerindeki yüksek teknolojiyi benimsemeye hazırlar mı?

- Şunu belirtmek gerekir ki, sağlık sektörü yüksek teknolojiyi birçok sektörden daha önce kucaklar ve kullanır. Doktorlar ve sağlık profesyonelleri açısından bu yeni teknolojilerin öncelikle kendilerine doğru şekilde tanıtılması, güvenli, faydaları kanıtlanmış olmaları ve zaten yoğun olan iş yükünü gerçekten hafifletmeleri şart. Hasta tarafında en önemli konu kullanıcı deneyimi. Zaten "hasta" olarak birçok problemi bulunan son kullanıcıya bu teknolojilerin günlük yaşamına rahatlıkla adapte edebileceği ve neredeyse "görünmez" tasarlanmış olan teknolojiler sunulması gerektiğine inanıyoruz.

Bu şekilde yararları anlatılmış ve gerekliliği gösterilmiş hasta odaklı ürün ve çözümlerin sağlık sektöründeki tüm paydaşlar tarafından kolaylıkla benimseneceğini düşünüyoruz.

-Giyilebilir teknoloji, akıllı telefon bağlantılı tıbbi cihazlar ve mobil uygulamalar giderek artarken, sağlığın iyileştirilmesinde bütün bunlar ne kadar etkili olabilir?

- Gelecekte en büyük potansiyel giyilebilir ve/veya yaşadığımız eve entegre olan sağlık takip cihazlarında gözüküyor. Giyilebilir, taşınabilir ve akıllı telefona entegre tıbbi cihazlar sayesinde hastalar ya da sağlığını takip altında tutmak isteyen kişiler, sağlıkları hakkında çok daha rahat bilgi sahibi oluyor ve kendilerini de takip edebiliyorlar.

Bugün en basit örneklerini gördüğümüz saat veya bileklik şeklindeki kalori/adım takip cihazlarının; yakın bir gelecekte tansiyon, nabız, kan şekeri, kolesterol, kanımızdaki oksijen miktarı gibi çok daha fazla parametreyi anlık takip edebilen, kayıt altına alarak gerekli yerlere iletişimini sağlayan, analizler çıkartarak bizi yönlendiren/bilgilendiren/motive eden/uyaran yapılara dönüşeceklerini görüyoruz.

Bu teknolojiler, iki açıdan sağlığın iyileştirilmesine etkili olacaklarını tahmin ediyoruz. Bir taraftan sağlık profesyonelleri tarafından sunulan sağlık bakım hizmeti şekil değiştirecek ve "hastane" ortamından çıkarak mobil iletişim sayesinde "her yere" taşınacak ve sürekliliği artacak. Diğer taraftan, kendisini çok daha iyi takip edebilen bireyin sağlık durumu hakkında farkındalığı artacak ve olumlu yönde davranış değişikliklerine ulaşacak.

Biz de bu amaçlar ile SağlıkMetre çözümümüzü vatandaşlarımıza sunduk. SağlıkMetre teknolojinin sağlık alanında nasıl kullanılabileceğini gösteren en güzel örneklerden biri. Kronik hastalıklar, "uzaktan" takip edilerek sağlık profesyonellerince artık çok daha "yakından" yönetilebiliyor, hastalar, ölçümlerini anında doktorları ve yakınları ile paylaşıyorlar, ölçümler düzenli takip edilebiliyor ve bu sayede hastalıkların yol açtığı komplikasyonlar engellenebiliyor. Hekimler, hastalarından gelen ölçüm değerlerini kolayca internet üzerinde takip edebilir ve tedavilerini düzenleyebilir. Ölçüm verileri 7/24 medikal destek merkezindeki uzmanlarca izlenebiliyor ve acil durumlarda müdahale sağlanıyor. Ayda 49 TL'ye sunduğumuz bu çözüm sayesinde kullanıcılar 24 saat tıbbi danışmanlık hizmeti de alabiliyorlar.

Turkcell'de biz, 2012 yılından bu yana sağlıkla ilgili çözüm önerileri sağlayacak teknolojik ürünler geliştiriyor ve müşterilerimize sunuyoruz. Bu anlamda teknolojinin insana doğrudan fayda getirdiği sağlık teknolojisi alanında sağlık ve zindelik konularında müşterilerimize fayda sağlayacak yeni ürün ve servisler geliştirmeye devam edeceğiz.

-Hastaların evlerinde kullanabilecekleri, taşınabilir cihazların ve mobil sağlık uygulamalarının çoğalması, tanı koyma ve tedavi olmayı kolaylaştırırken, güçlü güvenlik sistemlerine olan ihtiyacı da artıracak. Bu cihazların ve uygulamaların nasıl sağlanacak?

-Mobil sağlık ürünlerinin yaygınlaşması, kişisel sağlık verilerinin güvenliğinin sağlanmasını da çok daha önemi hale getirdi. Bugün kullanıcılar, örneğin akıllı bileklikleri sayesinde günde kaç adım attıklarından, kalp ritimlerini ölçmeye kadar birçok veriyi toplayabiliyorlar. Bu verilerin anlam kazanabilmesi için ise bir yerde depolanması ve kullanıcının günlük elde ettiği verileri geçmişteki veriler ile karşılaştırabilmesi gerekiyor. Bu noktada verilerin saklandığı alanın güvenliği çok daha kritik hale geliyor.

Turkcell T-Fit akıllı bileklik kullanıcıları akıllı telefonlarına yükledikleri Turkcell Fit uygulaması ile verilerini kontrol ederlerken, bu verilerin, her an güvenli ve sorunsuz bir şekilde ulaşılabilmesi için diğer birçok dijital varlıkları ile birlikte Turkcell Akıllı Bulu''ta saklandığını biliyorlar. Aynı şekilde Sağlıkmetre cihazı ile şekerini ölçen hastaların verileri de sisteme şifreli olarak gönderildiğinden en üst seviye güvenlik sağlanabilmektedir. Turkcell olarak mobil sağlık alanında çözüm geliştirirken güvenlik kriterlerini öncelikli olarak göz önünde bulunduruyor ve güvenlik seviyelerini teknolojinin mümkün kıldığı en üst seviyede tutmaya özen gösteriyoruz.

-3G internet bağlantısıyla GSM operatörleri mobilite alanında başarılı uygulamaların sayısının artmasını sağladılar. Mobil sağlık uygulamaları da bunlardan biri. 4G internet bağlantısına geçilmesi mobil sağlık uygulamaların da ne gibi farklılıklar yaratabilir?

-Mobil iletişim teknolojilerindeki gelişim ile sağlık sektörünün geleneksel teşhis-tedavi-takip süreçleri zenginleşiyor ve kalıplarının dışına çıkıyor. Akıllı telefonlardaki sağlık uygulamalarından, gittikçe küçülen ve neredeyse giyilebilir hale gelen medikal cihazlara, oluşan yeni sağlık dünyasını bir cümle ile özetlemek gerekirse; sağlık artık parmaklarımızın ucunda. Bunu sağlayan, öncelikle mobil internet altyapısının güçlü olması elbette. Bu kadar kritik bir alanda hızlı ve kesintisiz veri transferi ihtiyacını karşılamak üzere 4G bağlantısının gerekliliği göz ardı edilemez.

Mobil iletişim, sağlığa, aşağıdaki başlıklarda eskisinden çok daha fazla olanak tanıyor:

-Birçok verinin kaydedilerek, bulut ve büyük veri sistematiğinden analizler yapılabilmesi. Toplum sağlığının yetkili kurumlar tarafından uzaktan izlenebilmesi, trendlerin izlenerek önlem alınabilmesi,

-Tedavi süreçlerinin; hasta, hasta yakını ve hekim arasındaki süreçlerin tekrar dizayn edilebilmesi,

-Özellikle gelişmekte olan ülkelerde sağlık hizmetlerine erişimin çok daha ucuz ve kolay hale getirilmesi, yaygınlaşması,

-Önleyici bakımın sağlık alanındaki yaygınlığının artması ile, pahalı, çok fazla kaynak gerektiren geleneksel sağlık ekonomisinin sürdürülebilir hale getirilmesi,

-İlaç sektöründe ve yaşam bilimleri alanında hizmet sunumunun ağırlıklı olarak önleyici tedaviye yönelebilmesi.

Mobil iletişim sayesinde şunu söyleyebiliriz ki, eskiden hastalar için hastanelerdeki koridorlar bekleme alanı iken, artık tüm dünya, bir hasta için bekleme ya da hizmet alanı olabiliyor.

Kronik hastalıkların uzaktan yönetilebilmesi gibi iletişim teknolojileri sayesinde, hastalar evlerinde ya da iş yerlerinde iken yaptıkları şeker, tansiyon gibi ölçümleri anında doktorları ile paylaşabiliyorlar. Bu sayede sağlık hizmetinin alındığı alan tanımı tamamen değişebiliyor. 4G mobil sağlık alanında bu işlemlerin çok daha kısa sürelerde yapılmasını sağlarken, sağlık sektörünün de dönüşmesinde itici güç olacak ve yepyeni çözümlerin hayatımıza girmesini sağlayacak.

- Mobil sağlık alanına ya da uygulamalarına ilişkin firmanızın yaptığı çalışmalar neler? Çözümlerinizden ve projelerinizden söz eder misiniz?

- Turkcell olarak, mobil sağlık uygulamaları konusunda yaklaşık 4 yıl önce ilk çalışmalarımıza başladık. Son 3 yıldır da sektör odaklı olarak çalışmalarımızı yoğunlaştırdık. İlk çalışmalarımız, belli sağlık konularında içerikleri uzman işbirlikleri ile hazırlanmış SMS tabanlı bilgi paketleriydi. Gebelik, çocuk bakımı, sağlıklı beslenme gibi çeşitli alanlarda bilgi veren bu paketlerde, toplam 1 milyon abone gibi bir sayıya ulaştık ki bu bize sağlık konusunda insanların kaliteli içerik ve doğru bilgiye ne kadar ihtiyaç duyduğunu gösterdi. Günün nerdeyse tamamında 1 metre mesafemizde bulunan cep telefonunun da, sağlık konusunda kısa ve aydınlatıcı bilgileri göndermek konusunda kullanılabilecek bir mecra olduğunu ispatladı.

Bugün SMS tabanlı sağlık bilgi paketleri, hâlâ önemini koruyor. Yakın zamanda diğer mobil sağlık projelerimizi desteklemek üzere müşterilerimize kronik hastalara yönelik bilgi paketleri de sunacağız.

Bir başka uygulamamız da aile hekimlerine yönelik. Bir iş ortağımızın Aile Hekimliği Bilgi Sistemi'ni mobil ortama taşıyarak, aile hekimlerinin beğenisine sunduk. Ardından doktorların mesleki yaşamlarında el altında bulundurmak isteyecekleri bazı yararlı uygulamalardan oluşan Doktorlar Kulübü uygulamasını hazırladık. Bu uygulama, doktorlarla yapılan odak grubu çalışmaları sonunda onların bize aktardıkları ihtiyaçlar temel alınarak hazırlandı. Uygulamada ilaç ansiklopedisi, kongre takvimi, hatalı tedaviye dair hukuki bilgiler gibi geniş bir içeriğe ve eğitim videolarına yer verdik.

Diğer yandan, hastanelere yönelik olarak dijital sağlık alanında Turkcell olarak neler yaptığımızı sıralarken şu üç başlığı özellikle vurgulamak isterim:

Tablet üzerinden hastane enformasyon sisteminin mobile taşınmasını; yer bağımsız olarak doğru ve güncel bilginin doktorlar, hemşirelerin parmak uçlarında bulunmasını sağlıyoruz.

Akıllı telefonların yetenekleri ile gelişmiş hemşire çağrı sistemlerinin sağlanması; bu sayede hasta güvenliği ve hizmet kalitesinin arttırılmasına katkıda bulunuyoruz.

Yakın alan iletişimi (Near Field Communication-NFC) ile desteklenmiş akıllı telefonlar sayesinde hastane içerisindeki komplike süreçlerin çok daha şeffaf ve verimli bir şekilde takip edilmesi, gerekiyorsa yeniden dizayn edilmesini sağlıyoruz.

En önemli odağımız, sağlık sektörünün en önemli gündemlerinden kronik hastalıkların, iletişim teknolojilerinin kullanılması ile "uzaktan takibi ve yönetimi" konusunda çalışıyoruz. Ar-Ge gücümüzü kullanarak Turkcell Teknoloji ile beraber, patenti Turkcell'e ait hasta verisi aktarım cihazı SağlıkMetre'yi geliştirdik. SağlıkMetre çözümü, diyabet ve hipertansiyon hastalarının yaptıkları ölçümleri içindeki SIM kart sayesinde GSM şebekesi üzerinden tek tuşla doktora iletilmesini sağlayan Turkcell SağlıkMetre cihazı ve hekimlerin hastalarından gelen ölçüm değerlerini takip etmesini sağlayan internet tabanlı SağlıkTakip Sistemi'nden oluşuyor. Bu çözüm ilk etapta İstanbul Üniversitesi tarafından 100 diyabet hastası için kullanıldı. Bu cihazda, ileri teknoloji ile kolay kullanımı bir araya getirerek hastaların rahat deneyimlerini hedeflemiştik. Bundan sonra yol haritamızda mobil sağlık teknolojilerini kronik hastalıklarda için farklı hastalıklar, farklı teknolojiler ile sunmaya devam edeceğiz.

-Bizim gözümüzden kaçan ve sizin eklemek istediğiniz başka konular var mı?

-Teknolojinin insan yararına kullanımını çok önemsiyor ve sağlık alanında teknolojinin gücüyle çok büyük mesafe kat edilebileceğine inanıyoruz. Türkiye'nin Turkcell'i olarak, iletişim altyapımızı, Ar-Ge gücümüzü, operasyon yeteneğimizi, geniş iş ortaklıklarımızı kullanarak, insana faydayı temel alan sürdürülebilir çözümler üretmeye devam edeceğiz.

Mobilite ile çalışan sağlık personeli, günde en az yüzde 10 zaman kazanıyor

Sağlık yöneticilerinin yüzde 80'inin mobil iletişime ihtiyaç duyduğuna işaret eden Sisoft Genel Müdürü Siso, hemşire işlemlerinin iPad ve Android tabletlerle hasta başında yapıldığı için veri girişinin hızlandığı, unutma sonucu maddi kayıpların önüne geçildiği ve hatalı uygulamaların önlendiğini bildirdi.

Sisoft Genel Müdürü Ömer Siso, artık sağlık yöneticilerinin yüzde 80'inin mobil iletişime daha fazla ihtiyaç duyduğunun üzerinde durarak, mobil uygulamaların kullanılmasının, manuel yöntemle yapılan işlemlere oranla medikal hatayı en aza indirdiğini kaydetti. Siso, mobilite ile hareket halinde çalışmalarını sürdüren sağlık çalışanlarının yaklaşık olarak günde en an yüzde 10'luk zaman kazandıklarını söyledi.

Siso, yöneticilere mobil olarak, text veya grafiksel olarak ulaşan sağlık kurumuna ait bilgiler sayesinde kurumda bulunmayan yöneticilerin de güncel bilgiye ulaştıklarını belirtti. Siso, bu sayede web tarayıcı ya da mobil cihazlar üzerinden erişilen bilgilerin sağlık kuruluşlarındaki karar vericilerin stratejik karar vermelerinde karar destek sisteminin ilk basamaklarından birisi haline geldiğini ifade etti.
Sisoft'un dünya devleri arasında yer almasını ve ülkemizde gelişen ve değerlenen yazılımlarımızın, yurtdışına ihracatının artırılmasını amaçladıklarını dile getiren Siso, "Ürünlerimizi uluslararası beğeniye sunmak adına, dil desteği sayısını daha da artırmak ve pazar payımızı büyütmek ve bir dünya markası olmak hedefindeyiz" diye konuştu.

-Mobil sağlık uygulamaları hangi ihtiyaçtan doğdu. Uygulamalar özel ve kamu hastanelerinin ve sağlık merkezlerinin yoğun iş yükünü ve yüksek maliyetleri ne kadar hafifletebilir?

-Günümüzde hızla gelişen mobil teknolojinin sağladığı büyük kolaylıklar, sağlık alanındaki yaygınlaşma ivmesi çok daha hızlı oldu. Sağlık kuruluşlarının tercihi olarak RFID teknolojisi, yaygın bir şekilde kullanılırken, özellikle dijital görüntüleme cihazları, PACS ve kablosuz akıllı ağ çözümleri üzerinde çalışan mobil teknolojiler de sık kullanılmaya başlanan diğer yenilikler arasında yerini buldu.

Kâğıtsız hastane konsepti ile Türk sağlık sistemine giren mobil uygulamalar ilk olarak Ankara Gazi Mustafa Kemal Devlet Hastanesi'nde kullanılmaya başlandı. Kurumda kullanılan Sisohbys, süreç takibini kolaylaştırırken, bir yandan da hata oranlarını en aza indirdi ve maddi kazanımlar sağladı.

Hemşire işlemleri, iPad ve Android tabletler ile hasta başında yapılabilir hale getirildiği için hem veri girişi hızlandı, unutma sonucu maddi kayıpların önüne geçilirken hem de hasta başı yapılan hatalı uygulamaların önüne geçildi. Acil ve yatan hasta servis işlemleri tamamen mobil ortama taşındı. Hasta başlarında ve yatan hasta servislerinde hem iOS hem de Android uyumlu mobil cihazlar devreye alınarak işlemlerin elektronik ortamda yapılması sağlandı ve kâğıt kullanımı en aza indirildi.

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımlamasına göre akılcı ilaç kullanımı kişilerin klinik bulgularına ve bireysel özelliklerine göre; uygun ilacı, uygun süre ve dozajda, en uygun maliyetle ve kolayca sağlayabilmektir. Buna göre Doğru-hasta / doğru-ilaç eşleştirmesi mobil cihazlarla kullanıma sunulmuş oldu.

Buna benzer pek çok başlık kurum(lar)a maddi kazanım sağlarken, hem de iş süreçlerin çok hızlı hale getirdi ve veri tekrarının önüne geçildi.

-Doktorlar ve hastalar kişisel sağlık aletlerindeki yüksek teknolojiyi benimsemeye hazırlar mı? Giyilebilir teknoloji, akıllı telefon bağlantılı tıbbi cihazlar ve mobil uygulamalar giderek artarken, sağlığın iyileştirilmesinde bütün bunlar ne kadar etkili olabilir?

-Artık, sağlık yöneticilerinin yüzde 80'inin mobil iletişime daha fazla ihtiyaç duyuyor. Mobil uygulamaların kullanılması, manuel yöntemle yapılan işlemlere oranla medikal hatayı en aza indiriyor. Mobilite ile hareket halinde çalışmalarını sürdüren sağlık çalışanları yaklaşık olarak günde en an yüzde 10'luk zaman kazanıyor.

Yöneticilere mobil olarak, text veya grafiksel olarak ulaşan sağlık kurumuna ait bilgiler sayesinde kurumda bulunmayan yöneticiler de güncel bilgiye ulaşmış oluyor. Bu sayede web tarayıcı ya da mobil cihazlar üzerinden erişilen bilgiler sağlık kuruluşlarındaki karar vericilerin stratejik karar vermelerinde karar destek sisteminin ilk basamaklarından birisi haline geldi.

Hasta, personel, servis, hizmet, kurum, kullanıcı bazında anlık olarak hastane işleyişi sorgulanabiliyor. Sağlık kuruluşu yöneticilerinin iş akışı ile ilgili her türlü bilgiye anında ve tam olarak ulaşmasını ve bilgilerin rehberliğinde kuruluşu yönetmesini sağlıyor.

-Mobil sağlık alanında ya da web tabanlı uygulamalarınıza ilişkin firmanızın yaptığı çalışmalar neler? Çözümlerinizden ve projelerinizden söz eder misiniz?

-Hastane Bilgi Yönetim Sistemleri'nde teknoloji artık mobilite ve web-tabanlı olmanın ötesinde bulut bilişimden geçiyor. Global sektör devleri bu alanlara yönelik yatırımlarını artırıyor. Bizler de, gelişen trende uygun olarak, 2006 yılından beri Java tabanlı bulut teknoloji ürünleri geliştirdik. Bu nedenle, Global çapta birkaç dev firmanın girdiği ihalelere girebilen ender firmalardan biri haline geldik. Yazılımın sorunsuz çalışmasından ve beklentileri karşılamasına ek olarak, Uluslararası standartlar çok önemli: Common Criteria ile güvenilirlik ve SPICE ile teknolojiye uygunluk bu faktörlerden belki de en önemlileri.

Klinik süreçlerin verimliliğini artırmak, hataları en aza indirmek, israfı önleyerek maliyetleri denetim altına almak, kanıta dayalı tıbba uygun yazılımlar geliştirmek, doğru ilacın doğru hastaya uygulandığını bilmek, sağlık hizmetlerini, kolay erişilebilir ve sürdürülebilir kılmak. Bunların hepsi artık sağlık hizmetinden beklenilen ve olması gereken işlemler.

Yazılımlarımızın tümü WEB tabanlı, tümleşik yapıda. İşletim sistemi, veri tabanı ve WEB tarayıcı bağımsızlığına sahip. Servis odaklı; mobil onay, e-imza desteği gibi pek çok özellikleri ile alanında öncü. Teknoloji ve ürün yelpazemiz ile rakipsiz olduğumuzu iddia ediyoruz. Türkçemiz dışında 6 ayrı dille çoklu dil desteğine sahibiz.

Bu nedenle halen, KKTC, Senegal, Nijerya ve Azerbaycan'da projelerimiz mevcut. Ayrıca ürünlerimizin kalitesi ve geniş yelpazesi sayesinde başarılarımızın artarak devam edeceğine güvenimiz tam. Bu sayede Sisoft'un dünya devleri arasında yer almasını ve ülkemizde gelişen ve değerlenen yazılımlarımızın, yurtdışına ihracatının artırılmasını amaçlıyoruz. Ürünlerimizi uluslararası beğeniye sunmak adına, dil desteği sayısını daha da artırmak ve pazar payımızı büyütmek ve bir dünya markası olmak hedefindeyiz.

Bilgi'den "İnovasyon ve Hayal Laboratuarı"

"Hayal et, tasarla, deneyimle" sloganıyla açılan "idLAB", mühendislik öğrencilerine iletişim, tasarım, iş geliştirme ve takım çalışması alanlarında beceri ve vizyon kazandıracak.

İstanbul Bilgi Üniversitesi, mühendislik alanındaki eğitim standartlarına artı değer katacak yeni inovatif laboratuarı "idLAB"i (Innovationand, Dream Laboratory) hem öğrencilerinin, hem iş dünyasının kullanımına açtı.
12 Şubat 2015'te İstanbul Bilgi Üniversitesi'nde düzenlenen törenle açılan "idLAB" ve 3D Laboratuar, Üstünberk Holding işbirliği ile İstanbul Bilgi Üniversitesi Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi'nin yeni binasında hayata geçirildi.
Açılış töreninde İstanbul Bilgi Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Rifat Sarıcaoğlu, Rektör Prof. Dr. Remzi Sanver, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ata Akın ile Üstünberk Holding CEO'su Ömer Altun da yer aldı.
Üniversite bünyesinde yer alan 8 mühendislik bölümünün yanı sıra Bilgisayar Bilimleri ve Matematik Bölümü öğrencilerinin de yararlanabileceği laboratuarlarda, hayallerini tasarıma dönüştürebilen ve iletişim becerisi yüksek mühendisler yetiştirilecek.
Bilgi'nin her zaman farklı ve yenilikçi bir vizyona sahip olduğunu vurgulayan Rektör Prof. Dr. Sanver, "Bilgi'nin ilke ve değerlerinden uzaklaşmadan daha fazla öğrenciye ulaşmayı amaçlıyoruz. Büyük bir heyecanla açılışını gerçekleştirdiğimiz idLAB ve 3D Laboratuarı ile hayallerini tasarıma dönüştürebilen ve iletişim becerisi yüksek mühendisler yetiştirilecek" dedi.
Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Akın, idLAB açılışında "Öğrencileri sanayiyle buluşturabilecek bir yaklaşıma ihtiyaç olduğu düşüncesiyle laboratuarın kurulduğunu dünyayı değiştirecek mühendisler yetiştirmek istediklerini" vurguladı.
Üstünberk Holding Ceo'su Altun ise yurt içinde ve yurt dışında rekabetçi, yenilikçi tasarım ve üretimlerin gerçekleştirilmesi için gurur duyacağımız gençlerimizin yetiştirilmesi için İstanbul Bilgi Üniversitesi'nin verdiği gayretlere teşekkür ederek uzun soluklu bir işbirliğine de atım attıklarını konuşmasında belirtti.

BİLGİ sosyal mühendisler yetiştirecek

Bugüne kadar alışılagelen "mühendis yetiştirme" biçimlerine Bilgi'nin "hayat için eğitim" vizyonu ile yenilik katacak olan eğitimlerde, öğrenciler sadece teknik bilgi ve donanım değil; iletişim, tasarım, iş geliştirme, takım çalışması gibi konularda da beceri kazanacak. idLAB, giderek daha disiplinlerarası bir alan haline gelen mühendislikte sadece proje üreten, geliştiren değil; projesini yaratıcı bir tasarımla hayata geçirebilen ve etkin bir iletişimle sunabilen "sosyal mühendisler"in deneysel öğrenimini teşvik eden bir fikir yuvası olarak hizmet verecek.

idLAB iş dünyasına da açık olacak

Öğrenciler için düzenlenecek bilgi panelleri ve workshopların yanı sıra iş dünyasından uzmanların mentorluk verebileceği İnovasyon ve Hayal Laboratuarı'nın, şirketlerin projelerinin de çalışabileceği bir alan olması hedefleniyor. idLAB, aynı zamanda sanayi ile işbirliği kurulmasını sağlayacak bir yapı olacak. Böylece, iş dünyasıyla bağımsız projeler yürütülebilecek ve araştırma hedeflerinde sektörel destek sağlanabilecek.

3boyutlu Baskı Teknolojileri Fuarı yapıldı

Türkiye'de ilk kez 12-15 Şubat 2015 tarihleri arasında izleyiciler, 3boyutlu baskı teknolojileriyle buluştu.

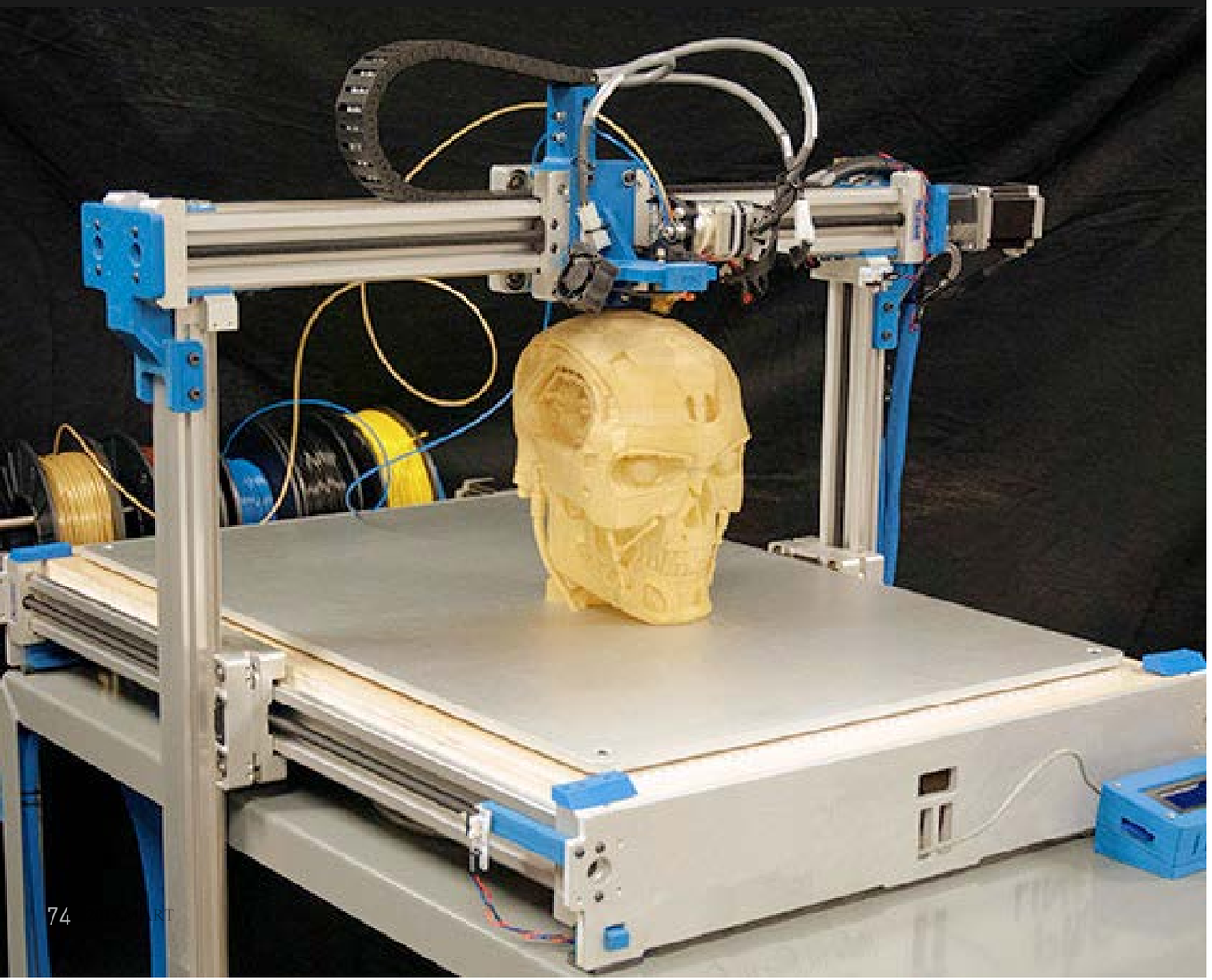

Yaklaşık 35 yıl önce çalışmaları başlayan, 2010 yılından sonra adı daha fazla duyulan ve günümüzde çok daha yaygın bir şekilde kullanılır hale gelen üç boyutlu (3D) baskı teknolojisi konusunda Türkiye'de bir ilk gerçekleştirildi. Türkiye'de ilk kez 12-15 Şubat 2015 tarihleri arasında 3boyutlu Baskı Teknolojileri Fuarı (3D Prınt Expo Turkey), İstanbul Fuar Merkezi'nde düzenlendi. Sektörün büyüklüğünü farkında olan Demos Fuarcılık, tüm dünyada geniş kitleler tarafından takip edilen 3 boyutlu baskı teknolojilerini izleyicileriyle buluşturdu.

Türkiye'de 3 boyutlu baskı teknolojileri ile ilgili firmaların yanı sıra yurtdışından da birçok firmanın katıldığı fuarın, sektörün Türkiye'de gelişimi açısından önemli bir dönüm noktası olması bekleniyor. Katılımcı firmaların stantlarında yer alan 3 boyutlu baskı makinesiyle yapılan ürünler arasında şunlar bulunuyor:

- -Vücut taraması sonucunda ortaya çıkan 3 boyutlu heykeller,
- - Prefabrik evler,
- - Protez Eller,
- - İstanbul silüeti, İstanbul'da bulunan camiler ve kaleler baskı uygulaması olarak gösterilecek,
- - Otomotiv ve beyaz eşya parçaları

Tasarım ve yapılabilecekler konusunda, sınırların olmadığı bir dünya yaratan 3 boyutlu yazıcılar ile bardaktan yüzüğe, iç içe geçmiş süs eşyalarından yedek parçaya kadar birçok eşya üretebilmek mümkün.

Bitcoin'in gözü Türkiye'de

Ağırlıklı olarak gençlerin kullandığı dijital para birimi "Bitcoin" Foundation'ın Kurucu Direktörü Matonis, Türkiye'nin potansiyel büyüme alanları içerisinde olduğunu söyledi.

Merkezi Londra'da bulunan Bitcoin Foundation'ın Kurucu Direktörü Jon Matonis, yaklaşık altı yıl önce 21 milyon adet olarak tasarlanan dijital para birimi Bitcoin'in küresel kullanımının giderek arttığını belirterek, Türkiye'nin potansiyel büyüme alanları içerisinde olduğunu söyledi.

Anadolu Ajansı (AA) Londra muhabiri Gökhan Kurtaran'ın sorularını yanıtlayan Matonis, dijital para birimi Bitcoin'in alternatif ödeme sistemleri içerisinde artarak kullanıldığını bildirerek, "Bu para birimini, ağırlıklı olarak 18-30 yaş arası gençler kullanıyor. Türkiye gibi genç nüfusa sahip ülkeler bu anlamda daha büyük fırsata sahip" dedi.

Tüm dünyada, özellikle finans krizinin ardından kullanımı artan Bitcoin'in uluslararası denetiminin artırılması için çalışmaların olduğunu anlatan Matonis, "Herhangi bir para biriminden Bitcoin'e geçiş denetlenebiliyor ya da Bitcoin'den örneğin dolara geçiş... Fakat Bitcoin cinsinden gönderimlerin kontrol edilmesi mümkün değil. Örneğin Avrupa Birliği, Bitcoin işlemlerin katma değer vergisi eklemeye çalışıyor, fakat bunu uygulamak mümkün değil" diye konuştu.

Uluslararası regülatörler temkinli

Matonis, ilk insanlar arasındaki alışverişi başlatan trampa usulünün sanal dünyada yeniden doğan hali olarak tanımlanan Bitcoin kullanımının dünya üzerinde yaygınlaşması durumunda bugünkü finans piyasasının temel aktörlerini zor günlerin beklediğini ifade ederek, son günlerde kara para aklamak ve uyuşturucu ticaret yapmak için Bitcoin'in tercih edildiği yönündeki haberlerin ise gerçeği yansıtmadığını söyledi.

Dünyada kara para aklama girişimlerinin neredeyse tamamın dolar ve avro cinsinden yapıldığını aktaran Matonis, "Bazı bankalara bu konuda verilen cezaların kendisi bile başlı başına Bitcoin piyasasının tamamından büyük. Bu tip işlemler için kullanılamayacak kadar küçük bir piyasadan bahsediyoruz" ifadesini kullandı.

Özellikle Bitcoin işlemlerini yapanların gerçek kimlik bilgilerinin bilinmemesi, aracısız bir şekilde istenilen miktarda paranın Bitcoin cinsinden yine kimliği gizli tutulan başka birine gönderilmesinin sadece birkaç saniye sürmesi, uluslararası regülatörler tarafında finansal risk olarak görülüyor. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) 25 Kasım 2013'te konuya ilişkin yayınladığı açıklamada, Bitcoin ve benzeri sanal paralarla gerçekleştirilen işlemlerde tarafların kimliklerinin bilinmemesinin, söz konusu sanal paraların yasa dışı faaliyetlerde kullanılması için uygun bir ortam oluşturduğuna dikkati çekmişti.

Dünyada Bitcoin'in yasa dışı faaliyetlerde ödeme sistemi olarak kullanılması konusunda en iyi bilenen örnek iki yıl önce Silk Road (İpek Yolu) adı verilen web sitesi aracılığıyla dünya çapında uyuşturucu trafiğini yönettiği tespit edilen Ross Ulbricht'in FBI tarafından San Francisco'da yakalanması olmuştu.Ulbricht'in para yerine Bitcoin sistemiyle elektronik para kullanarak 30 ayda 1,2 milyar dolarlık uyuşturucu ticareti yaptığı belirlenmişti.

Escort, Türkiye'nin ilk yazılım fabrikasını kurdu

Marka ve platform bağımsız, kişi ve kurumların her türlü yazılım ihtiyacını karşılayacak, Türkiye'nin ilk yazılım fabrikası hayata geçirildi.

Escort Teknoloji Yatırım, kurduğu Escort Yazılım Fabrikası ile her kurum ve kişi için, ihtiyaca uygun yazılım üretilebilecek. Piyasada yazılım maliyetleri özelinde yaşanan karmaşanın giderilmesi açısından da önemli bir girişim olan Escort Yazılım Fabrikası, ilk etapta EYF Teknoloji A.Ş. adı altında, Escort Şirketler Grubu içinde teknolojik sinerji oluşturmak üzere çalışmalarına başladı. 2014 yılının son günlerinde resmi olarak kurumsal teknoloji dünyasına adım atan Türkiye'nin ilk yazılım fabrikası, ilerleyen zamanlarda pazarın her türlü yazılım ihtiyacına karşılık verebilecek nitelikteki farklı teknolojileri de bünyesine katarak, yurtiçi ve yurtdışı BT pazarlarına, inovasyon odaklı hizmetler sunmayı hedefliyor.

Escort Teknoloji Yatırım A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı İbrahim Özer, yazılım fabrikası ile ilgili olarak yaptığı değerlendirmede, bilgi teknolojileri ve yazılım geliştirme alanında hem yerel hem de global pazara, hızlı ve kaliteli hizmet sunmak amacıyla Escort Yazılım Fabrikası'nın kuruluşunu gerçekleştirdiklerini bildirdi.

"Artan teknoloji ihtiyaçlarına yönelik 'fabrika' dinamizmiyle üretim yapmak üzere yola çıkan bu yeni oluşum, teknoloji odaklı çözümler ortaya koyarak, ülke ekonomisine de katkı sağlayacaktır" diyen Özer, yazılım fabrikasıyla Türkiye'de yazılım alanında uzman insan kaynağı gelişimine katkı sağlama ve bu insan kaynağının yurt dışı pazarlarında da kendini göstermesini amaçladıklarını vurguladı.

Escort Yazılım Fabrikası Genel Müdürü Volkan Terzioğlu ise, uzmanlık alanları oluşturarak, Türkiye'nin ve global pazarın, hız ve verimlilik eksenindeki gereksinimleri için, uzun ve zor bir yolculuğa çıktıklarının bilincinde olduklarını söyledi.

TOSYÖV ve TBD eski Yönetim Kurulu Başkanı Rahmi Aktepe:

Bilimin, aklın öncülüğünde, insanın yararına olan bir ekonomik çevrenin filizlenip gelişmesinden yanayız!

Geleceği tasarlamadan, geleceğin etkin bir parçası olmadan bugünün sorunlarının aşamayacağını vurgulayan Aktepe, robotların artık canlı hücreleri de içerecek biçimde tasarlandığına dikkat çekip "Yenilikçilikten, teknolojiyi etkin kullanmaktan söz etmek için artık çok geç" uyarısında bulundu. Bilişim teknolojilerini üretmede problemimiz olduğuna işaret eden Aktepe, her ortamda, yeniçağın gerektirdiği bilim ve teknoloji eğitimine önem verilmesi, karmaşıklaşan üretim araçlarının nasıl yönetileceğinin gençlere öğretilmesini önerdi.

2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödülü alan Rahmi Aktepe ile de bir söyleşi gerçekleştirdik. Son olarak Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı (TOSYÖV) Yönetim Kurulu Başkanlığı yapan Aktepe, üç dönem Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Başkanlığını da yürüttü.

Bilinçli olarak bilgisayarcı olma arzusuyla Matematik Bölümü'nü tercih ettiğini anlatan Aktepe, TBD ile öğrencilik yıllarında ağırlıklı olarak bilişim dersleri aldığı dönemde tanışmış. Belli dönemlerde ara verse de uzunca sayılabilecek bir süre TBD Yönetim Kurulu Üyeliği ile 3 dönem Başkanlık görevini üstlendiğinden söz eden Aktepe, "sık sık geriye bakan", "geleceği, geçmişin belirlediğine" inanan biri olduğunu belirtti.

Başkanlığı döneminde, "ulusal bilişim sistemi ve altyapısının kurulması" konusu üzerinde titizlik ve duyarlılıkla durdukları aktaran Aktepe, Türkiye'yi ilgilendiren her girişimde rol aldıkları, ülke yöneticilerini bilgilendirme ve yönlendirmeyi bir görev olarak üstlendiklerine değinip "İlk e-devlet çalışmalarını başlatan, ilk e-devlet sergisine vesile olan yine o dönemde TBD olmuştur" dedi.

Aktepe aynı dönemde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nde (TOBB) Bilişim Sektör Kurulu'nun oluşturularak bilişimin ilk defa sektör olarak kabulünün önü açıldığı sektörün problemlerinin çözümüne TOBB'in ağırlığını da kullanılarak katkıda bulunulduğunu söyledi. TBD'nin tüzüğünde yer alan "Bilişim teknik bilimini kalkınmada araç olarak kullanmak" işaret eden Aktepe, "Evet bilişim, kalkınmanın temel araçlarından biri" ifadesini kullandı.

Bilişim sektörünün 1971'da kurulan ilk sivil toplum kuruluşu (STK) olan TBD'nin, tek olma hırsından uzak, farklı örgütlenmeleri teşvik ettiği, yeni STK'lar oluşmasına destek verdiğini anımsatan Aktepe, oluşan STK'larla işbirlikleri yapıldığını kaydetti. Aktepe, TBD Başkanı olduğu dönemde yapılan çalışmalar ve yürütülen projelerden de ayrıntılı bir şekilde söz etti.

"Her ne kadar dünyada gelişmiş ülkelerin istatistiki değerlerine ulaşamazsak da bilişim teknolojileri kullanımda çok da kötü durumda değiliz. Ancak bilişim teknolojilerini üretmede problemimiz olduğu açık" değerlendirmesinde bulunan Aktepe, büyük beklenti ve umutla açılmasına katkı verdikleri teknoparklardan yeterli verimin alınıp alınmadığının sorgulanması gerektiğini bildirdi.

Teknoloji üretmenin, bir iklime gereksinime olduğu bilinciyle bu iklimin üniversitelerden başlayarak oluşturulmasını öneren Aktepe, "Bilişim toplumunun en önemli ürünlerinden biri yazılımdır. Bu anlamda yazılım ürünü teşvik edilmeli, rekabet koşulları geliştirilmeli. Bilişim, özellikle de yazılım, stratejik bir alan olarak belirlenmeli" diyerek bilişimin ekonomide etkili olması için yapılması gerekenleri sıraladı.

"Geleceği tasarlamadan, geleceğin etkin bir parçası olmadan bugünün sorunlarını aşamayacağımız bir gerçek" vurgusu yapan Aktepe, sözlerini şöyle sürdürdü:

"İnsanoğlu ekonomik bunalımı aşmak için bir yol ağzına gelip dayandı: Ya egemenliği altına alacağı yeni pazarları oluşturmak için savaşlar çıkarmayı sürdürecek ya da bilim ve teknolojinin buluşmasıyla yeni üretim yöntemleri, yeni ürünler, yeni enerji kaynakları oluşturarak yepyeni iş alanları, yepyeni bir dünya yaratacak. Biz kuşkusuz, savaşları değil; bilimin, aklın öncülüğünde, insanın yararına olan bir ekonomik çevrenin filizlenip gelişmesinden yanayız!"

Günümüzde mühendisliğin bir dönüşüm yaşadığı, fizik bilimine biyoloji bilimini kattığına değinip silikon ve çelikten üretilen robotların artık canlı hücreleri de içerecek biçimde tasarlandığına dikkat çekti. Aktepe, söyleşide şu açıklamalarda bulundu:

"İnsanla makinenin, doğayla teknolojinin böylesine iç içe geçeceği bir çağa biz nasıl hazırlanıyoruz? Yenilikçilikten, teknolojiyi etkin kullanmaktan söz etmek için artık çok geç! Bunları çoktan aşıp yeni iş alanları için kendimizi hazırlayabiliyor muyuz?

Bedenlerimiz, teknolojinin bir bileşenine dönüşürken üretim yöntemlerimizin değişeceği açık. Bu yeni üretim yöntemlerini; teknisyen ve çıraklarımıza öğretmek zorundayız. Gelecek kuşaklar, bu yeni üretimin bir parçası olmak için hem doğanın fiziksel özelliklerini hem de bedenlerinin moleküler yapısını öğrenme gereği duyacaklar. Dolayısıyla başta meslek liselerinde olmak üzere, sanayiye insan gücü yetiştirdiğimiz her ortamda, yeniçağın gerektirdiği bilim ve teknoloji eğitimine önem vermek, günden güne karmaşıklaşan üretim araçlarının nasıl yönetileceğini gençlerimize öğretmek zorundayız."

2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödüllü

-Öncelikle Rahmi Aktepe kimdir? Yolunuz, ne zaman/nasıl bilişim ve Türkiye Bilişim Derneği (TBD) ile karşılaştı? TBD'de ne gibi görevler üstlendiniz? Üç dönem yürüttüğünüz Başkanlığınız döneminde ne gibi farklı bakış açıları, yeni hedef ve yeni çalışmalar yaptınız, kısaca anlatır mısınız?

-Bilişim ile tanışmam, Hacettepe Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Bölümü'nü tercih etmemle oldu. Bilinçli olarak bilgisayarcı olma arzusu ile Matematik Bölümü'nü tercih ettim. Yıl 1972 idi. O yıllarda "bilişim", pek telaffuz edilen bir kelime değildi. Bilgisayara "Komputer" ya da "Elektronik beyin" dendiği yıllardı.

TBD ile tanışmam ise, öğrencilik yıllarında ağırlıklı olarak bilişim dersleri aldığımız dönemde, aynı zamanda hocalarımız da olan Aydın Köksal, Ersin Töreci, Ümit Karakaş ve Ünal Yarımağan'ın, TBD için çalışmalarını takip ediyordum. Onların "Bilişim kültürünü" yayma ve bilişimin meslek olması çabalarını büyük bir sempati ile izliyordum. Kendilerinden fazlasıyla etkilenerek; daha öğrenci iken TBD'ye üye olmuştum.

İş hayatına, Devlet Demiryolları'nda programcı olarak başladım. TBD yönetimine girmek benim için amaç haline gelmişti. İlk denememde başarısız olsam da sonra yönetime girdim. Benim için idol olan Aydın Köksal, Ersin Töreci, Ümit Karakaş ile aynı yönetimdeydim. TBD'nin "bir okul" olduğunu, o yıllarda keşfetmiştim. Gerçekten de kendilerinden çok şey öğreniyordum. Bu öğrendiklerim bilişim ile sınırlı değildi. Ahlaki değerleri, insan hakları ve özgürlüklere saygıyı, demokratlığı da onlardan öğrendim.

Belli dönemlerde ara versem de uzunca sayılabilecek bir süre yönetim kurulu üyeliğini sürdürdüm. 1997 yılında ilk Başkanlık dönemim başladı. Ben, "sık sık geriye bakan", "geleceği, geçmişin belirlediğine inanan" biriyim. Geriye baktığımda benden önce görev yapan kişilerin başarılarını görüp onun üstüne bir şeyler koyma çabası gösterdim. Sizin de belirttiğiniz gibi 3 dönem başkanlık görevini üstlendim. Kendimizi mütevazi olmaya zorlamasak, bu dönemlerin TBD açısından başarılı dönemler olduğunu söyleyebiliriz. Bu başarıda yönetim kurulunda bulunan arkadaşlarımın ve her zaman ifade ettiğim gibi 753 aktif çalışan bilişimci meslektaşımın payı çok büyük.

Başkan olduğum dönemlerde, bilişim kültürünün geniş kitlelere yaygınlaşması için bugün geleneksel hale gelen etkinlikleri başlatmamızın yanı sıra, çeşitli kampanyalarla gerek siyasilerin gerekse kamu yöneticilerinin önceliğine bilişim teknolojilerini almaları için önemli çalışmalar yapma gayreti içinde olduk. Türkiye'nin, "Bilişim çağı yasaları ile yönetilmesi" konusundaki yaptığımız çağrılar yerini buldu TBD olarak tüm yasal düzenlemelerin içinde aktif olarak yer aldık.

İlk hedeflerimiz kadın, genç ve çocuklarımızdı. "Bilgi Toplumuna Geçişte Kadını Rolü", "Gençler Sorguluyor", "Bilgisayarımı İstiyorum", "23 Nisan Dünya Çocuk Günü Olsun" gibi etkinliklerle "Bilişim kültürünün" her kesime yaygınlaşması çalışmalarına önem verdik.

Diğer taraftan eğitim, her zaman ilgi alanımızda oldu. Eğitimde yapı değişikliği sağlanarak "problemimizin sadece bina ve araç olmadığı", çağdaş eğitim için bilinçli bir kamuoyu yaratılması gereğine inandık. Bilişim teknolojileri olmak üzere tüm teknolojik gelişmelerden yararlanılarak eğitimin yeniden organize edilmesi gereği yüksek sesle ifade edilerek başta Milli Eğitim Bakanlığı olmak üzere ilgili tüm kurum ve eğitim sendikalarla işbirliğine gidildi. Bu işbirliği sonucu Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim (BITE) etkinliği ortaya çıktı. O dönem çok da etkili olduğuna inanıyorum.

Başkanlığım döneminde çok duyarlı olduğumuz ve titizlikle üzerinde durduğumuz bir diğer konu, ulusal bilişim sistemimiz ve altyapısının kurulması oldu. Eğitim, savunma, sağlık hizmetleri, sosyal güvence, toplumsal yaşam biçimi, üretim, sanayi ve ticaretimiz, hepsi ama hepsinin bu altyapıya kavuşmasına yürekten inanıyorduk. Çağdaş teknolojinin gerektirdiği olanakları kullanamamanın acısını, örneğin MERNİS Projesi'nin tamamlanmasının gecikmesi, vatandaşlık numaralarımızın olmayışı nedeniyle günlük yaşamımızın her adımında yaşıyorduk. Bu nedenle gerek sayım, gerek seçim olsun Türkiye'yi ilgilendiren her girişimde rol alarak, ülke yöneticilerini bilgilendirmeyi ve yönlendirmeyi bir görev olarak üstlenmiştik. E-devlet çalışmalarını ilk başlatan, ilk e-devlet sergisine vesile olan yine o dönemde TBD oldu.

Aynı dönemde TOBB Bilişim Sektör Kurulu'nu oluşturarak bilişimin ilk defa "sektör" olarak kabulünün önü açıldı, "Sektör Kurulu" olarak da sektörün problemlerinin çözümüne TOBB'nin

2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödüllü

ağırlığı da kullanılarak katkıda bulunuldu.

Diğer taraftan TBMM Bilgi ve Bilgi Teknolojileri Çalışma Grubu kuruldu. 120'ye yakın milletvekilinin katkısıyla hem TBD, hem de bilişim sektörü adına çok önemli bir motivasyon oluşturuldu. Başta Teknopark Yasası olmak üzere çeşitli yasal düzenlemelerin öncüsü olundu.

e-Türkiye çalışmalarını, e-Avrupa'nın türevi olarak başlattık. TBD olarak Ulusal Bazda Takip, Koordinasyon ve İzleme Grubu'nun çalışmalarını üstlenerek kamu kuruluşları, özel sektör, üniversiteler ve diğer sivil toplum kuruluşları (STK) ile ortak çalışma kültürünün başarılı bir örneğini sergilemiş olduk. İ-Belde Projesi, vatandaş bazında gerçekleştirdiğimiz ve başarı ile tamamladığımız diğer önemli bir projedir. Yine TBD'nin girişimleri ile 1. ve 2. Bilişim Şuraları gerçekleştirildi.

Başlığımız döneminde yapılanların tümünü tek bir sorunun yanıtı olarak burada belirtmeye elbette imkân yok. Ancak şunu belirtmeliyim ki, "Bilişim toplumu" olma sürecinde, başta vatandaş olmak üzere kamu kurum kuruluşları, üniversiteler, özel sektör ve siyasilerimizin bilişim kültürü algısının artırılması konusunda TBD, önde ve öncü olurken gereğini yapma gayretinden ödün vermedi. Toplumsal bir örgüt olmanın sorumluğu ile yaptıklarımızın yanı sıra mesleki bir örgüt olmanın bilinciyle meslektaşlarımızın her türlü sorunu ile yakından ilgilenildi.

-TBD ve Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği'nin (TÜBİSAD) işbirliğiyle Türkiye bilişim sektörüne uzun yıllar hizmet etmiş, önemli katkılar sağlamış kişilere verilen "Yaşam Boyu Hizmet Ödülü" 2014'te size verildi. Bu ödülün sizin için anlamı nedir?

-Öncelikle şunu belirtmeliyim ki bu ödülü bana layık gördükleri için tüm TBD ve TÜBİSAD yönetim Kurulu üyelerine, jüride yer alan meslektaşlarıma şükranlarımı sunuyorum. Diğer yanda aynı dönemlerde görev yaptığım Erol Birecik'le beraber bu ödülü almak beni ayrıca mutlu etti. Ödül almak her zaman elbette ki güzel ama bu ödülü, başkan olduğum dönemde çok değerli meslektaş ve hocalarıma ben vermiştim. Şimdi bu ödülü alıyor olmak gerçekten onur verici. Ödül 1996 yılından bu

yana kesintisiz verilen ve sektörümüzde saygınlığı olan önemli bir ödül. Bu saygınlığın sürekli olacağına yürekten inanıyorum.

Yeri gelmişken ödülle ilgili bir anımı sizlerle paylaşmak isterim. Bundan 3-5 yıl önce ödülün jüri üyesi olarak İstanbul'a gittim. Diğer jüri üyeleri; Bülent Gönç, Emre Berkin, Nezih Kuleyin ve Ekrem Yener idi. Beni Jüri üyesi başkanı seçtiler. Bülent Gönç, "Rahmi, sen tecrübelisin hangi kriterlerle seçiliyor ödül alacak kişi?" diye sordu.

Ben de "Sektöre hizmet etmiş ama yeter artık köşene çekil dediğimiz kişilere veriyoruz" dedim. Bunun üzerine Bülent Bey, "Ben bu ödülü almıştım, yine aday göstermişler" dedi. Ben de "Abi bazıları laftan anlamıyor" dedim ve gülüşmüştük.

-Türkiye'de bilişimin "kalkınmanın temel araçlarından biri" olması, özellikle yerel yönetimler ve siyasi otoritelerin bilişime öncelik veren stratejiler geliştirmeleri için neler yapılmalı?

-Evet bilişim, kalkınmanın temel araçlarından biri. Bu cümle, bizim yani TBD'nin tüzüğünde şöyle yer alıyor: "Bilişim teknik bilimini, kalkınmada araç olarak kullanmak". Bu cümle TBD'nin temel amacı ve politikasını ortaya koyuyor. Yine bu cümleden bir değişim ve dönüşümü algılıyoruz. Bu değişim ve dönüşüm, "Bilişim toplumu"na evrilmeyi tanımlıyor. Konu "Bilişim toplumu" olunca da bir kesimin ilgi alanında olmak yerine toplumun tüm kesimlerinin ilgi alanında olması gereken bir olgudur, bilişim. Ancak o zaman kalkınmanın da bir aracı olabilir.

Yerel yönetimler ve siyasi otoriteleri bir araya getirerek sorduğunuzda, aklıma ilk demokrasi ve katılımcılık yani katılımcı demokrasi geliyor. Kalkınmanın da en temel unsurlarından birisidir demokrasi. Evet, hep söylendiği gibi demokrasilerde sandık önemlidir. Ancak yaşamımıza etki edecek olaylarda katılımcı olmamız ve karar mekanizmalarında bilerek ve öğrenerek etkin olmamız ileri demokrasilerinin vazgeçilmezidir. Onun için bilmek önemlidir. Bilmek, aidiyet duygunu geliştirir ve katılımcılığı artırır. O halde yerel yönetimler ve siyasilerimiz, bilişim teknolojilerini yoğun kullanarak şeffaflığı artırmalılar. Yani, bizlerin bilmesini sağlamalıdırlar. Elbette bu konuda özellikle yerel yönetimlerin bilişim kültürünün yaygınlaşmasında akıllı şehrin, akıllı binaların oluşturulmasında yapacakları önemli şeyler var. Siyasi otorite içinde şunu ifade edebiliriz: Siyasiler, toplumun en az 10 yıl önünde yaşaması gereken ve entelektüel lider olmayı başarabilmeliler. Bunun gereği olarak bilişim teknolojileri hayatlarının bir parçası olmalı, yasakçı ve sansürcü bir anlayıştan uzak bilişim toplumu yasalarını çıkarma başarısını göstermeliler.

-Bilişim sektörünün tüm taraflarını ortak amaçlar birliğinde bütünleştirmek üzere hangi sektör sivil toplum kuruluşlarıyla (STK) ne gibi iş birlikler olmalı?

-Bilişim sektörünün 1971'da kurulan ve ilk sivil toplum kuruluşu (STK) olan TBD, geçmiş yıllarda tek olma hırsından uzak, dikey farklı örgütlenmeleri teşvik etti, yeni STK'ların oluşmasına destek verdi. Oluşan bu STK'lar ile işbirlikleri yaparak geçmişte şemsiye örgüt olma ve saygın kalma özelliğini hiç yitirmedi.

Bu saygınlığı, diğer sektör STK'ları ile önemli işbirlikleri yapmasının en temel özelliklerinden birisidir. Ulusal ve uluslararası STK'lar ile hemen her sektörde işbirliği yapılmaya devam edilmeli. Çünkü bilişimin ilgi alanında olmayan bir sektör yok. Eğer öncelendirilecek olursa eğitim, sağlık, hukuk başta olmak üzere diğerleri de ihmal edilmeden işbirliği yolları aranmalı.

-Dünya ile karşılaştırıldığında Türkiye'deki bilişim sektörünün mevcut durumunu nasıl görüyorsunuz? Bilişimin ülke ekonomisinde daha etkili olması için öncelikle yapılması gereken üç adım ne olmalı?

-Türkiye'de bilişim sektörü, her geçen gün elbette ki gelişip büyüyor. Her ne kadar dünyada gelişmiş ülkelerin istatistiki değerlerine ulaşamazsak da bilişim teknolojileri kullanımda çok da kötü durumda değiliz. Ancak bilişim teknolojilerini üretmede problemimiz olduğu açık. Büyük beklenti ve umutla açılmasına katkıda bulunduğumuz teknoparklardan yeteri verimi alıp almadığımız sorgulanmalı. Teknoloji üretmenin, bir iklime gereksinime olduğu bilinciyle, bu iklimi üniversitelerden başlayarak oluşturmalıyız. Bilişim toplumunun en önemli ürünlerinden biri yazılımdır. Bu anlamda yazılım ürünü teşvik edilmeli, rekabet koşulları geliştirilmeli. Bilişim, özelliklede yazılım stratejik bir alan olarak belirlenmeli. Bilişimin ekonomimizde etkili olması için;

1.Eğitim alanı ilköğretimden yüksek öğretime kadar yeniden planlanmalı,

2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödüllü

2.Üniversite-sanayi işbirliği geliştirilmeli. Yazılım başta olmak üzere bilişim teknolojileri üretimi teşvik edilmeli.

3.Devlet destek ve teşvikleri; fakirlikle mücadele anlayışının ötesine geçerek ve sağlıklı bir koordinasyonla Ar-Ge'ye, yenilikçiliğe ve yaratılan yüksek katma değere öncelik vererek yapılması sağlanmalı.

-Halen Türkiye Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler, Serbest Meslek Mensupları ve Yöneticiler Vakfı (TOSYÖV) Yönetim Kurulu Başkanlığını yürütüyorsunuz. Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin (KOBİ) teknoloji kullanımı ve yatırımları konusundaki değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

-Güncel sorunlarımız bambaşka olabilir; ama geleceği tasarlamadan, geleceğin etkin bir parçası olmadan bugünün sorunlarını aşamayacağımız bir gerçek.

Bir yandan küresel ekonominin bunalımıyla baş etmek, diğer yandan alın teri döktüğümüz kuruluşlarımızı ayakta tutarak ileriye taşımak zorundayız. İnsanoğlu, ekonomik bunalımı aşmak için bir yol ağzına gelip dayandı: Ya egemenliği altına alacağı yeni pazarları oluşturmak için savaşlar çıkarmayı sürdürecek ya da bilim ve teknolojinin buluşmasıyla yeni üretim yöntemleri, yeni ürünler, yeni enerji kaynakları oluşturarak yepyeni iş alanları, yepyeni bir dünyası yaratacak. Biz kuşkusuz, savaşları değil; bilimin, aklın öncülüğünde, insanın yararına olan bir ekonomik çevrenin filizlenip gelişmesinden yanayız!

Öte yanda ekonomiye yön veren küresel piyasalar, 21. yüzyılı "biyoteknoloji", "biyokapital" ve bunların tetiklemesi sonucunda "biyopolitik" tartışmalarıyla karşıladı. Bugün gündemimizde olmasa da uzak kalıp kulak arkası edemeyeceğimiz tartışmalar yaşanıyor. Bu gelişmeleri neden göz ardı edemeyeceğizi bir örnekle açıklayalım: Bundan 60 yıl önce 2. Dünya Savaşı'nın hemen ardından mühendislikte bir dönüşüm yaşandı. O güne dek bir zanaat, bir yapım ustalığı sayılan mühendislik, fizik bilimine dayalı bir disipline dönüşerek bugünlerin teknolojisini ve üretim süreçlerini geliştirdi. Şimdilerde mühendislik bir başka dönüşüm yaşıyor; fizik bilimine biyoloji bilimini katıyor. Öyle ki önceleri silikon ve çelikten üretilen robotlar, son 20 yıldır canlı hücreleri de içerecek biçimde tasarlanıyor. Yapay kulak, kalp, kanseri yenecek katil hücreler üretiliyor. 20. yüzyılda çiçek hastalığını yenen insanlık, bu yüzyılda kanseri alt etmenin yollarını arıyor.

Genetik mühendisliğinin bilişim teknolojileriyle kaynaşması sonucunda yalnızca tıp ve tarım alanında değil, petrol sanayisinde, plastik eşyaların ve inşaat sanayinde dayanıklı esnek malzemelerin üretilmesinde, yenilenebilir enerji kaynaklarında, geri dönüşüm uygulamalarında, daha önce düşünü bile kuramayacağımız çeşitlilikte yepyeni endüstri alanları ortaya çıktı. Kabul etmeliyiz ki daha büyük bir gerçekliğin daha az özel, küçücük bir parçasıyız.

İnsanla makinenin, doğayla teknolojinin böylesine iç içe geçeceği bir çağa biz nasıl hazırlanıyoruz? Yenilikçilikten, teknolojiyi etkin kullanmaktan söz etmek için artık çok geç! Bunları çoktan aşıp yeni iş alanları için kendimizi hazırlayabiliyor muyuz?

Yeni pazarlar için hazırlanmak; öncelikle kendimizi, insan gücümüzü eğitmekten geçiyor. Bedenlerimiz teknolojinin bir bileşenine dönüşürken üretim yöntemlerimizin değişeceği açık. Bu yeni üretim yöntemlerini; teknisyen ve çıraklarımıza öğretmek zorundayız. Gelecek kuşaklar, bu yeni üretimin bir parçası olmak için hem doğanın fiziksel özelliklerini hem de bedenlerinin moleküler yapısını öğrenme gereği duyacaklar. Dolayısıyla başta meslek liselerinde olmak üzere, sanayiye insan gücü yetiştirdiğimiz her ortamda, yeniçağın gerektirdiği bilim ve teknoloji eğitimine önem vermek, günden güne karmaşıklaşan üretim araçlarının nasıl yönetileceğini gençlerimize öğretmek zorundayız.

Ekonomimizin can damarı olan KOBİ'lerimizin çıkış noktası, bugünü kurtarmak değil.17-18 . yüzyılda bilim devrini yakalayamamış; henüz sanayileşmesini tamamlayamamış ve sanayi toplumunun dinamiklerini toplumsal ve ekonomik yaşamına yerleştirememiş, ardından bilişim toplumunun bilgiyle karar veren, sorgulayan araştıran bireylerini yetiştirememiş olan ülkemizi on-on beş yıl içinde yüz yüze kalacağımız biyoteknoloji toplumunun gerçeklerine hazırlamaktan geçiyor.

2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödüllü

-Türkiye'de Ar-Ge inovasyon ve yüksek katma değerli girişimciliği teşvik için siyasi otoriteye, akademiye, sanayi ve KOBİ'lere önerileriniz nelerdir?

-KOBİ'lerimizin sürekliliği ve ekonomik gücü, Ar-Ge'den, yenilikçi olmaktan geçiyor. Kısa bir değerlendirmeyle KOBİ'lerimizin bu yenilikçiliği iki yolla sağlayabileceğini söyleyebiliriz:

1.Küresel piyasalarda gelişen endüstrilerdeki ana üreticilerle işbirliği yaparak altyüklenici, yan sanayi olmak.

2.Güçlü ana üreticilerin dikkatini çekecek ürünler, üretim yöntemleri, buluşlar gerçekleştirmek.

Günümüzde dikkati çekecek buluşlar, insanlığın ve yeryüzünün sorunlarına çözüm getiren ürünler olmalı. Bilimciler, insanlığın ve dünyamızın gelecek 50 yıldaki temel sorunlarını şöyle sıralıyor: Enerji Darboğazı, Su Kıtlığı, Besin Azlığı-Açlık, Çevre kirliliği, Yolsuzluk, Terör ve Savaş, Hastalık, Eğitim, Demokrasi, Nüfus Artışı.

Bu sorunları, iç karartmak için değil, bizlere yol göstermesi için sıralıyorum. Bu olumsuzlukları gidermek için kaynakların, teknolojinin, toplumsal örgütlenmenin, ekonomik koşulların, biyolojik çevrenin değişim ve dönüşümü tüm bu bileşenleri kapsamalı, bir arada düşünmeli. Ar-Ge ve yenilikçilik, saydığım bu bileşenler, bir bütün olarak ele alındığı, üniversitelerimiz, sanayicimiz (KOBİ) ve devlet işbirliğiyle geleceğin sanayi koşullarını tanımlayıp yaşama geçirildiğinde değerli olacaktır.

Index Grup CEO'su Erol Bilecik:

BT'de yapılacak hamle ve oluşturulacak ihracat rakamları, petrolün yerine geçebilecek en kuvvetli araçlardan biri

"21. yüzyılın gerçek rekabetçi dünyasında yerimizi almamız BT'ni mükemmel kullanan, üreten ve ihraç eden bir ülke olmamızdan geçiyor" diyen Bilecik, artık teknoloji anlamında altyapı sorunumuz olmadığı ancak teşvik ve farkındalık yaratma mekanizmasının daha fazla ortaya konması gerektiğine inandığını söyledi.

2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödülü alan Index Grup CEO'su Erol Bilecik ile de bir söyleşi gerçekleştirdik. Bilişim sektörüne uzun yıllardır emek vermekten dolayı kendimi çok şanslı hissettiğini belirten Bilecik, bilişim teknolojilerinde yapılacak hamle ve oluşturulacak ihracat rakamlarının "petrolün yerine geçebilecek en kuvvetli araçlardan biri" haline gelebileceğine dikkat çekti. Bilecik, "Tek noktadan bilişim liderliği stratejilerini ortaya koyarsak, mükemmel bir bilgi toplumuna doğru hep birlikte ilerleyebiliriz" dedi.

Türkiye'de yazılım ve servis alanlarında ihracat düzeyinde çok önemli hamlelerin yapılabileceğini düşündüğünü kaydeden Bilecik, Türkiye'deki halen 184 üniversitede bilişime yönelik eğitimler verildiğini, teknoloji anlamında altyapı sorunu olmadığını ancak bir teşvik ile Türkiye çapında farkındalık yaratma mekanizmasının daha fazla ortaya konması gerektiğine inandığını anlattı.
Bilecik, bilişimin ülke ekonomisinde daha etkili olması için atılması gereken üç temel adımı ise şöyle sıraladı: Liderlik mekanizmasının devlet tarafından ortaya konularak bunun mükemmel bir şekilde çalışması; yazılım ve servis ihracatına dönük olarak bütün altyapı çalışmalarının daha mükemmel bir şekilde işletilmesi ile girişimcilik ekosistemine Türkiye'nin daha fazla katkıda bulunması.
Çok değerli ve stratejik bir ülkede yaşadığımıza işaret eden Bilecik, "Bu bilinç ile 21. yüzyılın gerçek rekabetçi dünyasında yerimizi almamız gerekir. Bunun da yegâne yolunun bilişim teknolojilerini mükemmel kullanan, üreten ve ihraç eden bir ülke olmamızdan geçeceğini görmemiz gerekiyor" diyerek sözlerini bitirdi.

-Öncelikle Erol Bilecik kimdir? Yolunuz, ne zaman/nasıl bilişim sektörü ile çakıştı? Bilişim sektöründe faaliyet gösteren hangi firma ve sivil toplum kuruluşlarından (STK) ne gibi görevler üstlendiniz? Kurucu ortaklarından olduğunuz Index Grubu, bilişim sektörüne ne gibi farklı bakış açıları, yeni hedef ve çalışmalar yaptı, kısaca anlatır mısınız?

-26 Kasım 1962 yılında barış, kardeşlik ve hoşgörü şehri olarak bilinen Antakya Hatay'da doğdum. Ev hanımı bir anne ve mobilyacılıkla uğraşan esnaf bir babanın en küçük çocuğu olarak ve yaşamımın ilk 18 yıllık öyküsünün tamamını burada geçirdim. Antakya Lisesi'ndeki eğitimimi tamamladıktan sonra mühendis olma sevdasıyla İstanbul'a geldim ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Bilgisayar Mühendisliği eğitimime başladım. Üniversiteden mezun olduktan sonra 1987'da, yüzde 100 Alman sermayesi bir şirket olan Nixdorf Computer'de Sistem Analisti olarak işe girdim ve bu görevi iki yıl boyunca sürdürdüm. Sonrasında ise benim için Index'in kurulma süreci başladı. Kendi girişimimi oluşturmak üzere odaklandığım bir iş planı hazırladım ve İTÜ'lü üç bilgisayar, bir makine mühendisi olarak ortaya koyduğumuz iş fikrini 1989 Temmuz ayında hayata geçirdik. 1989'da Index Bilgisayar'ın kurucu ortaklarından olarak firmanın Genel Müdürlük görevini üstlendim. Üniversitede Bilgisayar Mühendisliği okuduğum için kendimi bilişim sektörünün içinde bulmuş oldum. Index Bilgisayar'ı kurmamızla birlikte bilişim sektörüyle yollarımız bütünüyle kesişmiş oldu.

1999'dan bu yana Index Grup bünyesindeki Index Bilgisayar, Despec, Datagate, Neteks, Homend, Artım ve Teklos'un CEO'su ve Yönetim Kurulu başkanı olarak görev yapıyorum. 2000 yılına kadar özellikle şirketin gelişmesi üzerine yoğunlaştıktan sonra, gerek sektörel gerek sivil toplum örgütleriyle ilgili çalışmalara ağırlık

2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödüllü

vermeye başladım ve bugüne kadar bilişim alanında birçok sivil toplum örgütünde çalışma imkânına sahip oldum. 2002–2005 yılları arasında, Türk bilgisayar sektöründeki en eski sivil toplum kuruluşlarından biri olan Türkiye Bilişim Sanayicileri ve İş Adamları Derneği'nin (TÜBİSAD) başkanlığını yaptım. Hâlâ derneğin ve Türkiye Bilişim Vakfı'nın (TBV) Yönetim Kurulu üyesiyim. 2011-2014 yılları arasında da İTÜ Mezunlar Konseyi ve İTÜ Mezunları Derneği Başkanlıklarını yaptım. Ayrıca 1907 FB Derneği Yönetim Kurulu Üyeliğim ve TÜSİAD'da Komisyon Bşk. Yrd. olarak gönüllü çalışmalarım devam ediyor. Ayrıca birçok sivil toplum örgütünün oluşmasında, yeşermesinde ve büyümesinde muhtelif katkılarım oldu.

1989'da kurmuş olduğumuz Index Bilgisayar ve dolayısıyla Index Grup 25. yılını, yani sektördeki çeyrek yüzyılı geride bıraktı. Bu süre içinde çok değerli tecrübeler edinmiş ve çok önemli ilklere imza atmış bir yapı olarak, Edirne'den Kars'a kadar Türkiye'nin dört bir yanında bayi ağının oluşmasına ve özellikle Anadolu'da insanların bilişim teknolojileri ürünlerine daha kolay ulaşmasına katkıda bulunduk ve bulunmaya devam ediyoruz. Aynı zamanda iş ortağı ekosisteminin neredeyse bütün parçalarını yerine getirmiş bir yapımız var. Aynı hassasiyeti çeyrek yüzyılın devamı olarak da sürdürüyoruz.

Bizim keyifle ve gururla söz ettiğimiz bir diğer özelliğimiz de, 25 yıl önce şirketimizi hayata geçirirken oluşturduğumuz ve "One Stop Shopping" olarak tabir ettiğimiz, profesyonel bilgisayar firmalarının ihtiyaç duyduğu bütün bilişim teknolojileri ürünlerinin tek noktadan ve tek kaynaktan satın alması vizyonunu hâlâ sürüyor olmamızdır. Bu yaklaşım bugüne kadar hiç değişmedi. Tahmin ediyorum bundan sonraki dönemlerde de bu sürdürülebilir yapıyla devam edeceğiz. Özellikle Anadolu'da ekonomik açıdan daha mütevazı gelir yapısına sahip şehir ve kasabalarımızda bu konuya çok inanan ve ticari format olarak da hakkını vermeye çalışan, yüzlerce, binlerce iş ortağının iş kurmalarına, işlerini sürdürmelerine ve dolayısıyla Türkiye'nin bu konudaki yüzünün daha iyi hale gelmesinde önemli katkılarımız olduğunu düşünüyoruz. Ve bu durum bizleri gerçekten çok mutlu ediyor.

-TBD ve TÜBİSAD işbirliğiyle Türkiye bilişim sektörüne uzun yıllar hizmet etmiş, önemli katkılar sağlamış kişilere verilen "Yaşam Boyu Hizmet Ödülü" 2014'te size verildi. Bu ödülün sizin için anlamı nedir?

-İnsanın teknoloji sektörüyle uğraşıyor olması gerçekten büyük mutluluk. Geriye baktığımda geçen uzun yıllar belki saçlarınızın beyazlamasını engellemiyor, fakat sektörün dinamizmi, yenilikçi yapısı ve sürekli değişime zorlayan karakteri yüreğinizi, gönlünüzü ve düşüncelerinizi olağandışı bir şekilde genç tutuyor, unutulmaz anılar ve heyecanlar biriktirmenizi sağlıyor. Hatta bu durum, sadece kişiler olarak bizleri değil, aynı zamanda toplumumuzu, insanlarımızı kısaca ülkemizin sürekli genç, dinamik ve daha rekabetçi olmasını sağlıyor.

Bu sektöre uzun yıllardır emek vermekten dolayı kendimi çok şanslı hissediyorum. Bana Yaşam Boyu Hizmet Ödülü'nü veren değerli meslektaşlarım ve değerli STK'larımızın 25. yıllık öykümüzde elde ettiğimiz başarıları takdirle karşılamaları beni en çok gururlandıran unsurlardan biri. Çünkü bu ödül, bilişim sektöründe en az 20 yıllık deneyime sahip olmak, katma değer yaratmak, bilişim mesleğinin gelişmesi veya bilişim toplumuna dönüşüm sürecine doğrudan katkıda bulunmak, yenilikçi olmak gibi kriterler göz önüne alınarak yapılan değerlendirmeler sonucunda veriliyor. Bu vesileyle sektörümüzün değişimi ve gelişimini çok iyi anlatan vurgulardan biri olan "Oyun Yeni Başlıyor" sözünü bir kez daha paylaşarak, tüm kurum ve kişilerin bu güzel oyunda kendi başrollerini üstlenmelerini diliyorum.

-Türkiye'de bilişimin "kalkınmanın temel araçlarından biri" olması, özellikle yerel yönetimler ve siyasi otoritelerin bilişime öncelik veren stratejiler geliştirmeleri için neler yapılmalı?

-Türkiye'nin bilişimle kalkınması, bilişimin toplumsal kalkınmadaki en büyük kaldıraç olması, bugün artık bütün bireyler, kurumlar ve işletmeler tarafından benimsenmiş durumda. Bu siyasi otoriteler tarafından da biliniyor. Çünkü bugün Türkiye'nin yeteri kadar petrolü olmayabilir. Ancak bilişim teknolojilerinde yapılacak hamle ve oluşturulacak ihracat rakamları, petrolün yerine geçebilecek en kuvvetli araçlardan biri haline gelebilir.

Burada çok temel bir yapılanmanın olması gerekiyor. Devletimiz özellikle son 10 yıldır bu işe oldukça odaklanmış olmasına rağmen, devlet otoritesinin hâlâ tek elden bu alanda liderlik etme noktasında maalesef yetersiz kalabildiğini, bu konuda ciddi eksiklikler olduğunu görüyoruz. Eğer devlet otoritesi bu konuya eğilip bunu tek elden yürütecek, bir bakanlık ya da Başbakanlığa bağlı bir birim oluşturarak liderlik edecek bir yapıya dönüştürürse, gereken ulusal bilişim stratejileri daha hızlı bir şekilde hayata geçebilir. Özellikle 2023 hedefleri doğrultusunda Türkiye'nin bu konuyu bütünüyle netleştirmesi, diğer 2023 hedeflerine de olumlu etki edecektir.

Ayrıca bilişim ve telekom teknolojilerinde, Batı ile Doğu'nun arasındaki "sayısal uçurum" diye tanımlayabileceğimiz gelişmişlik farkının ortadan kalkması için bu ulusal strateji bizim için olmazsa olmazlardan biri. Bugün Doğu'yu Batı şehirleri ile aynı ekonomik seviyeye getirmemiz neredeyse imkânsız gibi gözüküyor ya da çok uzun yıllar sonunda gerçekleşebilecek bir ideal gibi... Fakat biz en azından fırsat eşitliğine odaklanıp tüm vatandaşlarımızın fırsatlara ortak erişimini hedeflersek, tek noktadan bilişim liderliği stratejilerini ortaya koyarsak, mükemmel bir bilgi toplumuna doğru hep birlikte ilerleyebiliriz.

-Bilişim sektörünün tüm taraflarını ortak amaçlar birliğinde bütünleştirmek üzere ne gibi iş birlikler kurulmalı?

-Bugün ülkelerde herhangi bir şeyi geliştirebilmeniz, büyütebilmeniz ve ekonomik anlamda bir değere ulaştırabilmeniz için en azından 4-5 bileşenin birbiriyle çok yakın temas içinde çalışması gerekiyor. Sivil toplum kuruluşları, özel sektör, kamu kurumlarının tamamı ve üniversiteler, bir bütün olarak aynı çarkın dişlileri gibi çalışmalılar. Bizim için ortak hedeflerden biri, Türkiye'nin bilişimle kalkınma modelinin benimsenmesi olmalıdır. Bu hedef bütün çevreler tarafından içselleştirildiği takdirde, Türkiye'de yazılım ve servis alanlarında ihracat düzeyinde çok önemli hamlelerin yapılabileceğini düşünüyoruz. Türkiye'deki şu anda 184 üniversitede bilişime yönelik eğitimler yer alıyor. Artık teknoloji anlamında altyapı sorunumuz yok. Fakat bir teşvik mekanizmasının, Türkiye çapında farkındalık yaratma mekanizmasının daha fazla ortaya konması gerektiğine inanıyoruz.

-Dünya ile karşılaştırıldığında Türkiye'deki bilişim sektörünün mevcut durumunu nasıl görüyorsunuz? Bilişimin ülke ekonomisinde daha etkili olması için öncelikle yapılması gereken üç adım ne olmalı?

-Bugün rakamlarla değerlendirirsek, Türkiye'nin üretmiş olduğu bilişim teknolojileri ve telekom sektöründeki rakamların toplamı, Avrupa'nın gerçekten de yüzde 1'i, dünyanın ise binde 1'i düzeyinde. Yani rakam ölçeklemesi bazında son derece düşük bir seviyede kalıyoruz. Bugün daha hızlı hareket eden, daha fazla üreten ve ülke ekonomisine daha fazla katkıda bulunan bir sektör olma özlemi içindeyiz. Bilişimin ülke ekonomisinde daha etkili olması için atılması gereken üç temel adımdan söz edebiliriz: Birincisi, bu liderlik mekanizmasının devlet tarafından ortaya konularak bunun mükemmel bir şekilde çalışması gerekir. İkincisi, yazılım ve servis ihracatına dönük olarak bütün altyapı çalışmalarının daha mükemmel bir şekilde işletilmesi gerekir. Burada teknoloji geliştirme merkezlerinden tutun, serbest bölgelerin yeniden düzenlenmesine kadar veya bu konulardaki ihracata dönük hedeflerin net olarak ortaya konmasından buna dönük olarak kuluçka merkezleri gibi tüm yapıların

2014 TBD- TÜBİSAD Yaşamboyu Hizmet Ödüllü

desteklenmesine kadar her aşama önemlidir. Üçüncüsü de, girişimcilik ekosistemine bugün Türkiye'nin daha fazla katkıda bulunması gerekir. Çünkü bugün bilişim teknolojileri ve telekom, dünyadaki gelişmiş ülkelerin tamamındaki girişimcilik ekosistemin çarklarının çok hızlı çalıştırılmasından kaynaklanıyor. Bizim de Türkiye olarak bu eksikliğimizi gidermemiz ve ekosistemde yer almamız gerekiyor.

-Türkiye'de Ar-Ge inovasyon ve yüksek katma değerli girişimciliği teşvik için siyasi otoriteye, akademiye, sanayi ve STK'lara önerileriniz nelerdir?

-Bu, dünyanın bütün ülkelerinin en öncelikli konularının başında gelen noktadır. Bugün girişimciliğin teşvikiyle beraber ülke ekonomilerinin orta vadede en azından çok pozitif noktalara ulaştığını memnuniyetle izliyoruz. Bu açıdan üniversite, kamu ve özel sektör işbirliğinin neticesinde girişimcilik ekosisteminin çarklarının daha hızlı dönebileceğini düşüyoruz. Gerek finansal araçlar, gerekse işin hukuksal boyutu açısından hala birçok eksiğimiz var. Bu eksiklerin en kısa sürede giderilmesi gerekir. Bugün sivil toplum kuruluşlarının yayınladığı tüm raporlarda bu eksiklerin ne olduğunu ayrıntılarıyla görebiliyoruz. Burada özellikle iyi fikri olan, fakat yeterli sermayesi olmayan gençlerin önünü tamamen açmalı ve çok hızlı bir şekilde fikirlerini ve projelerini şirketleştirerek ticari hale getirebilecek birçok kuluçka paketlerini devreye sokmalıyız.

Devlet kurumlarının bu süreci iyi yönetmesi çok önemli. Bu tür destekler şu an için veriliyor, fakat bu teşviklerin daha düzenli ve sürdürülebilir hale gelmesi gerektiğine inanıyorum.

Sonuç olarak, çok değerli ve stratejik değeri çok yüksek olan bir ülkede yaşıyoruz. Bu bilinç ile 21. yüzyılın gerçek rekabetçi dünyasında yerimizi almamız gerekir. Bunun da yegâne yolunun "Bilişim teknolojileri"ni mükemmel kullanan, üreten ve ihraç eden bir ülke olmamızdan geçeceğini görmemiz gerekiyor.

TÜRKİYE'NİN GEREKSEMESİ **NE?**

Ziya Paşa insan akılının unutkanlık hastalığı ile birlikte yaşadığını anlatan o değerli sözü ile yazıma başlamak istiyorum.
Hafıza-i beşer nisyan ile malüldür

Türk insanının, bu unutkanlık üzerine kurguladığı ikinci büyük yanlış ise kendisinden öncekilerin bir şey yapmadıkları, bu nedenle de her şeyin kendisi ile başladığı yanılgısıdır. Buna kamu yönetiminden tutunda, yazın dünyasına kadar her alanda rastlıyoruz. Aynı iktidarın yeni gelen bakanı tüm kadroları baştan sona değiştirdiği gibi örneğin edebiyat dünyasında kadın konusunda kitap yazan genç roman yazarı kadın edebiyatının kendisi ile başladığını zannetmektedir.

Nezih KULEYIN
nezih@semor.com.tr

Bu konuda örnekleri sonsuza kadar çoğaltabiliriz. Bir yandan okuma yazma alışkanlığının çok düşük olması diğer yandan da yazılı kaynak konusunda kısıtlı bir ortamda bulunmamız toplumsal hafızamızı olumsuz yönde etkilemektedir.

Toplumsal belleğin canlı tutulması ve yeni gelen kuşakların hem süreçleri doğru olarak kavrayabilmesi ve ortaya çıkan yeni durumlara doğru çözüm yöntemi üretebilmeleri için tüm dünyada buluna yöntem müzeciliktir.

Çok yeni bir teknoloji olmasına rağmen yaşadığı hızlı değişim ve dönüşümü yeni kuşaklara doğru anlatabilmek için ülkemizde bir 'bilişim teknolojisi ve tarihi' müzesi kurulmasının gereği artık zorunlu olmaya başlamıştır.

Bu müzede ne sergilenecek ve sergilenecek malzeme nereden bulunacak konusu önemli olmakla birlikte kolay çözülebilir görülmektedir. Müzede yer alacak materyalleri çok genel olarak 4 guruba ayırabiliriz.

İlk gurup da donanım ürünlerinin olması, olmazsa olmaz bir koşul. Ama en kolay bulunabileceklerde onlar. Şu anda bir çok özel ve kamu kuruluşunun depolarında ve İstanbul'daki bazı hurdacılardan bu ürünleri elde etmek olası. Ayrıca benim bildiğim evlerde kıyıda köşede artık müzelik olmuş bir sürü malzeme duruyor.

İkinci Gurup yazılım teknolojisi değişimi olmalı. Bu kısım teknoloji değişiminin süreçlerini gösteren panolar biçiminde düzenlenmelidir.

Üçüncü bölüm ise ağ teknolojisine ayrılmalı diye düşünüyorum. Bu teknolojide başlangıçtan bu yana oldukça uzun bir yol kat etti. Genç kuşaklara eminim ki bu değişimden önemli sonuçlar çıkartacaklardır.

Müzede yer alması gereken en önemli bölümün bilişimcilerin tarihinin anlatılması gereken bölüm olduğunu düşünüyorum. Bu bölümde bilişime katkı verenlerin tanıtıldıkları bir bölüm. TBD ve diğer gönüllü kuruluşlar tarafından üretilen kitaplar ve süreli yayınların kendileri ya da kapak resimleri. Gerçekleştirilen toplantıların resimleri yer almalıdır.

Bunu gerçekleştirebilirsek en azından gerçekçi bir bilim ve teknoloji tarihini yeni kuşaklara aktarma şansına sahip olabileceğiz.

TBD Ankara Şube Başkanı Kavasoğlu:

50. kuruluş yılı nedeniyle merkez ile birlikte 2021'i hedefleyen ulusal bir projeye başlamak istiyoruz

Yeni dönemde hedeflerini dört ana eksende topladıklarını bildiren Kavasoğlu,"Araştırmalar-Projeler Grubu ile AB ve Ajans hibelerine başvurduklarını bildirdi. Kavasoğlu, Kalkınma Bakanlığı'nın hazırladığı plan ve programlardaki politika ve uygulamalara sivil toplum gözüyle yapıcı olarak katkı vermeyi hedeflediklerine dikkat çekti.

Aslıhan Bozkurt

BİLİŞİM *Dergisi olarak bu sayımızda, 11 Ocak 2015'te yapılan 4. Olağan Genel Kurulu'nda, Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Ankara Şube Başkanlığı'na seçilen Selçuk Kavasoğlu ile bir söyleşi gerçekleştirdik.Diğer şubelerin ilgi alanı dışında kalan 56 ildeki üyeleri kapsayan TBD Ankara Şubesi'nin yeni başkanı Kavasoğlu, bize hem kendisini hem de şube olarak önümüzdeki dönemde yapmayı planladıkları çalışmaları anlattı.*

"30 yıllık" bilişim sektörü deneyimi ve Şube Yönetim Kurulu'ndaki arkadaşlarıyla, bilişim sektörüne sivil toplum gücüyle hizmet vermek istediğini bildiren Kavasoğlu, 1986'larda DPT Elektronik Bilgi İşlem Daimi Özel İhtisas Komisyonu'nda olduğu dönem TBD'nin adını duyduğunu söyledi. Daha sonra çağrıldığı dernekte önce Kamu-BİB çalışmalarından bulunduğunu kaydeden Kavasoğlu, 25 ve 27. Dönem TBD Merkez Yönetim Kurulu'nda görev aldığını anımsattı.

TBD'nin, her zaman değerli ve saygın yönetim kademeleriyle hizmet verdiğini, Kamu-BİB ve Sayısal Gündem 2020 çalışmalarıyla büyük kitleleri peşinden götürdüğünü ifade eden Kavasoğlu,bilişim sektörünün geldiği noktanın TBD'nin hem sorumlulukları ve hem de kendisinden beklentileri arttırdığına işaret etti. Kavasoğlu, TBD Ankara Şube olarak çalışmalarını Merkez Yönetimi ile eşgüdüm halinde götürdüklerini belirtip "TBD Merkez Yönetimi ile beraber gerçekleştirilecek projelerimiz başta olmak üzere dernek çalışmalarının değerlendirileceği 'TBD Yüksek Bilişim Kurulu' kurulacak" dedi.

Bu Kurul aracılığı ile kamu ve özel sektörde karar alıcılara ulaşılacağı, kurulun görüş ve önerilerinin çalışmalarında yol gösterici olacağına değinen Kavasoğlu, şube olarak hedeflerini; "Bilişim Sektörü", "Ülkemizin Bilişim Sektörüne Geçiş Çalışmaları", "Diğer Sektörler" ve "Bilişim ve Kurumsal Gelişim" olmak üzere dört eksen etrafında topladıklarını bildirdi.

Onlarca sayfalık raporlardeğil 2-3 sayfalık sorun ve çözümler paketi oluşturmak istediklerini aktaran Kavasoğlu, "Tüm çalışmalarımızda, saydamlık ve katılımcılık anlayışımız, paylaşımcı olmamız, bilgi birikimimiz, eşgüdüm içinde çalışmamız, üye odaklı bakış açımız, yeniliğe açık olmamız, geçmişe saygımız bizim farklılığımız olacak" vurgusu yaptı.

Oluşturdukları Ankara Şubesi Kurumsal Gelişim Grubu'nun, "çalışma grupları" ile ilgili yönergeleri gözden geçirip günümüz şartlarına uygun hale getirdiğinden söz eden Kavasoğlu, "TBD Kadın" ve "İşitme Engelliler için Bilişim" çalışma gruplarını kurduklarını belirtti.

TBD'nin 50. kuruluş yılı nedeniyle TBD merkez ile birlikte 2021'i hedefleyen ulusal bir projeye başlamak istediklerini açıklayan Kavasoğlu, bir anket hazırladıklarını, üyelerin taleplerini alarak onların istediği eğitimleri vermeye çalışacaklarını, geçmişte Kamu-BİB'in düzenlediği aylık bilgilendirme toplantılarını yeniden yapacaklarının altını çizdi.

25 Nisan'da çocuklarla uçurtma şenliği yapacaklarını duyuran Kavasoğlu, kurdukları "Araştırmalar-Projeler Grubu ile AB ve Ajans hibelerine başvurduklarını bildirdi.

Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan yıllık plan ve programlarda ortaya konan politika ve uygulamalara sivil toplum gözüyle yapıcı olarak katkı vermeyi hedeflediklerine dikkat çeken Kavasoğlu, bunun TBD'ye güç kazandıracağına inanıyor.

Kavasoğlu söyleşinin sonunda "Lütfen sizlere danışmak için yaptığımız toplantılara katılarak bizlerle görüşlerinizi paylaşın" çağrısında bulundu

-Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Ankara Şube Başkanlığı'na yeni seçildiniz? Öncelikle Selçuk Kavasoğlu kimdir?

-Öncelikle, TBD Ankara Şubesi Yönetim Kurulu'nun daha yakından tanınmasına imkân verecek bu söyleşiniz için teşekkür ediyorum. Profesyonel hayatım ODTÜ Bilgi İşlem Dairesi'nde başladı. 1986 yılında Devlet Planlama Teşkilatı'na (DPT) geçerek Bilgi İşlem Merkezi'nde çalışmaya devam ettim. 1995'te Yönetim Bilgi Merkezi Dairesi Başkanlığı'na atandığımda çok hareketli ve yoğun bir süreç içine girdim. Başkanlığım süresince üstlendiğim görev ve çalışmaları şöyle sıralayabilirim: Başkanlık tarafından Kamu-Net Başkanı olarak görevlendirildim, "2000 Yılı Problemi Türkiye Ulusal Temas Noktası" olarak projeyi yönettim. Başbakanlık e-Türkiye Projesi "Durum Tespit Çalışma Grubu" Koordinatörlüğü'ne getirildim. İslam Bankası Danışmanı olarak Azerbaycan Maliye Bakanlığı "bilgi ve iletişim teknolojileri yatırımları" şartnamesini oluşturdum. TBMM Sanayi ve Teknoloji Komisyonu altında oluşturulan Bilgi ve Bilgi Teknolojileri Grubu'nda DPT temsilcisi ve Avrupa Birliği Sayısal İçerik (eContent) Programı Ulusal Temas Noktası olarak görev yaptım. 2002 yılı Türkiye Bilişim Şurası "Türkiye'de Bilişim Sektörün Gelişimi" raporuna katkı sağladım. PARDUS'un yaratılmasında ilk karar mercilerinden biri oldum. Görev yaptığım süre içinde ve aldığım sorumluluklar, yürüttüğüm projeler nedeniyle kamu kurum ve kuruluşları ve özel sektörü daha yakından tanıma olanağım oldu. "Selçuk Kavasoğlu kimdir?" sorunuza aslında, kısaca "30 yıllık bilişim sektörü deneyimi ile Ankara Şubesi Yönetim Kurulu'ndaki değerli arkadaşlarımla, bilişim sektörüne sivil toplum gücüyle hizmet vermek isteyen biriyim" diye yanıt vermek isterim.

- Yolunuz, ne zaman ve nasıl TBD ile karşılaştı? TBD ile daha önce nasıl bir iletişiminiz vardı, ne gibi görevler üstlendiniz?

-Güçlü ve köklü geçmişi olan Derneğimizin ismini 1986'larda DPT Elektronik Bilgi İşlem Daimi Özel İhtisas Komisyonu zamanında duydum. Ancak TBD'yi tanımam Abdullah Körnes ve Rahmi Aktepe tarafından çağrıldığım Kamu-BİB Danışma Kurulu toplantısı sayesinde oldu. Benimle beraber yaklaşık 40 kamu bilgi işlem birimi başkanı toplantıdaydı. Toplantıda heyecan ve enerji vardı. Beni çok etkilemişti. Belki bu nedenle ilerleyen yıllarda Kamu-BİB çalışmalarından son 2 yıl hariç hiçbir şekilde ayrı kalmadım. Kamu-BİB Çalışma Gruplarına 3 rapor yazdım, birçok çalışma grubuna yardımcı oldum. Kısa süre Kamu-BİB Başkanlığı da yaptım. TBD çalışmalarım Kamu-BİB ile sınırlıkalmadı. 25 ve 27. Dönem TBD Merkez Yönetim Kurulu'nda görev aldım. 28 Dönem TBD Merkez Onur Kurulu'na layık görüldüm. Üyelerimiz en son olarak güçlü bir destek ile bana ve arkadaşlarıma güvenerek Ankara Şubesi'ne layık gördüler.

-16 Mayıs 2008'de kurulan TBD Ankara Şubesi, derneğin en yeni şubelerinden biri. Siz de Şube Başkanlığı'nı üstlenen dördüncü başkansınız. Başkanlığı üstlenmenizde neler etkili oldu, bizimle paylaşır mısınız?

-TBD, geçmiş yıllarda çalışmaları ve etkinlikleri ile sektörümüzün politikalarına yön veren ve sorunlarına çözüm arayan bir dernek durumundaydı. Başbakanlık tarafından yürütülen e-Türkiye çalışmalarında izleme ve değerlendirme rolü, ülkemiz politikalarına yön veren iki Bilişim Şurası ve e-devlet sergileri bunlara birkaç örnektir. TBD, günümüzde sektörün çalışmalarını planlayan lider yapıdan artık sektörün diğer paydaşları tarafından oluşturulan planlarının içinde olmaya başladı. Misyonundan uzaklaşmaya başladı. Bu güç kaybı TBD tarafından yapılan etkinlikleri de etkiledi.

Ancak, belirttiğim olumsuzluklara rağmen TBD, her zaman değerli ve saygın yönetim kademeleriyle hizmet vermeye devam ediyor. Ayrıca, Kamu-BİB ve Sayısal Gündem 2020 çalışmalarıyla da büyük kitleleri peşinden götürüyor.

-Önümüzdeki döneme ilişkin hedef, plan ve çalışmalarınıza ilişkin bilgi verebilir misiniz? Göreve gelmenizle birlikte ne gibi farklı bakış açıları, yeni hedef ve yeni çalışma grupları oluşturulacak?

-Yıllar içinde bilişim sektörünün geldiği nokta TBD'nin hem sorumlulukları ve hem de kendisinden beklentileri arttırdı. Hızla değişen dünya ve Türkiye koşullarında geçmiş dönemin başarılarıyla yetinmek ve durmak mümkün değil. Çünkü yapılması gerekenler artık geçmiştekilerden farklı. Çalışmalarımızı TBD Merkez Yönetimi ile eşgüdüm halinde götürüyoruz. Öncelikle; TBD Merkez Yönetimi ile beraber gerçekleştirilecek projelerimiz başta olmak üzere dernek çalışmalarının değerlendirileceği "TBD Yüksek Bilişim Kurulu" kurulacak. Bu Kurul aracılığı ile kamu ve özel sektörde karar alıcılara ulaşılacak, Kurulun görüş ve önerileri çalışmalarımızda yol gösterici olacak.

Ankara Şubesi olarak hedeflerimizi dört eksen etrafında topladık: "Bilişim Sektörü", "Ülkemizin Bilişim Sektörüne Geçiş Çalışmaları", "Diğer Sektörler" ve "Bilişim ve Kurumsal Gelişim" çalışmalarımız. Tüm projelerimizi bu 4 eksen altında topluyoruz.

Bilişim sektörü eksenli çalışmalar kapsamında; bilgi toplumu stratejisi, hükümetin politika ve strateji belgeleri, kalkınma planları ve yıllık programlar incelenerek daha üretken ve daha rekabetçi bir bilişim sektörü yaratılması için gerekli öneriler ortaya çıkartılacak. Özel sektör sorunlarının kamu kurumları tarafından bilinmesi açısından özel sektör kamu kurumları çözüm toplantıları yapacağız. Ayrıca bu eksen altında bilişim sektörü (özel, kamu) çalışanlarının çalışma koşullarının ve özlük haklarının iyileştirilmesi ayrı ayrı ele alınacak.

TBD Merkez Sayısal Gündem 2020 projesini, ülkemizin bilişim sektörüne geçiş çalışmaları kapsamında yürütüyor. Bu proje ulusal ve bölgesel politika belgeleri ile güçlendirilecek.

Diğer sektörler incelenirken yaşam şartlarının niteliğinin yükseltilmesinde bilişimin sektörlere etkisi ortaya konacak. Çevrenin korunması, kentsel altyapının iyileşmesi, ekonomik istikrarın sağlanması, tarım, enerji ve ulaştırma altyapısında, Ar-Ge ve yenilikçiliğin geliştirilmesinde bilişim teknolojilerinin yaygınlaştırılması ve etkin kullanımı için yapılması gereken konuları ortaya çıkartacak çalışmalar yapılacak.

Tüm bu çalışmalar sayısal 2020 uzmanlık grupları ile desteklenecek ve ortaya çıkan öneri paketi ilgili bakanlıklara ve siyasi yapıya ulaştırılacak. Biz onlarca sayfalık rapor istemiyoruz 2-3 sayfalık sorunlar ve çözümler paketi oluşturmak istiyoruz.

Tüm çalışmalarımızda, saydamlık ve katılımcılık anlayışımız, paylaşımcı olmamız, bilgi birikimimiz, eşgüdüm içinde çalışmamız, üye odaklı bakış açımız, yeniliğe açık olmamız, geçmişe saygımız bizim farklılığımız olacak.

Oluşturduğumuz Ankara Şubesi Kurumsal Gelişim Grubu, "çalışma grupları" ile ilgili yönergeleri gözden geçirip günümüz şartlarına uygun hale getiriyor. Bu yönergede "Çalışma Grubu Değerlendirme Komitesi/Kurulu" isminde yeni bir yapılanma oluşturuluyor. Bu kurul veya komite, TBD tarafından keyfi olarak bir çalışma grubu oluşması veya kapatılmasını engelleyici olacak. Komite ayrıca, çalışma gruplarının faaliyetlerini değerlendirerek gruplara yol gösterici olacak. Kendi kendini değerlendiren bir yöntem geliştirmiş olacağız.

Başarılı çalışmalar yapan bir başka grubumuz; "TBD Genç" çalışma grubunun yanına "TBD Kadın" çalışma grubunu kurduk. Grubumuz mevcut durum tespiti yaparak bundan sonra gerçekleşecekleri hedef ve faaliyetler için çalışmaları üyelerimizle yapacaklar.

Ayrıca engelliler dediğimizde kamunun çalışmalarının görme engelliler üzerine kurulduğunu görüyoruz. Sağırlar için kamu tarafında bir çalışmanın olmadığını gördük. Sağır kişilerin okuma yazma bilmemesi nedeniyle yazılı hizmetimiz onlar için bir anlam ifade etmiyor. Ülkemizde 3 milyon sağır vatandaşımızın kamu haklarından faydalanmasını sağlamak için çalışmalar yapacak İşitme Engelliler için Bilişim Çalışma Grubunu oluşturduk.

Şu anda TBD Merkezin en önemli projesi Sayısal Gündem 2020 Uzmanlık Grupları çalışması. Ankara Şubesi olarak her kurduğumuz çalışma gruplarının zaman içinde uzmanlık gruplarına entegre olmasını istiyoruz. Uzmanlık gruplarını Ankara Şubesi olarak bizde çok önemsiyoruz. TBD, ülkemizin bilgi toplumu olma yolunda yapılan çalışmalarda öncü olmalı. Ancak görüyoruz ki TBD Avrupa Birliğinin Sayısal Gündem 2020 Girişiminin hedefleri doğrultusunda çalışma gruplarını oluşturmakta. Ülkemizin bilgi toplumu kriterleri ile bir durum tespiti yaparsak Avrupa Birliği ülkeleri ile ülkemizin aynı düzeyde olmadığını görürüz. TBD'nin bu çalışmada ki hatası bu düşüncede oldu. Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planları, AB hedeflerinin yanı sıra ülkemizin durumunu da göz önüne alarak hazırlanıyor. Bence, artık yapılması gereken TBD Sayısal Gündem 2020 çalışmalarına Hükümetin kalkınma, bölgesel ve yıllık plan ve programları göz önüne alınarak devam etmesidir. Her uzmanlık grubu bakanlıklar tarafından hazırlanan plan ve programlar çerçevesinde önceliklerini belirlerse her yıl devlet tarafından yapılan çalışmalara yön veren gruplar olurlar.

Bir başka önemli çalışmamız 2021 yılı TBD'nin 50. kuruluş yılı. TBD merkez ile 2021'i hedefleyen ulusal bir projeye başlamak istiyoruz. Örneğin Ankara Şubesi olarak 2021 yılında Ankara'da bilişim okuryazarı olmayan kadın kalmasın gibi.

-Ankara Şube Şubesi, özellikle eğitim çalışmalarına ağırlık veriyor. Verilen eğitim çalışmalarında 2015'te farklı/ilk ve önemli olan eğitim çalışmalarından kısaca söz eder misiniz? Önümüzdeki aylarda öncelik ve ağırlık vereceğiniz, yoğunlaşacağınız alanlar neler olacak?

-Eğitim çalışmaları önceki Ankara Şubesi yönetimleri tarafından da başarılı giden çalışmalardan. Tüm gerçekleştireceğimiz projelerimiz gibi eğitim konusunda da üyelerimizden görüşlerini alacağız. Bir anket hazırladık, üyelerimizden taleplerini alarak onların istedikleri eğitimleri vermeye çalışacağız. Onun için şu an hangi konuya ağırlık vereceğimizi söyleyemiyorum. Ancak eğitimlerimiz tek teknoloji üzerine olmayacak. Kamu kurumlarına geçmiş yönetimlerden farklı ulaşacağız. Kamu bilgi işlem birimlerinin sorunlarını çözüme götürecek bilgilendirme eğitimleri vermeyi düşünüyoruz. Geçmiş yıllarda Kamu-BİB tarafından düzenlenen aylık bilgilendirme toplantılarımızı yeniden yapmak istiyoruz. Bu toplantıları kurumlarımız arasında ortak çalışabilirlik ortamlarını sağlaması, bilgi paylaşımı sağlaması ve birbirlerini tanıması açısından çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

- TBD Ankara Şubesi olarak üstlendiğiniz etkinlik/etkinlikler var mı? Söz konusu etkinlikler devam edecek mi?

-Daha önceki dönemlerde Ankara Şubesi'ne bağlı olan ancak son dönemde merkeze bağlanan çalışma grupları yeniden Ankara Şubesi çalışma grupları olarak etkinlik yapacaklar. Sosyal Etkinlikler Çalışma Grubu ve Koromuz şubemiz ile beraber etkinliklerine devam edecek. Sosyal Etkinlik Çalışma Grubumuz koordinasyonunda 28 Şubatta geleneksel Ilgaz gezimizi düzenledik. Üyelerimizin geziye katılım talebi ve katılımcıların yüksek memnuniyeti bizleri çok mutlu etti ve ilerleyen tarihlerde başka organizasyonların yapılması konusunda bizleri cesaretlendirdi. TBD YK Başkanımız İlker Tabak TBD Çocuk çalışmaları kapsamında 23 Nisan'da bir etkinlik yapmamızı istedi. 25 Nisan'da çocuklarımızla uçurtma şenliği yapacağız.

TBD Korosu vazgeçmeyeceğimiz bir başka çalışma grubumuz. TBD'nin sanat tarafının temsilcisi olan Koromuza daha çok üyemizin katılmasını arzu ediyoruz.

-TBD Ankara Şubesi olarak özellikle kamu kurumlarında çalışan üyelerinizin çalışma koşulları, özlük hakları, bilgi toplumuna geçiş sürecinde kamuda yürütülen projelere ilişkin değerlendirme, sorunları çözme, katkıda bulunma gibi konularda hangi kurumlarla ne gibi işbirlikleriniz olacak? Bu kapsamda gündeme getirmeyi planladığınız proje ve çalışmalarınız nelerdir?

-TBD'nin önceki dönemlerinde yapılan çalışmalarına baktığımız zaman "çalışma koşulları" ve "özlük hakları" konusunda yapılan çalışmalarda hep kamu çalışanının düşünülmüş olduğunu görüyoruz. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan bilişim personelinin yanı sıra özel sektör çalışanının da birçok sorunu var. Bu nedenle çalışmalarımızı iki başlık altında götürmekteyiz. Kamuda çalışan bilişimci arkadaşlarımızın göstergelerinin iyileştirilmesi ve bilişim uzmanlığı sınıfının oluşturulması ve çalışanların bu kadrolara atanmasını istiyoruz. Bilişim uzmanlık gerektiren bir iş ve bilişim uzmanlığı sınıfı günümüz şartlarında teknik ve idari sınıfın yanı sıra oluşturulmalı. Bu konuda tüm siyasi partilere ve karar alıcılara görüşümüzü kabul ettirmeye çalışacağız.

Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı çalışmaları tamamlandı ancak uygulamaya konmadı. Bu gecikme yapılan durum tespitinin değişmesine neden olabileceği gibi yapılan çalışmaları da olumsuz etkileyebilecek. Bu konuda yapacağımız çalışmaları Sayısal Gündem 2020 uzmanlık grupları ile beraber götüreceğiz.

Sektörel politikalar ve sektörler ve bilişim diye iki önem verdiğimiz çalışma grubumuz var. Üye potansiyelimiz birçok sektörde bilgi toplumuna geçiş sürecinde yapılan çalışma ve projeleri değerlendirebilecek güçte. Bu nedenle üyelerimizin çalışmaları sahiplenmesini çok önemsiyoruz.

Çalışmalarımız kapsamında kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerle beraber çalışmayı planlıyoruz. Birkaç örnek vermek gerekirse; E-Devlet ile çalışmalarda Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, TBD kadın çalışmalarında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Kadın Çalışmaları Ana Bilim Dalı ve ilgili STK'lar, işitme engelliler için bilişim çalışmalarında Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, üniversiteler ve ilgili STK ile çalışmayı hedefliyoruz. "Araştırmalar-Projeler Grubu" kurduk. Grubumuz ile AB ve Ajans hibelerine başvurmayı amaçladık. Hatta AB projelerine başvurduk.

TBD'ye güç kazandıracağına inandığımız bir çalışmada Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan Yıllık Plan ve Programlar. Bu planlarda ortaya konan politika ve uygulamalara sivil toplum gözüyle yapıcı olarak katkı vermeyi hedefliyoruz.

Son olarak şunu belirtmek isterim TBD'ye yön veren deneyimli büyüklerimiz, sektör firmalarımız ve derneğimiz üyelerinin görüş ve önerileri ile çalışmalarımıza devam etmek amacımdır. TBD'nin var oluş nedeni olan üyelerimizin görüşlerini önemsiyorum. Amacım, tüm üyelerimizin desteği ve katılımı ile sektörün temsilcisi olan bir TBD, üyelerinin haklarını koruyan bir TBD, projeleriyle ve politika önerileriyle karar vericilere yön veren bir TBD ve en önemlisi katılımcı bir TBDyi beraberce yaratmak. Lütfen sizlere danışmak için yaptığımız toplantılara katılarak bizlerle görüşlerinizi paylaşın.

Ankara Şube, üyelerle yeni çalışma programını belirliyor

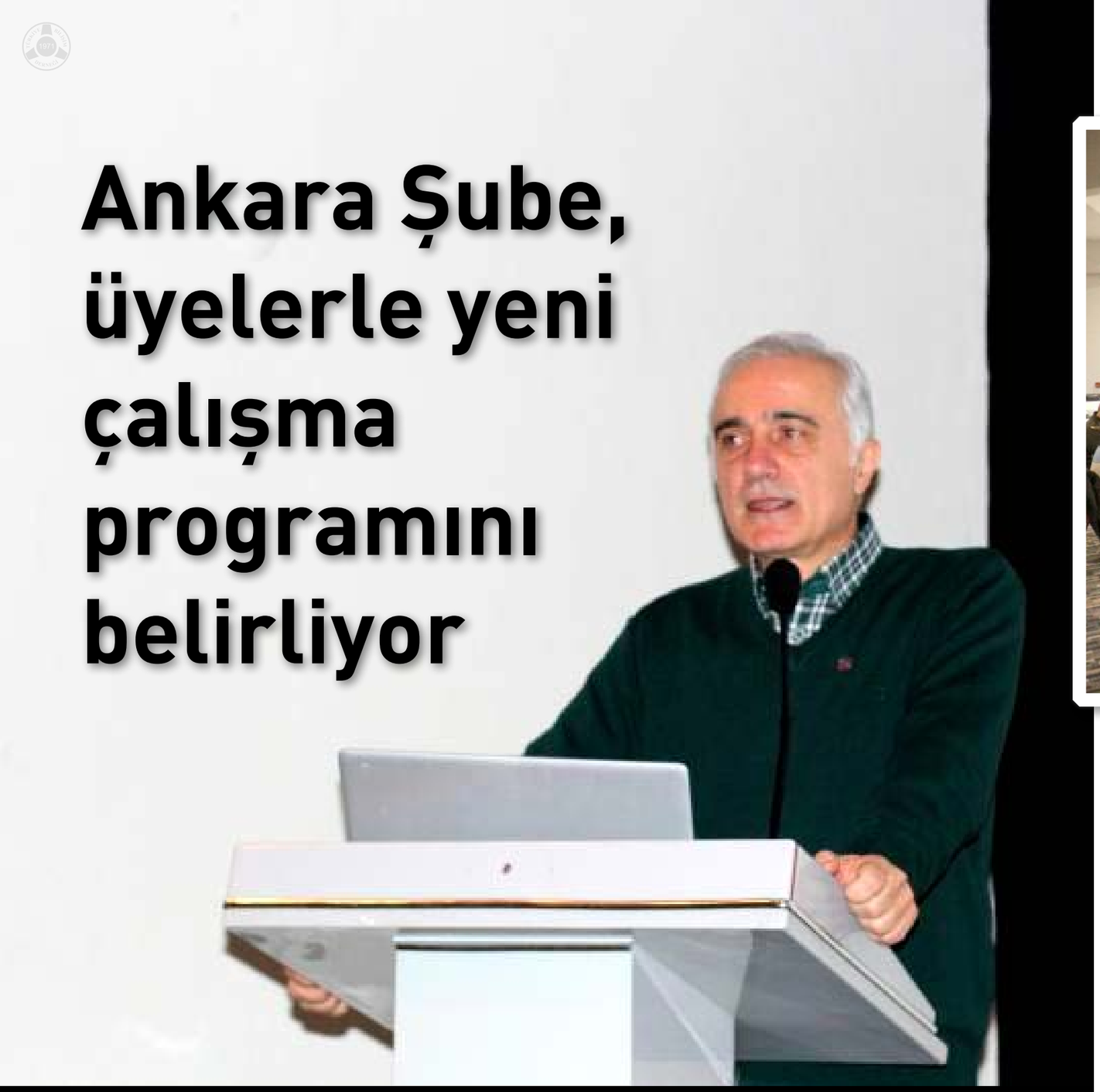

2015-2017 çalışma programını belirlemek için TBD Ankara Şubesi'nin yeni yönetimi, üyeleriyle bir araya geldi.

11 Ocak 2015'te yapılan 4. Olağan Genel Kurulu ile yönetimi değişen TBD Ankara Şubesi'nin yeni yönetimi çalışmaya hızlı başladı. Selçuk Kavasoğlu, Ahmet Pekel, Dr. Nergiz Ercil Çağıltay, Dr. Altan Özkil, Nurcan Özyazıcı Sunay, Sedat Zencirci ve Nejat Çerçi'den oluşan TBD Ankara Şubesi, 2015-2017 çalışma programını belirlemek için 8 Şubat 2015'te üye ve yöneticilerin katıldığı bir toplantı düzenledi. ODTÜ Mezunlar Derneği'nde (Vişnelik) organize edilen toplantıya yoğun katılım oldu.

Birlikte yapılan kahvaltı ile başlayan toplantıda TBD Ankara Şube Yönetim Kurulu Başkanı Selçuk Kavasoğlu, Şube Yönetiminin önerdiği projeleri tanıttı. Daha sonra tek tek söz almak isteyen tüm üyelerimiz önerdikleri projeleri, sorunları, önerilerini katılımcılara aktardı. Toplantı Merkez Başkanı İlker Tabak'ın konuşması ve ardından Osman Coşkunoğlu'nun görüşlerini açıklaması ile kapandı. Şubemiz bundan sonra da çalışmalarını sizlerin katılımı ile sürdürecektir.

Toplantıda üyelik sistemi, bilgi paylaşımı, iletişim politikaları, sosyal etkinlikler-eğitimler ile Sayısal Gündem 2020 konularında katılımcılardan görüş ve öneriler alındı. Katılımcıların konuşmalarında şu öneriler sıralandı:

Mevcut üyelerin iletişim bilgileri güncellenip referans istenmeli; aktif-pasif üyelik sistemi ile bilgi ve aidat ödemeleri web üzerinden yapılmalı; üyelik aidatı, gençlere indirimli olmalı; TBD forumu tekrar açılmalı; üyelik hakları farkındalığı ile entellektüel birikimi olanların üyeliği sağlanmalı; üyelik için popülariteyi arttırıcı faaliyetler ile diğer

kuruluşlarla etkinlikler düzenlenmeli; mobil aidat sistemi kurulmalı; Web sayfasının yenilenerek aktif hale getirilmeli; sosyal medya hesapları tescillenip daha aktif, düzenli ve etik bir şekilde kullanılmalı; TBD, Fatih Projesi, Çevre v.b. konularda pilot çalışmalar yapılmalı; Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim (BTIE) etkinliği sürdürülmeli; bilişim personelinin sorunlarının çözümünde TBD önayak olmalı; siyasetçilerle bir araya gelinerek TBD projelerine destek alınmalı; sosyal alanda güçlü olan diğer STK ile iletişime geçilmeli (Engelli, Yardımseverler Derneği vb.), kurumsal üyelik statüsü getirilmeli; TBD projelerde yol gösterici ve paydaş olmalı; üniversitelerle birlikte TBD eğitim çalışmaları yapmalı, kütüphane oluşmalı ve buraya herkes on-line ulaşabilmeli; TBD tarafından hazırlanan raporlara ulaşım kolaylaştırılmalı; Bilişim Teknolojileri öğretmenleri TBD'ye çekilmeli; Girişimci Genç Beyinler Grubu kurulup mekân ve teknoloji desteği verilmeli; lise ve üniversitelerde bilişim günleri düzenlemeli; "Sayısal Gündem 2020" Türkiye'ye de özgü olmalı ve yerelleşme sağlanmalı.

TBD Ankara Şubesi'nin yeni yönetimi gelen öneriler doğrultusunda, yeni proje, çalışma ve işbirlikleri oluşturmayı planlıyor.

Sanalda "konuşturulan" edebiyat, yükselişte ama...

"Nitelikli azınlığın" işi olduğu vurgulanan edebiyatın, sosyal medyaya yansıması tartışılıyor.
Genç kuşağın ilgisinin sosyal medya aracılığıyla edebiyata çekileceği belirtilirken yazılan tüm yazı ve şiirleri,anlamından uzaklaştıran bir süreç yaşandığını düşünenler de var. Sosyal medyada öne çıkarılan "alıntı ve özlü" sözlerin, "az ve öz" bir edebiyat anlayışını temellendirdiği, "minimalist" bir eğilim ve yönelim olduğu görüşü dillendiriliyor.

Aslıhan Bozkurt

Gelişen teknolojiyle birlikte sosyal ağlar (medya), yaklaşık 10 yıldır en yaygın iletişim araçlarından biri olarak öne çıkıyor. Kimilerince "insanlar arası iletişimi" kopardığı iddiasıyla eleştiriliyor, yapay olduğundan şikâyet ediliyor ama neredeyse artık herkes, etkin birer sosyal medya kullanıcı durumunda. Türkiye'de sosyal medyanın "zararlı" olduğu tartışmaları yaşanadursun Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) internet kullanıcılarının yüzde 70'i, Facebook kullanıcısı. Her 20 dakikada, 1 milyon bağlantı paylaşılıyor, 10 milyondan fazla yorum giriliyor ve ortalama bir kullanıcının 130 arkadaşı bulunuyor.

Kişilerin internet üzerinde birbirleriyle yaptığı diyalog ve paylaşımların bütünü olarak değerlendirilen sosyal ağlarla herkes, aradığı ve ilgilendiği sayısız içeriğe ulaşabiliyor. İnsanların bilgi ve içerik paylaşmasını sağlayan bu ağ ve uygulamalarda üretilen amatör içerikler de giderek artıyor ve artık sayısal dünyada birer değere dönüşüyor.

Zaman ve mekân sınırlaması bulunmayan, paylaşım ve tartışmanın esas olduğu insanî bir iletişim şekli olan sosyal medya, günümüzde yoğun bir şekilde hayatımızın her alanını etkilerken tabiî ki edebiyat dünyasına da yansıdı. Sosyal medyayı oluşturan Facebook, Twetter, Instagram ve kısa mesajlar (Short Message Service-SMS) yeni bir yazı, şiir ve metin türünü ortaya çıkardığından söz ediliyor.
Okumayı sevmeyen bir toplum olduğumuz ve günümüzde hızın öne çıkmasıyla, başlangıçta sosyal medyada özellikle yeni neslin, hem her türlü bilgiyi hem de duygu ve düşüncelerini, kısa ve "hap" gibi almayı tercih etmelerine tanık olduk. İşte o dönem, sosyal medyada paylaşılan mail, yazışma ve mesajlarda kullanılan "merhaba yerine mrb", "selam yerine slm" gibi bozuk Türkçeyi içeren kısaltmalar, dil bilgisine önem verenlerde endişe ve rahatsızlık yarattı. Özellikle cep telefonundan mesaj atarken hızlı yazabilmek adına kelime ve cümlelerin yaralandığı bir süreç birçok edebiyat tutkununda üzüntü yarattı.
Ama son birkaç yıldır, basılı edebiyat ile sosyal medyanın rekabeti sonucunda edebiyatın kendini sosyal medyada göstermeye başladığı, sosyal medyadan ilham alındığı ya da sosyal medyaya ilham olunduğunu görüyoruz. Sosyal medya kullanıcılarından kimileri, bazen kendi, çoğu zaman da saygın edebiyatçılardan alıntı, söz ve şiirleri yoğun bir şekilde paylaşıyor bu sanal ortamda. Bu arada yapılan alıntıların ait olduğu konusunda bazı yanlışlıklar da meydana gelebiliyor. Sosyal medyada bir sözün hem Mevlana, hem Yunus, hem de Shakespeare'e ait olduğu yazılabiliyor. Hatta hiç söylemedikleri sözler bile edebiyatta üstatlara aitmiş gibi gösterilerek sanal ortamda hızla yayılabiliyor. Yazdığı basit bir cümleye ünlü şair ve yazarların adını koyanların yanında daha önce yazılmış şiir ve cümleleri kendilerine mal edenlere de rastlanıyor.
TBD BİLİŞİM Dergisi olarak Mart sayımızın "Dosya" sayfalarında, "Sanal ortama paylaşılan edebiyat" konusunu ele aldık. Bu kapsamda Boğaziçi Üniversitesi Biyomedikal Mühendisliği Enstitüsü Öğretim Üyesi Yazar ve Akademisyen Prof. Dr. Murat Gülsoy, fantastik edebiyat türünün genç yazarlarından Yazar, Çevirmen, Çizgi-roman Senaristi Murat Başekim, Yazar, Çevirmen, Editör Kevser Ruhi, Yazarlar Murat Darılmaz ve Suzan Bilgen Özgün sorularımızı yanıtlayarak görüş ve değerlendirmelerini bizimle paylaştılar.

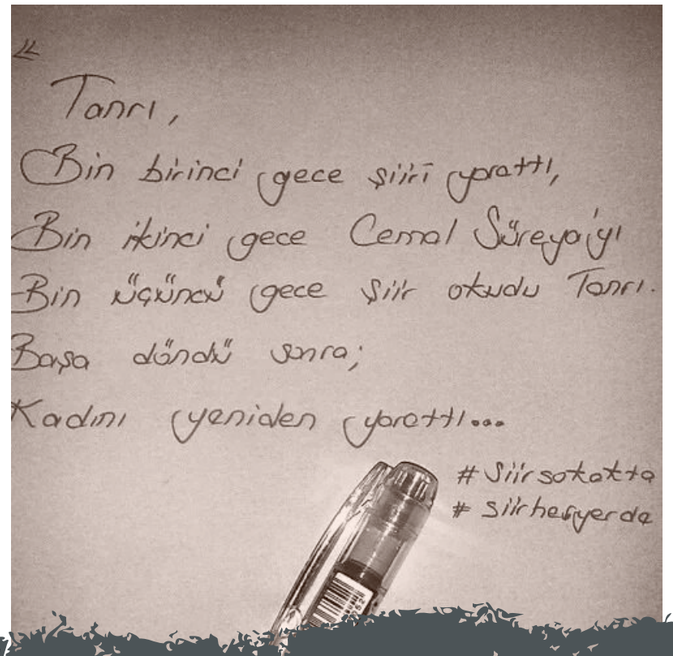

Sosyal paylaşım ortamlarının sürekli "belirli bir gündemi" dayattığı ve bunun "yazar için sakıncalı" bulduğunu söyleyen Prof. Dr. Gülsoy, "Yazarın kendini ortak duygu ve düşünceden koruması gerekir" dedi.

İnternetin, kültür üretimi için müthiş olanaklar sunduğuna işaret eden Gülsoy, gelecekte bugünün bloggerları arasından önemli yazarlar çıkacağını söyledi.

Hiç kitap okumamakla övünen insanlar olduğunu anımsatan Başekim, insanların kitap okumak yerine tweet aforizmaları okuyacak kadar "sabırsızlaşıldığına" değinip "Kitabı odada tek başına okumak değil, sosyal medyada okumak daha önemli bu aralar" saptamasında bulundu.
"Sanal dünya ile edebiyatçıların yarattığı dünya arasında aslında çok fark yok" saptamasında bulunan Ruhi, sosyal medyadaki yazma çabasına "olumlu" baktığı ve edebiyata katkısı olduğunu belirtti. Ruhi, sosyal medya edebiyatının kendi içinde, kendi ölçütleriyle değerlendirmesi gerektiğine işaret etti.
Günümüzde herkesin, "görünür olmak" gibi bir kaygı taşıdığını aktaran Darılmaz, görünür olmanın, yazma ve üretme kaygısının önüne geçtiğini söyledi.
Edebiyatın tarih boyunca "nitelikli azınlığın" işi olduğunu vurgulayan Darılmaz, sosyal medyada "kelimeleri konuşturanların", edebiyata katkısının sıfıra yakın olduğu görüşünde.
Edebiyatı yayın mecralarının belirlememesi gerektiğine inandığını bildiren Özgün ise, sosyal medyada yayınevlerindeki gibi bir denetim ve düzeltme olmadığına dikkat çekti. Özgün, sosyal medya ile edebiyatın olabilirliğinden çok paylaşılabilirliği olduğunu düşünüyor.

"İyi edebiyat" arayışı, "var olmayı" sürdürecek

Görüştüğümüz yazarlar, sosyal medya ya da internetin, kitap okuma oranlarını düşürdüğüne inanmadıklarını vurgulayıp "iyi edebiyat" arayışının her zaman olduğu gibi "var olmayı" sürdüreceğinin altını çizdiler.
Olay, düşünce, duygu ve hayalleri dil aracılığı ile estetik bir şekilde ifade etme sanatı olarak tanımlanan edebiyat (yazın), tarihin her döneminde insanlık için hep anlamlı, değerli ve toplumun bir aynası oldu. İşte tam da bu nedenle edebiyat, günümüzde hayatın bir parçası haline gelen sosyal medyada da önemli bir yer tutuyor. Bazı edebiyatçılar sosyal ağlara, "kaygı" hatta "suya yazılan yazı" gibi bakarken zamanın ruhuna uygun olan bu yeni alan, herkesi kendine çekiyor. Uzak kalmak artık zor ve birçok kolaylığı var. Usta, genç ve yazar adayları, eleştirmenler, okurlar, yayınevleri, kitapçılar, organizatörler, ajanslar, reklamcılar bu ağ üzerinden birbirleriyle iletişime geçiyor, okudukları kitapları tartışıyor, yeni çıkan kitaplardan haberdar oluyor, yeni basılacak kitaplar konusunda nabız yokluyor, okurların fikrini alıyor.
Sosyal medyada üretilen bir edebiyat olduğu hatta kimi zaman bunun edebiyat gündemini belirlediğinden bile söz ediliyor.
Sosyal medya, yeni edebiyatçıların okurlarıyla buluşmaları, birebir iletişim kurabilmeleri açısından bir köprü oluştururken şair-yazarlar için ücretsiz ve hızlı bir tanıtım işlevi görüp bir vitrin özelliği de taşıyor. Edebiyatın iyi para kazandırmadığı ülkemizde sosyal medya, bir yandan reklam ve çok konuşulmak bir yandan da en çok okunanlar listesine girmek hatta art arda baskılar anlamına da geliyor yeni yazarlar için. Eski ve yeni birçok yazar ve şair, sosyal medya aracılığıyla hiç ulaşamayacakları kadar büyük bir kesime erişebilirken yazılan tüm yazı ve şiirleri anlamından uzaklaştıran bir süreç yaşandığını düşünenler de az değil.
Uzmanlar, sosyal medyanın "serbest intihal alanı" uyarısı yaparken kimileri,

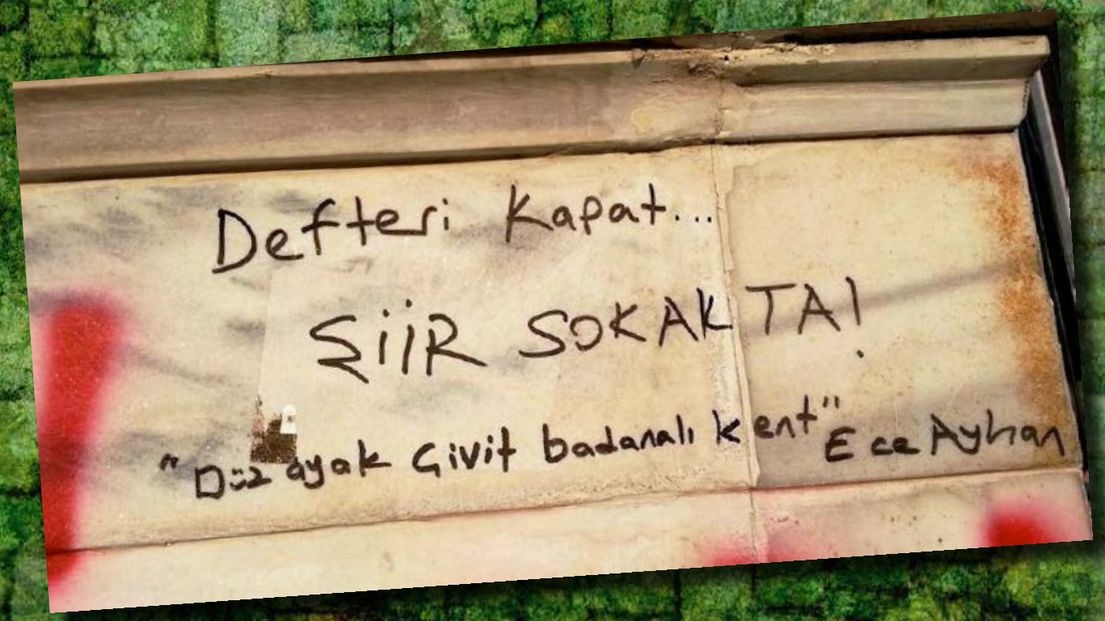

sosyal medyada şair, yazar ve filozoflardan seçilen binlerce kısa alıntının paylaşılmasının, genç kuşağın edebiyata olan ilgi ve bağını artıracağına inanıyor. Ve, sosyal medyada "konuşturulan" ve "üstatlara ait paylaşılan" edebiyatın, gerçek edebiyat meraklılarını kaynağın aslına; yani kitaplara yönelteceği belirtiliyor. Oysa kimileri de paylaşılan özlü sözlerin sanıldığının aksine o sözlerin ait olduğu üstatlara yakınlaştırmadığı hatta uzaklaştırdığını düşünüyor. Bu görüştekiler, kimilerinin "Nasıl olsa bazıları düzenli olarak işime yarayacak sözleri makaslayıp paylaşıyor. Ne diye cilt cilt kitapları okuyayım ki?" tavrı sergileyeceğini düşünüyor.
Ayrıca, metin ve uzun şiirlerin özlü dizelerinin öne çıkarıldığı, alıntı ve özlü sözlerin, bir anlamda "az ve öz" zihniyetiyle oluşturulan bir edebiyat anlayışını temellendirdiği, "minimalist" bir eğilim ve yönelimin olduğu görüşü de sık sık dile getiriliyor.

"Şiir sokakta" yaşıyor...

Bu arada sosyal medyada edebiyattı irdelerken "Şiir sokakta" hareketinden söz etmemek olmaz. 2013 Eylülünde sosyal medyada açılan ve gençlerin ilgi gösterdiği "#şiirsokakta" da, devam ediyor. Bu hareket, şairler arasında da tartışma konusu...

3 Eylül 2013'te sosyal medyada açılan https://twitter.com/siirsokakta ile https://www.facebook.com/ikinciyeni hesaplarıyla başlayan #siirsokakta hareketi, duvarlara, kaldırımlara, otobüslere, köprü altlarına sevdiği dizeleri yazanlar, yaptıkları eylemin fotoğrafını çekip sosyal medyada paylaşmalarıyla sürüyor. #şiirsokakta hareketi kapsamında en çok Cemal Süreyya, Turgut Uyar, Özdemir Asaf, İsmet Özel, Can Yücel, Ahmet Arif ve Edip Cansever'in dizeleri paylaşılıyor. Olumsuz tepkiler de var ama Haydar Ergülen, Bejan Matur, Sunay Akın, Yılmaz Odabaşı ve birçok genç şair, etkinliği destekliyor.

Twitter'da edebiyat mümkün mü?

İnternette yayınlanan "Sabit Fikir"in, 2011 Mart ayında basılı olarak okurlara ulaşan sayısında, sosyal medya ve edebiyat ilişkisi ayrıntılı bir şekilde ele alındı. Hasan Cömert'in hazırladığı sayfalarda, "Twitter, çıkış amacının çok ötesinde, bir "mikroblogging" platformu olarak tüm dünyada hikâye üretmek için de kullanılıyor ve bu yüzden de Twitter'ın yeni bir edebiyat türünün başlangıcı olduğu üzerine yorumlar yapılıyor" deniliyor.

Dosyada Twitter'ın bir edebiyat potansiyeli barındırıp barındırmadığının dünyada tartışılan bir konu olduğu belirtilirken şu ifadeler kullanılıyor:
"Twitter'ın dikkat çeken özelliği, hızlı şekilde geri dönüşe imkân tanıması. Yazdıklarınıza saniyeler içerisinde tepki alabileceğiniz gibi bu doğrultuda, interaktif bir şekilde yazım tekniğinizde, anlatım tarzınızda isteyerek ya da farkında olmadan bir değişikliğe gidebilirsiniz. O yüzden de Twitter'ın yazma becerisini geliştirdiğini söyleyenler hiç de azınlıkta değil. Çünkü, genel olarak sosyal medya, tanınmış isimler kadar tanınmamış isimlerin de – varsa – okuyucuyla yakınlaşmasına, fikir alışverişinde bulunmasına önayak oluyor. Bu bakımdan, Twitter için okurun üretim sürecine dahil olduğu bir alan demek yanlış olmaz."

Twitter'daki edebiyat örneklerine baktığımızda ise, bu yeni yazma biçiminin önemini biraz daha iyi anlayabiliyoruz. Örneğin, dünyada trent olmuş kavramlardan biri "Twitter fiction". Hatta Thaumatrope adında bir dergi var, ilk Twitter fiction dergisi... En fazla 140 vuruştan oluşan hikâyeler yayınlanıyor.

Yazıda, "140 vuruşta hikâye yazmak, kimine göre az kelimeyle çok şey anlatmak manasına geliyor. Yani yeni bir mecradan fazlası; bu yazma biçiminin varoluşundan öte edebi değerinin karşılığını bulmasıyla alakalı. (...)" yorumu yapılıyor.
Hatta TBD de 2012'de düzenlediği Bilimkurgu Öykü Yarışması, Twitter'da edebiyat yapılıp yapılamayacağını görmeyi amaçladı. Yarışmanın sloganı "10 tvit'lik bilimkurgu öyküleri" oldu. Ve, 14. Bilimkurgu Öykü Yarışması'nda birinciliği Murat Başekim'in "SOSYAL (ve ilahi) (ko)MEDYA" adlı öyküsü kazandı. İkinciliğe Tevfik Uyar'ın "Son Mektup" ve Bülent Özgün'ün "SSSZ" adlı öykülerini aynı anda değer bulunurken üçüncülüğü de Özgür Hünel'in "Olmak ya da Olmamak" ve Emrah Koçak'ın "Çember" adlı öyküleri paylaştı.

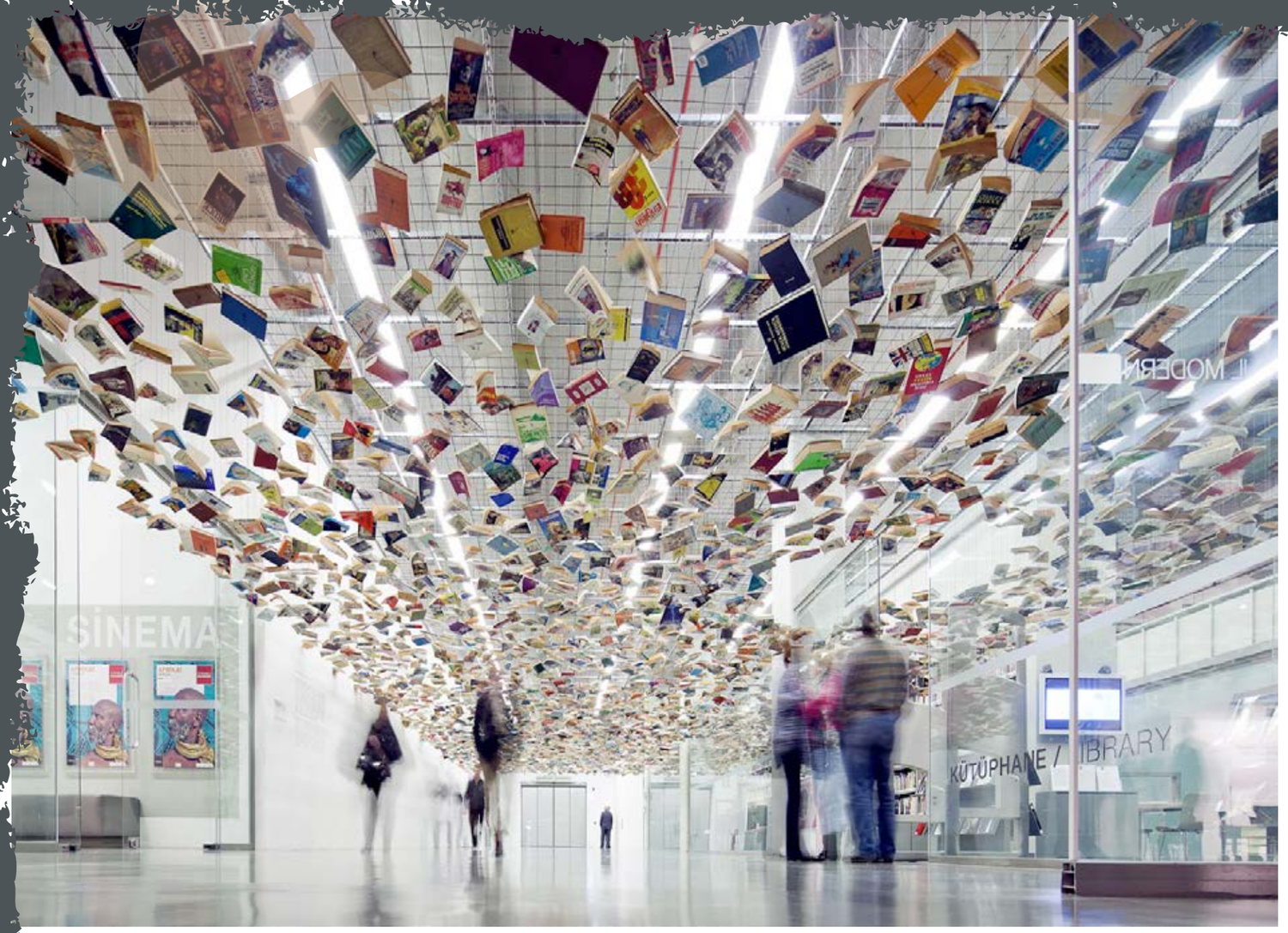

Sosyal Medya, Edebiyat ve Yayıncılık(*)

Günümüz edebiyatının en büyük sıkıntısı tahmin edileceği üzere dağıtım sıkıntısı. Yani yazarın okurla buluşamaması. Doğrudan iletişim bu anlamda birçok sınırın önüne geçti. Genellikle Twitter ve Facebook kullanımı ürünlerin tanıtımı amaçlı kullanılıyor. Yazarların twitter adreslerine baktığımızda kitaplarından 140 karaktere sığan cümleleri paylaştıklarını görüyoruz. Bir anlamda kişisel bir reklam aracı Twitter. Hemen her Twitter kullanıcısının bir de blog sayfası mevcut. Derdini 140 karakterle sınırlamak istemeyen kişiler, bloglarında düzenli olarak yazdığı yazılarını Twitter ve Facebook üzerinden paylaşıyorlar. Bir anlamda sosyal medya yazılan içeriğin dağıtımcısı konumunda. Yani sözünü ettiğim dağıtım sıkıntısı böylece ortadan kalkmış oluyor. Hem ucuz hem sınırsız bir dağıtım her yazarın istediği bir şey.

Blogspot, Tumblr, Wordpress gibi blog sayfaları; yazan kişi için önemli bir yer tutuyor. Dünyada bizden önce gelişen bir tür blog yazarlığı. Twitter'da fenomen diye tabir edilen takipçi sayısı çok olan kişilerle başlayan blogger kavramı da yazılı basın için yeni bir mecra oluşturdu. "Diz üstü edebiyatı" denen bu tür ile blogger-yazarlar ortaya çıktı. Yazıların niteliği tartışılır fakat yayın sektörüne canlılık kazandırdığı tartışılmaz derecede gerçek. Pucca ile başlayan bu furya şimdilerde yeni isimlerin katılımı ile hızla devam ediyor.

Değme yazarların kitapları bile satış oranlarında bu blogger-yazarların altında kalıyor. Elbette ki satış oranlarının önemli olduğunu söylemiyorum. Derdimiz sadece edebiyatsa eleştirim farklı yönde olurdu ama yayıncılık açısından düşününce önemli bir gelişme olduğunu düşünüyorum.

Yayınevleri de sosyal medyanın bir nimet olduğunun farkında. Bu yüzden varlıklarını bu mecrada hakkıyla gösteriyorlar. Yeni çıkan kitapların, basıma hazırlanan ürünlerin tanıtımını anında yapabiliyorlar. Hatta okurlarla yakın iletişime geçebiliyorlar. Ödüllü yarışmalar, anketler düzenleyebiliyorlar. Eleştirileri doğrudan dinleyebiliyor olmaları da çıkan ürünlerin niteliğine katkıda bulunuyor. Özellikle kendi yağında kavrulan, arkasında banka, holding olmayan, butik yayınevleri için reklam açısından büyük bir kolaylık.

Sosyal Medya, E-Book, Dergi ve Fanzin

Teknolojinin gelişmesi ve e-book, kindle gibi elektronik kitapların icadı ile basılı yayın sektöründe bir yenilik yaşanmıştı. Bizde etkisini henüz tam gösteremedi. Bizim gibi romantik okurlar için uzak durulan bir şey e-book. Yanında kütüphaneni taşıyabilmenin kolaylığını görmezden gelip retro kişiliğimizden ödün vermiyoruz inatla. Sosyal medyada fenomen olmaya hepimiz adayken hâlâ elektronik bir araçtan kitap okumayı reddediyoruz. Kitap kokusunu seven, satır altı çizen, boş yerlere notlar alan, biraz daha geriye gidip sayfaların arasında çiçek kurutan biz kitap fetişistleri için hâlâ uzak durulması gereken bir icat. Ben de tavrı bu şekilde olanlardanım maalesef. Kitap biriktirme hastalığı gibi bir durumum olduğunu hissettiğim oluyor. Daha ne kadar teknolojiye sırtımızı döneceğimizi bilmiyorum ama bunun fazla sürmeyeceğinin farkındayım. Yayınevleri de bunun farkında olmalı ki elektronik kitap üzerine düşünmeye başladılar. Çevrede elinde kindle ile dolaşan insanları gördükçe değişim zamanının yaklaştığını hissediyorum. Sosyal medya üzerinden e-kitap, dergi ve fanzinlerin internet sayfalarına, bunların pdf formatlarına ulaşmak mümkün. Yıllar öncesinde Günter Grass'ın Teneke Trampet romanının bile pdf'ini bulduğuma göre (ki o dönemde baskısı tükenmiş bir kitaptı) esere, edebiyata ulaşmak daha kolay. Bu da ayrı bir kolaylık okur için.

***

Sosyal medya, bizde sosyalleşmek için daha etkili. İnsanlık ilişkilerini bozduğundan, insanları sosyalleşirken asosyalleştirdiğinden söz etmeyeceğim. Yapılan check-in'ler, yenen yemeklerin fotoğraflarının görgüsüzce paylaşımı, selfie modasına uymak kişisel seçimlerdir ki bu beni ilgilendirmez. Çok olsa kişisel bir rahatsızlık uyandırabilir. Sosyolojik tespitler yapmak bana düşmez ama gerçekte sosyal medyanın daha güzel amaçlara hizmet etmesi gerektiğini düşünüyorum. Ülkemizdeki düşünce özgürlüğünün susturulması, sansür, taraf olmayanın bertaraf edilmesi gibi gerçekler varken yaşamların gözler önüne serilmesi böylesine önemli bir nimetten gereğince faydalanamamaktır.

Bu güç de elimizden alındığında sesimizi nasıl duyuracağız? Bu yüzden sosyal medyanın hakkını vermek gerekiyor. En başından beri vurguladığım "Nimet" sözcüğü bu anlamda değerini kazanıyor benim için.

(*) Hayal Kültür Sanat Edebiyat Dergisi'nin [illegible]yı

Dosya: Sosyal medyada edebiyat

Boğaziçi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Murat Gülsoy:

Yazarın kendini ortak duygu ve düşünceden koruması gerekir

Sosyal paylaşım ortamlarının sürekli "belirli bir gündemi" dayattığını ve bunun "yazar için sakıncalı" bulduğunu söyleyen Gülsoy, "ortakta buluşma"nın sanatçı için varoluşsal bir darboğaza dönüşebileceği uyarısı yaptı. Ancak öte yandan internetin, kültür üretimi için müthiş imkânlar sunduğuna dikkat çeken Gülsoy, "Gelecekte bugünün bloggerları arasından önemli yazarlar çıkacak" dedi.

Fotoğraf: Süreyya Ada Gülsoy

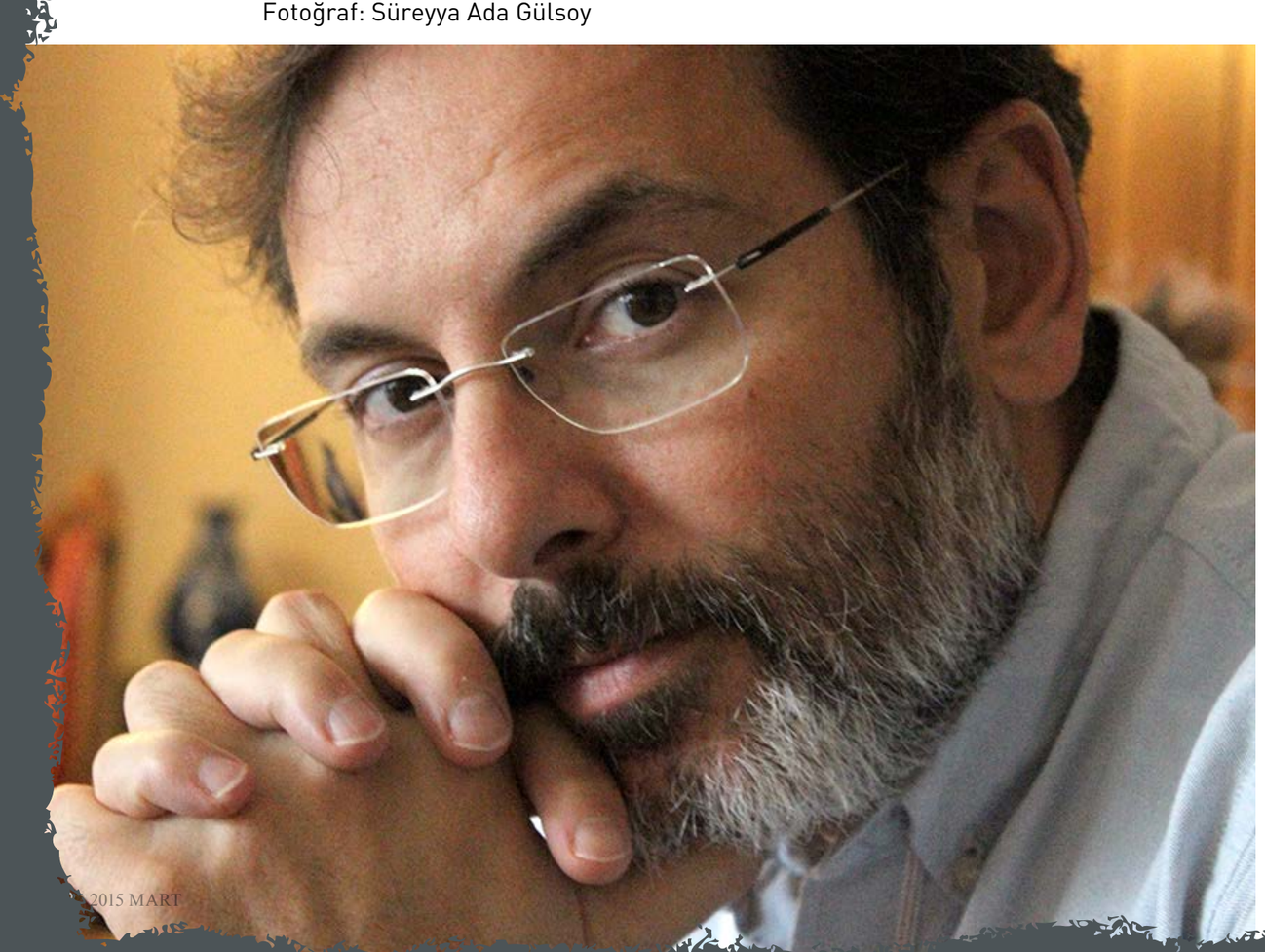

Dosya ssayfalarımız kapsamında Yazar ve Akademisyen Prof. Dr. Murat Gülsoy, sorularımızı yanıtladı. Halen Boğaziçi Üniversitesi Biyomedikal Mühendisliği Enstitüsü Öğretim Üyesi olan, 1992-2002 yılları arasında Selçuk Akman ve Nazlı Ökten ile birlikte Hayalet Gemi dergisini çıkaran Gülsoy'un Hayalet Gemi'deki hikâyelerden bir seçme olan ilk kitabı "Oysa Herkes Kendisiyle Meşgul" 1999'da yayımlandı. Ertesi yıl Abbie Hoffman'ın 1971 tarihli kitabının ismini ("Steal This Book") kullanarak "Bu Kitabı Çalın" adlı hikâye kitabını yayımladı ve bu kitap ile 2001 yılı Sait Faik Hikâye Ödülü'nü kazandı. İlk romanı "Bu Filmin Kötü Adamı Benim" ile 2004 yılı Yunus Nadi Roman Ödülü, "Baba, Oğul ve Kutsal Roman" adlı romanı ile 2013 yılı Notre Dame de Sion Edebiyat Ödülü'ne,"Gölgeler ve Hayaller Şehrinde" romanı ile 2014 yılı Sedat Simavi Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü. Kitapları birçok dile çevrilen, edebiyat üzerine inceleme ve denemeler de yazan Gülsoy, Boğaziçi Üniversitesi'nde verdiği yaratıcı yazarlık derslerini, "Büyübozumu: Yaratıcı Yazarlık" adlı kitabındayayımladı.

Internet ortamını 90'lı yıllardan bu yana etkin bir şekilde kullanan, "Blog harika bir üretim ortamı sunuyor kişiye" diyen Gülsoy,blog'unda deneme ya da inceleme yazılarını, söyleşilerini yayımlıyor.

Hatta Nisyan adlı kitabını, her gün bir paragrafını blog üzerinde yazıp okurlarla paylaşmış. Yüz günün ardından yazılar bir yıl blogda yayında kalmış. Sonra kitap halinde basılınca Blog'dan çıkarmış.

Yazar ya da sanatçıların "bireyselliği"nin çok önemli olduğunun altını çizen Gülsoy, "Sosyal paylaşım ortamları sürekli belirli bir gündemi dayatıyor; her şeyin ortalaması alınıyor, bu durumda da insana nefes alacak bir yer kalmıyor bazen. Bunu kendi adıma sakıncalı buluyorum" dedi.

Yazardan veya sanatçıdan farklı şeyler söylemesi ya da bildiğimiz konularda yeni bakış açıları ile farklı yorumlar getirmesini beklediğini söyleyen Gülsoy, "Ancak çok fazla sosyal paylaşım ortamına bakan bir yazarın bu farklılığı yakalayabileceğini sanmıyorum. Çoğunluk belirli bir ortalamada buluşur, ortak noktada bir araya gelir: ortak acılar, ortak sevinçler, ortak öfkeler, ortak ülküler. Bu 'ortakta buluşma' sanatçı için varoluşsal bir darboğaza dönüşebilir. Yazarın kendini ortak duygu ve düşünceden koruması gerekir. Başka türlü sıra dışı bir deneyim yaşayamaz, sanatı vasatın söylemine yakınsar" diye konuştu.

Yeni mecraların yeni popülerlik alanları açtığını ancak "iyi edebiyat arayışı"nda her zaman olduğu ve "var olmayı" sürdüreceğini vurgulayan Gülsoy, insanların büyük çoğunluğunun belirli bir vasat üzerinde anlaştığı, her zaman daha farklı, karmaşık, ince ve derin olanı arayanların ortaya çıktığı ve daha iyi bir edebiyatın yolunu açtığına dikkat çekti.

"Daha çok sayıda insanın internet üzerinde yazdıklarını, ürettiklerini paylaşması son derece olumlu bir şey" diyen Gülsoy, gelecekte bugünün bloggerları arasından önemli yazarlar çıkacağına inanıyor.

Sosyal medyanın ya da internetin gelişimi ile kitap okuma oranlarının düştüğüne dair bir veriye rastlamadığını bildiren Gülsoy, Türkiye'de tam tersine ikisinin de paralel olarak yükseldiğini belirtti.

İnternetin bir açıdan bakıldığında "dev bir çöplük" olduğunu söyleyen Gülsoy, ama popüler kültürün zaten "biraz" böyle bir şey olduğuna işaret etti.

Sosyal medyada kitapların yayımlandığını daha kolay duyulduğunu, bir kitap almadan önce hakkında yazılmış yazılara, yazarıyla yapılmış söyleşilere çok kolay ulaşabildiğini anlatan Gülsoy, söyleşiyi şöyle tamamladı:

"İnternet, gürültülü bir ortam olsa da sonuç olarak kültür endüstrisinin en önemli parçası. Bakın, Tanpınar 1930'larda 'Her yıl altı yedi tane yeni telif roman çıkıyor" diyor. Bu yıl 1000 yeni roman çıktı. Elbette niteliği tartışılır, ama ben niceliğin niteliksel artışa belirli ölçüde zemin hazırladığına inanıyorum."

- Sosyal ağları etkin kullanıyor musunuz?Facebook, Twitter, Instagram'daki takipçi sayınız nedir? Takipçi kitleniz ve ilgiden memnun musunuz? Her gün takipçilerinizin olması size ne hissettiriyor?

-Internet ortamını 90'lı yıllardan bu yana etkin bir şekilde kullanıyorum. Önceleri elektronik posta yoluyla haberleşme, internet sayfaları arasında gezinmek, yani sörf yapmak ve bir de kişisel sayfası olmak önemliydi. Hemen ardından sosyal medya siteleri oluştu. İçeriği kullanıcılar tarafından belirlenen facebook, Twitter, instagram, vine gibi ortamlar oluştu. Benim kişisel bir sayfam vardı ama sonradan daha gelişkin bir blog açarak bu kişisel sayfanın içerdiklerini blog üzerinden yayınlamaya başladım. Blog harika bir üretim ortamı sunuyor kişiye. Resim, fotoğraf, video gibi farklı ortamlarda üretilmiş belgelerle yazınızı desteklemek olanağı buluyorsunuz. Henüz tüm imkânlarını kullandığımızı söyleyemem. Ama ben en azından blog'umu bir tür arşiv olarak kullanıyorum. Örneğin katıldığım televizyon programlarının, etkinliklerimin video kayıtlarını; kitaplarım üzerine yazılmış eleştiri ve inceleme yazılarını; yaptığım söyleşileri veya denemelerimi blog üzerinden paylaşırken arşivlemiş oluyorum. Twitter ve facebook hesaplarımdan da etkinliklerimi ve blog'daki yeni yazıları işaret eden paylaşımlarda bulunuyorum.

-Okurlarınız size kolay ve çabuk ulaşabiliyor mu? Kolay ulaşılabilir olmak; okurlarla bir araya gelmek nasıl bir duygu?

-Evet internet üzerinden bana ulaşmak zor değil. Kaldı ki bir üniversitede görev yapıyorum, adresim belli. İnsanların yazdıklarımı okuduktan sonra bana geribildirimde bulunmaları benim için çok değerli. Ne düşündüklerini, nasıl okuduklarını çok merak ediyorum. Tabii internet bu tür bir iletişimi kolaylaştırıyor. Bu en olumlu yönlerinden biri.

-Şiir, görüş, değerlendirme ve yazılarınızı sosyal medyada paylaşıyor musunuz?

-Evet, blog'umda deneme ya da inceleme yazılarımı, söyleşilerimi yayımlıyorum. Hatta bir keresinde çok tuhaf bir şey oldu, bir romanımı blog üzerinde yazdım, her gün bir paragrafını yazdım ve okurlarla paylaştım. Yüz gün sürdü, ardından bir yıl blogda yayında kaldı. Sonra kitap halinde basılınca Blog'dan çıkardım. Kitabın adı Nisyan.

-Facebook, Twitter, Instagram'da sürekli paylaşımda bulunma serüveni, özellikle yazar ve şairlere ne kazandırır? Bu süreç nereye varacak, nereye evrilecek?Şair, yazara günceli ne kadar yakalamalı? Daha fazla okura ulaşma ne getirir ve bu gerekli mi?

-Geleceği kestirmek güç. Çünkü yazar ya da sanatçı denilen kişinin bireyselliği çok önemli. Sosyal paylaşım ortamları sürekli belirli bir gündemi dayatıyor; her şeyin ortalaması alınıyor, bu durumda da insana nefes alacak bir yer kalmıyor bazen. Bunu kendi adıma sakıncalı buluyorum. Yazardan veya sanatçıdan benim beklediğim

farklı şeyler söylemesidir ya da bildiğimiz konularda yeni bakış açıları ile farklı yorumlar getirmesidir. Ancak çok fazla sosyal paylaşım ortamına bakan bir yazarın bu farklılığı yakalayabileceğini sanmıyorum. Çoğunluk belirli bir ortalamada buluşur, ortak noktada bir araya gelir: ortak acılar, ortak sevinçler, ortak öfkeler, ortak ülküler. Bu "ortakta buluşma" sanatçı için varoluşsal bir darboğaza dönüşebilir. Yazarın kendini ortak duygu ve düşünceden koruması gerekir. Başka türlü sıra dışı bir deneyim yaşayamaz, sanatı vasatın söylemine yakınsar.

- Geçmişteki iletişime benzemeyen, zamanın ruhuna uygun ve her şeyi kendine çeken bir alan olan sosyal medyanın "İyi edebiyatla kötü edebiyatın sınırlarını" sildiği belirtiliyor. Sizce bu mecra doğru kullanılıyor mu?

-Eğer neyin iyi neyin kötü olduğunun kararını serbest piyasanın koşullarına bırakıyorsak, yani ölçütümüz popülerlik ise dediğiniz doğru olurdu. Ama çok şükür, mesele bu kadar basit değil. Popüler edebiyat her zaman vardı; yeni mecralar yeni popülerlik alanları açıyor evet bu doğru ama iyi edebiyat arayışı da her zaman vardı, var olmayı da sürdürecek. Çünkü insanların büyük çoğunluğu belirli bir vasat üzerinde anlaşırken her zaman daha farklı daha karmaşık daha ince daha derin olanı arayanlar da ortaya çıkıyor ve daha iyi bir edebiyatın yolunu açıyor.

-Şimdilerde herkes blogger, herkes twitter ünlüsü, herkes yazar olma hevesinde... Güncel ve kaliteli yazmak, kelimeleri konuşturmak birçok kişinin hayallerini süslüyor, büyük çaba harcamalarına yol açıyor. Gelecek görüyor musunuz sosyal medya edebiyatında? Sosyal medyanın edebiyata nasıl bir katkısı var? Sizce sosyal edebiyatı olumlu mu, olumsuz mu etkiliyor?

-Daha çok sayıda insanın internet üzerinde yazdıklarını, ürettiklerini paylaşması son derece olumlu bir şey. Bu imkân meselesi... 80'li yıllarda fotokopi makinelerinin yaygınlaşması ile fanzinler ortaya çıkmıştı, o zaman da bu soru fanzinler için soruluyordu. 90'larda bilgisayarların edinilebilir hale geldiğinde dergiler çoğalmıştı. Örneğin ben ve arkadaşlarım Hayalet Gemi'yi çıkarıyorduk. Bu dergiden gerçekten de çok sayıda yazar ve akademisyen çıktı. Gelecekte de bugünün bloggerları arasından önemli yazarlar çıkacaktır.

-Sosyal medya ile yükselişte olan şair ve yazarlar kimlerdir? Sosyal medyada en çok kimin şiirleri paylaşılıyor? Peki, paylaşılan şiirlerin o şaire ait olduğunu nasıl anlayabiliriz?

-Türk edebiyatının önemli şairlerinin şiirleri internet üzerinde aynı oranda karşılık buluyor olmalı. Paylaşılan şiirlerin gerçekten o şaire ait olup olmadığı önemli bir soru. Burada da yayıncılığın en önemli işlevi gündeme gelmiş oluyor: Editörlük. İyi bir yayınevinin hazırlayacağı bir kitap iyi bir editörün elinden geçmiş olur, içinde hatalar en aza indirgenmeye çalışılır. İnternet gibi herkesin özgürce yayın yapabildiği bir ortamda editör denetimi olmuyor, haliyle yanlış bilginin doğrudan ayrılması güç hale geliyor. Bu durumu tersine çevirmek mümkün. Bu sefer ortak aklı övebiliriz. Az önce sanatsal yaratıcılıkta ortak noktada buluşmanın insanı vasata iteceğini söylemiştim. Ama bilimsel alanda ortak akıl en önemli güç. Wikipedia gibi devasa bir ansiklopedi bu sayede, kendi kendine çoğalan ve kendi kendini düzelten bir bilgi kaynağı haline gelebiliyor.

Yani çok sayıda insan kontrol ediyor, hata gördü mü düzeltiyor. Bu başka türlü bir işleyiş.

-Sosyal medyanın özellikle edebiyatı "bir çöplüğe" çevirdiği iddialarına katılıyor musunuz?

-İnternet evet bir açıdan bakıldığında dev bir çöplük. İçinde her şey var. Ama popüler kültür zaten biraz böyle bir şeydir. Bir kitapçıya girdiğinizde, çok satarlar ya da yeni çıkanlar raflarında okurlara sunulan kitapların da büyük bölümü son derece düşük niteliklidir. Dolayısıyla faturayı sosyal medyaya kesmek meselenin asıl dinamiklerini gözden kaçırmak anlamına gelir.

-Peki "sosyal medya"da çokça takipçi sayısı olan insanların kitaplarına olan ilgi aynı oranda olmuyor, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Karşılaştırma yaptığınızda bir haksızlık durumu var mı? Varsa bu haksızlığı neyle bağdaştırıyorsunuz?

-Herhangi bir haksızlık olduğunu düşünmüyorum. Yazarlar okurlarını yaratırlar ve işin ironik yanı yazar okurunu kendi suretinde yaratır. Doğrudan söylersek her yazarın okuru farklıdır.

-"Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla kitaba olan rağbet azaldığı" görüşünü nasıl yorumluyorsunuz?

-Eksik bilgiyle ortaya atılmış bir düşünce olsa gerek. Sosyal medyanın ya da internetin gelişimi ile kitap okuma oranlarının düştüğüne dair bir veriye ben rastlamadım. Tam tersine bizim ülkemizde her ikisi de paralel olarak yükseliyor. "Eski güzel günlerde ne çok kitap basılırdı şimdi insanlar okumuyorlar" şeklinde ifade edilen düşünceye çok katılmıyorum. Evet Türkiye az okuyan bir ülke ama hep böyleydi. Dünyaya göre az okuyor olması her geçen yıl daha az okuduğu anlamına gelmiyor. İkisi birbirinden farklı kavramlar. Geçmişle bugünü kıyaslayabilmek için verilere bakmak gerekir. TUİK verilerine göre 1978 ile 1990'lara kadar yılda ortalama 5-7 bin arası kitap yayımlanıyor. 2000'li yıllara geldiğimizde ortalama 20 bin civarında kitap yayımlanıyor. 2012 yılında bu sayı 42 bin. Farklı kitap başlığından söz ediyoruz.

İnternet görsel olduğu kadar metin içeriği taşıyan bir ortam. İnsanlar interneti kullanarak daha fazla gazete, dergi, yazı, film, müzik vb'ne ulaşabiliyorlar. E-ticaret sayesinde çok daha kolay kitap satın alabiliyorlar. Sosyal medyada da kitapların yayımlandığını daha kolay duyuyoruz. Bir kitap almadan önce hakkında yazılmış yazılara, yazarıyla yapılmış söyleşilere çok kolay ulaşabiliyoruz. İnternet, gürültülü bir ortam olsa da sonuç olarak kültür endüstrisinin en önemli parçası. Bakın, Tanpınar 1930'larda "Her yıl altı yedi tane yeni telif roman çıkıyor" diyor. Bu yıl 1000 yeni roman çıktı. Elbette niteliği tartışılır, ama ben niceliğin niteliksel artışa belirli ölçüde zemin hazırladığına inanıyorum.

Yazar, Çevirmen, Çizgi-roman Senaristi Murat Başekim:
Kitabı odada tek başına okumak değil, sosyal medyada okumak

daha önemli bu aralar

Facebook'u "fotoğraf albümleri paylaşıyormuş gibi yaparken başka hayatları" izleme, Twitter'ı da "milyonlarca kişilik bir kıraathaneye" komşu olmaya benzeten Başekim, kitap okumak yerine tweet aforizmaları okuyacak kadar "sabırsızlaşıldığına" göre, "iyi bir şeylerin" kaybedildiğinden söz edilebileceğine işaret etti.

"Sosyal medyada edebiyat" içerikli "Dosya" sayfalarımızın sorularını, fantastik edebiyat türünün genç yazarlarından Yazar, Çevirmen, Çizgi-roman Senaristi Murat Başekim de yanıtladı. Basekim, Türkiye Bilişim Derneği'nin Bilimkurgu Hikâye yarışmalarında 2011 ve 2012'de iki yıl üst üste, ayrı öykülerle birinci seçildi.

Facebook ve Twitter'ı, "pek anlamlı bulmadığını" belirten Başekim, Facebook'u, karikatürlerdeki klişe casusların gazete okurmuş gibi yapıp gazeteye açtığı bir delikten hedefini izlemesine benzetip "Bizler de monitörlerimiz şeklindeki bir delikten, sözde fotoğraf albümleri paylaşıyormuş gibi yaparken başka hayatları izliyoruz. Twitter daha da beter; milyonlarca kişilik bir kıraathaneye komşu olmak gibi" benzetmesinde bulundu.

Sosyal medyayı kendisine güvenen yayınevlerine, destek olup tanıtıma katkıda bulunmak üzere "bir parça gönüllü promosyon" olarak kullandığını anlatan Başekim, en özenli yazılmış eleştirileri sosyal medyayla keşfettiğini, kitaplara gelen övgü, beğeni veya yorum ve eleştirinin, o anda uğraşılan işe bir perspektif kazandırdığı, ivme kattığını ifade etti.

Herkesin "blogger, twitter ünlüsü ve yazar" olma hevesi konusunda, "Para vererek rakam satın alınan ve bu sayede takipçi sayısı arttırılan bir mecranın içsel saçmalığı ortada; bu çürük temelden iyi bir şey çıkabileceğini düşünmüyorum" diyen Başekim, öncelikle o seyirci kitlenin uçuculuğuna dikkat çekti. Twitter ünlülüğünü "saçma" bulan Başekim, "Eğer koan irfanına sahip bir zen üstadı değilseniz, 140 karakter ile söyleyecek pek bir sözünüz yoktur" dedi.

Ortaçağ halk edebiyatı şairlerinden alıntılar yaparak kendimiz, dünya veya ilişkilerimiz adına irfan ve özlü söz çıkarmanın kendisine "hiç makul" gelmediğine değinen Başekim, Harold Bloom'un "iyi bir şeylerin" kaybedildiğinden söz ettiğini anımsatıp "Kitap okumak yerine tweet aforizmaları okuyacak kadar sabırsızlaştığımıza göre bu kesinlikle doğru" saptaması yaptı.

"İleride bu dönemin,'ördek dudaklı selfie'ler ve ucuz aforizmalar çağı' olarak adlandırılacak olmasını gerçekten istiyor muyuz?" sorusuyla günümüzde yaygın ve yanlış kullanılan sosyal medyaya işaret eden Başekim, "Diziler aradığımız tüm drama, gerilim, sihir, hayret, entrika ve romantizmi sunarken kitabı niye okuyalım ki? Hatalı mantık tam böyle diyor işte. Kim okur ki? Kitabı odada tek başına okumak değil, kitabı sosyal medyada okumak daha önemli bu aralar" diye konuştu.

Söyleşinin sonunda çok yüklendiği sosyal medyaya biraz insaf etmek istediğini bildiren Başekim, sözlerini "Bu tamamen onun suçu değil. Zaten biz ne zaman çok okuduk ki? Hiç kitap okumamakla övünen insanlar var bu ülkede. Hiçbir kitabın, bir spor gazetesi sayfası kadar cazip gelemeyeceği ciddi bir yığın var" açıklamasıyla bitirdi.

- Sosyal ağları etkin kullanıyor musunuz? Facebook, Twitter, Instagram'daki takipçi sayınız nedir? Takipçi kitleniz ve ilgiden memnun musunuz? Her gün takipçilerinizin olması size ne hissettiriyor?

-Sosyal ağları etkin kullandığım söylenemez. Bu üçünden ilk ikisini kullanıyorum ama itiraf etmek gerekirse pek anlamlı bulmuyorum. Facebook mesela; karikatürlerdeki klişe casuslar nasıl gazete okurmuş gibi yaparken, aslında gazeteye açtığı bir delikten hedefini izlerse, bizler de monitörlerimiz şeklindeki bir delikten, sözde fotoğraf albümleri paylaşıyormuş gibi yaparken başka hayatları izliyoruz. Tabii paylaşılan hayat kesitleri de kendi hayatımızın vitrinini ispatlamaya ısrarla acıkmış bir fotoğraf galerisinden ibaret oluyor bazen.

,Tüm o havada uçuşanlar ilginç geliyor. Koca bir anket defterine ya da komşuların altın gününe prangalanmışım hissi yaratıyor.

Twitter daha da beter; milyonlarca kişilik bir kıraathaneye komşu olmak gibi. Herkes gün boyu kendi köşesinden, data parçalarından oluşan çayını yudumlayıp, günün konusu, gündemi, trend topic'i hakkında konuşuyor, homurdanıyor, ahkam kesiyor, esprileri tur attırıp geri paslıyor, ilginçlikleri yayınlıyor, protestolara katılıyor, bağırıp çağırıyor (ki bazen ÇOK HAKLI OLARAK) ve dünyayı kurtarıyor.

Oysa dünya ofiste mesai doldurmayı bekleyen ve bir yandan kurabiye kemirip bir yandan kahvesini höpürdeten kişilerin klavye devrimleri ile kurtulmaz. Hatta açıkçası dünyayı şıp diye kurtaracak, ülkedeki kötülükleri düzeltecek sihirli bir slogan veya formül olduğunu da pek sanmıyorum. Ama twitter 140 karakterde hem dünyayı kurtarıp, hem kendi markamız olmamızı ve büyük, sosyal bir kulübün bir parçası olmamızı vaat ediyor. Biz beyaz yakalılar da buna dayanamıyoruz tabii. Elektronik kıraathanenin çayları, okeyi ve muhabbeti ayrı cazip oluyor bizler için; klavyelerle kaynatıp duruyoruz. (Bu arada şunu da itiraf etmeliyim ki bazen, yakın zamanda gördüğümüz üzere, bazı hadsiz kişilerin sömürü ile nemalanmasını engelleyecek protestolara yüksek ses imkânı sağladığı için elbette ki işe yarayabiliyor, ama bu sık değil, üstelik protesto ettikleri cephe de sorgulanmalı.)

Instagram kullanmıyorum, nasıl çalıştığını da bilmiyorum açıkçası. (Son beş yılı başka bir gezegende geçirdim J) Sanırım fotoğraf ile ilgili bir vazgeçilmez icat, değil mi?

Tüm bu olumsuzluktan sonra "Peki niye kullanıyorsun be adam?" denebilir. Şu aşamada bir parça gönüllü promosyon olarak kullanıyorum; yani bana güvenen yayınevlerine kendi çapımda destek olup, tanıtıma kendimce de katkıda bulunmak üzere, bir çeşit duyuru panosu olarak kullanıyorum açıkçası. Ama tabii ki çok anlamlı, komik, zekice kullanan arkadaşlarım da var bu mecraları. Onlar biraz çekilir kılıyor; yeni şeyler öğreniyorum.

Facebook'ta arkadaş+takipçi sayım 400'e yakın

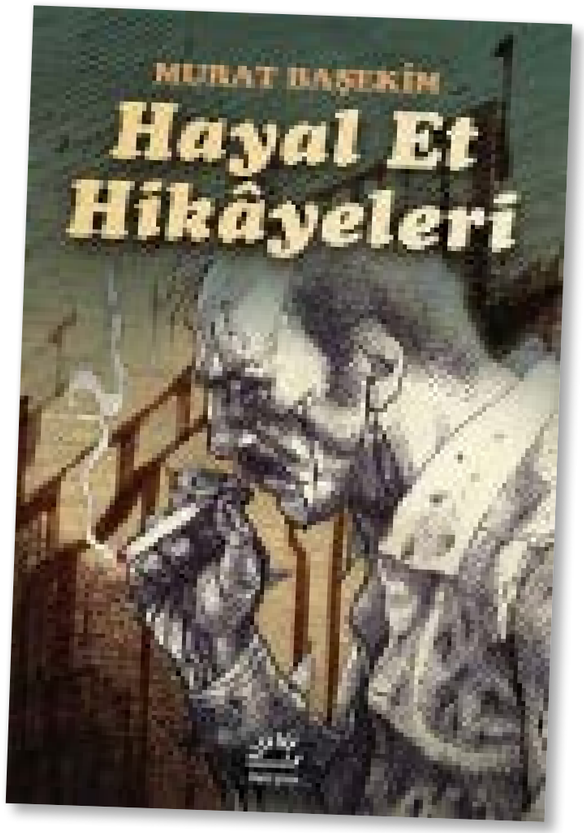

sanırım;
twitter'da ise, twitter ilginçliklerini pek yapmadığım, oyuncaklı tweet'ler pek atmadığım ve hiç faal bir kullanıcı olmadığım için sadece 200 küsurlarda. Takipçi skoru tutmak ve kitle oluşturmak için sanırım bir on yıl kadar yaşlıyım. Ama insan doğası zaaflara yenik düşebiliyor; geçen gün "Yaşasın 221 takipçili oldum" diye sevindim mesela.

- Okurlarınız size kolay ve çabuk ulaşabiliyor mu? Kolay ulaşılabilir olmak; okurlarla bir araya gelmek nasıl bir duygu?

-En özenli yazılmış eleştirileri sosyal medya ile keşfettim; bunu yadsımak yanlış olur. Arada sırada kitaplara dair övgü, beğeni veya yorum, eleştiri gelince de kesinlikle perspektif kazandırıyor, ivme katıyor o ara uğraştığınız işe. Mesela Azerbaycan'dan bile iyi temenniler ve övgüler gelince, mutlu oluyorum tabii ki.

-Şiir, görüş, değerlendirme ve yazılarınızı sosyal medyada paylaşıyor musunuz?

-Sınırlı yazı yazma kapasitemi ve enerjimi sosyal medyaya "harcamamaya" çalışıyorum olabildiğince; daha evvelden de tespit edildiği gibi, biz şu an bir bakıma gelecekte yaşıyoruz. Sosyal medya da aslında dünyanın en büyük telepati ağı: bir düğme ile milyonlarca insanın zihnine pencere açıyoruz; dolayısıyla havada uçuşan korkunç bir data-kirliliği var; onca izlenim, görüş, slogan, fikir, ideoloji, kaygı, korku, tasa, gösteriş, aforizma, bağırış, çağırış, itiraz, tavır, tutum, fiyaka vs. *ad infinitum* altında, tüm o lüzumsuz data yığının altında, gerçek bir inci tanesi, kendimce hakiki bir hazine olduğuna inanmadığım hiçbir şeye elimi uzatmıyorum; paylaşmak içinde, yayınlamak için de.

- Facebook, Twitter, Instagram'da sürekli paylaşımda bulunma serüveni, özellikle yazar ve şairlere ne kazandırır? Bu süreç nereye varacak, nereye evrilecek?

-Bence ziyan. Belki kişisel pazarlama ve promosyon açısından iyi fikir olabilir, ama dünyanın en büyük kulaktan kulağa oyununun parçası olmak demek, kendi zihninin içine hiç kulak vermemek de oluyor aynı zamanda. "PublicPersona" oluşturma peşinde değil ise eğer, makul bir promosyon sörfü dışında o veri-okyanusunun lüzumsuz dalgalarından, gelgitlerinden uzak kalmak, yazar ve şairlerin üretimi açısından en iyisi bence.

- Şair, yazara günceli ne kadar yakalamalı? Daha fazla okura ulaşma ne getirir ve bu gerekli mi?

-Yayınevlerine gönül borcu ve vefa hisseden üretici elbette bir on-line mevcudiyet oluşturmalı. Ama nereye kadar? Yüz binlerce insanın konsensüs düşünce macununa bulaşmak, üreticinin kendi fikir sesini, düşünce zincirini bulandırmaz mı? İnternetteki kemikleşmiş klişe bilgi tabakalarının ve en çok bağıran kanaat önderlerinin peşine takılmadan da doğru yolu, doğru bilgiyi bulamaz mıyız? Yazmamız gereken kendi markamız değil, sevip öykündüğümüz hikâyelerin bizdeki yansıması olmalı bence.

- Geçmişteki iletişime benzemeyen, zamanın ruhuna uygun ve her şeyi kendine çeken bir alan olan sosyal medyanın "İyi edebiyatla kötü edebiyatın sınırlarını" sildiği belirtiliyor. Sizce bu mecra doğru kullanılıyor mu?

-İyi edebiyat ile ilgili ahkâm kesebilecek durumda mıyım bilmiyorum ama fikrimi söyleyeyim: mesele bu devasa telepatik ağın; "bilgi vermek mi?", "fikir şıringalamak mı?", "reklam yapmak mı?" ve "görüş kanıksatmak mı?" amacıyla kullanılacağı sorunu. İnternet neye yarar? Doğru kullanılmıyor muhtemelen, ama aynı zamanda dünyanın en büyük oyuncağı bu; onun sayesinde mesailerimizi geçiriyoruz, hayatımızı vitrinliyoruz ve dünyayı kurtararak kendimizi iyi hissediyoruz. Dolayısıyla şu anki kullanımını kimse değiştiremez.

Gelecekte "İnternet Sosyolojisi" ve "İnternet Antropolojisi" gibi disiplinler kurulduğunda belki bir nebze berraklık kazanabileceğiz ama şimdilik ormanın ortasındayız ve bu data-ağaçlarının kalabalığından ötürü, ormanı kuş bakışı göremiyoruz; şeklini, dinamiğini tam kestiremiyoruz.

-Şimdilerde herkes blogger, herkes twitter ünlüsü, herkes yazar olma hevesinde... Güncel ve kaliteli yazmak, kelimeleri konuşturmak birçok kişinin hayallerini süslüyor, büyük

çaba harcamalarına yol açıyor. Gelecek görüyor musunuz sosyal medya edebiyatında? Sosyal medyanın edebiyata nasıl bir katkısı var? Sizce sosyal edebiyatı olumlu mu, olumsuz mu etkiliyor?

-Para vererek rakam satın alınan ve bu sayede takipçi sayısı arttırılan bir mecranın içsel saçmalığı ortada; bu çürük temelden iyi bir şey çıkabileceğini düşünmüyorum. Bir benzetme yapmak gerekirse, sokaklardaki reklam tabelalarına yağlıboya tablolar yaparak ressam olmak zor gibi geliyor bana. Öncelikle o seyirci kitlenin uçuculuğu malum; bir sonraki ilginçlikte, hemen bir sonraki "trendtopic"de sizin özenle ürettiğiniz metin okunmaz olacak. Eğer içinizdekileri ifade etmek yeterli ise sorun yok, ama soruda değinildiği gibi şöhret peşinde olanlar için bu elbette yıkıcı olacaktır. Twitter ünlülüğü özellikle saçma geliyor; eğer *koan* irfanına sahip bir zen üstadı değilseniz, 140 karakter ile söyleyecek pek bir sözünüz yoktur.

-Günümüzde Türkiye edebiyatında şiire duyulan ilginin özellikle sosyal medya ile beraber yükselişte olduğu belirtiliyor. Bu konudaki düşüncenizi alabilir miyiz?

-"Şiir sokakta" görüşüne katılanlar için bu doğru olabilir; ben şahsen, "şiir kitaplarda, kitapların da kıyısında, köşesinde kalmış isimlerde" diye düşünüyorum o yüzden yine sosyal medya konusunda güvensizim.

Hem ayrıca şiir çok kolay poz kesilebilen ama hakikisi çok zor bulunan bir şey; dolayısıyla bu, tamamen söz konusu şiire bağlı. İyi bir parçaya nette rastlayabiliriz, o zaman sosyal medya şiire katkıda bulunur. Ama ben tutup bloğuma, "Aşk hastalığı tutmaz hiç aşı/Yüreğimde bir damacana gözyaşı" diye bir zırva yazarsam, sadece internetin değil, edebiyatın da canına okumuş olurum.

-Sosyal medya ile yükselişte olan şair ve yazarlar kimlerdir? Sosyal medyada en çok kimin şiirleri paylaşılıyor? Peki, paylaşılan şiirlerin o şaire ait olduğunu nasıl anlayabiliriz*?*

- Bunu bilmiyorum; ama ortaçağ halk edebiyatı şairlerinden alıntılar yaparak kendimiz, dünya veya ilişkilerimiz adına irfan ve özlü söz çıkarmak bana hiç makul gelmiyor. Şiir bu, kişisel gelişim kitabı değil.

-Sosyal medyanın özellikle edebiyatı "bir çöplüğe" çevirdiği iddialarına katılıyor musunuz?

-Hem de nasıl. Harold Bloom iyi bir şeylerin kaybedildiğinden bahseder; kitap okumak yerine tweet aforizmaları okuyacak kadar sabırsızlaştığımıza göre bu kesinlikle doğru.

İleride bu dönemin "ördek dudaklı selfie'ler ve ucuz aforizmalar çağı" olarak adlandırılacak olmasını gerçekten istiyor muyuz?

-Peki "sosyal medya"da çokça takipçi sayısı olan insanların kitaplarına olan ilgi aynı oranda olmuyor, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Karşılaştırma yaptığınızda bir haksızlık durumu var mı? Varsa bu haksızlığı neyle bağdaştırıyorsunuz?

-Çok basit bir cevabı var; kitap okumuyoruz çünkü. Diziler aradığımız tüm drama, gerilim, sihir, hayret, entrika ve romantizmi sunarken kitabı niye okuyalım ki? Hatalı mantık tam böyle diyor işte. Kim okur ki? Kitabı odada tek başına okumak değil, kitabı sosyal medyada okumak daha önemli bu aralar.

Öte yandan yılların yazarı olarak sosyal medyada bol takipçili olup gayet sağlam yazan abilerim, üstatlarım, arkadaşlarım var, çok doğal olarak makul bir tanıtım yapmak istiyorlar ama onlar ne yaşıyor bilmiyorum.

-"Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla kitaba olan rağbetin azaldığı" görüşünü nasıl yorumluyorsunuz?

-Şu ana kadar çok yüklendiğim sosyal medyaya biraz insaf edeyim; bu tamamen onun suçu değil. Zaten biz ne zaman çok okuduk ki? Hiç kitap okumamakla övünen insanlar var bu ülkede. Hiçbir kitabın bir spor gazetesi sayfası kadar cazip gelemeyeceği ciddi bir yığın var. O yüzden "Rağbet pek olmadı ki azalsın" demek zorundayım.

Yazar, Çevirmen ve Editör Kevser Ruhi:

Sanal dünya ile edebiyatçıların yarattığı dünya arasında aslında çok fark yok

“Edebiyat” ve “Sanal alem”in, fiziksel anlamda “dokunma” bakımından birbirinden ayrıldığına değinen Ruhi, sosyal medyadaki yazma çabasına “olumlu” baktığını ve bunun edebiyata katkısı dahi olabileceğini belirtti. Sosyal medya edebiyatının kendi içinde, kendi ölçütleriyle değerlendirmesi gerektiğine işaret eden Ruhi, gelecekte yeni edebi türlerin gelişeceği ve yeni biçimlerin ortaya çıkacağını söyledi.

Dosya sayfalarımıza Yazar, Çevirmen ve EditörKevser Ruhi de sorularımızı yanıtlayarak katkıda bulundu. Kehribar Kadınlar ile Saçları Deli Çoruh adlı öykü kitaplarıyla tanınan Ruhi'nin Renkli Türkçe Sinemaskop ve Renklerin Oyunu adlı çocuk kitaplarıda var.

Teknolojik gelişmelere “ayak uydurmaya” çalıştığını, bu yenidünyayı anlamaya, öğrenmeye hevesli biri olduğunu söyleyen Ruhi, sosyal medyayı yaşıtlarına göre epey etkin kullandığını bildirdi. Sosyal medyada sürekli paylaşımda bulunmanın şair ve yazarların tanınırlığını artırmada bir etken olduğunadeğinen Ruhi, kendisinin henüz yayımlanmamış ürünü paylaşmada “çekingen” durduğunu kaydetti. Ruhi bunun nedenini ise, “Yazdığınız, duygularınızı aktardığınız, belki de bir öyküye ait paragraf, biraz zaman geçtikten sonra iç bayıltan bir ezgi eşliğinde, yazım hatalarıyla dolu bir biçimde ve –belki de en trajikomiği- ‘Can Yücel’ imzasıyla bir yerlerde dolaşıyor olabilir. İşte o zaman insan, neye üzüleceğini bilemiyor…” ifadesiyle açıkladı.

“Sanal dünya ile edebiyatçıların yarattığı dünya arasında aslında çok fark yok” saptamasında bulunan Ruhi, edebiyatçıların “gerçek dünyayı katlanır kılmak” için yazıp çizdiğini, “yeni gerçeklikler” yarattığını ve bunu yaparken de inandırıcı olmaya özen gösterdiğini anlatıp “Aslında bu da birtür sanal dünyanın içinde olmak, onu yaratmak değil mi? Sadece fiziksel anlamdadokunma bakımından ayrılıyor birbirinden ‘sanal alem’ ve ‘edebiyat’… Kitaba dokunabiliyorsunuz vemeraklısı için bu dokunuş farklı bir haz veriyor insana. Klayvenin tuşlarına dokunmak ya da akıllı cihazların ekranlarına dokunuvermek daha uçucu, geçici bir haz yaratıyor sanırım” diye konuştu.

Sosyal medyayı insanların kendilerini ifade etmede iyi bir yol olarak değerlendiren, buradaki yazma çabasına “olumlu” baktığını ve bununedebiyata katkısı olduğunu vurgulayan Ruhi, bazı sosyal medya araçlarında kısıtlı sayıda karakterle meramın anlatılması nedeniyle cümlelerin çarpıcı olması ve ilgi çekmesi için gösterilen çabanın “temrin- (Tekrarlatarak alıştırma)”sayılabileceğinedikkat çekti.

Sosyal medya edebiyatının kendi içinde, kendi ölçütleriyle değerlendirmesinin gerektiğini belirten Ruhi, “Has edebiyatın tadı başkadır. O kendini belli eder çöplükte bile olsa… Gelecekte bunu kıymetlendirebilecek okur kalacak mı kalmayacak mı; sorun burada” diyerek tartışmalara farklı bir boyuttan baktı.

Ruhi, sosyal medya araçlarının kullanımından sonra bazı okurlar için yazarın kitabını okumaktansa 140 karaktere sığdırdığı cümleleri takip etmenindaha kolay olduğuna işaret ederek “İnsanları bunun için suçlayamazsınız. Bir günde olmadı bu. Çağımızın sorun; kısacık bir zamanda almak, sahip olmak, kullanmak, bıkmak, tüketmek ve sonraatmak. Bütün bunların baş döndürücü hız içerisinde olması gerekiyor. Öte yandan, hem sosyal medyadan takip edip hem de yazarın/şairin yazdıklarıyla yakından ilgilenen okurlar da çok var” değerlendirmesinde bulundu.

İnternetle belli bir yaştan sonra tanışanlarla internetin içine doğmuş olanların algıları arasında fark olacağının altını çizen Ruhi, söyleşiyi “Gelecekte yeni kurallar gelişecek, yeni edebi türler gelişecek, yeni biçimler ortaya çıkacak belki. Bugünün edebi değerleriyle yarının edebi değerleri ve türleri arasında bir kıyaslama ancak o zaman yapılabilir gibi geliyor bana” diyerek sonlandırdı.

- Sosyal ağları etkin kullanıyor musunuz? Facebook, Twetter, Instagram'dakitakipçi sayınız nedir? Takipçi kitleniz ve ilgiden memnun musunuz? Her gün takipçilerinizin olması size ne hissettiriyor?

-(Yanıt vermeye başlamadan, ben sadece teknolojik gelişmelere kendi çapında ayak uydurmaya çalışan, bu yeni dünyayı anlamaya, öğrenmeye hevesli biri olarak, ancak kendi kuşağımın görüşlerini yansıtabileceğimi söylemeliyim.) Açıkçası bu soruyla karşı karşıya gelene kadar hiç aklımdan geçirmediğim bir konuydu kaç takipçimin olduğu... Facebook, twitter, İnstagram hesaplarım var. Şimdi baktım. Facebook'ta 1500'e yakın takipçi sayısı ama diğerleri için aynı şeyi söyleyemem. 150-200 civarında. Sosyal medyayı yaşıtlarıma göre epey etkin kullandığım da söylenebilir aslında.

- Okurlarınız size kolay ve çabuk ulaşabiliyor mu? Kolay ulaşılabilir olmak; okurlarla bir araya gelmek nasıl bir duygu?

-Benimle iletişim kurmak isteyenler kolaylıkla ve çabuk ulaşabiliyor. www.kevserruhi.com sayfamdan da iletişime geçebiliyorlar. Gelen iletileri gecikmeden yanıtlıyorum. Aynı şekilde diğer sosyal medya araçlarıyla da kolaylıkla iletişim kurabiliyoruz. Sorunun soruluş biçiminden sanki yazarın biraz *üstte durma, tepeden bakma* gibi bir havası var sanılabilir. Biliyorum, kasıtlı bir şey değil bu. Ama ben içtenlikle şunu söylemek istiyorum, bir basamak üstte durmak gibi bir durum yok. Zaten adınız soyadınızla açılmış bir facebook hesabınız varsa, güç ulaşılır olmak, erişilmemek gibi bir derdiniz olmaması gerekiyor, öyle değil mi? Okurla bir araya gelmek söz konusuysa eğer, ben "yüz yüze" olmayı yeğlerim. İnsanların gözlerine bakarak konuşabilmek, tepkilerini birebir alabilmek daha mutlu ediyor beni.

-Şiir, görüş, değerlendirme ve yazılarınızı sosyal medyada paylaşıyor musunuz?

-Sosyal medyada paylaştığım yazılar, genellikle yaptığım şiir çevirileri, değerlendirme yazılarım ve yayımlanmış öykülerimin bazılarından oluşuyor. Bazı gazete veya dergi yazılarını da aynı şekilde, yayımlandıktan sonra yayın organının ismi, tarihi gibi bilgileri de belirterek sosyal medyada paylaşıyorum.

- Facebook, Twetter, Instagram'da sürekli paylaşımda bulunma serüveni, özellikle yazar ve şairlere ne kazandırır? Bu süreç nereye varacak, nereye evrilecek?

-Sosyal medyada sürekli paylaşımda bulunma serüveni, şair ve yazarların belki tanınırlığını artıran bir araç. Yaptığımız işlerden takip edenleri haberdar etmenin kolay bir yolu... Ben katılacağım etkinlikleri, imza günlerini, kitap fuarlarına katılım duyurularını paylaşıyorum. Herhangi bir yerde yayımlanmış söyleşileri, röportajları da bu sınıfa sokabilirim. Ürünleri paylaşma konusunda ise henüz yayımlanmamışsa, biraz daha çekingen duruyorum. Yazdığınız, duygularınızı aktardığınız, belki de bir öyküye ait paragraf, biraz zaman geçtikten sonra iç bayıltan bir ezgi eşliğinde, yazım hatalarıyla dolu bir biçimde ve –belki de en trajikomiği- "Can Yücel" imzasıyla bir yerlerde dolaşıyor olabilir. İşte o zaman insan, neye üzüleceğini bilemiyor... Şaire yapılan saygısızlığa mı yanarsınız, cümlelerinizin sizden uçup başka aidiyetlerle bir başka dünyada çoktan seyrana çıkmasına mı yanarsınız... Nerden bakarsanız bakın, emek hırsızlığı ve saygısızlık olarak görüyorum bunu. Bazı edebiyat heveslilerinin belki iyiniyetli ama yanlış girişimleri sonucu edebiyata ayıp oluyor gerçekten.

Bu süreç neye varacak bekleyip göreceğiz. Ben açıkçası bir öngörüde bulunamıyorum. Dipsiz bir kuyu internet dünyası zira... Ya da benim durduğum yerden –yaş itibariyle demek istiyorum- böyle görünüyor. Edebiyat adına iyi bir yere evrilmesi tabii ki en içten dileğimdir.

Başka bir bakış açısıyla sanal dünya ile edebiyatçıların yarattığı dünya arasında aslında çok fark yok denebilir. Gerçek dünyayı katlanır kılmak için yazıyoruz, çiziyoruz, "edebiyat" yapıyoruz... Gerçeği alıp parçalara bölüp kafamıza göre birleştiriyor yeni gerçeklikler yaratıyoruz. Ve bunu yaparken de inandırıcı olmaya özen gösteriyoruz. Aslında bu da bir sanal dünyanın içinde olmak, onu

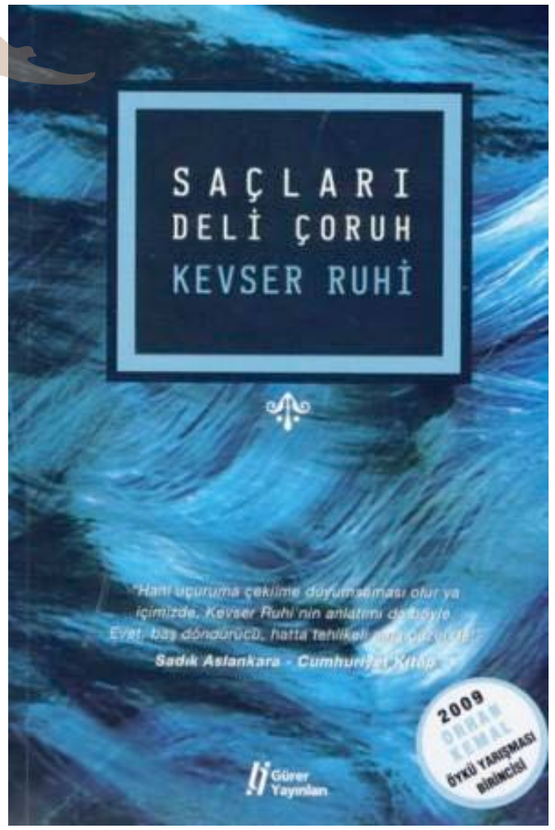

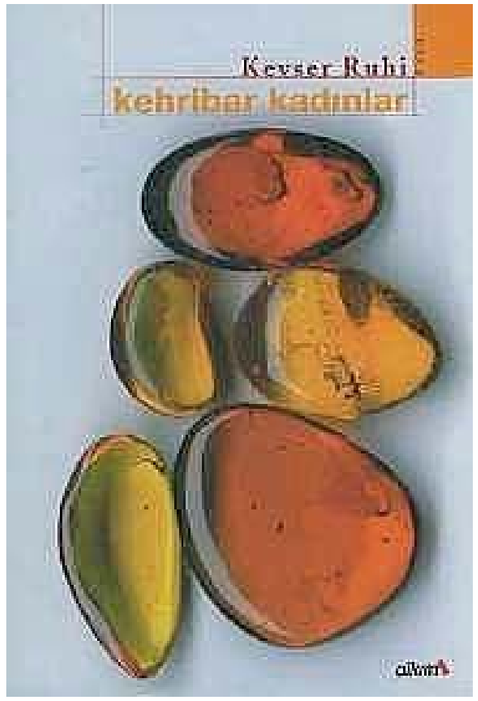

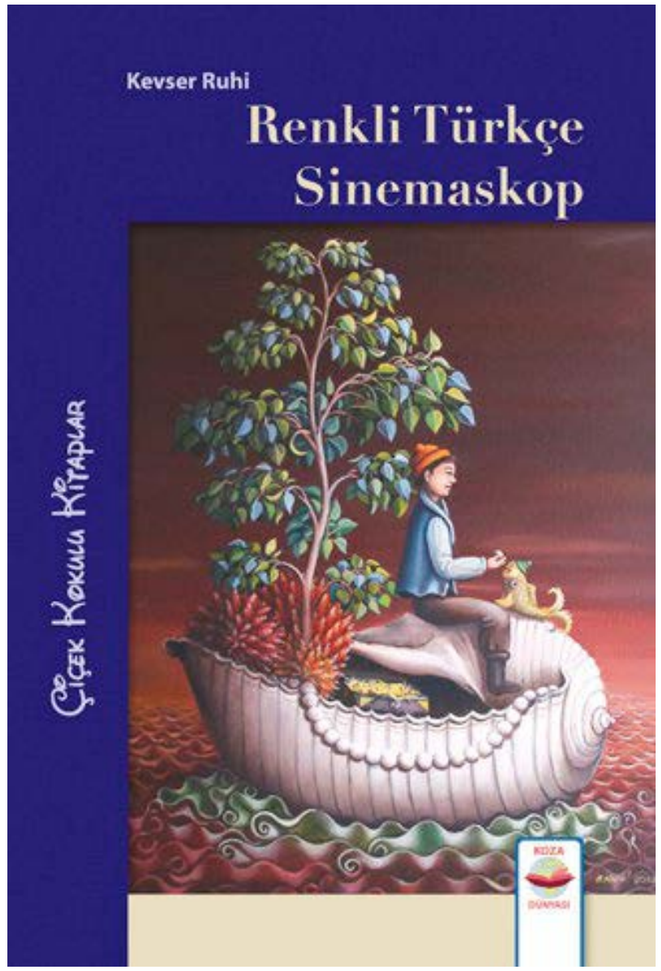

yaratmak değil mi? Sadece dokunma bakımından ayrılıyor birbirinden "sanal alem" ve "edebiyat"... (Sanal alem sözünde bir küçümse varmış gibi algılanıyor da o yüzden tırnak içine aldım. Sanal dediğimiz şeyler de yaşayan, değişen, dönüşen şeyler. İnternetin sınırlarını ya da sınırsızlıklarını tam kavrayamamışların yakıştırması, yoksa kanlı canlı bir dünya aslında bu sözü edilen) Kitaba dokunabiliyorsunuz ve bu dokunuş farklı bir haz veriyor insana. Klayvenin tuşlarına dokunmak ya da akıllı cihazların ekranlarına dokunuvermek daha uçucu, geçici bir haz yaratıyor sanırım. Ya da kalıcılığı için kullanıcının çabası gerekiyor. Bunu önemsiyorum... Kullanıcının niteliğini yani... Rafine bir zevk ve seçici bir bilinçle yaklaştıkça kötüler gider, iyiler kalır burada da.

- Şair, yazara günceli ne kadar yakalamalı? Daha fazla okura ulaşma ne getirir ve bu gerekli mi?

-Çağın gerisinde kalmamalı bir defa... Çağın önünde olmasının bir sakıncası yok tabii.

Daha fazla okura ulaşma her yazarın arzusudur. İnsanlar okusun diye yazıyorsunuz. Ama okuyan kendi akıl süzgecini kullansın; iyinin ve kötünün ayırımını yapsın. Bilginin kolay ulaşılabilir oluşu bir tehlikeyi de getiriyor esasen. İnsanoğlu kolay elde ettiğine hor davranır nedense. Bugün Mevlana'dan tutun da çağdaş şairlere, yazarlara varıncaya kadar birçok önemli ismin sözleri alıntılar halinde internet ortamında dolaşıyor ve sayısız kullanıcı tarafından paylaşılıyor. Paylaşanlara sormak gerek, o sözü/sözleri, orada anlatılan derinliği ne kadar içselleştirebiliyorlar? Önemli olan o. Bugün bir cümleyi başına taç edip ertesi gün hiç anımsamayacaksa o kullanıcıya ulaşmış olmak çok anlamlıgelmiyor bana. Aklında ismim kalır belki diyeceğim ama o konuda da umutsuzum. Nice Cemal Süreya'lar, Nice Nazım Hikmet'ler, nice Can Yücel'ler yanlış cümlelerde dolaşıyor, bir edebiyatçı olarak üzüntü duyuyorum ben. Herkes adımı hatırlamasa da olur, derdim bu değil; az sayıda nitelikli okurun takdiri yeterlidir.

-Şimdilerde herkes blogger, herkes twitter ünlüsü, herkes yazar olma hevesinde... Güncel ve kaliteli yazmak, kelimeleri konuşturmak birçok kişinin hayallerini süslüyor, büyük çaba harcamalarına yol açıyor. Gelecek görüyor musunuz sosyal medya edebiyatında? Sosyal medyanın edebiyata nasıl bir katkısı var? Sizce sosyal edebiyatı olumlu mu, olumsuz mu etkiliyor?

-Sosyal medya, insanların kendilerini ifade etmede iyi bir yol. Ben buna yazma çabası anlamında olumlu bakıyorum. Düşünün, basit bir dilekçe yazmada bile sıkıntı çeken toplumuz biz. Sosyal medyada yazmanın edebiyata da katkısı vardır elbette. Bazı sosyal medya araçlarında kısıtlı sayıda karakterle meramınızı anlatıyorsunuz örneğin. Cümleleriniz çarpıcı olmalı. İlgi çekmeli. Bunun için de belli bir çaba gösteriyorsunuz. Sözcüklere özen gösterenler için bu da bir "temrin" sayılır.
Belki de sosyal medya edebiyatını kendi içinde, kendi ölçütleriyle değerlendirmek gerekecek. Her iki gidiş yolunun birbiriyle yarıştırılması, -daha doğru sözcükle- kıyaslanması doğru olmayacak.

Sosyal medyadaki yazma çabası edebiyata doğrudan katkı yapmasa bile dolaylı yoldan katkıda bulunur. Ayrıca, yazma cesareti artar, yazma alışkanlığı gelişir, yazma disiplini oluşur. Giderek duygu ve düşünceler derli toplu ve akıcı anlatılmaya başlanır. Başkalarının yazdıklarını merak etmeye başlarsınız, bu merak belki de edebi eserleri tekrar okumaya, incelemeye kadar götürür kişiyi.

Yazmaya başlayanların çoğunluğu"Nasıl olsa ben de yazıyorum, zor bir şey değil ki" diye düşünüyor. Başkalarının yazdıklarını okumuyorlar. Okumadan yazmaya kalkışınca da eksik bir taraf kalacaktır muhakkak. Yazılar editör kontrolünden de geçmediği için yazan kişinin kendi dil bilgisi ya da dil ile alakalı bütün bilgisi/bilgisizliği yansıyor blog yazılarına. Basit imla kuralları

gözetilmiyor çoğunlukla, dil yanlışlarının yaygınlaşmasına sebep oluyor bu durum.Blog yazılarındaki dil yanlışları ve imla hataları, çok kişinindikkatini çekmez belki. Ama kitabınızda böyle bir hata yaparsanızedebiyat dünyasına eklemlenmenizde sıkıntı olur.

-Günümüzde Türkiye edebiyatında şiire duyulan ilginin özellikle sosyal medya ile beraber yükselişte olduğu belirtiliyor. Bu konudaki düşüncenizi alabilir miyiz?

-Şiir söylemeye yatkın bir toplumuz biz. Şiire ilgi hep vardı zaten. Ama sosyal medya ile beraber daha da arttı bu ilgi derseniz, çok iyimser olmadığımı söylemek isterim. Şiire duyulan ilginin içi boş sanki. Şiir, ne yazık ki "kullan-at-unut" durumunda. Şair isimleri yanlış, şiir-düzyazı birbirine karışmış, edebiyatla ilgisi olmayan cümleler "şiir" muamelesi görüyor. Böyle bir durum var sosyal medyada. Bu söz kirliliği içinde bir-iki has şairin adı doğru yazılmış, şiirleri de doğru aktarılmışsa mutluluk duyacağız bundan.

-Sosyal medya ile yükselişte olan şair ve yazarlar kimlerdir? Sosyal medyada en çok kimin şiirleri paylaşılıyor? Peki, paylaşılan şiirlerin o şaire ait olduğunu nasıl anlayabiliriz?

-Sosyal medyada şiirleri en çok paylaşılan şairler benim görebildiğim kadarıyla Can Yücel ve Cemal Süreya. Bu paylaşımların da yarısından çoğu bu şairlere ait olmayan dizelerden oluşuyor zaten. Özdemir Asaf geliyor ardından... Can Dündar'ın yazıları kimi zaman Can Yücel imzasıyla, "Vay be Can Baba yine yazmış!" açıklamasıyla, üstelik şiirmiş gibi dolaşıyor. Mevlana'dan özlü sözler var... Paylaşılanların, gerçekten altında yazan isimlere ait olup olmadığını güvenilir yazılı kaynakları araştırarak öğrenmek mümkün. Ya da o şairlerin kitaplarını okuyarak, şiir dünyalarını tanıyarak öğrenmek mümkün. Bu biraz zahmetli bir yol haliyle, bir günde olacak şey değil. Belli bir birikim gerekiyor o paylaşılan şiirin gerçekten o şaire ait olup olmadığını ayırt edebilmek için. Ben bundan yaklaşık on yıl kadar önce Pakize Suda'nın bir gazetede yazdığı yazının Can Yücel imzasıyla internette dolandığını gördüğümde çok şaşırmıştım. Nasıl böyle bir yanlış yapılabilir diye hayretler içinde kalmıştım. Üstelik Suda'nın gitmek üzerine yazdığı bu düz yazı, Can Yücel'den bir "şiir" açıklamasıyla paylaşılmıştı. Bir şiir ile düz yazının farkını anlamayacak olanlar da, ne olur, uzak dursunlar edebiyattan, şiirden. Çok iyimser ve hoşgörülü olamıyorum bu konuda.

-Sosyal medyanın özellikle edebiyatı "bir çöplüğe" çevirdiği iddialarına katılıyor musunuz?

-Belki doğruluk payı vardır ama has edebiyatın tadı başkadır. O kendini belli eder çöplükte bile olsa... Bunu kıymetlendirebilecek okur kalacak mı kalmayacak mı; sorun burada.

-Peki "sosyal medya"da çokça takipçi sayısı olan insanların kitaplarına olan ilgi aynı oranda olmuyor, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Karşılaştırma yaptığınızda bir haksızlık durumu var mı? Varsa bu haksızlığı neyle bağdaştırıyorsunuz?

-Zaten çok okuyan bir toplum değildik. Okumak ile takip etmek arasında fark oldu şimdi. Bir yazarı takip etmek, onun yeni çıkan kitaplarını beklemek, almak, okumak gibi algılanmıyor. Sosyal medya araçlarının kullanımından sonra değişik bir takip etme çeşidi ortaya çıktı. Sosyal medya, insanlardaki "başkalarının hayatını merak etme" duygusunu tatmin eden bir araç oldu. Yazarı takip ediyor belki ama kitabını okumaktansa 140 karaktere sığdırdığı cümleleri takip etmek daha kolay geliyor. İnsanları bunun için suçlayamazsınız. Bir günde olmadı bu. Çağımızın sorunu. Hemen almak, sahip olmak, kullanmak, bıkmak, tüketmek ve atmak... Bütün bunların baş döndürücü hız içerisinde olması gerekiyor.

Öte yandan, hem sosyal medyadan takip edip hem de yazarın/şairin yazdıklarıyla yakından ilgilenen okurlar da çok var. Kitaba, yazara, şaire o kadar haksızlıklar yapıldı ki bu topraklarda açıkçası bu tür bir haksızlığın kıyaslamasını yapmak şu an çok da anlamlı gelmedi bana.

Yalnız, son olarak şunu söylemek isterim, bizler internet ile belli bir yaştan sonra tanıştık. İnternetin içine doğmuş çocuklar, gelecek kuşakları oluşturacak. Onların algılarıyla bizim algılarımız arasında elbette ki fark olacak. Bizim internet kullanırkenki beyin yorgunluğumuz onlarda yok şimdi. Dünyayı anlamlandırmada farklı araçlar kullanmıştık biz, eski alışkanlıklarımızla yenileri çok da çarpıştırmadan ve hiçbirine de haksızlık yapmamaya gayret ederek bir denge kurduğumuzu düşünüyorum. Gelecekte yeni kurallar gelişecek, yeni edebi türler gelişecek, yeni biçimler ortaya çıkacak belki. Bugünün edebi değerleriyle yarının edebi değerleri ve türleri arasında bir kıyaslama ancak o zaman yapılabilir gibi geliyor bana.

-"Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla kitaba olan rağbet azaldığı" görüşünü nasıl yorumluyorsunuz.

-Kitaba rağbet var mıydı ki azalsın...

Yazar Murat Darılmaz:

Sosyal medyada "kelimeleri konuşturanların",

edebiyata katkısı sıfıra yakın

Günümüzde herkesin, "görünür olma" kaygısı taşıdığını anımsatan Darılmaz, görünür olmanın,yazma ve üretme kaygısının önüne geçtiğine dikkat çekti. Edebiyatın tarih boyunca "nitelikli azınlığın" işi olduğunu vurgulayan Darılmaz, "Edebiyatın sosyal medyaya etkisi olabilir, ama sosyal medyanın edebiyata direk etkisi olacağını düşünmüyorum" dedi.

Dosya sayfalarımıza Öykü Yazarı Murat Darılmaz da katkı verdi. Sosyal ağları etkin kullanmadığı, daha çok edebiyat ve sanat etkinliklerini paylaştığını aktaran Darılmaz, "Yazarlık kadar, okurluğun da etkin ve önemli" olduğunu düşündüğünü belirtti.

Öyküleri, değerlendirme ve kitap tanıtım yazılarını özellikle bloglarda paylaşmayı sevdiğini söyleyen Darılmaz, insanın egosunda ilgi ve beğenilmenin hep olduğuna işaret edip "Beğen tuşu, başlı başına teknolojik bir devrim olarak algılanabilir" dedi.

Günümüzde herkesin, "görünür olmak gibi bir kaygısı var" diyen Darılmaz, görünür olmanın, yazma ve üretme kaygısının önüne geçtiğini düşünüyor. Sosyal medyadaki paylaşımların nitelikli yazarlara bir şey kazandırmayacağını bildiren Darılmaz, "Yazarsan varsın. Metin esastır. Paylaşırsan var olamıyorsun. Sadece paylaşmış oluyorsun, daha çok insan seni görüyor ve okuyor. Edebiyat tarih boyunca nitelikli azınlığın işi olmuştur. Bunun teknoloji ile değişebileceğini düşünmüyorum" diye konuştu.

Bu teknolojik iletişim modelini doğru kullanmanın herkese yararlar getireceğine dikkat çeken Darılmaz, "Sınırlar ötesini saniyede önünüze getiren bir iletişim şeklinden bahsediyoruz. Neden kullanmayalım? Bunu becerecekler de edebiyatı bilen sosyal medyacılar olacaktır sanırım" değerlendirmesinde bulundu.

"Sosyal medyada 'kelimeleri konuşturanların' edebiyata katkısı sıfıra yakındır" ifadesini kullanan Darılmaz, edebiyatın sosyal medyaya etkisi olabileceğini ancak sosyal medyanın edebiyata direk etkisi olmayacağını düşünüyor. Sosyal medyada görünür olup birbirini beğenip paylaşırken kendisini yüksek, "has" edebiyat yaptığı sanısına kaptıran yüzlerce kişinin "yanılgı" içinde olduklarını anlatan Darılmaz, söyleşiye "Yazmak ve okumak sonlanamayacak iki fiil bence. Yazının, üzerinde yazılan zemin değişebilir ama yazı değişmez, var olmaya devam eder. Edebiyat var olmaya devam eder" sözleriyle son verdi.

- Sosyal ağları etkin kullanıyor musunuz? Facebook, Twetter, Instagram'daki takipçi sayınız nedir? Takipçi kitleniz ve ilgiden memnun musunuz? Her gün takipçilerinizin olması size ne hissettiriyor?

-Sosyal ağları etkin kullanamıyorum. Facebook, Twetter, Instagram hesabım olmasına rağmen sadece facebook'u yakından takip edebiliyorum. Twetter hesabım çok eski olmasına rağmen henüz hiç kullanmadım. Instagram için de aynı şeyleri söyleyebilirim. Facebook'u da –sağolsunlar- akıllı telefonları icat edenler sayesinde kullanabiliyorum. İşyerine gidişte-gelişte, serviste, yaptığım iş molalarında ve evde kısa süreli TV izlemelerim sırasında bakabiliyorum. Takip veya arkadaş sayımı bilemiyorum. Daha çok edebiyat ve sanat etkinlikleri paylaşımında kullanıyorum. Genelde o çevreden arkadaşlar var. İşyerinden ve akraba çevrelerinden arkadaş eklememeyi tercih ediyorum. İnsanın egosunda ilgi ve beğenilmek hep var. Bu yazılımı ortaya çıkaranlar insanın ruhsal yapısı hakkındaki bilgileri iyi okumuşlar diye düşünüyorum. Beğen tuşu, başlı başına teknolojik bir devrim olarak algılanabilir.

- Okurlarınız size kolay ve çabuk ulaşabiliyor mu? Kolay ulaşılabilir olmak; okurlarla bir araya gelmek nasıl bir duygu?

-Yazarlık kadar okurluğun da etkin ve önemli olduğunu düşünen biriyim. Ben de yazdıklarını önemsediğim keyif aldığım bir yazara, sanal ortamdan paylaşımda bulunabiliyorum. Bana da kitabımı, yazdıklarımı okuyanlar bu ortamdan ulaştılar. Çabukluk zamansal bir kavramsa, evet çabuk ulaşılabiliniyor. Yazdıklarım hakkında hiç tanımadığım insanlardan sanal ortamda güzel cümleler duymak çok büyük keyifler vermişti. Ve sanırım insanlar, bir söyleşiden bir imza gününden daha içten şeyler yazabiliyorlar.

-Şiir, görüş, değerlendirme ve yazılarınızı sosyal medyada paylaşıyor musunuz?

Öykülerimi, değerlendirme, kitap tanıtım yazılarımı sosyal medyada paylaşıyorum. Özellikle bloglarda paylaşmayı seviyorum.

- Facebook, Twetter, Instagram'da sürekli paylaşımda bulunma serüveni, özellikle yazar ve şairlere ne kazandırır? Bu süreç nereye varacak, nereye evrilecek?

-Günümüzde eline kalemi (parmağının ucuna tuşu mu demeliydim) alan herkesin, görünür olmak gibi bir kaygısı var. Bu yadsınamaz bir gerçek. Görünür olmanın yazma kaygısının, üretme kaygısının önüne geçtiğini düşünüyorum. Açık konuşmak gerekirse hiçbir yazara, nitelikli yazara diyelim bu paylaşımlar, bir şey kazandırmaz. Yazarsan varsın. Metin esastır. Paylaşırsan var olamıyorsun. Sadece paylaşmış oluyorsun, daha çok insan seni görüyor ve okuyor. Edebiyat tarih boyunca nitelikli azınlığın işi olmuştur. Bunun teknoloji ile değişebileceğini düşünmüyorum. Ama paylaşımdan da zarar gelmez. Nereye evrileceğini kestirmek güç. Edebiyat, teknoloji ile hiçbir zaman boy ölçüşemez. O arkadan yavaş yavaş yürümeyi sürdürecektir.

- Şair, yazar günceli ne kadar yakalamalı? Daha fazla okura ulaşma ne getirir ve bu gerekli mi?

-Yazar, meselesi olan insandır. En azından bir meselesi olmalıdır diye düşünüyorum. Kastettiğiniz yazdıkları ise günceli yakalayan mesele de olabilir. Örneğin facebook da tanışıp arkadaş olan birilerini neden yazılmasın veya sosyal medyada örgütlenen bir asi hareket. Kastedilen okura ulaşmak için günceli yakalamaksa, yani tabiri caizse okuru avlamak için güncel peşinde koşuyorsa yazar, edebiyat o yollarda yürümez diye düşünüyorum.

- Geçmişteki iletişime benzemeyen, zamanın ruhuna uygun ve her şeyi kendine çeken bir alan olan sosyal medyanın "İyi edebiyatla kötü edebiyatın sınırlarını" sildiği belirtiliyor. Sizce bu mecra doğru kullanılıyor mu?

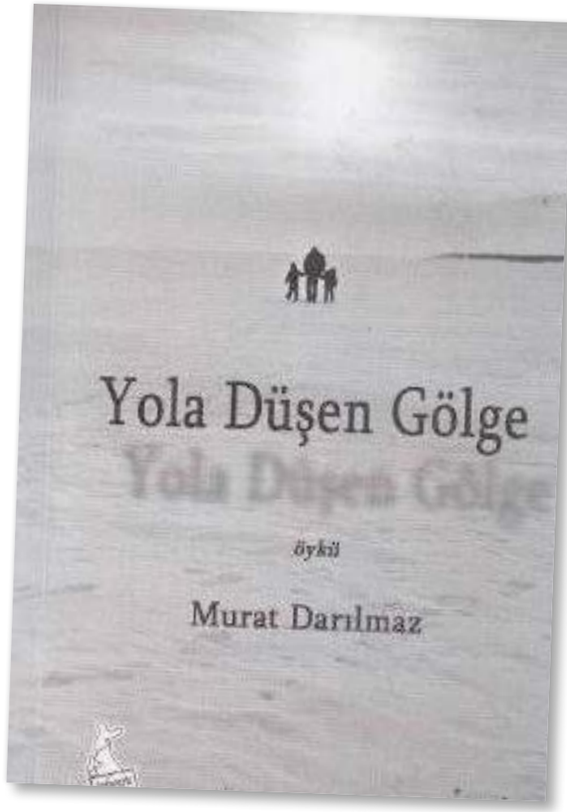

-Bir kere şu; iyi edebiyatı kim ne yaparsa silemez. İyi ile kötünün o savaşımı hep sürecektir. Sınırlar silinemeyecektir. Sosyal medya daha doğru kullanılabilir mi? Belki. Yani edebiyat için kullanılmamasına yönelik bir engel yok. Bu teknolojik iletişim modelini doğru kullanmak herkese yararlar getirecektir. Sınırlar ötesini saniyede önünüze getiren bir iletişim şeklinden bahsediyoruz. Neden kullanmayalım? Bunu becerecekler de edebiyatı bilen sosyal medyacılar olacaktır sanırım.

-Şimdilerde herkes blogger, herkes twitter ünlüsü, herkes yazar olma hevesinde... Güncel ve kaliteli yazmak, kelimeleri konuşturmak birçok kişinin hayallerini süslüyor, büyük çaba harcamalarına yol açıyor. Gelecek görüyor musunuz sosyal medya edebiyatında? Sosyal medyanın edebiyata nasıl bir katkısı var? Sizce sosyal edebiyatı olumlu mu, olumsuz mu etkiliyor?

-Herkesin görünür olma kaygısı taşıdığı bir gerçek. "Bir gün herkesin 15 dakikalığına ünlü olacağı" tezi hâlâ geçerli. Sosyal medya bunun için de en güzel araçlardan biri. Herkes gündemde olabilmek, gündemde kalabilmek için olur olmaz şeyler yapıyor. Yazı da bunlardan biri. Size ters gelir mi bilmem ama sosyal medyada "kelimeleri konuşturanların", edebiyata katkısı sıfıra yakındır. Edebiyatın türlerinden birini (öykü, şiir vs..) seçerek yazıyorsanız bu edebiyatın içerisinde bir durumdur. Sosyal medya bunu sadece afişe eder. Okullardaki duvar gazetesi gibi. Oradan geçen herkes o yazılanları bir şekilde okur. Beğendiklerini de okul koridorlarında değil, sosyal medya koridorlarında dile getirir. Bu açıdan bakıldığında da olumsuz bir katkısı yoktur. Tersinden söyleyelim biz bunu; edebiyatın sosyal medyaya etkisi olabilir, ama sosyal medyanın edebiyata direk etkisi olacağını düşünmüyorum.

-Günümüzde Türkiye edebiyatında şiire duyulan ilginin özellikle sosyal medya ile beraber yükselişte olduğu belirtiliyor. Bu konudaki düşüncenizi alabilir miyiz?

-Şiire ilgi, yüzyıllardır var ve hep var olacaktır. Marsta yeni bir yaşam bulunursa şiir orada da olacaktır. Çünkü kendini ifade etmenin en yalın ve en vurucu yanı şiir olmuştur. Şiirden vazgeçmek yaşamdan vazgeçmektir. Özellikle gençlerin yaşamlarının büyük çoğunluğunu internet başında geçirdiğinden hareketle söyleyecek olursak, orada büyüklere göre hep "zararlı" şeylerle ilgilenmiyorlar. Bunu "Gezi" örneği hepimize göstermiştir. Şu slogan hâlâ zihinlerimizde; "Şiir Sokakta."

-Sosyal medyanın özellikle edebiyatı "bir çöplüğe" çevirdiği iddialarına katılıyor musunuz?

-Katılmıyorum. Neden çöplüğe çevirsin ki? Her şeyin suçunu da sosyal medyaya yükleyemeyiz. Ora çöplüğe dönüştü deniyorsa -ki en azından şimdilik değil- bunda sosyal medyanın suçu yoktur bence.

-Peki "sosyal medya"da çokça takipçi sayısı olan insanların kitaplarına olan ilgi aynı oranda olmuyor, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Karşılaştırma yaptığınızda bir haksızlık durumu var mı? Varsa bu haksızlığı neyle bağdaştırıyorsunuz?

-Haksızlık demeyelim. Ama şunu da direk söyleyeyim; sosyal medyada görünür olup birbirini beğenen, birbirinin metinlerini olur olmaz yerlerde /zamanlarda paylaşan ve aynı zamanda kendini yüksek, "has" edebiyat yaptığı sanısına kaptıran yüzlerce kişi var. Yanılgı.

-"Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla kitaba olan rağbet azaldığı" görüşünü nasıl yorumluyorsunuz?

-Kitaba ilgi azalacaksa azalır. Bunu engelleyemezsiniz. Bizde öteden beri çok ilgi vardı demek yanlış olur. Çok yoktu, daha da azalabilir. Yazmak ve okumak sonlanamayacak iki fiil bence. Yazının, üzerinde yazılan zemin değişebilir ama yazı değişmez, var olmaya devam eder. Edebiyat var olmaya devam eder. Yazının taş tabletlerden beri süren serüveni, böyle der bize.

Yazar Suzan Bilgen Özgün:

Sosyal medya ile edebiyatın olabilirliğinden çok paylaşılabilirliği olduğunu düşünüyorum

Yazar adayları için bir çıkış noktası olabilecek sosyal medyada yayınevlerindeki gibi bir denetim ve düzeltme olmadığına dikkat çeken Özgün, edebiyatı yayın mecralarının belirlememesi gerektiğine inandığını vurguladı. Kendine özgü bir söylem ve bir biçem oluşturan her metnin, dilin gelişimine katkı sağlayacağını belirten Özgün, " Yeter ki aşırı teknoloji ve hız, sözcüklerin bizim dünyamıza iz bırakmasına engel olmasın" dedi.

Dosya sayfalarımız kapsamında Yazar Suzan Bilgen Özgün de sorularımıza yanıt verdi. 2009'da "Kırmızı Balık" isimli öyküsü ile Özgür Pencere Edebiyat ve Sanat Derneği, Kadın Öyküleri Yarışması'nda birincilik ödülünü, ilk öykü kitabı "Gölgede Kalanlar" ile de 2012 Orhan Kemal Öykü Ödülü'nü kazanan Özgün "Yüzyıllık Perde" ve "Öyküden Çıktım Yola" isimli seçkilerde yer aldı. Son öykü kitabı, "Yıldızlara Bakıyor Bazılarımız" yeni yayımlandı.
Edebiyatla ilgilenen herkesin, günceli yakalamak durumunda olduğunu düşünen Özgün, "Alın teri kadar dil teri dökülerek oluşturulan ve kendine özgü bir söylem, bir biçem oluşturan her metin, dilin gelişimine de katkı sağlar. Yeter ki aşırı teknoloji ve hız, sözcüklerin bizim dünyamıza iz bırakmasına engel olmasın" ifadesini kullandı.
Sosyal medyayı, bir yandan "fırsatlar, özgürlükler ortamı" diğer yandan "sığlıklar ve kolaylıklar alanı" olmak üzere çift başlı düşünmek gerektiğini söyleyen Özgün, dolayısıyla edebiyata da etkisinin iki yönlü olabildiğini belirtti.

"Sosyal medya ile edebiyatın olabilirliğinden çok paylaşılabilirliği olduğunu düşünüyorum" diyen Özgün, sosyal medyanın yazar adayları için bir çıkış noktası olabileceğini, yazar/yazar adaylarının kendi yazdıklarının bu şekilde internet ortamında yayınlayabildiklerini kaydetti.
Özgün, hızlı bir şekilde geri dönüşüm alınan, okurun da üretim sürecine dâhil olduğu sosyal medyada, bazı edebiyat siteleri hariç yayınevlerindeki gibi bir denetim ve düzeltme olmadığının altını çizdi.
Sosyal medyadaki metinlerin kolay üretilip üretilmediğinin sorgulanmasını öneren Özgün, edebi metinlerin, sanatsal yaratıcılığın yanı sıra bir buluş ve zekâ ürünü olduğunu ve her sanatsal yapıt gibi mutlaka bir birikim gerektirdiğini vurguladı.

"Ne yazık ki çok kısa öykü veya şiir, kısalığı ve sosyal medyada da yer bulması nedeniyle istismara en açık alanlardan biri" saptamasında bulunan Özgün, kendini niteliksizlikten sıyırabilen metinlerin, de sosyal medyada bilinçli okurun dikkatini çekebileceğine işaret etti.

İçlerinde gerçekten iyi ürünler olsa da sürekli paylaşılan, tıklanan metinleri, çok satan kitap veya çok izlenen filmlere benzetilebileceğini, şişirilmiş imajların sadece sosyal medyada değil her mecrada olabileceğini, haksızlığın da buna paralel olarak geliştiğine dikkat çekti.

Edebiyatı yayın mecralarının belirlememesi gerektiğini düşünen Özgün, "Edebiyat insan var olduğu sürece devam edecektir ama ulaştırılması noktasında yayın biçimleri ve mecraları zaman içerisinde değişmiştir, değişmeye de devam edecektir. Basılı kitap yerini zamanla e-kitaba da bırakabilir. Ancak bu durum yaratılan metnin değerini ne azaltır ne de çoğaltır" diye konuştu.

Sosyal medyada, edebiyatın edebi sorumlulukları göz ardı etmeyen siteler ve bloglar tarafından da paylaşılabildiğini anımsatan Özgün, söyleşinin sonunda "Twitter, facebook gibi alanlarda da ne denli sağlıklı olabileceğini bizlere zaman gösterecek zira zaman nice eleştirmen, editör ve okuyucudan daha acımasız" dedi.

- Sosyal ağları etkin kullanıyor musunuz? Facebook, Twetter, Instagram'daki takipçi sayınız nedir? Takipçi kitleniz ve ilgiden memnun musunuz? Her gün takipçilerinizin olması size ne hissettiriyor?

-Sosyal ağlardan en etkin kullandığım Facebook. Twitter ve Instagram'ı çok daha seyrek kullanıyorum. Her gün takipçilerim var mı çok emin değilim açıkçası ama paylaşım hissi tabii ki mutlu ediyor.

- Okurlarınız size kolay ve çabuk ulaşabiliyor mu? Kolay ulaşılabilir olmak; okurlarla bir araya gelmek nasıl bir duygu?

-Ulaşabildiklerini düşünüyorum. Gerçekten edebiyatla ilgili paylaşımları varsa yazmaya dair inancım artıyor ama facebook listemde bulunanların çoğu gerçek hayatta da zaten arkadaşım.

-Şiir, görüş, değerlendirme ve yazılarınızı sosyal medyada paylaşıyor musunuz?

-Nadiren

- Facebook, Twetter, Instagram'da sürekli paylaşımda bulunma serüveni, özellikle yazar ve şairlere ne kazandırır? Bu süreç nereye varacak, nereye evrilecek?

-Büyük bir olasılıkla daha çok takipçi edinecekler ancak bu paylaşım oranının da bir dengesi olması gerekir diye düşünüyorum. Bu süreci etkileyecek teknolojik, ekonomik, sosyolojik birçok etmen devreye girdiğinden net bir durum öngörmek zor. Örneğin Twitter eski popülaritesini yitirdi, gençlerin Facebook kullanımı da azaldı gibi geliyor bana.

- Şair, yazar günceli ne kadar yakalamalı? Daha fazla okura ulaşma ne getirir ve bu gerekli mi?

-Edebiyatla ilgilenen herkes, günceli yakalamak durumunda; zaten böylesine hızlı

değişen bir gündeme sade vatandaş bile duyarsız kalmamalı diye düşünüyorum. Daha fazla okura ulaşmak hemen her yazarın gönlünde yatar. Tabii yazarın niteliği kadar okurun da niteliği önemli. Yazdıklarını yayımlatmak isteyen herkes, bir şekilde görülmek, anlaşılmak da ister yoksa neden yayımlatma arzusu duysun?

- Geçmişteki iletişime benzemeyen, zamanın ruhuna uygun ve her şeyi kendine çeken bir alan olan sosyal medyanın "İyi edebiyatla kötü edebiyatın sınırlarını" sildiği belirtiliyor. Sizce bu mecra doğru kullanılıyor mu?

-Alın teri kadar dil teri dökülerek oluşturulan ve kendine özgü bir söylem, bir biçem oluşturan her metin, dilin gelişimine de katkı sağlar. Yeter ki aşırı teknoloji ve hız, sözcüklerin bizim dünyamıza iz bırakmasına engel olmasın.

-Şimdilerde herkes blogger, herkes twitter ünlüsü, herkes yazar olma hevesinde... Güncel ve kaliteli yazmak, kelimeleri konuşturmak birçok kişinin hayallerini süslüyor, büyük çaba harcamalarına yol açıyor. Gelecek görüyor musunuz sosyal medya edebiyatında? Sosyal medyanın edebiyata nasıl bir katkısı var? Sizce sosyal medya edebiyatı olumlu mu, olumsuz mu etkiliyor?

-Kabul etsek de etmesek de sosyal medya, kendine özgü dünyasıyla hayatımızda yer alıyor ve kendi dilini oluşturmaya devam ediyor. Öyle ki birçok arkadaşlık, aşk ve hatta evlilikler bu mecra üzerinden yaşanıyor. Kolay ulaşılabiliyor ama aynı kolaylıkla da yitirilebiliniyor. Bilgilendirirken bilinçsizleştirebiliyor da.

Bu nedenle sosyal medyayı, çift başlı düşünmek gerekir. Bir taraftan fırsatlar, özgürlükler ortamı. Bir taraftan sığlıklar ve kolaylıklar alanı. Dolayısıyla edebiyata da etkisi iki yönlü olabiliyor.

Sosyal medya ile edebiyatın olabilirliğinden çok **paylaşılabilirliği** olduğunu düşünüyorum. Sosyal medya yazar adayları için bir çıkış noktası olabilir. Sonuçta her yazar/yazar adayı kendi yazdıklarının yayıncısı olabiliyor. Hızlı bir şekilde geri dönüşüm alınıyor, okur da bir yerde üretim sürecine dâhil oluyor. Ama sosyal medyada (bazı edebiyat siteleri hariç) yayınevlerindeki gibi bir denetim, düzeltme yok. Öte yandan bu durum gerçek hayattaki bazı yayınevleri için de geçerli.

-Günümüzde Türkiye edebiyatında şiire duyulan ilginin özellikle sosyal medya ile beraber yükselişte olduğu belirtiliyor. Bu konudaki düşüncenizi alabilir miyiz?

-Buna çok katılamıyorum maalesef, şiir kitaplarının satış oranı hâlen düşük.

-Sosyal medya ile yükselişte olan şair ve yazarlar kimlerdir? Sosyal medyada en çok kimin şiirleri paylaşılıyor? Peki, paylaşılan şiirlerin o şaire ait olduğunu nasıl anlayabiliriz?

-Sosyal medya ile yükselişte olan şair ve yazarları bilemiyorum. Benim takip ettiklerim daha çok zaten gerçek hayatta da izlediğim yazarlar.

Şiir olarak zannedersem en çok Can Yücel'den paylaşım yapılıyor. Has okurlar, şiirin tarzından o şaire ait olup olmadığını anlayabilirler, emin olamayanlar ise arama motorlarındaki güvenilir kaynaklardan teyit edebilirler.

-Sosyal medyanın özellikle edebiyatı "bir çöplüğe" çevirdiği iddialarına katılıyor musunuz?

-Sosyal medyadaki metinler gerçekten kolayca mı üretiliyor, bunu sorgulamalıyız zira kolay üretim, kolay ulaşım, çabuk tüketimi de beraberinde getirebiliyor ama kimin, nasıl bir üretim sürecine girdiğini de bilmemiz çok zor. Ancak metnin içeriğinin ve okuyucuda bıraktığı etkinin niteliğini sorgulayabiliriz ki as olan da bence budur. Edebi metin, sanatsal yaratıcılığın yanı sıra bir buluş ve zekâ ürünüdür ve her sanatsal yapıt gibi mutlaka bir birikim gerektirir.

Böyle bir metin yazmak (kısa veya uzun fark etmez), bana göre yazma anının çok öncesini de içeren uzun soluklu bir serüvendir. Bu nedenle üç-beş kitap/yazılar okuyup hatta onu bile okumayıp "ya aklıma bir şey geldi onu hemen yazayım veya paylaşayım veya yaşadıklarımı şurada hemen birkaç cümleyle paylaşayım"la olmuyor, olmamalı da.

Öte yandan, yazmak dünya durdukça var olacağına göre artık öykü kısa veya uzun fark etmez, varlığını sürdürebileceği alanlar açısından da rekabet halindedir. Bugün bu alanlar kendini kitap, dergi ve sosyal medya olarak göstermektedir. Yarın, öbür gün başka mecralar da mutlaka eklenecektir. Edebiyat ister istemez sinema, TV ve internetle de karşı karşıya bırakıldığından varlığını korumak için kitlelere ulaşma açısından en az onlar kadar hızlı olma arayışına girmiştir.

Ne yazık ki çok kısa öykü veya şiir kısalığı ve sosyal medyada da yer bulması nedeniyle istismara en açık alanlardan biridir. Ancak, kendini niteliksizlikten sıyırabilen metinler twitterda akıp giderken bilinçli okurun da dikkatini, gönlünü çelebilir.

-Peki, "sosyal medya"da çokça takipçi sayısı olan insanların kitaplarına olan ilgi aynı oranda olmuyor, bunu nasıl değerlendiriyorsunuz? Karşılaştırma yaptığınızda bir haksızlık durumu var mı? Varsa bu haksızlığı neyle bağdaştırıyorsunuz?

-Günümüz edebiyatına, kısa veya uzun, gerçek ortamda veya sanal ortamda yer almış her türlü niteliksiz metnin yaygınlaşması zarar verir. "Yaygınlaşması" diye özellikle kullandım çünkü sosyal medyanın hem avantajı hem de dezavantajı çok çabuk yaygınlaşarak bilinçsiz bir takipçi kitlesi oluşturabilmesi ve onları etkilemesidir.

Sürekli paylaşılan, sürekli tıklanan metinleri, çok satan kitaplara veya çok izlenen filmlere de benzetebiliriz ki içlerinde gerçekten iyi ürünler de olabiliyor onları hariç tutuyorum tabii ama diğerlerinin çok talep görmeleri nitelikli oldukları anlamına gelmez. Bilinçli okur, izleyici bunun ayrımını yapabilir ama sosyal medya da diğer iletişim mecraları gibi yapay bir pompalama ile kendi edebiyatçılarını, kendi dilini yaratabilir ve burada oluşturulan kirlilik de edebiyatı olumsuz etkileyebilir. Dolayısıyla şişirilmiş imajların sadece sosyal medyada değil her mecrada olduğunu, haksızlığın da buna paralel olarak geliştiğini söyleyebiliriz.

-"Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla kitaba olan rağbet azaldığı" görüşünü nasıl yorumluyorsunuz?

-Edebiyatı yayın mecralarının belirlememesi gerektiğini düşünüyorum çünkü yayıncılık başka bir şeydir. Edebiyat insan var olduğu sürece devam edecektir ama ulaştırılması noktasında yayın biçimleri ve mecraları zaman içerisinde değişmiştir, değişmeye de devam edecektir. Basılı kitap yerini zamanla e-kitaba da bırakabilir. Ancak bu durum yaratılan metnin değerini ne azaltır ne de çoğaltır.

Sosyal medyada, edebiyatın edebi sorumlulukları göz ardı etmeyen siteler ve bloglar tarafından olabilirliğini biliyoruz. Twitter, facebook gibi alanlarda da ne denli sağlıklı olabileceğini bizlere zaman gösterecek zira zaman nice eleştirmen, editör ve okuyucudan daha acımasız.

Yazar ve Editör Murat Mıhçıoğlu:

“Teknolojinin gündelik hayatın içine sokuşturulması adına üretilen yapay kültürden nefret ediyorum”

Yazar Murat Mıhçıoğlu, edebiyatın dinamikleri içinde mantık ve matematiğin olduğunun altını çizerek, “Bu sebeple, edebiyat ile bilişim tezatlık değil, yoldaşlık ilişkisi içindedir. Bilimkurgu edebiyatı ile bilimsel gelişim arasındaki ilişkiyi, bir çeşit “kontrol mekanizması” olarak görüyorum” dedi.

Fatma Ağaç

Felsefesi oturmamış bir yaşam tarzı sürüp, kendi varoluşunu ve yaşam amacını sorgulamayan insanların teknolojiye muhatap kaldıkça daha beter zıvanadan çıktığına işaret eden Mıhçıoğlu, insanların anlık titreşimler içinde yitip gittiklerini gözlemlediğini dile getirdi. Mıhçıoğlu, bilişim ve teknolojinin çeşitli araçlardan oluşan sistemler olduğunu belirterek, “Söz konusu araçların nihai hedefini unutursak, kendimizi habire birşeylerin peşinde koştururken buluruz” diye konuştu.
Mıhçıoğlu, teknolojinin nereye gideceğinin, hiç de kestirilemez bir şey olmadığını vurgulayarak, Bilimkurgu edebiyata imza atanların, hayatlarında tek bir geminin dümenine geçmemiş olsalar da sezgisel ve mantıksal olarak, gemilerin eninde sonunda ulaşacakları adaların haritalarını çıkarttıklarını kaydetti. Murat Mıhçıoğlu, sözlerini şöyle sürdürdü:
“Edebiyatın dinamikleri içinde de mantık ve matematik vardır. Bu sebeple, edebiyat ile bilişim tezatlık değil, yoldaşlık ilişkisi içindedir. Bilimkurgu edebiyatı ile bilimsel gelişim arasındaki ilişkiyi, bir çeşit “kontrol mekanizması” olarak görüyorum. Klonlamaya dair o kadar çok şey yazılıp çizildi ki, artık bu uygulamanın mümkün olduğu çağda etik kurulların falcılık yapmasına gerek yok. İşaretleri okumaları yeter.”

Yazmaya ne zaman başladınız? Yazmak sizin için ne anlam ifade ediyor? Bilimkurguyla ne zamandan beri ilgileniyorsunuz?

Çocukluğumdan beri yazıyorum. Dörde katladığım kağıtları forma forma birleştirerek kendimce dergiler yapardım. Benim ilkokul yıllarıma denk gelen haftalık çocuk dergileri, en büyük esin kaynaklarımdı. Western temalı çizgi romanlardan Kemalettin Tuğcu’nun acıklı eserlerine, Jules Verne ve Jack London’ın öykülerine dek çok sayıda etkiye -ne mutlu ki- maruz kaldım o süreçte.

Diğer hayal ürünlerinden çok fazla ayrıştırmaksızın, bilimkurgu janrını lise yıllarıma dek çizgi roman, sinema ve kimi önemli 19. yüzyıl romanları üzerinden tanımıştım. Fakat 20. yüzyıl bilimkurgu edebiyatı ile tanışmam biraz geç oldu: Lise sonda ve üniversitenin ilk yıllarında, roman ve öykü türlerine daha fazla odaklandığım bir dönemde “bilimkurgu edebiyat” kendi tarihsel süreciyle, yarınlara dair kehânetleriyle zihnimde daha net bir yer edindi.

Yapıtlarınız neler? Ne gibi projeleriniz var?

Bugüne dek bazı öykülerim çeşitli dergilerde yayınlandı. Onları temalarına göre tasnif edip üzerlerinde biraz daha çalıştıktan sonra, birkaç kitap halinde yayınlatmayı düşünüyorum. Bilimkurgu temalı olanlar öncelikli görünüyor. Edebiyatın bu koluna daha yakın görünen bir yayınevinden çıkacaktır muhtemelen.

Editör kimliğimle ise, çeşitli çizgi roman projeleri gerçekleştiriyorum. Çiztanbul, bunlar içinde en önemlisiydi. En sıcak olanı ise, Bir Zamanlar Sahalarda.

Ressam, çevirmen, yayıncı, eleştirmen, editör ve aynı zaman da yazarsınız? Bu kadar çok yönlülüğü aynı bünyede nasıl barındırıyorsunuz? Yazmaya nasıl zaman ayırabiliyorsunuz?

Soru çok iyimser ama cevap biraz karamsar olacak: Açıkçası, net biçimde odaklanılması gereken bir eylem olan

"yazmak" dışındaki herşey, yazarlıktan vakit çalıyor. Sıraladığınız sıfatları dönem dönem taşımış olmakla birlikte, aynı ajanda içinde her birine zaman ayırmayı asla tercih etmedim. Bir boyutuyla "çok yönlülük" görüntüsü veren tüm bu çalışmalar, her birinin hakkını vermek istediğiniz vakit ciddi biçimde yıpratıcı olabiliyor.

Çalışma temposu adına en yoğun, kişisel gelişim adına en verimli dönemimi Rodeo Strip isimli aylık dergiyi çıkarttığım dönemde yaşadım. Dergiye ilan toplamaktan tutun, içindeki çok sayıda bölümün metinlerini yazmaya; özgün çizgi romanların editörlüğünü yapmaktan dış kaynaklı olanları çevirmeye dek pek çok şeyi yapıyor, hatta sonrasında matbaada baskının başında durup, kamyoncuyla birlikte dağıtım merkezine gidiyor, tozlu depolarda nüshaları balya balya taşıyıp teslim ediyordum.

Rodeo Strip, 18 ay içinde 14 sayı çıktı. Bağımsız yayınları öldürmeye yönelik bir sistem içinde daha fazla devam etmeye kalksaydım, sadece dergi değil, ben de ölecektim. Bunu bir noktada çok net olarak gördüm. Zihinsel ve fiziksel ağırlıklar üst üste binmişti. Ondan bu yana, işlere ne kadar yüklenirsem yükleneyim, kendimi fazla kaptırmayıp bir nefes aralığı bırakmaya çalışıyorum. Oturduğum yerden yayıncılık yapmak bana nadiren nasip oldu. Çoğu kez ekip namına bir şey yoktu.

İngilizce, Fransızca ve İtalyanca biliyorsunuz. Bu dilleri hangi süreçte öğrendiniz?

TED Ankara ve Kayseri kolejlerinden mezunum. Kayseri'den ayrılmam, İstanbul Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü kazanmamla oldu. Oradaki eğitimimi önlisans düzeyinde tamamlayıp, Mimar Sinan Üniversitesi Resim Bölümü'nün sınavlarına girdim, kazandım ve lisans diplomamı oradan aldım. Gerek o süreçte, gerek sonrasında Bilgi Üniversitesi'ndeki Sinema master derslerine devam ederken, çeşitli dergilere yazıyor, çeviriler yapıyordum. İtalyanca'yı büyük ölçüde kendi başıma, o yıllarda orijinalinden takip ettiğim bazı çizgi romanlar ve sinema dergileri sayesinde öğrendim. Fransızca ise, daha ileri dönemde, kursa gitmekle başladı. Özgün çizgi roman çalışmaları ortaya koyan Studio Rodeo isimi bir yapının başındayım ve burada yaptığımız türde çalışmalar farklı ülkelerden katılımcıların emeğiyle oluştuğu için zaten bu dilleri sıkça kullanmak durumundayım.

Türkiye Bilişim Derneği'nin (TBD) düzenlediği ve geçen yıl on altıncısı yapılan Bilimkurgu Öykü Yarışması'nda "Suçların En Büyüğü" adlı öykünüzle birinci oldunuz. Öykünüzden bahseder misiniz?

Hayatımın en kederli döneminde yazdığım öyküdür o. İçindeki satırlar bunu yansıtmıyorsa, bir tür kaçış çabasının emarelerini taşıdıklarındandır. Yer yer neşeli, alaycı... Eleştirilerine güvendiğim bazı arkadaşlarım, ritmini finale kadar taşıdığını ve şimdiye dek kaleme aldığım en iyi bilimkurgu öykü olduğunu söyledi bana. Jürinin birinciliğe layık görmesi de bu tespitle örtüşüyor.

Edebiyatın mekanizmaları şaşırtıcı tabii: Şahsen en çok emek sarf ettiğim öykü ile en beğenilen aynı değil. Salt bu yarışmada kazandığım dereceler üzerinden bir tespit yapmak gerekirse, öykülerin kalitesinin kişisel mutluluğumla ters orantılı olduğu gibi bir şey ortaya çıkıyor. Umarım hayatın geneli içinde yanıltıcı bir çıkarıma dönüşür bu.

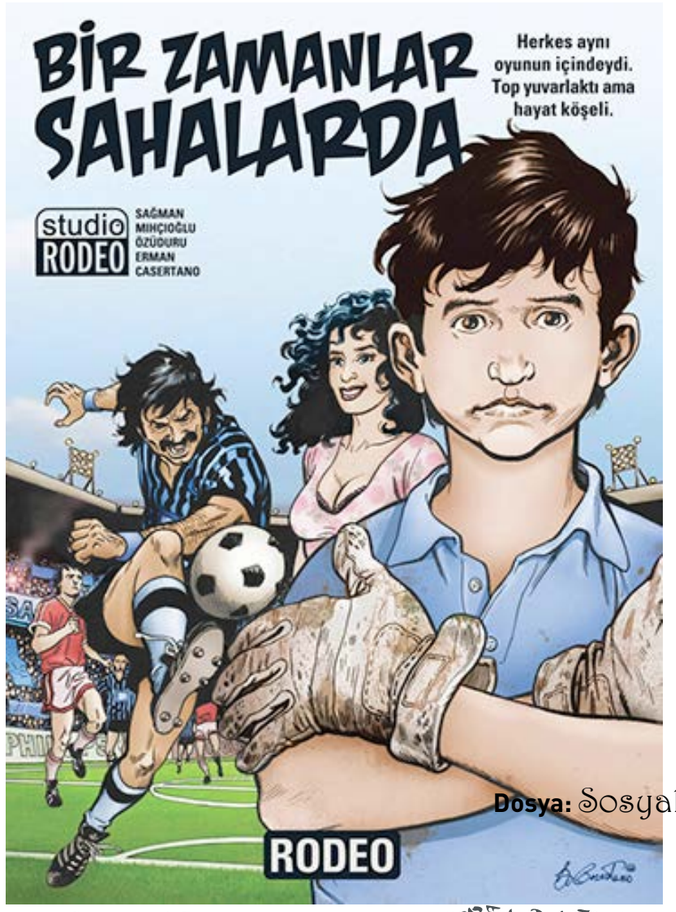

Bilişime ve teknolojiye ne kadar yakınsınız? Bilimkurgu yazmanız teknoloji merakınızdan mı geliyor?

Teknolojinin gündelik hayatın içine sokuşturulması adına üretilen yapay kültürden nefret ediyorum. Felsefesi oturmamış bir yaşam tarzı sürüp, kendi varoluşunu ve yaşam amacını sorgulamayan insanların teknolojiye muhatap kaldıkça daha beter zıvanadan çıktığını, anlık titreşimler içinde yitip gittiklerini gözlemliyorum. Bilişim ve teknoloji, çeşitli araçlardan oluşan sistemlerdir. Söz konusu araçların nihai hedefini unutursak, kendimizi habire birşeylerin peşinde koştururken buluruz.

Bilimkurgu edebiyatın uyarıcı özelliği, bu noktada kritik önem taşıyor: Zaman Makinesi asla icat edilmeyebilir. Fakat H. G. Wells'in eserinde dikkat çektiği riskler, bilimsel gelişmenin her adımında zaten karşımıza çıkmakta. Teknolojinin nereye gideceği, hiç de kestirilemez bir şey değil. Bilimkurgu edebiyata imza atanlar, hayatlarında tek bir geminin dümenine geçmemiş olabilir. Fakat sezgisel ve mantıksal olarak, gemilerin eninde sonunda ulaşacakları adaların haritalarını çıkartıyorlar.

Enteresan bir örnek vereyim: Yakın tarihteki Irak savaşına dair en anlamlı film, bu savaşın gerçekleşmesinden önce çekilmişti. Filmin dayandığı eser ise, Heinlein'ın bir romanı idi. "Starship Troopers"tan bahsediyorum. Yazar, ortaya bir kalıp koyuyor. Ve o kalıp, savaşların kimyasına, insanların savaşmak için geliştirdiği senaryoların geneline o kadar mükemmel oturuyor ki, savaşın ardından o eski romandan uyarlanmış filmi izlediğinizde ne müthiş bir kehânet diyebilirsiniz.

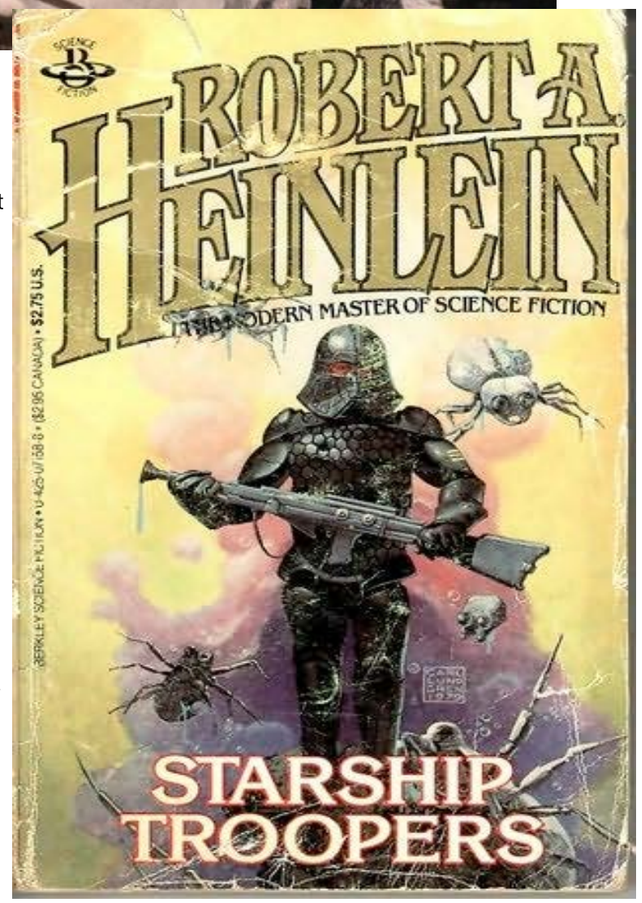

Edebiyatın dinamikleri içinde de mantık ve matematik vardır. Bu sebeple, edebiyat ile bilişim tezatlık değil, yoldaşlık ilişkisi içindedir. Bilimkurgu edebiyatı ile bilimsel gelişim arasındaki ilişkiyi, bir çeşit "kontrol mekanizması" olarak görüyorum. Klonlamaya dair o kadar çok şey yazılıp çizildi ki, artık bu uygulamanın mümkün olduğu çağda etik kurulların falcılık yapmasına gerek yok. İşaretleri okumaları yeter.

Türkiye Bilişim Derneği'nin yıllardır düzenlemekte olduğu Bilimkurgu Öykü Yarışması, teknoloji ve bilişim alanlarında mesai veren insanlara bu kavramların en arkaik karşılıklarını, tabiri caizse "ruhlarını" her daim hatırlatmak işlevi görüyor. Bu sebeple, yarışmanın adresi gayet doğru.

Eklemek istediğiniz başka konular var mı?

Kitap yayınlanmaya doğru çeşitli bilgileri kişisel Twitter hesabımdan paylaşacağım için, merak edenler takibe alırsa okurla şimdiden pratik bir iletişim kurarız. Bir süre ortalarda görünmezsem, yazmak üzere kendimi biryerlere kapattığım için olabilir. Çıkışı bulduğumda, kitap da çıkar.

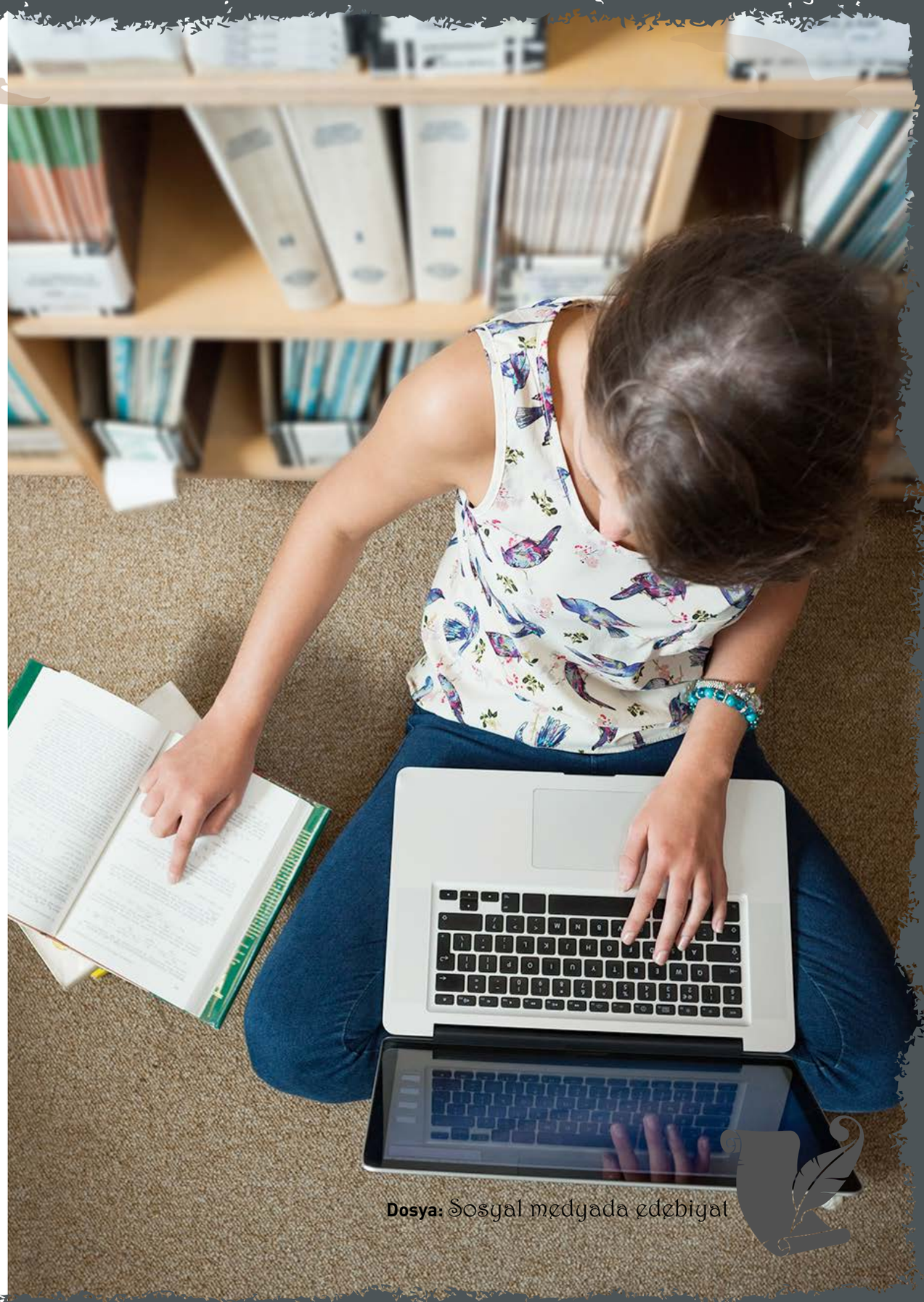

Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği Başkanı Halime Güner:

Sadece kadın örgütlerinin değil, herkesin şiddete karşı bir şeyler yapması lazım

"Hiçbir kadın, saçını süpürge etmeyecek" diyen Güner, kadına yönelik şiddetle mücadele için hazırlanan ve Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması gerektiğine dikkat çekti. Güner, toplumsal olarak farkındalığın artırılması, hukuk devletinin kesinlikle yerine gelmesini isteyerek "Ne hadım ne de idam asla çözüm değildir" dedi.

Arzu Kılıç

Ülkemizde son zamanlarda kadınlara karşı yaşanan şiddet olayları ve 8 Mart Dünya Kadınlar Günü nedeniyle Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği Başkanı Halime Güner'i ziyaret ettik. Derneğin kuruluş öyküsü, faaliyetleri, 8-18 Mayıs 2015'te yapılacak olan 18. Uçan süpürge Film Festivali, kadına karşı şiddet ve birçok konudan konuştuk.

Türkiye'de kadın örgütlerinin yüzde 74'ünün 1990 sonrasında kurulduğuna değinen Güner, birbirinden kopuk kadınlar arasında iletişim, dayanışma merkezi olmasını hayal ettiğini ve derneği 1996'da kurduğunu anlattı. Güler, *"toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayatın her alanında sağlandığı, kadınların güçlendiği, herkes için adil bir dünyaya kavuşmak amacıyla değişim"* yaratmak istediklerinin altını çizdi.

Yerel yönetimler ve mekân sahiplerinin desteklediği, bir holdingin yarattığı bir festival olmadıklarını ifade eden Güler, Sinema Eleştirmenleri Jürisi'nin dünyada ödül verdiği tek kadın filmleri festivali olduğunu vurguladı.

Kadınların en çok kendi hayatlarına dair karar vermek istediğinde şiddete maruz kaldığına değinen Güner, Türkiye'de kadına yönelik şiddetin yüzde 62 olduğu, gençlerin üç kat daha fazla şiddet gördüğünün tespit edildiğini kaydedip "Ataerkilliğin sarsıldığı bir dönemdeyiz. Şimdiki gençler baskıyı, şiddeti istemediklerini, eşit ilişki kurmak istediklerini talep ettikçe şiddetle karşı karşıya kalıyor" dedi.

"Erkekler, genelde tüm kadınların haksızlığa uğradığını kabul eder, fakat sizin değil."

Sheila Rowbotham

Şiddetin faturasının devlete çıkacağını, kadınları kontrol ederek, adam öldürerek sorumluluktan kaçılamayacağını vurgulayan Güner, uluslararası standartlarla ilgili sözleşmeleri uygulayarak hem hukuk devleti hem de saygın bir ülke olunabileceğini söyledi.

Güner söyleşide, kadına karşı şiddetle mücadelede önemli bir adım olan Uluslararası İstanbul Sözleşmesi'nden de söz etti. Kadına karşı şiddetle mücadelede önemli bir adım olan Sözleşme, kadına yönelik ev içi şiddetle ilgili yaptırım gücü olan ilk uluslararası belge. Mayıs 2011'de Türkiye tarafından İstanbul'da imzalandığı için kısaca İstanbul Sözleşmesi olarak anılıyor. Sözleşme, pek çok konuda yeni ve kapsamlı tanıma yer veriyor, kadına şiddete yönelik korumayı genişletiyor. İstanbul Sözleşmesi'nde şiddete uğrayan ya da uğrama riski bulunanlara, özellikle de kadın ve çocuklarına ilişkin koruyucu ve önleyici, oldukça kapsamlı 80 madde yer alıyor.

Gündemdeki konulardan biri olan "Aile Paketi"yle ilgili sorumuzu da yanıtlayan Güner, paketin tamamının aile içindeki kadınlar için yapıldığı, aile olmayan, çocuk doğurmayan ve yalnız yaşayan kadınlar için bir tarifin olmadığını bunun da toplumu ayırdığını belirtti.

Türkiye'de kadına yönelik şiddeti artıran önemli faktörlerden biri olduğu belirtilen "medyanın kullandığı dil" ile ilgili sorularımızı ise Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği Koordinatörü Selen Doğan yanıtladı. Doğan, medyada da yoğun bir erkek egemen dil olduğuna işaret etti. Doğan: "Kadına karşı şiddet olaylarında tek başına medyayı suçlayamayacağımız gibi masum da göremeyiz. Medyanın her şeyden önce bir özdenetim sorumluluğu var. Kendi attığı başlığın, yaptığı haberin ve aldığı görselin sorumluluğunu taşıyabilmeli. Gazetecilerin eğitiminde toplumsal cinsiyet bakış açısı ve dili olmalı. Ayrıca gazetelerde karar verme mekanizmasında bulunan kişilerin daha çok okunmak için yanlış bir dil kullanmamaları gerekir."

-Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği kimdir? Amaç ve faaliyetlerinizden söz eder misiniz?

-Uçan Süpürge Derneği, 1996 yılında kuruldu. Aslında dernek olarak kurulmadık. O dönemin siyasi şartları ve dernek yasasıyla ilgili mevzuatların getirdiği zorluklar ve bizim de muhalif duruşumuz nedeniyle kâr amacı olmayan bir şirket olarak kurulduk. 2008 yılında dernek olduk. Dernek olduğumuzda bizim için sadece prosedürde bir değişiklik oldu.

Kurulduğumuz günden bu yana amacımız; toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadınların güçlenmesine yönelik feminist düşünce, eylem ve politikaların yaygınlaşması için çalışmak, bu alanın bilgisini özgün araştırmalar ve görsel işitsel materyallerle zenginleştirmek, ulusal ve uluslararası örgütlenme girişimlerinde bulunmak ve bu girişimlere destek vermek.

Toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayatın her alanında sağlandığı, kadınların güçlendiği, herkes için adil bir dünyaya kavuşmak amacıyla değişim yaratmak istiyoruz.

-Neden uçan süpürgeye ihtiyaç vardı?

-Biz Türkiye'de 1980 sonrası feminist kadın hareketinin güçlenmesi, kadın örgütlerinin çeşitliliklerinin artmasını çok yaşadık. Neden 1980 derseniz? Antidemokratik uygulamaların yaşandığı bir dönemde elimizdeki siyasi parti ve dernekler alınınca, kadınlar düşündüler ve özel alanları içerisinde yaşanan ayrımcılığı fark ettiler. 12 Eylül'ün kadınlar için katkısı oldu. Çünkü bedenimizi tanıdık, sosyal olaylarla daha çok ilgilendik. Siyasi örtü kalktı. Erkekler bir savrulma dönemi yaşadı. Ama mücadele eden, okuyan, yazan kadınlar olarak düşünmeye devam ettik. Kadınlar özel alanlarını sorgulamaya başladılar. "*Özel alan, politiktir*" o zaman çıkan bir slogan. Bu süreç Ankara'da devam etti.

Türkiye'de kadın örgütlerinin yüzde 74'ü, 1990 sonrasında kurulmuş. Ben de birbirinden kopuk kadınlar arasında iletişim, dayanışma merkezi olmasını çok hayal ediyordum. 1996 yılının 13 Kasım'ında Uçan Süpürge kuruldu.

Kadın örgütleri arasında iletişim, işbirliği ve dayanışma olmalı

Kadın örgütleri arasında iletişim, işbirliği ve dayanışma olursa daha güçleneceğimizi düşündük. Bu örgütlerin birbirlerinden haberdar olmaları çok önemliydi. Önce ihtiyaçları sıraladık; Kadın örgütleri birbirinden çok haberdar değil, sayıları çok fazla arttı, amaçları birbirlerine çok yakın, aynı bölgede olanlar bile birbirlerini tanımazken Türkiye ve dünyadaki kadın örgütlerinden habersiz, evrensel konulardan uzak ve kadın örgütleri arasında gençler çok az. Öyle bir örgüt olsun ki bunların hepsini nasıl yapsın dedik? Kadınları, örgütlü kadınlarla, aynı ya da farklı işler yapanlarla bir araya getiren, bunları genç kuşaklara aktaran ve uluslararası bir iletişim ağı kuran bir örgüt formüle ettik. Bu örgütün adı ne olsun? Dikkat edin önce işleri sıraladık, sonra adını koyduk. Havva, Meryem vs... bir sürü isim önerildi.

- "Uçan Süpürge" bize çoğu kez masallardaki "cadı"yı anımsatıyor. Adınız neden "Uçan Süpürge"?

-"Uçan Süpürge" ismi, 100'e yakın kadın grubunun olduğu 8 Marttaki bir akşam yemeğinde oylanarak bulundu. Dedik ki, "Hiçbir kadın, saçını süpürge etmeyecek". Ne yaptıysa feministler yaptı Türkiye'de. Neyi geliştirdiyse emin olun feminist perspektifle geliştirildi. Proje fabrikasına döndük. İlk Adım, Yerel Muhabirler, Çocuk Gelinler projeleri çıktı. "Kadın Filmleri Festivali yapalım, kadın bakış açısını içeren filmleri aktaralım, kadın yönetmenlere pozitif ayrımcılık uygulayalım" dedik.

- Türkiye'nin ilk kadın filmleri festivali olan Uçan Süpürge Film Festivali'nden ve festivalin amaçlarından söz eder misiniz?

-Yerel yönetimler ve mekân sahiplerinin desteklediği, bir holdingin yarattığı bir festival değiliz. Sinema Eleştirmenleri Jürisi'nin dünyada ödül verdiği tek kadın filmleri festivaliyiz. Uçan Süpürge, kadın sivil toplum kuruluşları arasında iletişim, dayanışma ve işbirliğini artırarak bu kuruluşların güçlenmesine katkıda bulunmayı, toplumsal cinsiyet eşitliği bilincini yaygınlaştırmayı ve bu yönde duyarlılık yaratmayı amaçlamaktadır.

Festival, ülkemizden ve dünyadan kadın yönetmenlerin uzun, kısa, belgesel ve animasyon filmlerinin belirli başlıklarda izleyiciye sunulduğu ve panel, söyleşi ve sergilerin düzenlendiği uluslararası bir organizasyon. Film gösterimlerinin yanı sıra festival kapsamında filmleri gösterilen yerli ve yabancı yönetmenler, basın mensupları, festival yöneticileri, sinema eleştirmenleri Ankara'da ağırlanıyor.

Festivalin birçok hedefi var: Dünyanın dört

bir yanından kadın yönetmenlerin filmlerini izleyici ile buluşturmak, sinema sanatının çarpıcı dilinden yararlanarak toplumsal cinsiyete ve kadın sorunlarına ilişkin tartışmaları yaygınlaştırmak, kadının statüsünü yükseltmek için kurumsal çabaların arttırılması sağlamak ve Türkiye'yi ve festivali ulusal-uluslararası alanlarda tanıtmak.

Festivali çoğunluklu olarak üniversite öğrencileri (Ankara'da 7'si vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 11 üniversite), çeşitli kadın STK'ları ile kültür-sanat çevresi izliyor. Uzun metrajlı film gösterimlerimiz Kızılırmak Sineması'nda, kısa ve belgesel film gösterimlerimiz Alman Kültür Merkezi'nde (Goethe Institut Ankara) gerçekleştiriliyor.

Şiddetin faturası çıkacaksa devlete çıkacak

-Bugünlerde önemli bir gündem konusu olan kadına yönelik şiddete geçmeden önce şiddeti tartışmak ve şiddet kavramı üzerinde durmak istiyorum. Şiddet nedir? Neler şiddettir? Neden daha çok kadına ve çocuğa yönelik şiddete tanık oluyoruz?

-Bu kadar sıcak bir ortam yaşarken bunun "neden", "niçin"lerine çok kafa yormuş inanlardan biri olarak bu sorunun cevabını kısa sürede vermek mümkün değil.

2014 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın uluslararası kriterlere uygun olarak Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri'ne yaptığı bir araştırma bize çok somut olarak şunu tarif ediyor; Türkiye'de kadına yönelik şiddet, yüzde 62 yaygın. Bu araştırmada gençlerin üç kat daha fazla şiddet gördüğü tespit edilmiş.

Şiddet meselesi veya Türkiye'de kadınların yaşadığı ayrımcılık, eşit olamama vs... bütün bunlar bize, "Şiddetten başka senin yaşayacağın yoktur" demek.

Ataerkilliğin sarsıldığı bir dönemdeyiz. Şimdiki gençler baskıyı, şiddeti istemediklerini, eşit ilişki kurmak istediklerini talep ettikçe şiddetle karşı karşıya kalıyor.

Uçan Süpürge 10 yıldır "Çocuk Gelinler"le de ilgileniyor. Kadın örgütü olarak bu konuyu Türkiye'nin gündemine taşıdık. Bu konuyla ilgili yapılan araştırmaya göre; "18 yaşın altındaki evlilikler, yasaya uygun mu, değil mi?" diye soruluyor. "Yüzde 92'si hayır uygun değil" diyor. "18 yaşın altındaki evlilikleri yaparsan hapse girersin biliyor musun?" diyorlar. "Yüzde 83'ü ise evet biliyorum" diyor. Ama halen çocuk gelin var. Buradan şunu çok açık görüyoruz ki devlet görevini yerine getirmiyor ve yaptırım gücü yok. Bu nedenle de çocuk evlilikler devam ediyor maalesef.

Şiddetin faturası çıkacaksa, devlete çıkacak. Uluslararası sözleşmeler ve kadın örgütlerinin yaptıkları bir sürü çalışmalar var. Fakat uygulamayla ilgili sorun bulunuyor. Bu uygulamayla ilgili sıkıntıyı bin kere ve her yere anlattık.

Kadına yönelik şiddetle mücadele için hazırlanmış olan ve Türkiye'nin ilk imzacısı olduğu İstanbul Sözleşmesi, yeterli sayıda ülkenin imza atmasıyla 1 Ağustos 2011'de yürürlüğe girdi. Sözleşme'nin temel amacı, kadınları her türlü şiddetten korumak, kadına yönelik şiddet ve aile içi şiddeti önlemek, kovuşturmak ve ortadan kaldırmak diyebiliriz. Bu sözleşmede çok önemli kriterler var. Fakat bunlarla ilgili henüz daha adım atılmadı. Bu sözleşmede bağımsız bir denetçi gerekiyor. Türkiye'den seçilen bu kişi, bu alanın içinde bulunmayan ve kimsenin tanımadığı bir kadın olmalı. Sözleşme, şeffaflık ve her türlü kriterden söz ediyor.

Günümüzde maalesef kazanılmış kadın haklarından geri adım atılıyor. Kadın derneklerinde bu işte aktif çalışanlara karşı alternatif örgütler kurulmaya başlandı. Onlar itibarsızlaştırılıyor, ötekileştiriliyor bizler gibi. Bazı yerlere davet edilmiyor, davet edilse de önemsenmiyor, onlarla görüşmeler yapılmıyor. Bir kadın örgütü olarak bir konuyla ilgili davet ediyorlar, görüşümüzü alıyorlar sonra yine kararı onlar veriyor.

-Kadına karşı şiddet konusunda diğer STK'larla işbirlikleriniz oluyor mu?

-Evet, fazlasıyla oluyor. Özellikle illerde çalıştığımız zaman, STK'ların desteği olmadan o ile girmek bile istemiyoruz. Diğer kadın örgütleri, Tabipler Odası, Mimarlar Mühendis Odaları Birliği ve daha birçoğu ile iletişim halindeyiz. İletişimimiz günlük hayatın içerisinde ortak toplantılarla ve bütün Türkiye'deki örgütlerle de sanal ortamda sürdürülüyor.

Türkiye'de İnternet'te Kadın Kurultayı Ağı, şiddet platformunun ağı, İstanbul Sözleşmesi'nin, Ankara Feminist guruplarının ağları var. Kadınlarla ilgili çeşitli ağlar var. Bunların hepsiyle iletişim kuruyoruz.

-Türkiye'de her yıl binlerce kadın kıskançlık, kişisel hırslar, ayrılık/boşanma, maddi sorunlar gibi nedenlerden dolayı evde, işte, sokakta şiddete uğruyor, öldürülüyor, mobbinge, cinsel tacize maruz

bırakılıyor ve tecavüze uğruyor. Geçtiğimiz günlerde üniversite öğrencisi Özgecan Aslan öldürüldü. Acımızı daha yaşayamadan gündemde hadım, kısasa kısas ve idam tartışmaları var. Bir sivil toplum kuruluşu olarak kadın cinayetlerine karşı sizin çözüm önerileriniz nelerdir?

-En başta da belirttiğim gibi yasaların uygulanması, toplumsal olarak farkındalığın artırılması, hukuk devletinin kesinlikle yerine gelmiş olmasını istiyoruz. Ne hadım ne de idam asla çözüm değil.

Ben yaşadıklarımızı şöyle yorumluyorum; hukuk devletini kurmak bize çok zor geliyor. "Kestirmeden gidip bir-iki kişiyi öldürelim" diye düşünülüyor.

"Kadın-erkek eşitliğine inanmıyorum" düşüncesinin hâkim olduğu ve giderek yayıldığı bir ülkede siz istediğiniz kadar hadım edin...

Siz kadınları kontrol ettiğinizi ve kontrol etmenin önemli olduğunu söylüyorsunuz. Ne demek kontrol etmek? Kaç çocuk doğuracağınız, hamilelik, kürtajdan vs..bunların hepsi kontrol edilmek isteniyor. Kontrol ederek, adam öldürerek sorumluluktan kaçılamaz. Sorumluluktan kaçmak isterseniz hadım edersiniz, idam edersiniz. Uluslararası standartlarla ilgili sözleşmeler zaten bizlere yol tarif ediyor. O tariften gidip, uygulamaları yapsan hem hukuk devleti olursun hem de saygın bir ülke olursun.

-Kadınlar en çok "kendi hayatına dair karar vermek istediği"nde şiddete maruz kalıyor veya öldürülüyor. Birey olarak insanın kendi hayatıyla ilgili karar vermesinin ve uygulamasının bedeli neden ağır? Neden bu bedeli hep kadın ödüyor?

-Türkiye'de kadınlar gelişti, ilerledi ve geliştirdi. İtirazları ne demek? Yeni bir şey öğrenmek demek. Kadınlar gelişmesine rağmen erkekler gelişmedi. Erkeklerin gelişmemesi bu sistemin erkekleri beslemesinden kaynaklanıyor. Hükümet, yasalar, yönetim her şey erkeklerden yana.

Kravatını takip "Hâkim bey çok haklısınız, peki efendim" dediği için ceza indirimi oluyor. Şimdi böyle bir sistem erkekleri besliyor. Kadın ise istediği hakkın karşısında şiddet görüyor. Ülkemizde kadın ve erkeklerin savaşlarını körükleyen sistemin kendisidir. Sadece kadın örgütlerinin değil herkesin şiddete karşı bir şeyler yapması lazım.

-"Başına gelenlerden kadın sorumlu" bakış açısıyla nasıl mücadele edebiliriz?

-Bu soruyu bir kere ortadan kaldırmak lazım... Böyle düşünenleri basıp geçmek ve olanlara sen bu sistemin bekçisi misin? demek lazım.

Medyada da yoğun bir erkek egemen dil var

-Türkiye'de kadına yönelik şiddeti artıran nedenlerden birisinin de "medyanın kullandığı dil" olduğuna dikkat çekiliyor. Olumsuz haberlerin cinsiyet dağılımına bakıldığında yüzde 38.82 kız çocukları, yüzde 27.06 ise erkek çocukları. Peki, kadına yönelik erkek şiddeti, medyaya nasıl yansıyor? Medya bu haberleri nasıl veriyor? Bu konuda derneğinizin değerlendirmeleri ve önerilerini anlatır mısınız?

-Genel olarak dünyada, ülkede, yaşadığımız kentte, sokakta ve ailede ne kadar çok şiddet dili varsa bunu normalleştiren, meşrulaştıran dil veya söylemler çoksa, kadınlara karşı şiddetin de bu oranda artığını görüyoruz. Yani şunu demek istiyorum; bugün bulunduğumuz coğrafyada, her yerde bir savaş, çatışma hali var. Kan gölleri, silahlar vs.. artık

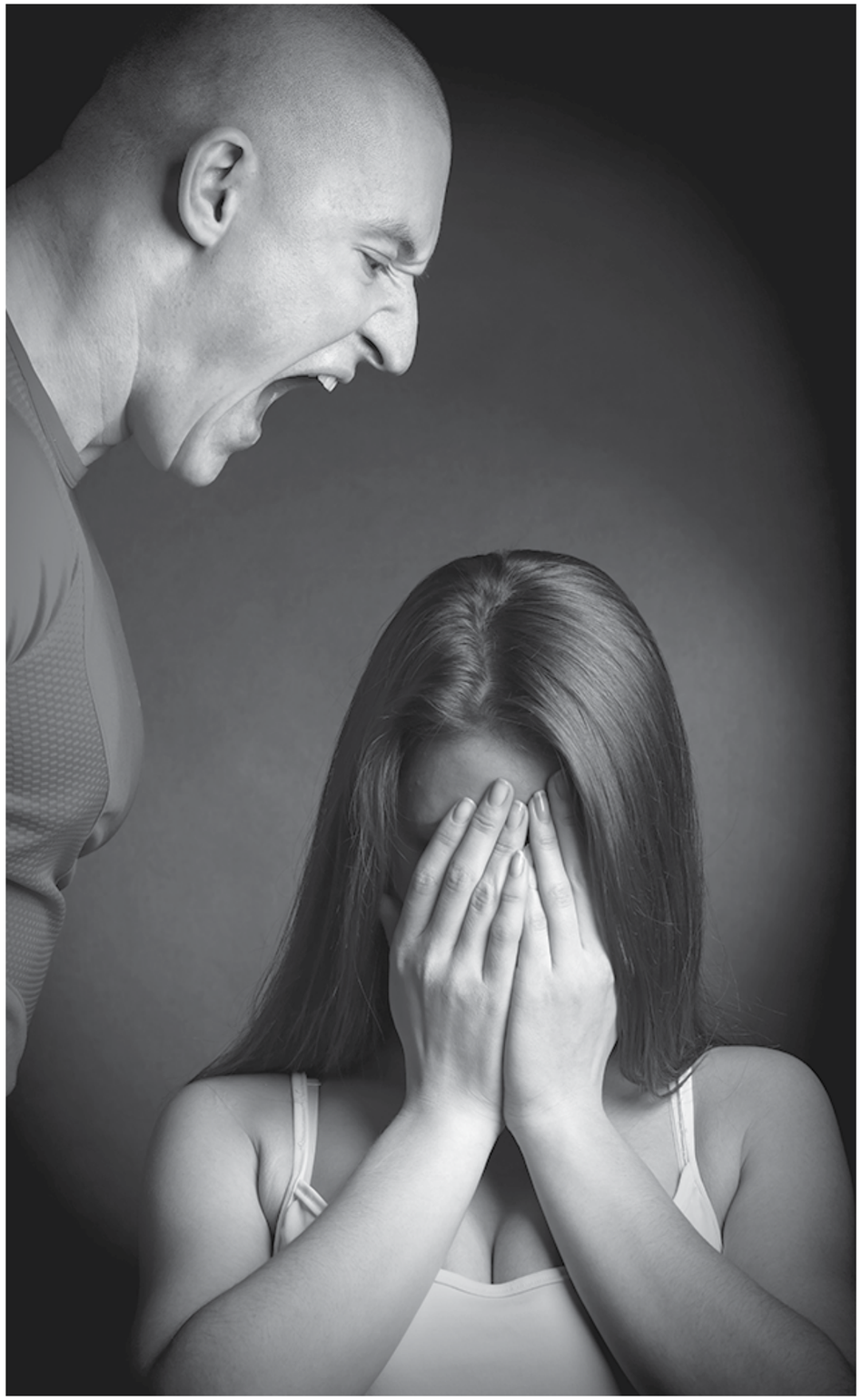

kanıksamayacağımız bir sürü olaylar var. Bunlar o kadar normale dönüştü ki bütün bunlar varsa ve insanlar bunlardan etkileniyorlarsa uygulayacakları şiddeti de en güçsüz buldukları kesime yöneltiyorlar. Yani kadın ve çocuklara.

Tek başına medyayı suçlayamayacağımız gibi masum da göremeyiz. Medyanın bilinçaltı şöyle tehlikeli; medyada da yoğun bir erkek egemen dil var. Medya çalışanlarının da çoğunluğu bu düşüncede olduğunu düşündüğümüzde bunu açıklayabiliyoruz. Ama bunu kabul edilebilir bulmuyoruz.

Medyanın her şeyden önce bir özdenetim sorumluluğu var. Kendi attığı başlığın, yaptığı haberin ve aldığı görselin sorumluluğunu taşıyabilmeli. Bu sorumluluğu fark edip, hissedip hayata geçirebilecek yol da toplumsal cinsiyet eşitliği bakış açısından geçiyor. Sizin bir hak, eşitlik bakış açınız varsa sadece kadınlar için değil bütün ötekileştirilmiş topluluklara karşı bir bakışınız olmalı. Yaşlılara, çocuklara, engellilere, eşcinsellere, etnik topluluklara vs.. karşı medyanın kullandığı dile dikkat etmesi gerekiyor.

İletişim fakültelerinde hep haberin objektif olduğu öğretildi. Sen bir gazeteci olarak haberi yorumlayan değil aktaransın denildi. Şimdi bu ciddi bir sorun bana göre. Ajans haberlerinde çok görürüz. Bir şiddet olayı olduğunda bütün ayrıntılar biliniyorsa, muhabir bütün ayrıntıları yazar. Bu ciddi anlamda şiddeti ikiye katlar. Haber objektif olacak diye bütün ayrıntılarını vermek bazı şeyleri gözden kaçırmak anlamına gelebilir. Burada gerçekten cinsiyet eşitliği duyarlılığına sahip bir gazeteci şiddet haberini detaylandırıp şiddete uğrayan çocuğun olmayan yaşam hakkına, hatırasına, ailesinin haklarına zarar vermez.

Ayrıca bu dil şiddet pornografisi de üretir ve bu en son ihtiyacımız olan

şeydir. Sadece haber metinleri ve başlıklarla olmuyor. Görsel seçiminde de ciddi sıkıntılar var. Medya eğitimlerimizde görüyoruz; haberde fuhuş yapan erkeğe para cezası verilecek. Bu haberde kullanılan fotoğraf davetkâr bir şekilde oturmuş, iç çamaşırlı bir kadın. Bu fotoğrafı bir iç çamaşırı kataloğundan almış olabilirler veya bir manken olabilir. Böyle bir fotoğrafı haberin görseli diye koymak ciddi bir kadın düşmanlığı gerektirir. Bu maalesef Türkiye medyasında çok yapılan bir şey.

Kadınlara karşı şiddet çok doğal, sıradanmış gibi gösteriliyor

Örtük cinsiyetçilik, örtük şiddet ya da cinsiyet ayrımcılığı, bir söz veya bir yargı, bunları görsellere taşıdıklarında bu her şeyi bitiriyor. Kadınlara karşı şiddeti çok doğal, sıradanmış gibi gösteriyor. Kısaca bu dilin tuzağına düşmemek gerekiyor.

Erkek dilindeki medyadan kurtulmanın hiçte sanıldığı kadar zor olduğunu düşünmüyorum. Gazetecilerin eğitiminde toplumsal cinsiyet bakış açısı ve dili olması gerekiyor. Gazetelerde karar verme mekanizmasında bulunan kişilerin daha çok okunmak için yanlış bir dil kullanmamaları gerekir.

-Türkiye'nin genç nüfus artışının desteklenmesi amacıyla çalışmasa da doğum yapan anneye doğum yardımı verilmesine, doğum yapan kadınların çalışma saatlerini azaltmasına, işverenlerin istihdamda geçici iş ilişkisi kurmasına, özel istihdam bürolarının genç ve kadın istihdamında rol üstlenmesini öngören "Aile Paketi" tasarısı TBMM Başkanlığı'na sunuldu. Aile Paketi'yle kadının"işsizliğe mahkûm" edileceği gibi ciddi eleştiriler var. Sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Eğer bir kadın aile içerisinde varsa bizim için bu ülkede değerlidir anlayışı var olduğu için söz konusu paketin tamamı aile içindeki kadınlar için yapılmış. Burada aile olmayan, çocuk doğurmayan ve yalnız yaşayan kadınlar için bir tarifin olmaması toplumu ayırmaktır. Bu ciddi bir ayrımdır.

Bu paketin kadınları işsizliğe mahkûm edeceğini düşünüyoruz. Çünkü burada kadını kalifiye eleman gibi hiç görmüyor ve kadına kısa süreler vererek bu işleri yaparsa, kadının o işte yükselmesini, güçlenmesini ve karar sahibi olmasını engelliyor.

Bilişim tam da “kadın işi”; “teknoloji erkek işi” söylemi,

çağdışı bir önyargı

Merlin Bilgisayar Genel Müdürü Elmas, teknolojiye erişim olanaklarının kısıtlı olduğuna dikkati çekerek, “Eğitimsiz ve daha çok ev işleriyle uğraşan kadınların bilişim teknolojileri ile tanıştırılması önemli mi? Evet son derece önemli” dedi.

Türkiye’nin ilk bilgisayar mühendislerinden biri, Merlin Bilgisayar Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş.’nin Kurucusu ve Genel Müdürü Melek Bar Elmas ile kısa bir söyleşi yaptık. Elmas, bir kadın olarak bilişimin tam da bir “kadın işi” olduğunu vurguladı. “Teknoloji erkek işi” söyleminin de tamamen çağdışı bir önyargı olduğuna işaret eden Elmas, “Eğer aklıselim bir biçimde durup düşünürseniz kadınların erkeklerden daha çok teknoloji kullandığını rahatlıkla görebilirsiniz” ifadesini kullandı.

Elmas, okullarda eli yüzü düzgün bir teknoloji eğitimi yapılmadığını vurgulayarak, herkesin bu tür eğitimler alması gerektiğini düşündüğünü dile getirdi. Teknoloji eğitimindeki açığı belediyelerin ve sivil toplum örgütlerinin kapatmaya çalıştığına değinen Elmas, “Ben de yürekten destekliyorum. Bana göre Türkiye’de eğitimin sil baştan gözden geçirilmesi gerek. Sürelerle ya da sınav yöntemleriyle oynamak gerçek sorunu çözmekten çok kolaycılık ve oy toplama kaygısı gibi duruyor” diye konuştu.

Elmas, kadınların, en azından çocuklarını yetiştirirken ya da hastane randevusu almak, fatura ödemek gibi günlük işlerini yapabilmeleri için bilişim teknolojilerini kullanmalarının çok önemli olduğunu belirtti. Bununla birlikte eğitim içeriklerinin bu ihtiyacı karşılamaktan çok uzak olduğunu anlatan Elmas, “Eğitime soyunan kişilerin masa başında değil, sahaya inerek eğitim içeriği oluşturmaları gerekiyor” dedi.

Elmas sözlerini şöyle sürdürdü:

“Bilgi okur-yazarlığı ve bilişim teknolojileri; ana sınıfında başlayan temel eğitim sürecinin bir parçası olmalı ve aynı el yıkama, temizlik, beslenme, spor gibi ele alınmalı. Bunun dışında her yapılanmanın temel sorunu çözmekten bizi uzaklaştıracağını düşünüyorum. Bu sorunu çözmede sivil toplum örgütlerinin desteğini sağlama için devletin özel fonlar yaratması yeterli ve akılcı bir çözüm yoludur. Bu noktada Türkiye Bilişim Derneği’nin (TBD) önemli bir rol üstlenmesi gerektiği kanısındayım.”

-Kadın ve bilişim yan yana geldiğinde sizde nasıl bir çağrışım yapıyor. Derler ya “Teknoloji erkek işi” diye. Kadınlar bilişimde neleri başarırlar? Hangi işlerin üstesinden gelirler?

-Öncelikle Türkiye’nin ilk bilgisayar mühendislerinden biri ve kadın olarak tam “bizlik iş” diye bakıyorum J “Teknoloji erkek işi’” söyleminin de tamamen çağdışı bir önyargı olduğunu düşünüyorum. Eğer aklıselim bir biçimde durup düşünürseniz kadınların erkeklerden daha çok teknoloji kullandığını rahatlıkla görebilirsiniz. Evimizde bulunan teknolojik aletlerin pek çoğu (ütü, çamaşır makinesi, çırpıcı, ekmek kızartma makinesi vs. vs.) çoğunlukla kadınlar tarafından kullanılıyor ve kadınlar için üretiliyor. En cahilinden en okumuşuna kadar kadınların bu aletleri kullanırken sorun yaşadıklarını pek görmedim. O halde kadınlar kolaylıkla bilgisayar kullanıcısı olabilirler ve zaten öyleler de! Bu konuda en kolay anlaşılır ve güzel örnek bankalardır. Çalışanlarının büyük çoğunluğu kadın olan bankalarda son derece karmaşık teknolojiler kullanılıyor.

Cinsiyetin bir sektörde başarı için belirleyici faktör olduğuna inanmıyorum. Ta ki anne sütü, rafta satılan paketli ürün haline gelene kadar. Tabii ki sperm bankalarını da bu kapsama almalıyız. Bunların dışında herkes her alanda başarılı olabilir; yeter ki yeterli bilgi, beceri, deneyim ve isteğe sahip olsun.

Bununla birlikte cinsiyetlerin bazı özelliklerinin başarıya katkısından bahsedebiliriz. Anlatacaklarımı 1982 yılından bu yana devam eden iş yaşamımda pek çok kez gördüm ve deneyimledim. Tabii ki istisnalar kaideyi bozmaz.

Burada konumuz KADIN olduğu için sadece bunlara değinmek istiyorum:

Kadınlar ayrıntılara daha duyarlı: Bu nedenle kadınlar görsel ya da teknik tasarım, test, sistem analizi, kodlama gibi ayrıntıların önem kazandığı alanlarda daha başarılı oluyor.

Kadınlar estetiğe ve güzelliğe daha duyarlı: Bu nedenle estetik bakış gerektiren ambalaj ve ekran tasarımı gibi görsel alanlarda daha başarılı oluyor.

Kadınlar insan ilişkilerine daha çok önem veriyor: Bu nedenle müşteri ilişkileri, pazarlama gibi insan ilişkilerinin önemli olduğu alanlarda daha başarılı oluyor. Facebook'ta neden bu kadar çok kadın var sorusunun cevabı da burada yatmıyor mu?

Kadınlar kolay sahipleniyor ve kalıcı değer üretmeyi önemsiyor: Hormonları çocuk büyütmeye yönlendirdiği için kadınlar kalıcılık konusunda daha duyarlı ve uzun soluklu işleri daha rahat kucaklıyor. Bu nedenle ürünleri, şirketleri çocukları gibi görüyor ve sahipleniyor. Kadınlar süreklilik konusunda daha dikkatli ve daha sadık. Bu da uzun soluklu proje yönetiminde kadınları öne çıkarıyor. Sivil toplum çalışmalarında neden kadınlar daha çok sorusunun cevabı da bence burada yatıyor.

-Bazı kurum ve şirketler kadınlara ücretsiz bilgisayar kursu verilmesini sağlıyorlar ya da bu tür sosyal sorumluluk projelerinde yer alıyorlar. Sizin buna ilişkin görüşünüz ve düşünceniz nedir? Kadınlara bu ortamlarda neler kazandırılabilir?

-Aslında okullarda eli yüzü düzgün bir teknoloji eğitimi yapılmadığı için, ben herkesin bu tür eğitimler alması gerektiğini düşünüyorum. Bu açığı da maalesef belediyeler ve sivil toplum örgütleri kapatmaya çalışıyor. Ben de yürekten destekliyorum. Bana göre Türkiye'de eğitimin sil baştan gözden geçirilmesi gerek. Sürelerle ya da sınav yöntemleriyle oynamak gerçek sorunu çözmekten çok kolaycılık ve oy toplama kaygısı gibi duruyor.

Hal bu iken bu sorunun kadın özelinde sorulması bana daha çok şunu düşündürdü: Teknolojiye erişim olanakları kısıtlı, eğitimsiz ve daha çok ev işleriyle uğraşan kadınların bilişim teknolojileri ile tanıştırılması önemli mi? Evet son derece önemli. En azından çocuklarını yetiştirirken ya da hastane randevusu almak, fatura ödemek gibi günlük işlerini yapabilmeleri için bilişim teknolojilerini kullanabilmeleri çok önemli. Bununla birlikte benim gördüğüm eğitim içerikleri bu ihtiyacı karşılamaktan çok uzak. Eğitime soyunan kişilerin masa başında değil, sahaya inerek eğitim içeriği oluşturmaları gerekiyor.

Daha bilgisayarda arama yapmayı bilmeyen (basitçe Google'ı kullanmayı bilmeyen) kişilere programlama kursu açmayı trajikomik buluyorum. Bu nedenle çoğu kurs zaman ve kaynak kaybettiren anlamsız çabalar olmaktan öteye gidemiyor.

-Sivil toplum kuruluşları ve şirketlerin yanı sıra bilgisayar ya da teknoloji okur-yazarlığının geliştirilmesi için devlet desteği ile bu konuda bir seferberlik başlatılabilir mi? Bu noktada halk eğitim merkezleri nasıl değerlendirilebilir? Ya da başka neler yapılabilir?

-Biraz önce de bahsettiğim gibi, bunun ek bir çalışma olmasını saçma buluyorum. Bilgi okur-yazarlığı ve bilişim teknolojileri; ana sınıfında başlayan temel eğitim sürecinin bir parçası olmalı ve aynı el yıkama, temizlik, beslenme, spor gibi ele alınmalı. Bunun dışında her yapılanmanın temel sorunu çözmekten bizi uzaklaştıracağını düşünüyorum.

Yetişkin eğitimi konusunu ise geçici bir sorun olarak görüyorum ve yaklaşık 15-20 yıl sonra böyle bir sorunumuzun kalmayacağını biliyorum. Bizler iş hayatına bilgisayarla başlamış kişiler olarak 10 yıl sonra yaş haddinden emekli olacağız. Sonraki kuşaklar da zaten bilgisayar teknolojisiyle büyüdü. Bu geçici sorunu da sivil toplum örgütlerinin çözmesini sağlamak için devletin özel fonlar yaratması yeterli ve akılcı bir çözüm yoludur. Bu noktada TBD'nin önemli bir rol üstlenmesi gerektiği kanısındayım.

-Bilişim sektöründe kadın çalışan oranı, iş hayatında genele oranla yüksek olsa da, bir araştırmaya göre yüzde 32,7 kadın ve yüzde 64,4 erkek istihdam oranlarıyla aradaki fark ortaya çıkıyor. Geleceğin mesleği olan bilişim alanında kadınları eğiterek, işgücü piyasasına katmak ne kadar olası gözüküyor?

-Birileri tüm enerjisini bu konuya harcarsa olur, hatta çok da iyi olur.

Ama önce kadını çalışmaya ikna etmemiz gerek. Bir diğer istatistik de kadınların son 10 yılda evde oturma isteğinin 2 kat arttığını söylüyor. 10 yıl önce kadınların yaklaşık yüzde 30'u "Çalışmayıp çocuklarımı büyüteceğim" derken bu oran şimdilerde yüzde 60'ı geçti.

Öte yandan çalışmaya teşvik edilen kadının, kültürel ve günlük sorumluluklarının yükü de azaltılmalı. Çocuğu için eli yüzü düzgün kreş bulamayan, çocuğu ya da yaşlısı hasta olunca işinden izin almakta güçlük çeken kadını, çalışmaya teşvik etmek de ne kadar adil diye sormadan edemiyorum.

Bana göre önce günümüzde iş yaşamının, aile yaşamını ya da çocuk sahibi olmayı ne kadar desteklediğini düşünsek daha iyi olur. Gelişen ülkelerde doğum oranının düşmesi ve boşanmanın artması rastgele bir sonuç değil. Bu bilinçli bir devlet politikası ise buna söyleyecek bir şey yok tabii ki!

-Kendinizden kısaca söz eder misiniz? Başarılı olduğunuz projeler neler? Hangi işleri sonuçlandırdınız?

-Bu soru hoş oldu Sektörün ilklerinden olduğum için o kadar çok çalıştım, o kadar çok şey yaptım ki hangisinden söz edeyim bilemedim.

Yaptığım şeyleri severek ve isteyerek yaptım. Ben "BAŞARI"yı, "mevcut olanaklar içinde elinizden gelenin en iyisini yapmak, yaptıklarınızdan mutlu olmak, yaptıklarınızın başkalarına da yarar sağlamasını önemsemek, süreçte öğrendiklerinizi paylaşarak kalıcı hale getirmeniz ve yatağa iç huzuruyla girebilmeniz" diye tanımlıyorum. Bu açıdan bakınca yaptığım pek çok şeyi başarılı buluyorum. Aldığım ödüller de bunun toplumsal kanıtıdır diyorum. Doğal olarak birkaç başarısızlığım da var. Gündemimde olanlar üzerinde halen çalışıyorum.

Özgeçmişime http://www.mikadoconsulting.com/ekip/3/melek-bar-elmas linkinden ya da https://www.linkedin.com/profile/view?id=185787454&trk=nav_responsive_tab_profile_pic buradan ulaşabilirsiniz.

-Eklemek istediğiniz başka konu ya da görüşleriniz var mı?

-Öncelikle bana bu olanağı verdiğiniz için çok teşekkür ederim. TBD benim üye olduğum ilk dernek olduğu için kalbimdeki ve beynimdeki yeri farklıdır. Bu nedenle hem beklentim hem de desteğim her zaman fazla oldu. Ne zaman ihtiyacınız olursa, yaşadığım sürece destekçiniz olduğumu bilmenizi isterim.

Dijital Oyun Geliştiricileri Derneği Başkan Yardımcısı **Ufuk Şahin**:

Türkiye, şimdilik oyun endüstrisi sektörü için pasif bir pazar görünümünde

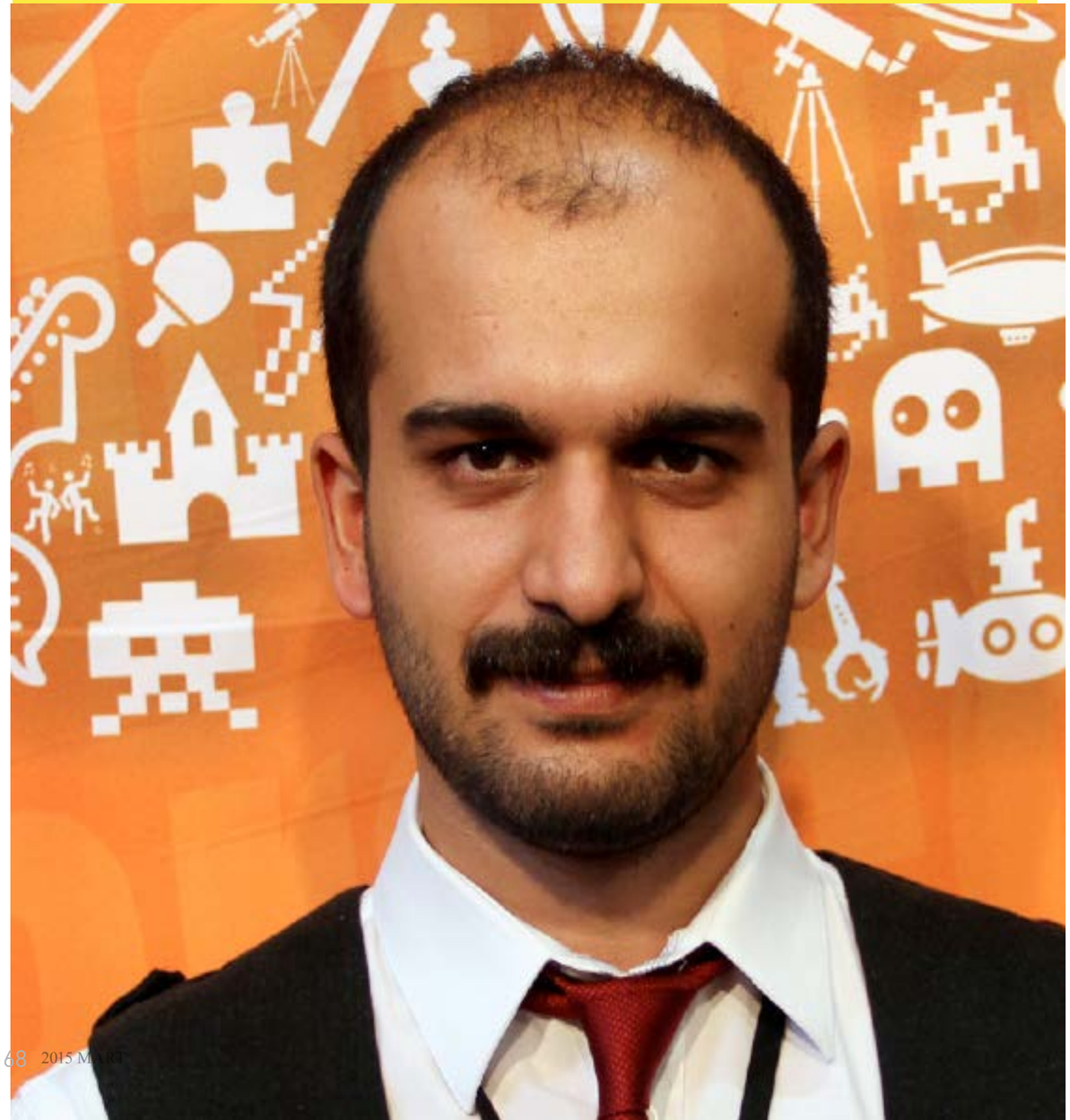

Bireysel dijital oyun geliştirici potansiyelinin çok yüksek olduğunu bildikleri Türkiye'deki oyun endüstrisinin yapı taşlarını oluşturmaya devam edeceklerini belirten Şahin, gerekli stratejilerin belirlenmesi, altyapıların oluşturulması ve desteklerin verilmesiyle, 2023 yılı itibariyle Türk dijital oyun sektörünün 2,5 Milyar Dolar hacme kavuşmasını, "oldukça gerçekçi bir hedef" olarak değerlendirdi.

Aslıhan Bozkurt

ÜlÜlkemizdeki oyun sektörünün geliştirilerek hak ettiği seviyelere getirilmesi, oyun geliştirmeyle ilgili her türlü çalışma ve düzenlemenin, toplumsal gelişmeye katkı sağlayacak biçimde gerçekleştirilmesi amacıyla yaklaşık yedi ay önce Ankara'da kurulan Dijital Oyun Geliştiricileri Derneği (DOGED) Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Panteon CEO'su Ufuk Şahin ile bir söyleşi gerçekleştirdik.

Dijitoy, Gram Games, Infosfer, ODTÜ Teknokent Yönetim AŞ, Panteon, Peak Games, Pixofun, Reo-Tek, Simsoft ve TaleWorlds'un bir araya gelmesiyle kurulan DOGED, kamu ilgisini yukarı taşıma, oyun geliştirme alanındaki Ar-Ge uzmanlığını kamu nezdinde meşrulaştırma ve kamu desteklerini bu alanda genişletme çalışmaları yapmayı planlıyor.

Şubat 2015 tarihi itibariyle üye sayısı 14'ü bulan Derneğe üyelikte öncelikli şartlarının Türkiye merkezli bir tüzel kişiliğe sahip olmak ve oyun geliştirme amaçlı faaliyet yürütmek olduğunu bildiren Şahin, bireysel dijital oyun geliştiricilerin resmi olarak derneğe üyeliğinin şu an için mümkün olmadığını söyledi.

2015'te dünya dijital oyun pazarının 88 Milyar, Türkiye pazarının ise 418 Milyon Dolar olması beklendiğine dikkat çeken Şahin, çeşitli hibe ve destek programlarıyla bu rakamı çok daha yukarıya

taşımak ve ithalatın yanı sıra ihracatı da arttırmanın mümkün olduğunu kaydetti.

Günümüzde tüm dünyada en hızlı büyüyen sektörlerden biri olduğu bilinen oyun endüstrisinin Türkiye'de de son yıllarda giderek daha çok bilinen ve konuşulan bir pazar haline geldiğini vurgulayan Şahin, ülkemizdeki oyuncu sayısının dünya ortalamalarının çok üzerinde olduğuna dikkat çekerek "Türkiye'deki oyuncu sayısı ve profili, tüm dünyada dağıtım yapan pek çok lider firmanın ilgisini çekiyor. Dolayısıyla, Türkiye artık yerelleştirme ve özellikle de çoklu oyuncu alanlarında gözde bir coğrafya" dedi.

DİJİTAL OYUN GELİŞTİRİCİLERİ DERNEĞİ

Dernek olarak giderek artan ve kalifiye profil sergileyen dijital oyun geliştiricilerine odaklandıklarının altını çizen Şahin, "yerel pazara birlikte gelecek inşa" etmek üzere yola çıktıklarını, dijital oyun geliştiriciler olarak Türkiye'deki oyun endüstrisinin yapı taşlarını oluşturmaya devam edeceklerini belirtti.

2014 yılı itibariyle yerli pazarın toplam büyüklüğünün 395 Milyon Dolar olarak tahmin edildiğini bildiren Şahin, "Ancak ne yazık ki bu 395 Milyon Dolar tamamen 'yerli' değil. Bu rakamın 300 Milyon Dolar'lık kısmını yurtdışından satın alınan oyunlar oluşturmakta. Bu rakam sektör büyüklüğüne dâhil edildiğinde dahi, dünya dijital oyun pazarının toplam büyüklüğü 81 Milyar Dolar olduğundan, Türkiye'nin dünya dijital oyun endüstrisinden aldığı pay ancak binde 4,8 oranında kalmaktadır. Bu sebeple de Türkiye için şimdilik bu sektör için pasif bir pazar görünümünde diyebiliriz" diye konuştu.

Gerekli stratejilerin belirlenmesi, altyapıların oluşturulması ve desteklerin verilmesiyle, 2023 yılı itibariyle Türk dijital oyun sektörünün 2,5 Milyar Dolar hacme kavuşmasının "oldukça gerçekçi bir hedef" şeklinde değerlendiren Şahin, Türkiye'deki oyun stüdyolarının sayısında gözle görülür bir artış olduğunu yatırımcıların sektöre yatırım yapmaya başladığını anlattı. Devletin sektörü desteklemek konusunda istekli olduğuna işaret eden Şahin, doğru iş birlikleri yapılmasıyla doğru adımların da geleceğine inandıklarını, böylece sektörün hızla büyümesinin kaçınılmaz ve beklenen güzel sonuç olacağını söyledi.

Şahin, söyleşinin sonunda, gerekli yatırımlarla Türkiye dijital oyun sektörü hak ettiği büyüklüğe kavuşturulması, bu yatırımları gerçekleştirebilecek kişilerin bir an önce sektöre kazandırılması ve sektörün getiri olarak gelecekte neler vaat edebileceğinin anlatılmasının DOGED'in görev ve sorumluluğunda olduğu bilincinde olduklarını belirtti.

-Dijital Oyun Geliştiricileri Derneği (DOGED) ne zaman, nerede ve hangi amaçla kuruldu?

- Dijital Oyun Geliştiricileri Derneği (DOGED), Ağustos 2014 tarihinde, Ankara'da, öncelikle Türkiye'de oyun geliştirme ile ilgili her türlü çalışma ve düzenlemenin toplumsal gelişmeye katkı sağlayacak biçimde gerçekleştirilmesi ve ülkemizdeki oyun sektörünün geliştirilerek hak ettiği seviyelere getirilmesi, özellikle sektördeki ihracat rakamlarını arttırabilecek yöntemleri üretmek ve bu yöntemleri uygulayabilecek ortamları sağlamaya yönelik iyileştirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi amacıyla kuruldu. Bu çerçevede, dernek tüzüğümüzde de tanımladığımız pek çok amacımız var.

- DOGED, hangi şehirlerdeki hangi şirketlerin girişimiyle oluşturuldu? Derneğinize kimler üye olabilir? Ocak 2015 tarihi itibariyle kaç üyeniz bulunuyor? Firmaların yanında bireysel oyun geliştiriciler bu yapıya nasıl dahil olabilecek?

-DOGED, Türkiye'nin 3 büyük şehrinde halen daha faaliyet göstermekte olan sektörün en önde gelen paydaşlarından; Dijitoy, Gram Games, Infosfer, ODTÜ Teknokent Yönetim AŞ, Panteon, Peak Games, Pixofun, Reo-Tek, Simsoft ve TaleWorlds firmalarının bir araya gelmesiyle kuruldu ve Ocak 2015 tarihi itibariyle de üye sayımızın 10 olduğunu söyleyebiliriz.

Derneğe dahil olma konusuyla alakalı olarak da şunu söyleyebiliriz; bireysel dijital oyun geliştiricilerin resmi olarak derneğimize üyeliği şuan için geçerli bir durumda değil ama bizler Türkiye'de bireysel dijital oyun geliştirici potansiyelinin çok yüksek olduğunu biliyoruz ve buna istinaden de bu potansiyeli sektörün tüzel birikimiyle bir araya getirmek, tüzel ihtiyaçlar ile bireysel ihtiyaçları farklı bakış açılarıyla değerlendirebilmek istiyoruz. Bu kapsamda bireysel dijital oyun geliştiricileri de çalışmalarımızda görebileceğinizi ve çalışmalarımıza dahil olabileceklerini söyleyebiliriz.

-Derneğin nihai hedefi nedir? Dernek olarak 2015'te gerçekleştirmeyi planladığınız çalışma, proje ve hedefler nelerdir?

-Sektörde dünya çapında isim yapmış şirketler tarafından yayımlanan bazı raporlardan edindiğimiz bilgilere göre, 2015'te dünya dijital oyun pazarı 88 Milyar Dolar hacme kavuşacakken, Türkiye pazarının 418 Milyon Dolar olması bekleniyor. Ancak bu rakamların, olası destekler göz önüne alınmadan hesaplanan rakamlar olduğunu da belirtmek gerek ve bunun yanı sıra bu rakamın, ithalat oranları ele alındığında büyük bir kısmının ithalattan gelen kaynaklardan oluştuğunu söyleyebiliriz. Bu sebeple çeşitli hibe ve destek programlarıyla bu rakamı çok daha yukarıya taşımak ve ithalatın yanı sıra ihracatı da arttırmak bizlerin elinde. Başarılı çalışmaların geri dönüşlerinin hızlı ve bol toplandığı bu sektöre uzak durmak, çok ciddi fırsatların kaçırılması

anlamına gelmektedir. Bu amaçlar itibariyle de yatırımcıların sektöre olan ilgisini arttırmak ve oyun geliştirmenin her bir aşamasında görev alabilecek insanların da sektöre dahil olmasını sağlayarak iş istihdamını arttırmak için neler yapılabilir konusunda araştırmalar yapmak 2014 yılında olduğunu gibi, 2015'te gerçekleştirmeye devam edeceğimiz hedefler arasında yer almakta.

Bunlara ek olarak, daha önce birçok kez söylediğimiz gibi, derneğimiz çatısı altında oyun geliştirme temsiliyetini arttırmaya, Türkiye'de oyun geliştirme çalışmalarının ehil bilgiye sahip insanlar tarafından şekillendirilmesini ve gelişmesini sağlamaya, oyun geliştirme faaliyetlerini destekleyecek imkânlar oluşturulması için çalışmalar yürütmeye ve yüksek geliştirme potansiyelini en başarılı şekilde açığa çıkaracak altyapıları ve faaliyetleri desteklemeye de devam edeceğiz.

Yukarıda belirttiğimiz konular dışında aslında 2015 yılına hızlı bir giriş yaptığımızı söyleyebiliriz. Biliyorsunuz ki geçtiğimiz Ocak ayında Global Game Jam (GGJ) organizasyon heyecanı tüm dünyayı sarmıştı. GGJ oyun geliştiricilerin bir araya toplanıp kısıtlı süre ve konu dahilinde oyun geliştirmeye çalışmalarıyla alakalı bir etkinlik. Bu yıl da bu etkinliğe Türkiye'den 5 ilimiz katıldı. Bu iller arasında Ankara, Elazığ, Konya ve İzmir illerindeki organizasyonlarda DOGED olarak bizler de desteğimizi sunduk ve dijital oyun geliştirici arkadaşlarımız ciddi anlamda çok güzel işler ortaya çıkarttılar. 2016 yılı için de bu illerdeki desteklerimize derneğimiz olarak devam edeceğimizi belirtmek isteriz.

Akademisyenlerle iş birliğimiz 2015 yılında da devam edecek ve hep birlikte paneller, workshoplar, seminerler ve daha da yüksek katılımcı sayıları ile düzenleyeceğimiz etkinlikler planlayacağız. Eğitim alanında gerçekleştirmek istediğimiz planlarımız da 2015 yılında önceliklerimizin başında gelecek. Derneğimizin bünyesinde bulunan akademisyen kurulumuzla birlikte yürüteceğimiz bazı eğitim çalışmaları olacak. Bununla birlikte ODTU Sürekli Eğitim Merkezi ile düzenlenmesini planladığımız süre olarak bir eğitim dönemine tekabül edecek bir zaman dönemine yayılmış bir eğitim programı planlamaktayız. Bu eğitim programının, meslek olarak oyun geliştirmenin herhangi bir aşamasında yer almak isteyen, oyun geliştirmeyle ilgilenen arkadaşlarımız için çok faydalı olacağına inanıyoruz. Biz de bu manada, üzerimize düşen vazifeyi hakkıyla yerine getireceğimize garanti verebiliriz.

-Türk oyun sektöründeki ivmelenmeyi daha da arttırmak, daha büyük ve kaliteli oyunlar çıkması için DOGED, kamu ve özel sektörde kimlerle ne gibi işbirlikleri olacak? Kamu ile nasıl bir iletişim politikanız olacak?

-Derneğimize üye olan şirketlerin stüdyoları hâlihazırda kamu ile iletişimde olan ve kamu kuruluşlarının oyun sektörü adına uzman ve danışman olarak kabul ettiği stüdyolar. DOGED olarak dernekleşme nedenlerimizden biri de kamu bilgilendirmelerini adresli ve temsili belirli bir şekilde yapmaya devam etmek.

Şu anki süreçte üniversiteler ve teknoloji merkezlerinin oyun geliştirmeye yönelik programlar sağlaması/ üretmesi bizleri sevindirirken, son yıllarda kamu kuruluşlarının da bu alandaki Ar-Ge potansiyelini fark etmiş olması ayrı bir sevindirici gelişme. Biz dijital oyun geliştiriciler olarak, şimdiye kadar bir çatı altında olmaksızın yürüttüğümüz strateji belirleme katkılarımızı artık dijital oyun geliştiriciler adına birlikte yürütmeyi diliyoruz. Bu çerçevede, son yıllarda gördüğümüz kamu ilgisini daha yukarı taşımak, oyun geliştirme alanındaki Ar-Ge uzmanlığını kamu nezdinde meşrulaştırmak ve kamu desteklerini oyun geliştirme alanında genişletmek amacıyla çalışmalarımızı planladığımızı söyleyebiliriz.

- Sektörde insan kaynağı açığının giderilmesi için ne tür stratejiler geliştirilmesi gerekiyor?

-Durumla alakalı olarak geniş bir yelpazeden bakmakta fayda var. Şöyle ki, oyun endüstrisinin günümüzde tüm dünyada en hızlı büyüyen sektörlerden biri olduğu artık bilinen bir gerçek. Türkiye'de de son yıllarda giderek daha çok bilinen ve konuşulan bir pazar haline gelen bu sektörün aslında iki ayrı ucu var. Bu uçlardan biri, oyuncu sayısının dünya ortalamalarının çok üzerinde olmasıdır. Türkiye'deki oyuncu sayısı ve profili, tüm dünyada dağıtım yapan pek çok lider firmanın ilgisini çekiyor. Dolayısıyla, Türkiye artık yerelleştirme ve özellikle de çoklu oyuncu alanlarında gözde bir coğrafya. Bir diğer uç ise, ki bu uç bizi dernek olarak ilgilendiren ve özellikle odaklandığımız kısım olarak geçiyor, giderek artan ve kalifiye profil sergileyen dijital oyun geliştiricileri. Faaliyetlerini sadece oyun geliştirmeye odaklamış olan stüdyoların başarı hikâyelerini daha sık duyuyoruz. Gerek ihracat gerek yerel üretim olarak uluslararası ölçekte

başarılı bir tablo çizmeye başlamış olmamız, geleceğe dair vizyonumuzun daha güçlü olmasını gerektiriyor.

Tüm bunlara ek olarak Türkiye'de dijital oyun endüstrisini değerlendirmek için geliştiricileri, oyuncuları, yayıncı ve dağıtımcıları, basını, akademiyi, donanım ve yazılım dahil olmak üzere altyapı üretimini yani pek çok farklı kesimi kastettiğimiz için, insan kaynağı açığının giderilmesini istiyorsak olaya bir bütün olarak bakmak yerine her kesimin kendi içerisinde istihdamının arttırılmasına yönelik çalışmalarda bulunulması ve bu hedeflenmesi gerektiğine dikkat çekmek gerekir.

Türkiye'de oyun geliştirme alanında çalışmak isteyen, bunu iş fikri çerçevesinde hayata geçirmek için çaba sarf eden pek çok arkadaşımız var. Biz dernek olarak, Türkiye'deki tüm dijital oyun geliştiricilerinin bir araya geleceği ve yerel pazara birlikte gelecek inşa edeceği bir dernek olarak yola çıktık. Yol boyunca da dijital oyun geliştiriciler olarak Türkiye'deki oyun endüstrisinin yapı taşlarını oluşturmaya devam edeceğiz.

Son olarak DOGED olarak bu konuyla alakalı hayata geçirdiğimiz son projemizden de bahsedebiliriz. Uzun zamandır üzerinde düşündüğümüz oyun geliştiricilere yönelik on-line bir kariyer portalı açmak gibi bir hedefimiz vardı ve bu portal artık erişilebilir durumda. "geliştirici.doged.org" adresinden ulaşabileceğiniz bu portalda; sektördeki firmalar iş ilanlarını paylaşabilecek, adaylar yayınlanan ilanlar için dijital başvuru formlarını doldurarak ya da Linked-in profillerini kullanarak başvurularını gerçekleştirebilecekler ve "Geliştirici Profili" oluşturabilecekler. Profil oluşturulurken temel bilgiler Linked-in hesaplarından kolayca aktarılabilecek. Geliştirici Profilleri herkese açık durumda olacak ve portale tamamen ücretsiz üye olarak, geliştiricilere form üzerinden mesaj gönderilebilecek ayrıca geliştiricilerin bağlantı adresleri gizli tutulabilecek. Daha detaylı bilgi için doged.org web sayfamızı ziyaret ederek bilgi alabilirsiniz.

- Dijital Oyun Geliştiricileri Derneği ve akademik kurumlar arasında, mesleki yeterlilik kriterlerinin belirlenmesi ve sektöre katkı sağlayacak eğitim müfredatı geliştirilmesi konularında bir işbirliği gerçekleştirildi mi? Bu ne zaman yapılır?

-Derneğimiz için belirlediğimiz faaliyet alanları çerçevesinde, gerek mevcut geliştiricilerin çalışmalarının nitelik ve nicelik olarak yükseltilmesini sağlamak, gerekse oyun geliştirme alanına girmek isteyen ilgili kişilerin ve ekiplerin süreçlerine katkıda bulunmak en önemli vizyon temelini oluşturuyor. Oyun geliştirme alanında gelişimin en önemli eşikleri; uzmanlık alanlarının yeterli bilgi seviyeleriyle şekillendirilebilmesi, nitelikli işgücünün sürdürülebilir modellerle yetişebilmesi, proje ve ekip yönetiminin verimli ve başarılı şekillerde gerçekleştirilebilmesi, finansman yöntemlerinin geliştirilebilmesi ve gerçekleştirilebilmesi gibi ana başlıklarla belirleyebiliriz. Bu doğrultuda, mesleki eğitim stratejilerini belirlerken aslında teknolojinin kol kola olduğu kavramların da mutlaka değerlendirme dahilinde tutulması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu kapsamda da dernek olarak çeşitli bağlantılara geçmiş bulunmaktayız ve gelecekte de bu sürecektir. Örneğin dernek içerisinde dernek üyelerimizden oluşan ekipler haricinde aynı zamanda derneğimizi destekleyen ve birlikte politikalarımızı geliştirip tartışıp danışabileceğimiz bir akademik kurulumuz mevcut. Bu kurul Türkiye'nin en iyi üniversitelerinden hocalarımız tarafından oluşturulmuş durumda. Bu kurula her geçen gün yeni hocalarımız da eklenmekte. Ayrıca, üniversiteler ve teknoloji merkezlerinin oyun geliştirmeye yönelik, özellikle son zamanlarda sağladıkları destekler gerçekten mutlu edici ve sürmesini dilediğimiz gelişmeler arasında yer almakta.

- Dijital oyun geliştirme sektörünün dünya ve Türkiye'deki yeri hakkında bilgi verir misiniz? Sektörün Türkiye'deki potansiyelini nasıl değerlendiriyorsunuz?

-2014 yılı itibariyle yerli pazarın toplam büyüklüğü 395 Milyon Dolar olarak tahmin edilmektedir. Ancak ne yazık ki bu 395 Milyon Dolar tamamen "yerli" değil. Bu rakamın 300 Milyon Dolar'lık kısmını yurtdışından satın alınan oyunlar oluşturmakta. Bu rakam sektör büyüklüğüne dâhil edildiğinde dahi, dünya dijital oyun pazarının toplam büyüklüğü 81 Milyar Dolar olduğundan, Türkiye'nin dünya dijital oyun endüstrisinden aldığı pay ancak binde 4,8 oranında kalmaktadır. Bizlerle benzer oyuncu sayılarına ve potansiyele sahip Güney Kore'de dijital oyun sektörünün hacmi 2 Milyar Dolar iken, bizde bu rakam 395 Milyon Dolar civarında kalmakta, az sayıdaki başarılı oyun firmaları dışında, bu sebeple de Türkiye için şimdilik bu sektör için pasif bir pazar görünümünde diyebiliriz.

-Türkiye'deki yerli dijital oyun geliştirme sektörünün büyümesi ve uluslararası arenada hak ettiği seviyeye getirilip rekabet edebilmesi için devletin ne gibi destekler vermesi gerekiyor? Desteklenip güçlenen bir oyun sektörünün Türk ekonomisine nasıl bir yansıması olur?

-Kuşkusuz ki, bir sektörün gelişiminde belki de en önemli aşama karar verme aşaması ve bildiğimiz üzere devlet yetkililerimiz şu an bu sektöre gerekli desteği vermek için büyük bir isteklilik duymakta. Bu aşamada ülkemizin şimdiye dek dijital oyun geliştirme sektöründe gerçekleştirmiş olduğu işler, temel yetenekler ve kaynaklar ortaya konularak ülkenin geleceğine yön çizecek, ülke hedefleriyle uyumlu gerçekçi hedefler koyulmasına yardımcı olacaktır. Bu sayede ülkemizdeki dijital oyun sektörünün popülerliği arttırılarak, sektörle ilgili pozitif kamu bilinci oluşturulabiliriz. Öğrencilerin bu bölümleri tercih etmelerinin özendirilmesiyle, sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan kaynağı yetiştirilebiliriz ve Ar-Ge süreçlerinde kritik önemde olan üniversiteler ve diğer kurumlar ile altyapı çalışmalarına başlanarak, gerekli finansal yapılar ve sektörel sistemlerin oluşturulmasında ilgili kamu kuruluşlarıyla işbirliği yapılabiliriz.

Son olarak bu konuyla alakalı birkaç şey daha eklemek doğru olacaktır. Sektöre özel hükümet programları ve destekleri pek çok yönü ile dijital oyun sektörünün gelişiminde kritik öneme sahiptir. Özellikle bebek sanayi ve teknolojilerin gelişimi için özel destekleme politikaları ve stratejileri yaklaşımı, uzun yıllardır uygulanagelen ve bugün dijital oyun sektöründe gelişmiş diye adlandırılan hemen tüm ülkelerin gelişme dönemlerinde başvurdukları bir sistemdir. Türkiye'de de gerekli yatırımların sağlanmasıyla, Türk dijital oyun sektörü hak ettiği büyüklüğe kavuşturulurken, çok önemli ihracat fırsatları da bu önemsemelerin doğal birer sonucu olarak elde edilecektir.

-Dijital oyun endüstrisi 2023 öncelik ve hedefleri nelerdir?

-Gerekli stratejilerin belirlenmesi, altyapıların oluşturulması ve desteklerin verilmesiyle, 2023 yılı itibariyle Türk dijital oyun sektörünün 2,5 Milyar Dolar hacme kavuşması, Türkiye'nin pazar potansiyeli ile birlikte düşünüldüğünde oldukça gerçekçi bir hedeflerinden biridir diyebiliriz.

- Oyun endüstrisi konusunda Türkiye'deki durumu nasıl değerlendiriyorsunuz?

-Son zamanlarda biliyoruz ki, Türkiye'deki oyun stüdyolarının sayısında gözle görülür bir artış mevcut. Bunu gerçeği fark eden yatırımcılar da sektöre yatırım yapmaya başladı diyebiliriz. Ayrıca geçtiğimiz birkaç yılın ve bugünün verileri değerlendirildiğinde yakın zamanda kesinlikle uluslararası arenada duyacağımız başarı öyküleri sayısında büyük bir artış beklediğimiz kesin. Bununla alakalı referans olarak sık sık stüdyolarımızdan aldığımız güzel haberleri gösterebiliriz. Devletin sektörü desteklemek konusunda istekli olduğunu daha önce de belirtmiştik. Bizler oyun geliştiriciler olarak, doğru iş birlikleri yapılırsa doğru adımların da bu birlikteliklerin peşi sıra geleceğine inanıyoruz böylece sektörün hızla büyümesi de kaçınılmaz ve beklenen güzel sonuç olacaktır.
Ayrıca, derneğimizin 2015 için hedeflerinden söz derken belirttiğimiz gibi 2015'te dünya dijital oyun pazarı 88 Milyar Dolar hacme kavuşacakken, Türkiye pazarının 418 Milyon Dolar olması beklenmektedir. Ancak bu rakam, olası destekler göz önüne alınmadan hesaplanan rakamlardır. Oysa çeşitli hibe ve destek programlarıyla bu rakamı çok daha yukarıya taşımak bizlerin elinde olduğunu söylemiştik. Gerekli yatırımlarla Türkiye dijital oyun sektörü hak ettiği büyüklüğe kavuşturulurken, bu yatırımları gerçekleştirebilecek olan kişilerin de bir an önce sektöre kazandırılması, Türkiye'deki oyun endüstrisinin genel durumu hakkında bilgilendirilmesi ve sektörün getiri olarak gelecekte neler vaat edebileceğinin anlatılmasının gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda DOGED olarak bizlere düşen görev ve sorumlulukların bilincinde olduğumuzu belirtmek isteriz.

Labris: Spam e-posta miktarı, yüzde 140 arttı

2014'te Türkiye'de iletilen tüm e-postalarda spam oranı yüzde 84'e ulaşırken casusluk ve fidye amaçlı kullanılan kötücül yazılımların zirve yaptı.

2003 yılında Türkiye'nin ilk ticari ulusal güvenlik duvarı, 2005'te ilk yerli UTM ürününü geliştiren, bünyesinde kurduğu SOC (Security Operations Center) merkezinde siber dünyayı 7/24 anlık izleyip kontrol eden Labris Networks, 2014 Siber Güvenlik Raporunu ve 2015 öngörülerini açıkladı. Labris SOC'den elde edilen verilerle oluşturulan rapor, Türkiye'de özellikle spam konusunda önemli sorunlar yaşandığını ortaya koydu. İletilen tüm e-postalarda istenmeyen e-posta oranının yüzde 84'e ulaştığının belirtildiği raporda, spam e-posta miktarının bir önceki yıla göre, yüzde 140 arttığı da ortaya kondu.
Tehditlerin ürettiği alarmların da bir önceki yıla göre yüzde 10 oranında bir artış gösterdiği vurgulandı. İstenmeyen e-postalarda en çok karşılaşılan konunun on-line ürün satışları olduğu söylenirken, yeni yürürlüğe giren e-ticaret kanunu ile spam e-posta miktarının azalabileceği bildirildi. İstenmeyen e-postalarda on-line ürün satışlarını sırasıyla, kötücül yazılım taşıyan iletiler, kurumsal teklifler, arkadaşlık ağları ve cinsel içerikli e-postalar takip ediyor.

2014'te casusluk ve fidye amaçlı kullanılan kötücül yazılımların zirve yaptı. E-posta ve web üzerinden yayılan fidye amaçlı kötücül yazılımlar kullanıcıların dosyalarını şifreleme, hesaplarını ele geçirme gibi işlemler için kullanılabiliyor. Bu yazılımları kontrol eden kişiler daha sonra şifreleri kaldırmak için para talebinde bulunuyor.

Labris Networks 2014 Siber Güvenlik Raporu'na göre, geçtiğimiz yıl sorun yaşanan alanlar arasında açık kaynaklı yazılımlar da yer aldı. Özellikle OpenSSL platformunda ortaya çıkan Heartbleed adlı açık SSL sunucularından kişisel verilerin sızdırılmasına yol açtı.

2015'te bizleri neler bekliyor

20 ülkede 3500'den fazla kurum ve kuruluşun güvenliğini sağlayan, tüm dünyada Ortak Kriterler EAL4+ sertifikasına sahip 12 şirketten biri olan Labris Networks tarafından hazırlanan raporda, 2015 yılına dair öngörüler de paylaşıldı. 2015 yılında kötücül yazılım hazırlamanın çok daha kolay hale geleceği yönünde uyarılarda bulunan Labris Networks, siber suçluların kötücül yazılımlar için yapım kitleri ve kılavuzları çıkarmaya başladığını ve artık temel bazı bilgilere sahip olan birçok kişinin rahatlıkla spesifik amaçlara yönelik saldırılar yapabileceğini öngördü.

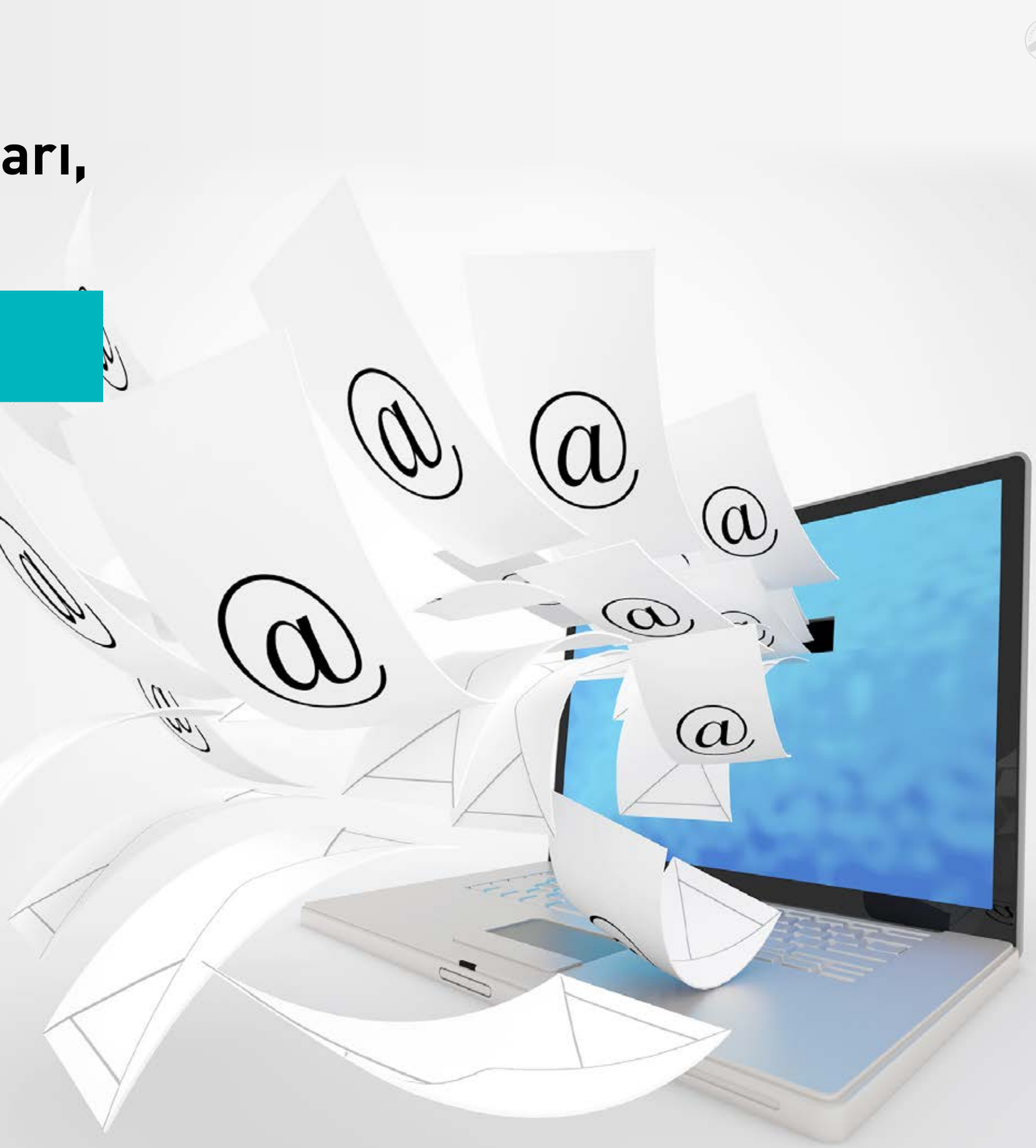

Kişisel bilgisayar kullanımının yerini artık mobil cihazlara bıraktığı bu dönemde şimdiye kadar sadece mobil cihazları hedef alan büyük saldırılar olmadığına dikkat çekilen raporda mobilde de şantaj amaçlı kullanılan yazılımların daha sık karşımıza çıkacağı belirtiliyor. Son dönemde popüler olan "Nesnelerin İnternet'i" (IoT) konseptinin de güvenlik sorunlarını beraberinde getirdiğine işaret edilen raporda, akıllı televizyon, otomobil, saat, bileklik gibi cihazlara yönelik saldırıların da olabileceği söyleniyor.
Keşfedilen açıklar nedeniyle büyük zararlar yaşatan açık kaynak kodlu yazılımlara güvenin sarsıldığının kaydedildiği raporda, sık kullanılan bu tip yazılım ve protokollere saldırıların devam etmesi bekleniyor.

Labris Networks, 2015'te DDoS saldırılarının çok daha kompleks hale geleceğini, birçok kurumun mevcut koruma sistemlerinin ve ISP tabanlı koruma önlemlerinin, gittikçe akıllanan DDoS saldırılarına karşı koyacak güçte olmadığını belirtiyor.

Rapor, kamu, askeri ve özel kuruluşların tamamının riskler karşısında farkındalığını artırmayı hedefliyor.
Güvenlik risklerine karşı çözümlerin yalnızca ürün değil; ürün, hizmetler ve bilginin bütünleşik olarak kullanılmasını gerektirdiğinin altı çizilen raporda, bu üçlünün güvenliği, kurumların iş verimliliğini artırırken optimize etmesinin önemi vurgulanıyor.

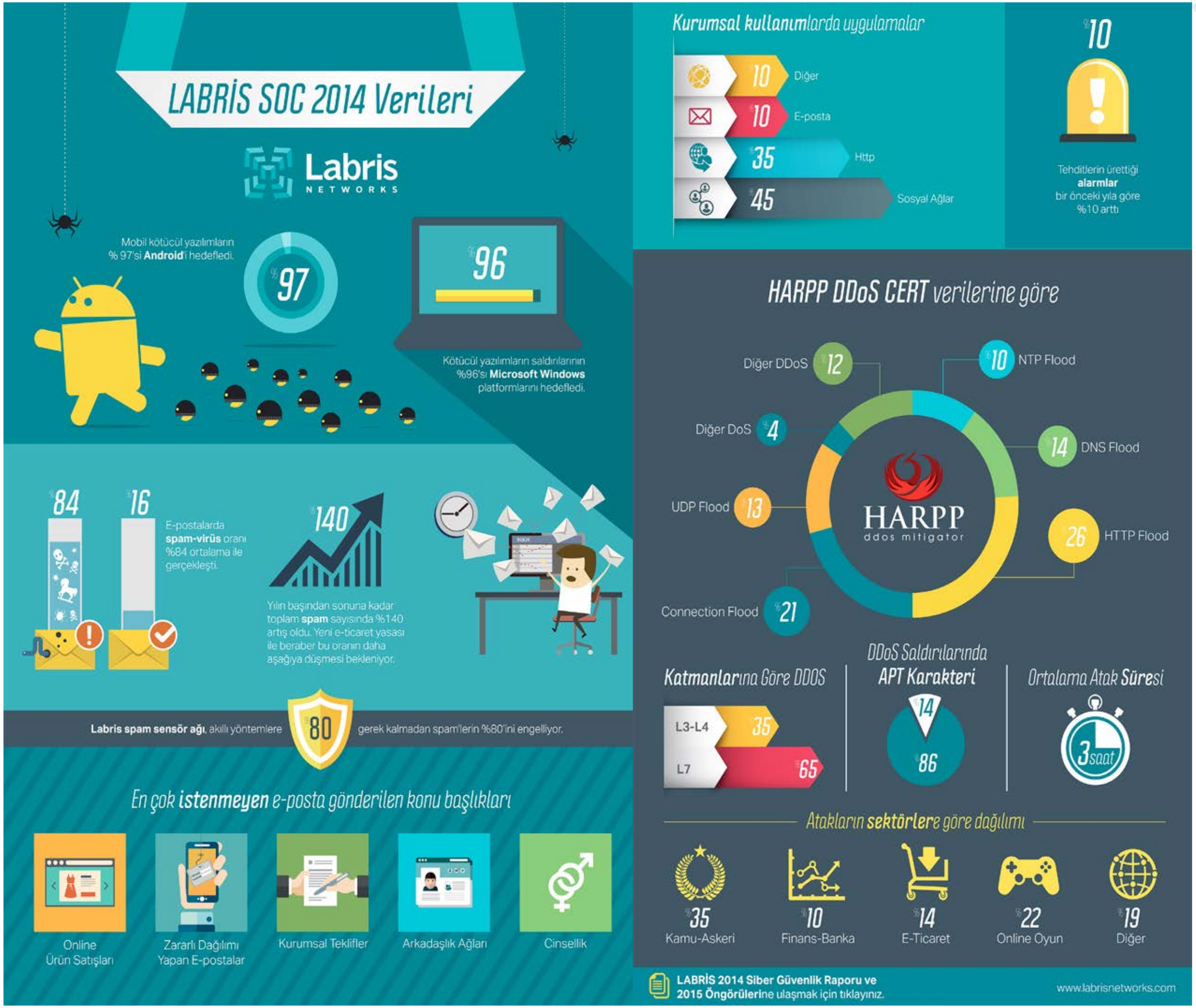

ODTÜ Uygulamalı Matematik Enstitüsü

Kriptografi Programı

ODTÜ Uygulamalı Matematik Enstitüsü (UME), farklı disiplinlerden araştırmacıları bir araya getirerek matematik temelli uygulamalara yönelik disiplinlerarası lisansüstü eğitim ve araştırma faaliyetlerini yürütmek ve uluslararası düzeyde çalışmalar yapmak amacıyla 2002 yılında kurulmuştur.

UME, bünyesinde bulunan *Aktüerya Bilimleri, Bilimsel Hesaplama, Finansal Matematik ve Kriptografi* programlarında (tezli-tezsiz) yüksek lisans ve doktora eğitimleri vermektedir. Enstitüde, disiplinlerarası yapıya uygun olarak toplam 54 (33 ODTÜ içi, 21 ODTÜ dışı) öğretim üyesi bulunmaktadır. Enstitü öğretim üyeleri tarafından 2004-2014 yılları arasında Science Citation Index (SCI) indeksli 284 makale yayınlanmıştır. Bu yayınların % 81'i (229) dergi makalelerinden, %14'ü (41) hakemli konferans bildirilerinden ve %5'i (14) dergi editörlüklerinden oluşmaktadır. Bu makalelere yapılan toplam atıf sayısı 1048 olup, makale başına ortalama atıf 3,9'dur. Aşağıdaki grafik, Web of Science'da derlenenen yayınların konulara göre dağılımını, enstitüde yürütülmekte olan araştırmaların hangi alanlarda yoğunlaştığını ve enstitünün disiplinerarası yapısını yansıtmaktadır.

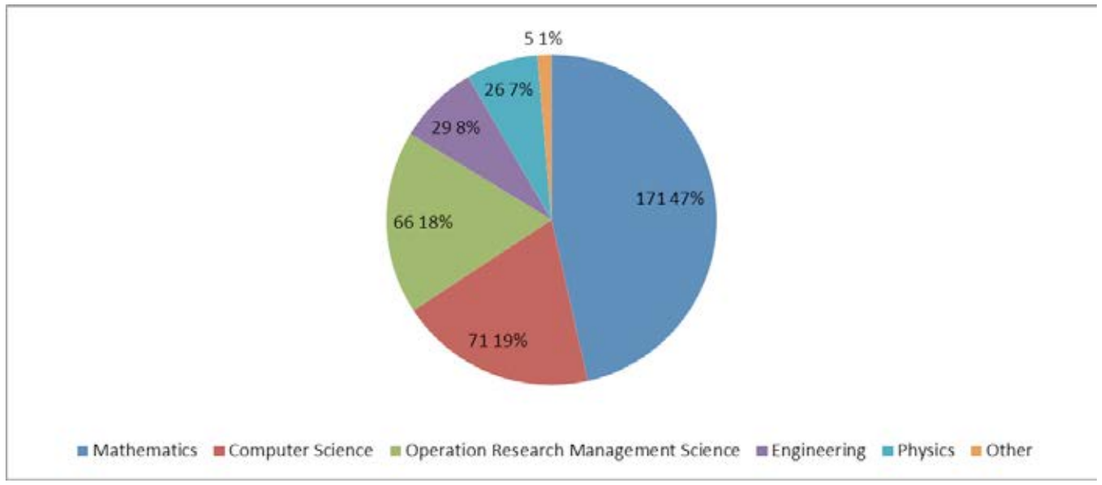

Enstitüde toplam 306 öğrenci lisansüstü eğitimini tamamlamış ve çeşitli kurumlarda çalışmalara başlamıştır. Mezun öğrencilerin programlara göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir. Enstitü 2014-2015 eğitim-öğretim yılında toplam 214 öğrenci ile lisansüstü eğitime devam etmektedir.

Tablo 1. Mezun Öğrencilerin Programlara Göre Dağılımı

EABD	Tezli Yüksek Lisans	Tezsiz Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Kriptografi	37	53	29	119
Bilimsel Hesaplama	35	-	13	48
Finanasal Matematik	58	42	8	108
Aktüerya Bilimleri	5	26	-	31
Toplam	135	121	50	306

Kriptoloji, haberleşmede veri güvenliğini sağlayan kriptografik algoritmaların tasarımını, güvenilirliğini ve kullanıldığı cihazların uygulama testlerini konu alan disiplinlerarası bir bilim dalıdır. İlgili bilim dalları Matematik, Bilgisayar Mühendisliği, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği, İstatistik ve Fizik'tir. Bunların arasında özellikle Matematik bilimi çok önemli bir yere sahiptir. Bilginin güvenli ve aslına uygun halde aktarımı ve saklanması matematiksel tekniklerin kullanılmasıyla gerçekleşir. Kriptografik teknikler bilgi güvenliğinde ve özellikle siber güvenlikte önemli rol oynamaktadır. Siber güvenliğin ana araçlarından olan Kriptografi teknikleri ulusal güvenliğin sağlanması açısından önemlidir. Bilgi sistemleri arasında bağlantı arttıkça ve bu sistemlere erişim küresel boyuta ulaştıkça, olası birçok saldırıya karşı bilginin korunması gereksinimi önem arz etmektedir. Bu yüzdendir ki Kriptografi'ye olan ihtiyaç gün geçtikçe artmaktadır. Farklı sektörlerde faaliyet gösteren birçok kuruluş, olası saldırılara karşı bilgilerini korumaya çalışmaktadır. Bu durum Kriptografi alanında uzmanlaşmış insan gücüne duyulan ihtiyacın gün geçtikçe arttığını göstermektedir.

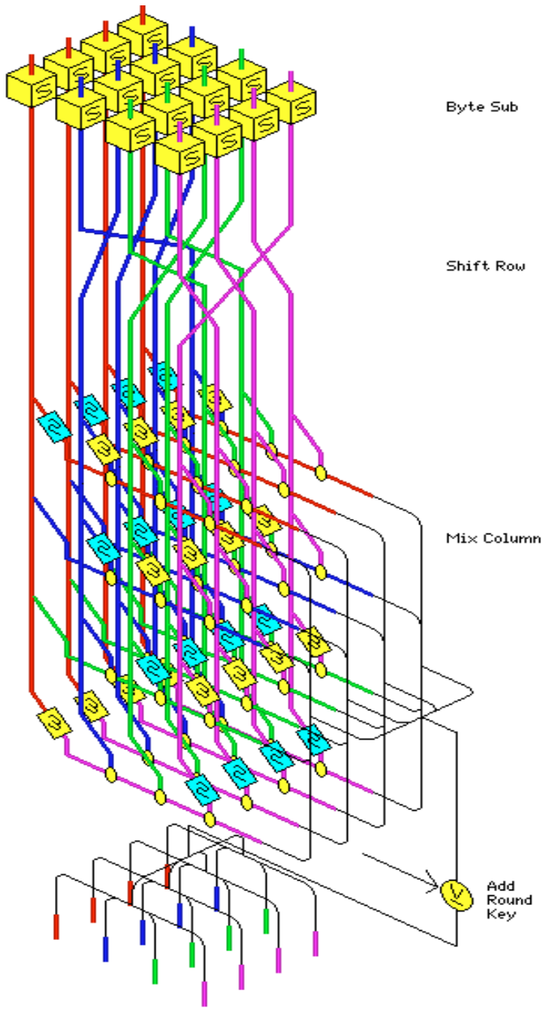

ODTÜ UME Kriptografi Programı, 2002-2003 akademik yılı sonbahar döneminde öğrenci almaya başlamış, şimdiye kadar 90 yüksek lisans ve 29 doktora mezunu vermiştir. Program 2014-2015 akademik yılı itibariyle 25 yüksek lisans, 35 doktora öğrencisi ve 12 öğretim üyesiyle çalışmalarını sürdürmektedir. Uluslararası düzeyde gelişmelerin takip edildiği ve en son teknolojinin uygulandığı bir merkez konumunda olan Kriptografi Programı'nın temel amaçları şöyle sıralanabilir:

- Kriptografi alanında bilimsel çalışmalar yapmak ve bu alanda yeni teknikler geliştirmek,
- Uygulamacılara, yeni teknik ve algoritmalar için ihtiyaç duydukları matematiksel araçları tanıtmak ve kullanım platformları sağlamak,
- Simetrik ve Asimetrik Kriptografi temelli pratik uygulamaların iyileştirilmesine olanak sağlamak,
- Teknolojideki en son gelişmelere uygun olarak Kriptografi alanında UME-Sanayi/Kamu kurumları işbirliği ile proje ve ürün gerçekleştirmek,
- Kriptografi ve bilgi güvenliği alanında uluslararası araştırma merkezleri ile işbirliği geliştirmek ve ortak projeler yapmak.

Kriptografi Programında, kriptografinin yapısını ve matematiksel gereksinimlerini konu alan aşağıdaki temel derslerin yanı sıra Siber Güvenlik ve Kriptografik Protokoller gibi Kriptografinin uygulama alanları ile ilgili de dersler bulunmaktadır. Programda, Kriptografi ve Bilgi Güvenliği alanında güncel problemler takip edilerek çözüm odaklı eğitim-öğretim yapılmaktadır.

IAM 501 "Introduction to Cryptography "

IAM 502 "Stream Ciphers "

IAM 503 "Applications of Finite Fields"

IAM 504 "Public Key Cryptography"

IAM 511 "Algorithms and Complexity"

IAM 512 "Block Ciphers"

Programda, eğitim ve araştırma faaliyetlerini sürdüren öğretim üyeleri:

Sedat Akleylek	Bilgisayar Mühendisliği, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Ersan Akyıldız	Matematik Bölümü ve UME, ODTÜ
Murat Cenk	UME, ODTÜ
Ali Doğanaksoy	Matematik Bölümü, ODTÜ
Yurdahan Güler	Fizik Bölümü (Emekli), ODTÜ
Muhiddin Uğuz	Matematik Bölümü, ODTÜ
Orhun Kara	UEKAE-BİLGEM, TÜBİTAK
Ferruh Özbudak	Matematik Bölümü ve UME, ODTÜ
Mehmet Sabır	UEKAE-BİLGEM, TÜBİTAK

Kiraz

Zülfükar Saygı	Matematik Bölümü, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi
Oğuz Yayla	Matematik Bölümü, Hacettepe Üniversitesi
Melek Diker Yücel	Elektrik ve Elektronik Mühendisliği, ODTÜ

Kriptografi programında bulunan öğretim üyeleri Ersan Akyıldız ve Ali Doğanaksoy, Türkiye'de ilk olarak TÜBİTAK-UEKAE'de başlayan Kriptoloji çalışmalarına öncülük yapmış ve UEKAE'nin Kriptoloji alt yapısını oluşturma aşamasında önemli rol oynamışlardır. Daha sonraki yıllarda da TÜBİTAK-MAM/UEKAE'de danışmanlıklar yaparak Türkiye'de Bilgi Güvenliği ve Kriptolojinin gelişmesine desteklerini sürdürmüşlerdir. Bugün, mezunlarımızın bazıları TÜBİTAK-UEKAE bünyesinde Kriptoloji alanında çalışmalara devam etmektedir.

Enstitü bünyesinde Kamu-Üniversite-Endüstri işbirliği kapsamında gerçekleştirilen Kriptoloji araştırma projeleri, Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) projesi çerçevesinde yapılan Kriptoloji Laboratuvarında gerçekleştirilmektedir. Kriptoloji Laboratuvarı 1,200 m^2 kullanım alanlı 5,412 m^2'lik arazi üzerine kurulu ve içerisinde 3 laboratuvar, 1 kütüphane, 1 seminer odası, 2 toplantı odası ve yönetim odaları bulunan ve aynı anda 34 kişinin çalışabileceği bir araştırma merkezidir. Laboratuvar idari ve güvenli bölge olmak üzere iki bölüm olarak kurulmuş,

tesis güvenlik belgesi alabilecek şekilde yapılandırılmıştır. Bu laboratuvarda bir çok araştırma faaliyeti yapılmaktadır. Programdaki araştırmacıların ve öğrencilerin oluşturdukları Tasarım, Test ve Analiz Gruplarıyla Akan Şifre (Stream Cipher), Blok Şifre (Block Cipher), Açık Anahtar Kriptografisi (Public Key Cryptography) gibi temel Kriptoloji sistemleri üzerinde çalışmalar sürdürülmektedir. Bu konularla ilgili, kamu kurum ve kuruluşlarına ve özel sektörde faaliyet gösteren firmalara danışmanlık yapılmakta ve güvenli sistemler geliştirilmektedir. Kriptoloji alanındaki faaliyetlerimiz temel olarak aşağıdaki üç farklı grup tarafından yürütülmektedir:

- Araştırma Grubu : Bu grup, blok ve akan şifreler, özet fonksiyonları, rasgele sayı üreteçleri ve açık anahtarlı algoritmalar konularında araştırma ve geliştirme yapmaktadır.

- Test ve Analiz Grubu: Kriptanaliz yöntemlerini araştırmak, değerlendirmek ve bunların geliştirilmesine katkıda bulunmak üzerine çalışmalar yapılmaktadır.

- Uygulama Grubu: Bu grup, araştırma ve test gruplarının yaptığı çalışmalar arasında bir köprü kurarak ortaya çıkan ürünleri gerçekleştirmektedir. Ayrıca, simetrik ve asimetrik sistemlerin kısa sürede kriptonalizi için uygun yazılım ve donanımlar oluşturulmaktadır. Özellikle kriptosistemlerin yan kanal analizleri üzerine yoğun çalışmalar yapılmaktadır.

Öğrenciler, bu araştırma gruplarınca yürütülen projelerde teorik bilgilerini uygulama fırsatı bulmakta ve aynı zamanda lisansüstü araştırmalarını daha etkin yapabilmektedir. Programda yürütülmekte olan BAP ve TÜBİTAK 1001 projelerinin yanısıra sanayiye yönelik yapılan bazı projeler de Tablo 2'de verilmiştir. Bu projeler kapsamında birçok alanda özgün yazılımlar, sistemler geliştirilmiştir ve günümüz sanayi uygulamalarında kullanılmaktadır. Bunlara ek olarak kayıtlı elektronik posta gibi sistem tasarımlarında danışmanlık hizmeti verilerek ürün gelişim aşamasında da yer alınmıştır. Tablo 2. Kriprografi Program'ının Yürüttüğü Başlıca Projeler

Kurum	Proje adı	Yıl
TÜBİTAK	Açık Anahtar Altyapı Konusunda Araştırma, Geliştirme Ve Uygulamalar	2006 - 2008
ASELSAN A.Ş.	Özgün Eliptik Eğri Tasarlanması ve Eliptik Eğri Tabanlı Algoritma Uygulamalarının Geliştirilmesi	2006 - 2008
ASELSAN A.Ş.	Blok Tipi Algoritmaların İstatistiksel ve Yapısal Test Yazılımlarının Geliştirilmesi	2006 - 2007
TÜRKSAT A.Ş.	Çok Seviyeli Güvenliğe Uygun Kriptografik Algoritmaların Belirlenmesi	2008 - 2008
ASELSAN A.Ş.	Eşleme Tabanlı Kripto Sistemleri Araştırma ve Geliştirme	2008 - 2009
ASELSAN A.Ş.	Özgün Özet Fonksiyonu Geliştirme ve Uygulaması	2008 - 2009
TÜBİTAK-TEYDEP	ETSI TS 102-640 Standardına ve Türk Mevzuatına Uyumlu, Güvenli ve Yüksek Performanslı İletişim Protokolüne Dayalı Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi Yönetim Yazılımının Geliştirilmesi Danışmanlık Hizmeti	2010 - 2011
TÜBİTAK	Eğri Tabanlı Kriptografiye Matematiksel Bakış	2012 - 2014
TÜBİTAK-BİLGEM	Kriptoanaliz Danışmanlık ve Hizmeti	2013 - 2014
TÜRKTRUST A.Ş.	RSA Kriptosistemi Parametreleri için Güvenlik Testleri Yazılımı Kurulumu ve Eğitimi	2014 - 2014
TÜBİTAK 1511 ODTÜ Teknokent	Milli Mobil İşletim Sistemi	2014 - 2015
TÜBİTAK	Aritmetik ve matris problemleri için verimli paralel algoritma geliştirilmesi ve Kriptografiye uygulamaları	2014 - 2016

Düzenlenen birçok konferans/çalıştay ile çalışmaların ve projelerin kazandırdığı tecrübeler paylaşılmakta, yurtiçi/yurtdışı özel/kamu kurumlarına çeşitli eğitimler verilmektedir. Eğitim verilen başlıca kurumlar ASELSAN A.Ş. (2004), Dış İşleri Bakanlığı (2004), Başbakanlık (2005), Pakistan Hava Kuvvetleri (2007) ve TURKSAT A.Ş. (2008)'dır. Kriptografi programı, 2004 yılından bu yana her yıl düzenlenen "Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı"nın düzenleme kurulunda yer almaktadır. Düzenlenen başlıca konferans ve çalıştaylar şunlardır:

- Bilgi Güvenliği ve Kriptoloji Konferansı (ISC), (2007-2014), Türkiye
- Abant Kriptografi Günleri, 28 Haziran – 1 Temmuz 2004, Bolu, Türkiye
- I. Ulusal Kriptoloji Sempozyumu, 18-20 Kasım 2005, Ankara, Türkiye
- II. Ulusal Kriptoloji Sempozyumu, 15-17 Aralık 2006, Ankara, Türkiye
- Codes over Rings CIMPA-UNESCO-TÜBITAK Summer School, 2008, Ankara, Turkey
- Workshop on the Arithmetic of Finite Fields WAIFI 2010, June 27-June 30, 2010, Istanbul, Turkey
- International Conference on Applied and Computational Mathematics (ICACM), October 3-6, 2012, Ankara, Turkey
- UME Mezunlar Günü "Kriptografi ve Uygulamaları üzerine Çalıştay", 27 Aralık, 2014, Ankara, Türkiye.

Kriptografi Programından mezun öğrenciler yurtiçi/yurtdışı birçok kamu kurumunda ve özel firmalarda çalışmaktadır. Bunlardan bazıları; National Institute of Standards and Technology (NIST)-USA, Tübitak/UEKAE-BİLGEM, Başbakanlık, Savunma Sanayii Müsteşarlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri, Üniversiteler, Aselsan A.Ş., Havelsan A.Ş., ULAKBİM, ÖSYM, TÜRKTRUST A.Ş., Oran Teknoloji, AR-GE faaliyetleri yürüten özel şirketler, yazılım şirketleri, Siber Güvenlik ve Bilgi Güvenliği şirketleri'dir.

Ersan Akyıldız, Murat Cenk, Ferruh Özbudak, Ahmet Sınak

ersan@metu.edu.tr, mcenk@metu.edu.tr, ozbudak@metu.edu.tr, ahmet.sinak@metu.edu.tr

Boğaziçi, “E-klavye” geliştirdi

Türkçeye uygun, on parmak yazım ilkeleri göz önüne alınarak hazırlanan “e-klavye”, hızlı yazım performansının yanı sıra sağlık ve konfor açısından da kullanıcılara avantaj sağlayacak.

Boğaziçi Üniversitesi’nde Türk diline özel, ergonomik ve performans artırıcı yeni bir klavye geliştirildi. Endüstri Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Mahmut Ekşioğlu’nun liderliğinde yaklaşık üç yıldır yürütülen bilimsel araştırmalar sonucu geliştirilen ve TÜBİTAK tarafından da desteklenen klavye geliştirme projesinde patent alma aşamasına gelindi.

Projenin çıkış noktasının klavye üzerindeki harflerin ergonomik yerleşimini araştırmak olduğunu aktaran Doç. Dr. Ekşioğlu, iyi bir klavye tasarımında en önemli ölçütün harflerin klavyedeki dağılımı olduğunu belirtti. Ekşioğlu, klavyede harf yerleşim düzeninin optimal olmaması durumunda kullanıcının yazım performansı açısından sorun yaşayabileceği gibi, aynı zamanda özellikle el ve bileklerde karpal tünel sendromu, tenosinovit gibi kas-iskelet sistemi hastalıkları riski ile karşı karşıya kalabileceğine dikkat çekerek “Bu hastalıklara maruz kalan kişiler hem çalışamaz duruma gelir ve hem de ızdırap çekerler. Bu da ülke ekonomisi ve yaşam kalitesi açısından önemlidir” dedi.

E-klavye on parmak yazanlar için çok avantajlı

Proje kapsamında, farklı yaş gruplarından yetişkinlerle yürütülen araştırmalar sırasında, ergonomik ölçütlerin deneysel çalışmalarla saptandığını bildiren Ekşioğlu, laboratuar deneyleriyle her parmağın tek tek tuş basım hızının bulunarak hız kapasitelerinin tespit edildiğini kaydetti. Ekşioğlu sözlerine şöyle devam etti:

“Parmakların ikili kombinasyonları ile ilgili deneyde ise iki tuşa ardı ardına basmak için geçen ortalama süreleri ölçtük. Ayrıca, Türkçedeki harf ve harf çiftlerinin ardışık kullanım sıklıklarını belirledik. Bu verileri geliştirdiğimiz optimizasyon modelimizde girdi olarak kullandık. Modelin çözümü ile elde ettiğimiz 152 klavye yerleşiminden en iyi üç aday klavye yerleşimini, ikisi deneysel, üç ayrı doğrulama testine tabi tuttuk ve F ve Q klavyelerle performans ve sağlık ölçütü açısından karşılaştırdık. Bu testlerden birinde sensörlerle donanmış bir çift ´hareket yakalayıcı veri eldiveni kullandık ve tendon hareket mesafelerini ölçtük. E klavye, tipik bir Türkçe metni, F ve Q klavyeden önemli derecede daha az tendon hareketi ile yazmayı sağladı. Tendon hareket miktarı fazlalığının el-bilek kas iskelet hastalıkları için bir risk teşkil ettiği bilinmektedir. E klavye, optimizasyon sonuçları ve Dvorak klavye tasarım ilkelerine göre karşılaştırma, tendon hareket deneyi ve yazım hızı deneylerinde F ve Q klavyeden daha başarılı bulundu.”

Birçok dünya dili için ergonomik ve optimal klavye yerleşimleri oluşturma çabalarının yıllardan beri araştırmacılar tarafından yürütüldüğünü anımsatan Ekşioğlu, günümüze kadar geliştirilen klavyelerin hiçbirinde ergonomik ölçütlerin deneysel verilere dayanmadığını ifade etti.

“E- klavye, dünyada hem deneye ve hem de matematiğe dayanan ve aynı zamanda doğrulama testleri yapılmış ilk ve tek bilimsel klavyedir. Biz ülkemiz için E klavyeyi geliştirmekle kalmadık, dünyaya da ergonomik ve optimal klavyeler geliştirme yöntemimizi hediye ediyoruz” diyen Ekşioğlu, Türkçe için geliştirilen ilk klavye olan F Klavye’nin, 1950’lerin Türkçesine ve şartlarına göre geliştirilmiş olduğunu ve Q klavyeye göre daha başarılı bir klavye olduğunu da belirtti.

Mobil internete yeni düzenleme geliyor!

BTK
BİLGİ TEKNOLOJİLERİ
VE İLETİŞİM KURUMU

BTK, akıllı telefon kullanıcılarının istek dışı internet hizmeti ücretlendirmelerinin önüne geçecek düzenlemeyle ilgili kamuoyunun görüşünü alacak.

Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), 23 Şubat 2015'te internet sitesinden yayınlanan duyuruyla, mobil telekomünikasyon hizmetlerinde teknolojinin gelişmesi ile yaygınlık arz eden akıllı telefon kullanımı nedeniyle aboneden habersiz internet hizmeti ücretlendirmesi yapılarak oluşabilecek tüketici mağduriyetinin engellenmesi amacıyla düzenleme yapmayı planladığını açıkladı.

Buna göre BTK, mobil telekomünikasyon hizmetlerinde internete kapama-açma işlemlerine ilişkin yapılacak düzenleme kapsamında kamuoyunun görüşünü alacak. Duyuruya göre, abonelik sözleşmelerinde hatların internet hizmetlerine kapatılması hususunda tüketicilerin tercihlerini belirtebilmesi, buna yönelik olarak abonelik sözleşmelerinde gerekli değişikliklerin yapılması; hattın açılmasını takiben hatların internete nasıl kapatılabileceği hususunda abonelerin SMS yoluyla bilgilendirilmesinin yanı sıra internet hizmetlerinin on-ine işlemler, müşteri hizmetleri, bayiler aracılığı ve SMS ile kapatılıp/açılabilmesi konularında mobil telekomünikasyon hizmeti işletmecilerinin sistemlerinde gerekli olabilecek çalışmaları, 1 Temmuz 2015'e kadar tamamlamalarına ilişkin kamuoyu görüşleri alınacak.

Görüş ve öneriler, 23 Mart 2015'e kadar yazılı olarak kuruma ve "meulasanoglu@btk.gov.tr" e-posta adresine gönderilebilecek.

ESET'ten, sosyal medya ve siber suçu önleme rakamları

Facebook üzerinden günde 28 bin, Twitter'de ise günde 10 bin kötü amaçlı ya da şüpheli bağlantı tespit ediliyor.

Sosyal medyanın çığ gibi artan kullanımıyla beraber siber suçlular iş alanlarını bu yöne genişlettiler ve zararlı yazılımlarını Facebook veya Twitter yoluyla bilgisayarlara bulaştırmaya odaklandılar. Bu gelişmeyi öngören ESET, kullanıcıların sosyal medyada da zararlı yazılımlardan korunmasını sağlayan ESET Sosyal Medya Tarayıcısı'nı (ESET Social Media Scanner) geliştirmiş ve iki yıl önce ücretsiz olarak kullanıma sunmuştu. Şu an global düzeyde 150 bin kişi tarafından kullanılan ESET Sosyal Medya Tarayıcı, Facebook ve Twitter'de yer alan kötü amaçlı yazılımlarla ilgili bir veri tabanı oluşturarak, şüpheli bağlantıları tespit ediyor.

Ürkütücü sayılar

Sosyal medyadaki kötü amaçlı yazılımları analiz eden ESET güvenlik uzmanlarına göre Facebook'ta günde 28 bin kötü amaçlı ya da şüpheli bağlantı algılanıyor. Bu sayı Twitter üzerinde yaklaşık 10 bin civarında. Bir başka ifadeyle bütün kötü amaçlı yazılımların ve şüpheli bağlantıların yüzde 73'ü Facebook, geri kalan bölümü ise Twitter üzerinden algılanıyor.

"Facebook kullanıcıları Twitter kullanıcılarına göre neredeyse 3 kat daha fazla kötü amaçlı yazılımlarla karşılaşıyorlar" tespitinde bulunan ESET Sosyal Medya Ürün Müdürü Mario Turner, "Facebook'un siber suçlular için daha fazla hedef olmasının sebebi, kullanıcı profilinin çok geniş olmasıdır. Öte yandan Facebook hesaplarında kullanıcılar; ev adresi, e-posta adresi ya da mevcut lokasyonları gibi hassas bilgileri sıklıkla paylaşmaktadırlar. Ayrıca pek çok hesap kredi kartı bağlantılı da olabiliyor. Bu tür bilgiler siber suçlular açısından cezp edici" açıklamasını yaptı.

Siber suçluları caydırma önlemleri

ESET, "suçlular için siber dünya nasıl daha az çekici hale gelir" sorusuna yanıt aradı. ESET'in Kuzey Amerika ofisinde görev yapan Kıdemli Güvenlik Uzmanı Stephen Cobb, ülkelerin ve uluslararası toplumun bu konuda gündemine almasını gerektiğini düşündüğü 6 yaklaşım ortaya koydu. "Suçun daha az çekici hale getirilmesi ile beraber siber suçlular için risklerin artması, menfaatlerinin azalması, sosyal küçümseme ve ahlaki yaptırımların derinleşmesine katkı olsun diye suç faaliyetlerini ortaya çıkarmak gerekir" diyen Cobb, şu önerileri getirdi:

1. Ulusal öncelikler yeniden ayarlanmalı: Ayrılan kaynaklar, bu suçları işleyen kişilerin tespitine, tutuklanmasına ve siber suçluları kovuşturmaya yönelik değerlendirilmeli.

2. Siber suç failleri daha hızlı yakalanmalı: Bu failleri caydırmak için kullanılan ölçekler arasında, bu suçları işleyenlerin cezalandırılması ve bu suçluların alacakları cezaların ağırlaştırılıp uygunlanması, suçlu bulundukları halde bu suçluların hızlandırılmış şekilde cezalarının sonuçlandırılması bulunmalı.

3. Siber etikler öğretilmeli: Siber dünyaya ilişkin etik yaklaşımın ilköğretim çağlarından müfredatlara dahil edilmesi, hem kısa dönemli etkide hem de uzun dönemde siber suçların önüne geçmeye önemli katkı koyacaktır.

4. Gelişmekte olan ülkelerdeki fırsatların arttırılması: Siber becerisi yüksek kişilerin fazlalılığı karşısında siber suçlar caydırılırken, bu alanda iş imkanlarının arttırılması gerekir. Bu şekilde siber becerisi yüksek kişiler farklı alanlara yönlendirilmeli.

5. Problem ölçümlenmeli: Siber suçların biçim, haçim, uygulama ve sonuçlarını görmek ve değerlendirebilmek adına objektif ve tutarlı ölçümleme yapılmalı, buna kaynak ayrılmalı.

6. Uluslararası baskı oluşturulmalı: Bir ülke eğer siber suçlara arkasını dönüp görmezden geliyorsa, uluslararası toplum tarafından yaptırım uygulanmalı.

“E-haberleşme düzenlemeleri öncesi etki analizi yapılmalı”

Türkiye’de elektronik haberleşme sektörüne son beş yılda yaklaşık 25 milyar TL’lik yatırım yapılırken bu yatırımlar ve sınırlı ülke kaynaklarının verimli kullanılması için sektöre yönelik düzenlemeler öncesi detaylı etki analizi yapılması gerekliliğine dikkat çekildi.

Türkiye Bilişim Sanayicileri Derneği’nin (TÜBİSAD) çalışmaları ve girişimi çerçevesinde Deloitte tarafından hazırlanan “Elektronik Haberleşme Sektöründe Düzenleyici Etki Analizi -DEA” raporu, 10 Şubat 2015’te İstanbul’da düzenlenen bir basın toplantısı ile kamuoyu ile paylaşıldı. Rapor, elektronik haberleşme sektöründe regülasyon ortamının mevcut durumunu tespit ederken, iyileştirici bir model önerisi sunmayı amaçlıyor. Deloitte tarafından hazırlanan raporda, Türkiye’deki düzenleme ortamının mevcut durumu incelenmiş, düzenleyici etki analizi tanımlanmış, ülke örnekleri analizleri yapılarak Türkiye için bir yol haritası önerisinde bulunuluyor.

Elektronik haberleşme sektörü Türkiye ekonomisi için büyük önem taşıyor. Telekom sektörüne son beş yılda yaklaşık 25 milyar TL’lik yatırım yapıldı ve sektör 200 binin üzerinde istihdam yarattı. Bilgi ve iletişim sektörüne yapılan bir birimlik yatırımın toplam ülke ekonomisinin büyümesine 1.8’lik bir çarpan etkisi yarattığı tahmin ediliyor. Sermaye yoğun olan bu sektör, pek çok farklı düzenleyici kurum ve kanun koyucular tarafından verilen kararlarla, operasyonel ve finansal olarak etkileniyor.
Elektronik haberleşme sektöründe DEA’nın önemi bu nedenle ön plana çıkıyor veönc-esinde yeterince analiz edilmemiş düzenlemelerin kullanıcıya ve işletmecilere maliyeti yüksek olabiliyor.

2006 yılında T.C. Başbakanlığı tarafından yayınlanan bir yönetmelikle, 10 milyon TL ve üzerinde etkiye sahip olacak yeni düzenlemeler için Düzenleyici Etki Analizi (DEA) yapılması zorunlu kılındı. Ancak yine de Türkiye’de etki analizinin yaygın olarak uygulanmadığı görülüyor.

Bu nedenle TÜBİSAD, telekom sektöründeki regülasyon ortamının mevcut durumunu tespit etmek ve iyileştirici bir model önerisi sunmak için “Elektronik Haberleşme Sektöründe Düzenleyici Etki Analizi” raporunu yayınladı.

Raporun kamuoyu tanıtımının yapıldığı basın toplantısında, elektronik haberleşme sektörünün Bilgi teknolojileri ile birlikte hızla değişme ve gelişmekte olduğunu belirten TÜBİSAD Başkanı Prof. Dr. M. Kemal Cılız, Türkiye’de, son 15 yılda, özellikle elektronik haberleşme sektöründe, önemli düzenlemeler gerçekleştirildiği, sektörün rekabete açıldığı ve bu alanda yeni yatırımlar yapıldığına değindi.
Sektörün artan etki alanı nedeniyle, elektronik haberleşme sektörüne yönelik yapılan her düzenlemenin, vatandaşlardan kamu kuruluşlarına, küçük işletmelerden büyük şirketlere kadar hemen herkesi önemli derecede etkilediğini vurgulayıp “Yapılan düzenlemelerin olumlu ve olumsuz etkileri artık her alanda çok hızlı hissedilebiliyor. Bu da doğal olarak yapılacak düzenleme öncesi detaylı bir etki analizi çalışmasının yapılmasını gerekli kılıyor” dedi.
DEA Raporunu hazırlayan Deloitte Türkiye Ortağı Tolga Yaveroğlu da raporun önemini şu sözlerle açıkladı:

“Günümüzde Elektronik Haberleşme sektörü bireylerin yaşantısına ve ekonominin geneline öylesine entegre olmuştur ki, ilk bakışta ilgisi gözükmeyen bir alanda, sektör dışındaki bir kurum tarafından yapılan bir düzenlemenin bile sektör paydaşlarına olumlu ya da olumsuz etkileri olabilmektedir. Bu nedenle, düzenleme sürecinde alınan kararların olası etkilerinin metodolojik bir çalışma ile öngörülerek analizlerinin yapılması artık büyük önem teşkil etmektedir.”